

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124 3125 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842. Praga čisto 78.180,
Wien št. 105 241

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123 3124, 3125 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440

Celje Kocenova ul. 8 Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

JUTRO

Dr. Anton Korošec

V petek zvečer se je vršil v Ljubljani sestanek predstavnikov naših najvažnejših kulturnih, gospodarskih, socialnih in stanovskih organizacij. Magistratna dvorana je bila prepolna, da bi sprejela vse, ki so prišli, da ponudijo svojo pomoč pri obrambi akcij, pri akcijah, ki naj poudari protest vsega, kar zavedno narodno čuti, proti infernalnemu poskusu, postaviti življenjsko usodo našega naroda ponovno na kocko.

V dobi tisočletnega suženjstva so nam tuji gospodarji stregli po življenju, za časa svetovne vojne je krvavi meč pretil razsekati naše narodno telo. V vseh teh peripetijah naše nacionalne usode smo v verige vklepani složno branili tla rekoč z zobmi in nohti svojo obstojnost. V zgodovinski zaletu narodne volje se nam je v trenutku usodopolne odločitve posrečilo, da smo se rešili v svobodo in zedinjenje. Vse do zadnjega hipa smo viseli nad prepadom in šele, ko je akt 1. decembra postal izvršeno dejstvo, smo vedeli, da je narodna bila ura prerojenja.

Kako smo dosedaj porabili leta samostojnega življenja v lastni državi. koliko smo storili in kaj vse smo skupno s Srbi in Hrvati zamudili, koliko smo bili kos ogromnim nalogam, pred katere smo bili in smo še postavljeni, nalogam, največjim v življenju našega naroda sploh, — vse to so vprašanja, ki so vredna razgovora in globokega razmišljanja. Toda da bi pridobila svoboda kdajkoli mogla služiti za zaščito ideje, naj se Srbi, Hrvati in Slovenci ponovno vrnemo v dobo pred našim osvoboditvijo, naj svojo usodo in s tem svojo obstojnost še enkrat postavimo kot problem, naj ponovno poskušamo, pod katerimi pogoji in ali je sploh mogoče sožitje Srbov, Hrvatov in Slovencev — kdor bi bil decembra 1918. leta to možnost predložil takratnemu podpredsedniku ministrskega sveta g. dr. Korošcu, tega bi bil nedanj predsednik Narodnega Vijeća mirne duše dal ali zapreti v blazinico, ali pa ustreliti sredi naše bele Ljubljane.

Takrat je bilo revolucionarno pravo našega naroda v polni veljavi, ono pravo, ki smo se ga tako skromno poslužili v blaženem samozadovoljstvu, da vidimo na kolienih pred mogočnostjo narodnega in državnega edinstva vse nekdanje zagrizene sovražnike našega zedinjenja in osvobodjenja. Danes se morajo predstavniki našega kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja omejiti samo na skromno protestno akcijo in z uglasjenimi besedami obsoditi g. dr. Korošca za dejanje, kakršno bi bil g. dr. Korošec leta 1918. in morda še tudi po 6. januarja 1929 kaznoval z oboroženo pestjo.

Ali nimamo prav, da niti najbujnejša fantazija ni mogla nikdar sanjati, da se bodo naenkrat med našim narodom širile punkcije, ki znova odpirajo vprašanje njegove svobode, vprašanje njegovega suženjstva?

Tam onstran meja naši rojaki ne morejo verjeti, da so vesti o novem Koroševem programu resnične. Naši ljudje v neodrešenem ozeblju, ki so čitali vesti italijanskega in nemškega tiska, so trdno uverjeni in globoko prepričani, da gre tudi v tem primeru za eno onih številnih intrig, ki si jih naši narodni neprijatelji izmišljujejo, da bi prikazali Jugoslavijo kot državo razpada in naš narod kot nesposoben drobec v nacionalnem sklopu Evrope, drobec, ki je nezmožen čuvati in izgraditi svoje lastne državne samobitnosti. Naravno je, da naši rojaki tako mislijo, saj se celo nam samim zdi, da ne more biti res, in bi se najrajši močno vščipnili, da bi se predržali iz mučnega sna.

Mož, ki je s pokojnim dr. Janezom Evangelistom Kreckom in s pokojnim dr. Gregorjem Žerjavom vodil težko borbo za nedeljstvo jugoslovenskega naroda, politik, ki je igral v vseh važnejših peripetijah naše mlade državne zgodovine v imenu Slovencev odločilno vlogo, državnik, ki je leta 1928., ko se je po umoru v Narodni skupščini postavilo vprašanje revizije državne ustroja, pogumno stopil na čelo vlade in borbe proti tedanji Kmečko-demokratski koaliciji ter samozavestno prenašal odtok, da se je uslužil enostranske hegemonizma, voditelj bivše najmočnejše slovenske stranke, ki je dolga leta absolutno gospodarila v deželi in regularna odnosa našega dela naroda napram državi in nacionalni skupnosti.

voditelj, ki je 6. januarja, od nikogar pozvan, ponudil svoje sodelovanje v diktatorskem režimu, čigar glavna naloga je bila udariti granitne temelje jugoslovenski narodni ideji in pomesti z regionalnimi, plemenski in verski predstavi v našem političnem življenju: ta mož je danes resnično avtor onih ljubljanskih punkcij, ki se vračajo v dobo narodnega kaosa.

Pogled na te punkcije odpira pogled v moralno brezdno in politične vrtnice. Igra, ki se tu igra, pa je zločinska, ker je to igra za glavo in dušo slovenskega ljudstva. Ni čuda, da sta stonila na čelo vosestvene odbora dva moža, ki sta v usodopolnih časih igrala vidno in v marsičem odločilno vlogo v

Naša zunanja posojila

Pogajanja, ki jih je vodil v Parizu finančni minister za ureditev plačil inozemskim upnikom, potekajo ugodno in bodo kmalu zaključena

Beograd, 14. januarja M. Centralni Presburo pri predsedništvu ministrskega sveta sporoča:

V nizu ukrepov, ki jih je vlada izvršila in jih še vrši za popolno sanacijo finančne situacije, je bila potrebna tudi ureditev plačil inozemskim upnikom, napram katerim ima kraljeva Jugoslavija obveznosti za izplačilo v tuji valuti. Ta potreba se je zlasti pokazala z ozirom na prizadevanja vlade za izboljšanje valute, za katero bodo osnovni pogoji izpolnjeni z obnovo ravnotežja jugoslovenske plačilne bilance, ki je bilo v preteklem letu omajano zaradi zunanjih vzrokov, ki so ostali izven območja vlade. Finančni minister g. dr. Djordjević je zaradi tega potoval v Pariz, da

pospeši pogajanja s predstavniki portarjev naših inozemskih posojil in z drugimi zainteresiranimi krogi.

Pooblaščenim smo od g. finančnega ministra objaviti, da se pogajanja razvijajo povoljno in se lahko pričakuje, da bodo končana v najkrajšem času, čim bodo urejene čisto tehnične podrobnosti glede izvajanja sporazuma in olajšanja državnih plačil v inozemstvu za dobo prihodnjih let. Predstavniki upnikov in službenih krogov so pokazali pri pogajanjih najboljšo razpoloženje in popolnoma prijateljsko razumevanje za potrebo sporazuma, ki bo znatno olajšal težkoče, ki jih ima Jugoslavija v svojem financiranju.

Schleicherjeva pogajanja

Prizadevanja za podaljšanje parlamentarnih počitnic — Glasovi o prepovedi komunistične stranke — Poostreni ukrepi proti tiskovni svobodi

Berlin, 14. januarja. d. Državni kancelar Schleicher sprejema sedaj po vrsti voditelje velikih nemških strank. V ponedeljek bo sprejel voditelja centra. prelata Kaasa. Kakor znano, bo tudi Hitler po intrinzičnih volitvah v Lippe - Detmoldu pravljen za sprejem pri Schleicherju. Razgovori so osredotočeni na vprašanje, ali bi bilo mogoče nadalje odgoditi razprave državne zbornice. Ker Schleicher in Hitler, zlasti na industriji, zaradi malo boljše poslovne konjunkturo, ne žele novih volitev, je pričakovati, da se bo dosegel sporazum o podaljšanju parlamentarnih počitnic. Le, če se bo to doseglo, se bodo lahko preprečile nove volitve.

Državni kancelar Schleicher je v razgovorih z voditelji strank izrazil željo po presnovi vlade s priležitvijo narodnih socialistov. Glede na te razgovore nje glasilo Stahlhelma »Die Kreuz - Zeitung« o možnosti, da bo prišlo prej ali slej do prepovedi komunistične stranke, ker komunistični voditelji niso upoštevali svarila državne kancelarje, naj se ne poslužujejo nasilstva. V političnih krogih ne verujejo v

možnost razpusta komunistične stranke in razveljavljanje 100 komunističnih državnozbornih mandatov, ker uči izkušnja, da bi se mogla v primeru prenove tako močna stranka odrediti nadzorstvu oblasti in da bi se še bolj povečala nasilstva, ki jih hočejo prenehati. Mnenja so, da bi se mogoče teror pobijali s poostrenimi kazenskimi pravom.

Ker je imel kancelar Schleicher dolga sestanek s Hugenbergom, so nacionalistični listi napovedali, da bo prišlo do presnove vlade. Nekateri listi so vedeli celo povedati, da bo sestavljena nekakšna skrinja vlada pod vodstvom Hugenberga, drugi pa so trdili, da bi mogel celo Strasser prevzeti podkancelarstvo. Uradno se te vesti demontirajo kot popolnoma netočne. Pisarna državne kancelarje izjavlja, da gre samo za kombinacije in da vlada še ni ničesar sklenila. Kakor se zdi, je Schleicherjeva vlada zelo vzdržljiva zaradi napadov agrarcev, ki so pod Hitlerjevim vplivom. Vlada je zelo sponožila, da bo izvajala stroge represalije proti listom, ki napadajo posamezne ministre.

Povratek bolgarskih emigrantov v domovino

Akcija za sporazum vseh bolgarskih zemljelincev pod geslom »Balkan balkanskim narodom«

Sofija, 14. januarja. r. Po sprejetju amnestijskega zakona v Sobotnici se pričakuje z veliko nestrpnostjo povratek emigrantov. Bivša ministra v vladi Stamboljskega, v Beogradu živeča Nedelko Atanasov in Hristo Stojanov se nameravata vrniti takoj, dočim bi se Obov in Kosta Todorov vrnila kasneje, ker jim v sedanjem času proti velja nevarnost, da ju makedonskimi umore, čim prideta na bolgarsko ozemlje. V vseh zemljeljskih krogih je izzval skorajšnji povratek emigrantov veliko zanimanje. Znano je, da je zemljeljska zveza »Aleksander Stamboljski« izvolila na zadnjem kongresu Nedelko Atanasova in Hristo Stojanova za člana svojega glavnega odbora. Tudi zemljeljska zveza Georgija Markova smatra, da so ji voditelji emigrantov blizu. Prav tako smatra skupina Jordanova, ki je še vedno v ofiicijeli zvezi. Atanasova in Stojanova za svoja voditelja. Glede na to izziva v vseh političnih krogih veliko zanimanje vprašanje, kakšno stališče bodo zavzeli emigranti po svojem povratku v Bolgarijo. Zatrjujejo, da se bo takoj po njihovem povratku začela živahna akcija za združitev vseh zemljeljskih političnih sil. V to svrhu bodo emigranti zahtevali, naj se skliče izreden strankarski kongres, ki naj bi izvolil nov glavni odbor, v katerega naj bi vstopili glavni stiri emigranti, kakor tudi Jordanov. Ako bi se naši ljudje, ki bi nasprotovali sklica-

nju izrednega kongresa, se bo pričela proti njim organizirana borba v zemljeljskem savezu samem, da bi se jim odvzelo vodstvo.

Boograd, 14. jan. r. Nedeljko Atanasov in Hristo Stojanov, voditelja bolgarskih zemljeljskih emigrantov v Beogradu, sta po oblastili o odobritvi amnestijskega zakona v Sobotnici izjavila, da sta ukenila že vse potrebno za povratek vseh zemljeljskih emigrantov v Bolgarijo. Obvestila sta ostale svoje tovariše v inozemstvu, predvsem Obova in Kosta Todorova, o sprejeti brezpogojni amnestiji za zemljeljske emigrante ter jih pozvala, naj pridejo v Beograd na razgovor o skupnem povratku v Bolgarijo, kakor ga žele zemljeljski poslanci v Sofiji. Takoj po povratku v Bolgarijo bodo pričeli delati za zedinjenje razcepljenih zemljeljskih sil, da se uveljavi duh edinstva in sloge med vsemi zemljeljskimi sloji za uresničenje tradicionalnega gesla »Balkan balkanskim narodom«.

Grška vladna kriza

Atene, 14. jan. p. V političnih krogih razpravlja mnogo o nameravam povratu in vojaški diktaturi, ki sta jo baše pripravljala Kondilis in admiral Hadžiki-riakos. Ljudska stranka napada Venzelosa in druge opozicijske voditelje, češ da so zelo škodili interesom Grčije, ker so vredli vlado, venzelovski list »Eleftheron Vima« os. Kafandar in Panastasiu prav zaradi tega pridobiv velike zasluge za državo, ker je vlada Tsakalarija dejansko sama pripravljala diktaturo.

O pripravah za prevrat poročajo, da je po veliki letališča v Tatoi. posli aretirati svojega namestnika in več letalskih častnikov, ki so se izrazili proti vojaškemu povratu. Aretirane častnike je poslal v Atene. Poveljnik, ki se imenuje Retas, je izdal tudi druge ukrepe ter je med drugim odredil, naj se pred hancarijo razvleže osem eskadrile letal, oborožene z bombami in strojinimi. Pravilo, da je tudi admiral Kiriakos konkretno sodeloval pri pripravah za prevrat, ker je za poveljnika na letališču v Tatoi prav zaradi tega postavil svojega prijatelja Retasa. Po vsi Grčiji je vojaštvo v strogi pripravljenosti. Mobilizacijsko stanje bo tralo do konca krize.

Jan Kubelik se je hudo ponesrečil
Praga, 14. jan. g. Sloviti vojaški virtuoz Jan Kubelik je postal povodno žrtve hude avtomobilske nesreče. Novec avto je v okraju Bubeneč trešč s tovornim avtomobilom. Kubelikov avtomobil se je vrakal prevrzel in pokopal umetnika pod se. Krat Kubelik ima hude poškodbe na prsih in tudi več zapletenih prelomov rebra. Točno d'aznosno bodo mogli ugotoviti s Röntgenovim aparatom.

Nova albanska vlada

Odgoditev italijansko-albanske carinske unije — Pred zaključitvijo nove trgovinske pogodbe z Italijo

Tirana, 14. januarja. r. Po dolgih posvetovanjih je bila včeraj v Tirant sestavljena nova albanska vlada. Predsednik vlade je Pandeli Evangeli, notranji minister Musa Juka, zunanji minister Džafer Vila, finančni minister Abdurahman Dibra, prosvetni minister Miras Ivanaj, minister za javna dela pa Aleksander Sarači. Ministra za narodno gospodarstvo in za pravosodje še nista imenovana in bo ministrski predsednik Evangeli vodil posle teh dveh ministrstev do končne izpopolnitve vlade.

Po imenovanju nove vlade zatrjujejo v poučenih političnih krogih, da so Italijani začasno opustili zahtevo po osnovanju carinske unije z Albanijo. To pa še ne pomeni, da so v Rimu definitivno opustili svoje namene, temveč je bila zaključitev carinske unije zaradi intervencije iz Londona in Pariza odgodena na kasneje. Za sedaj smatramo kot gotovo samo skorajšnje zaključitev trgovinske pogodbe s posebnimi preferenčnimi tarifami za uvoz italijanskega blaga v Albanijo. Zaradi teh koncesij Italiji je Albanija zagotovljen drugi delanske tranše posojila 10 milijonov zlatih lir.

Predsednik vlade Pandeli Evangeli je načeloval že prejšnji vladi, ki je podala ostavko, ko so Italijani zahtevali carinsko

unijo in uveljavljenje zakona o agrarni reformi v korist italijanskih kolonistov. Kot poslanec je bil izvoljen v okrožju Korče ter velja kot pošten, toda zastarela politik za današnje usodne razmere v Albaniji. Notranji minister Musa Juka, bivši oficir in poslanec iz Skadra, je znan italijanofil ter je glavni stebel v novi vladi. Notranji portfelj je imel že v prejšnji vladi. Zunanji minister Džafer Vila je bil do lanskega leta albanski poslanik v Beogradu, odkoder je bil premeščen za poslanika v Atene, pozneje pa imenovan za zunanjega ministra. Finančni minister Abdurahman Dibra je poslanec za okrožje Dibro in doslej glavni urednik vladnega lista »Besas«. Svoj čas je bil pristaš skupno Muse Juke in Abdurahmana Krosi. Prosvetni minister Miras Ivanaj je bil doslej ravnatelj gimnazije v Tirani ter dolgo let pred vojno emigrant v Beogradu. V poslednjem času ni aktivno sodeloval v politiki, niti ni bil član parlamenta. Minister za javna dela Aleksander Sarači je bil doslej generalni tajnik v ministrstvu za javna dela ter je bil pred mesecem dni izvoljen za poslanca v skadarskem okrožju. Skupno z Muso Juko in Abdurahmanom Dibro se smatra kot največji eksponent italijanofilske politike v Albaniji.

Ekspoze dr. Beneša

Potreba izpopolnitve Društva narodov — Proti reviziji mirovnih pogodb — Za prijateljske odnose s sosedi

Praga, 14. januarja. g. Zunanji minister dr. Beneš je imel danes pred proračunskim odborom poslanske zbornice v razpravi o proračunu zunanjega ministrstva ekspozice o aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih. Minister se je najprej bavil s trditvami nekaterih govornikov, da je Društvo narodov odgovorilo ter izjavil, da se njegovo stališče nasproti Društvu narodov ni izpremenilo. Kakor upa, se tudi v bodoče ne bo izpremenilo, čeprav ne prikriva, da organizacija Društva narodov ni popolna in da moči, ki jih ima na razpolago, niso zadostne za dovoljno zaščito malih držav. V tej smeri bo treba Društvo narodov še izpopolniti. Če bi bilo treba Društvo narodov ustvariti šele danes, je važen činitelj posebno za male države, ki jih štiti pred vsem ostalim svetom. Prav ono je omogočilo, da velesile malih držav ne smatrajo za objekt, temveč za subjekt mednarodne politike.

Minister je nato prešel na kampanjo za revizijo mirovnih pogodb in je izjavil med drugim, da se v zadnjem času zopet opaža naraščanje revizionističnega pokreta. Gotovo je, da ta naval ne bo zadnji. Sličnih prizadevanj smo že nekaj preživeli ter prestali srečno in tako bomo prenesli tudi tega. Pri tem pa je treba poudariti, da je večina voin nastala zaradi teritorialnih vzrokov. Čim napada revizionizem teritorialno nedotakljivost države, je že nevarnost, ki lahko privede do vojne. Mi smo proti vsemu, kar zastrunja mednarodno življenje. Obmejini spori se bodo, če bi jih pričeli reševati, končali s tem, da bi se krivica obtila na drugi strani in bi bili zopet tam, kjer smo bili

prej. V sedanjih okoliščinah je idealna razmejitev sploh nemogoča. Tudi plebiscit pod mednarodno kontrolo ne more biti — kakor učijo izkušnje — absolutno pravično sredstvo. Pri teh stvareh je treba imeti pozum za kompromise, kajti pravica ni stvar tega sveta. Naša politika je naslednja: Ne želimo od nikogar ničesar. Če pa bi hotel kdorkoli od nas kaj izsiliti, se bomo branili.

Glede razorožitve je izjavil dr. Beneš, da je Českoslovaška vedno zagovarjala zmanjšanje oboroževanja. Razorožitev se lahko izvede samo postopno. Prav tako kakor za razorožitev, se zavzema Českoslovaška tudi za varnost, in sicer vseh, torej tudi Nemčije in Madžarske.

Glede naše politike nasproti sosednim državam želimo, da bi bili z vsemi v prijateljskih odnosih. Naša politika je odkritostna in prijateljska, kar izvira že od tod, da v strašni povojni zmešnjavi razen spora o carinski uniji nismo imeli s sosedi nobene spora in o odnosih z vsemi v bistvu dobri. Ofiicijeli vladni krogi Nemčije in Českoslovaške so med seboj v dobrih političnih odnosih, vsekakor pa dela tisk hude napake. Tudi nasproti Avstriji smo v najboljšem razmerju in želimo, da bi po možnosti dosegli čim boljše razmerje ne samo s Poljsko, Nemčijo in Avstrijo, temveč še posebej z Madžarsko, za kar se prizadevamo in bomo tako delali tudi v bodoče. Kljub vsem revizionističnim stremenjem in propagandi sem prepričan, da bo naša politika v tej smeri pravila zmagovalna. Sej drugače tudi ni mogoče, kajti vse te države so navezane na medsebojno sodelovanje.

Kitajska protiofenziva v Jeholu

Kočljiv položaj japonske vojske v Jeholu — Nevarnost, da jo odrežejo od Mandžurije

Šanghai, 14. jan. č. Kitajski general Bengšaulaj je zbral v pokrajini Jehol 30.000 kitajskih konjenikov in pričel z veliko naglo prodirati v Mandžurijo. Za japonske čete, ki so zbrane okrog Šanhajkvana in so pričele prodirati v jeholsko pokrajino, je nastala nevarnost, da jih Kitajci napadejo od strani in jim presekajo vse zveze z zaledjem. Kitajska konjenica prodira proti Taonanu, ki leži okrog 100 km daleč od mandžurske meje in je važno železniško križišče. Če bo Kitajcem uspelo zasedi to mesto, bodo japonske čete odrezane od Mandžurije, ker bo onemogočen vsak japonski prevoz streliva in hrane na fronto. Nadalje poročajo, da je zbrana v jeholski pokrajini ob Velikem zidu brigada generala Cangsulianga, ki se ji dan za dnem pridružujejo veliki oddelki prostovoljcev

in ostanki nekdanjih neorganiziranih kitajskih čet, ki so se borile v Mandžuriji. Guverner jeholske pokrajine razpolaga s štiri brigadami vojaštva, to je skupno okrog 30.000 ljudi. Japonci si zelo prizadevajo, da bi guvernerja podkupili, da bi se jim pridružil.

London, 14. jan. AA. Po vesteh iz Kitajske nameravajo Japonci prodreti do Šangtefuja, glavnega mesta pokrajine Jehol. Kitajski guverner bo skušal preprečiti japonsko prodiranje s tem, da bo organiziral vpade kitajskih strelcev v ozadje japonske vojske.

Angleški poslanik v Tokiju je imel razgovor z japonskim ministrom za zunanje zadeve Ušido, kateremu je pojasnil angleško stališče za primer japonskega prodiranja v Jehol.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 14. januarja AA. Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je imenovan za uradniškega pripravnika v splošni državni bolnici v Ljubljani Nikolaj Grasel, absolvirani magister farmacije v Kamniku. Napredoval je v 8. skupino šef državne delavnice za proteze v Ljubljani Anton Tominec iste delavnice v 9. skupini.

Iz državne službe

Beograd, 14. januarja p. Z odlokom ministra trgovine in industrije je napredoval v višjo skupino dr. Blaž Svetel, profesor trgovske akademije v Ljubljani. — Z odlokom ministra pravde sta premešena po službeni potrebi okrajna sodnika Josip Pfeifer iz Kranja na Brdo in dr. Vladimír Benedik z Brda v Kranj. — Z odlokom finančnega ministra je premeščen carinik Milivoje Radmanović iz Ljubljane v Biograd na moru. — Sprejeta je ostavka carinskih posrednikov Antona Košmelja in Jovana Acimovića na Rakeku.

Kriza rumunske vlade

Bukarešta, 14. jan. č. Vajda Voevod je dopolnile sprejel mandat za sestavo nove rumunske vlade. Dopolnjen je tudi sestav s Titulescom, ki je pristal na to, da prevzame zunanje ministrstvo tudi v novi vladi. Ob 12.30 je odšel designirani ministrski predsednik na dvor, kjer je ostal v avdiciji pri kralju celo uro. Kralj je Vajdi Voevodu definitivno ponudil mandat, ki ga je sprejel. Ko je ob 13.30 zapustil dvor, je novinarjem dejal, da bo še danes sestavil listo novega kabineta in jo med 18. in 19. uro predložil kralju v odobritev. Pričakujejo, da bo nova vlada še nocoj zapričena.

Demantii bolgarske izmišljotine

Beograd, 14. januarja p. »Utroč« je objavilo vest, da je bil v Izvorih v srezi Bosiljgrad ubit neki Jordan Božumović. Kr. banska uprava v Skoplju je preiskala, če je ta vest utemeljena, pa je dognala, da je Božumović nenašodovan in da biva v Izvorih.

Nevaren pojav

Nekaj misli k objavi društva „Sola in dom“ — Nazadovanje kmečkega pritoka v naše srednje šole

Vprašanje inteligenčnega naraščanja je za vsak narod, prav posebej pa še za nas, ki smo v tako tesno zvezo z usodo narodne celote, da ne more in ne sme izginiti z dnevnega reda. Važno je, da pogledamo preko naših meja, kako se obravnava usoda mladine in njenega razvoja drugod; zlasti bi bil poučen pogled v bratsko češkoslovaško državo, kjer je skrb za vzgojo mladine eno prvih državnih prizadevanj. Se bolj važno pa je, da pazno motrimo razvoj doma in skušamo odpraviti najhujše posledice današnjih težkih časov.

Ob koncu prvega semestra smo dobili prve službene podatke o uspehih, ki jih je letos dosegla naša srednja šola. »Jutro« se je s temi številkami, ki gotovo ne zadovoljujejo, že počelo. Sedaj pa smo dobili še objavo društva »Sola in dom«, ki se peča s šolskimi uspehi in s posledicami gospodarske krize, v kolikor se izražajo na našem inteligenčnem naraščanju. Slika, ki nam jo predločuje imenovano društvo, kaže prav temne barve. Vendar se nam zdi, da bi se dalo ob resnem zanimanju in z dobro miselnim sodelovanjem uvidne javnosti marsikaj izboljšati in popraviti. Prav je, da se javnost informira o bednem položaju onih, ki bodo morali enkrat reprezentirati vodstvo našega naroda, njegove kulture in življenjske sposobnosti. Toda treba je tudi krepke iniciative, da se izvrši organizirana pomoč, v kolikor je eplah mogoče. Ne gre se zanašati le na pomoč države, banovine ali drugih takih skupin, še manj pa je dopustna resignirana letargija. Vsekakor je dana družstvu »Sola in dom«, ki se je že v prvem letu svojega dela tako ugodno vplelo v našo javno življenje, velika in veljavna naloga, za katere izvršitev bo žela hvala bodočnosti.

Ko smo čitali objavo društva, pa nam je zlasti obstalo oko na naslednjem odstavku, ki zasluži po našem mnenju resnega razmislenja: »Delavski in kmečki mladinci študira vedno manj, vedno več pa je uradniških otrok in otrok onih delavcev, ki žive v mestu, posebno pa otrok premožnejših slojev iz večjih krajev in mest, kjer so srednje šole. Taki poslednji so povprečno nad 50 odst. Tako je postala srednja šola nekaj privilegij mestnega prebivalstva«.

Privilegiji niso ničesar zaželjenega, niti oni, ki jih daje zgodovinska tradicija ali dobrohotnost višjih sil, še manj pa seveda oni, ki jih dikтира sila socialne nedostatičnosti. S privilegiji se ustanavlja neskladnost in neenakost, ki gotovo nista v prid celoti. To, kar se v citirani objavi evfemistično naziva kot privilegij, se izkazuje dejansko za naš narod kot občutno manko.

Upamo, da so ugotovitve o socialnem izvoru današnje srednješolske mladine prepričljive, ali eno je gotovo, da je pri toku v srednje šole iz našega kmečkega podeželja bistveno zmanjšanje. In to je morda najmanj razveseljujoč rezultat današnjih težkih časov. Mnenja smo, da bi naš narod v bodočnosti moral zelo težko prenašati dejstva, ako bi izostala obnova naših inteligenčnih slojev iz zdravih in prvotnih korenin naše kmečke zemlje. To zlo, če tudi so vidni komaj početki, velja odvrniti in najti sredstva, da se padanje študijskega naraščanja iz naših vasi zaustavi.

Vsa naša zgodovina nam kaže, da je bil naš razvoj na duhovnem polju tako uspešen in zadovoljiv v glavnem zaradi krepkih, zdravih in svežih mladih sil, ki so nam jih dali naši kmečki domovi. Kar imamo velikih imen, ki reprezentirajo našo literaturo, znanost, umetnost, pa tudi naše državno-politično delo, skoro vsem je v prvi ali vsaj v drugi generaciji iskati izvor pod kmetaki etraho.

Prisli so v mesto mladi, zdravi korenjaki, ki jim je silila iz oči bistroumnost in skupinam, katere so izvršile neke posebne akcije, med njimi tudi atentat v cerkvi sv. Nedelje. Zakonski načrt o amnestiji se predložil nemudoma Sobranju, ki ga bo kot nujnega obravnavalo in rešilo v najkrajšem času.

Nova amnestija na Bolgarskem

Sofija, 12. januarja.

Se večerja se je po prestolnici trdovratno vzdrževala vest, da se ministri svet nikakor ne more sporazumeti o novi amnestiji, ki naj bi se nanašala tudi na izrazite pristave Aleksandra Stambolijskega, zlasti na njegove najhujše sodružnike Nedeljka Atanasova, Krista Stojanova, Aleksandra Obova in Kostjo Todorova. Sicer so v vladi dosegli sporazum tudi za amnestijo teh štirih voditeljev bolgarskega kmečkega ljudstva, toda s takimi pridržki, ki bi dejansko odvzeli amnestiji vsa njeno vrednost in postavili amnestirance pod Damoklejev meč njihove prvotne obsodbe, ki se je menda pri vseh glasila na smrt. Za prva dva, ki sta se že tamle sredi meseca oktobra hotela vrniti v domovino, pa so ju bolgarske oblasti na meji zavrnile, je stvar lažja in bi na njuno brezposojno amnestijo pristala brez težav vsa vlada. Precej drugačno je stvar za Aleksandra Obova in Kostjo Todorova; ta dva imata najodločnejše nasprotnike ravno v oni struji zemljiške stranke, ki ima svoje tri zastopnike v vladi narodnega bloka. Vse to je pač dalo vladi povod, da je iz njene srede prišel sklep, naj bi se dovolila emigrantom amnestija, toda ne brezpogojna, temveč pogojna za tri leta. Če bi se v tem roku ne pregrešili v smislu svojih nekdanjih dejanj, zaradi katerih so bili potem obsodeni, bi po poteku tega roka amnestija postala polnopravna, če bi se pregrešili, bi se pa nad njimi izvršila kazen za novi in stari greh. Taka amnestija seveda ni nikakršna amnestija in so vesti, ki so se o tem vladnem sklepu raznesle po Sofiji in deželi, vzbudile vsesplošno začudenje in celo tudi ne majhno ogorčenje. Ali brezpogojna amnestija ali pa ničle se je čulo celo iz ust najodločnejših nasprotnikov, oni, ki naj bi bili amnestirani.

Tekom večeršajnega dne je — vsekakor pod priškom javnega mnenja — prišlo do spremembe stališča, ki ga je v tem pogledu zavzemala vlada, in ministri predsednik Mušanov je sedaj podal izjavo, s katero napoveduje brezposojno amnestijo Atanasova, Obova, Stojanova in Todorova. Po njegovi izjavi se bo amnestija nanašala na vse politične krivce. Izvzeti bodo samo komunisti in tisti, ki pripadajo

želja po učenju in spolnoljublju. Prišli so v neokretno ukrojenih oblekah, z neznatnim znanjem nemškega učenega jezika, toda s krapko voljo, premagati vse ovire, in z odločnim stremeljem navzgor. Z neblazirano ambicioznostjo so igranje premagali ovire učenega jezika, premagali so pa tudi glad in pomanjkanje in se povzpeli na zaželjeni vrh inteligence, zablod, ki so odvajale takratno mestno mladino od resnega stremeljenja, niso poznali Z ovirami, ki so se gnelele na njihovo pot, je rastla njih energija in se je jeklenil njih značaj. Zato po so bili uspehi res presenetljivi. Mali slovenski narod je producal ne le veliko število, temveč tudi visoko kvaliteto usposobljenih sil za vse inteligenčne poklice.

Naše domače uradništvo je uživalo prvovrsten glas, naši šolniki v naši povsod, tudi na tujem, polno priznanje. Slovenci so že kot dijak, pa tudi pozneje kot intelligenčni delavci bili dorašili tuji kokurenci in so nam vzdržali doma našo pozicijo.

Ne prihaja nam na misel, da bi podcenjevali meščanski naraščaj ali da ne bi priznavali nadarjenosti in sposobnosti mestne mladine. Poudarjamo le, da bi pomenjalo za naš narod izgubo, ako bi moral odsej za vedno pogrešati obnovo svoje inteligence iz glavnega in prvotnega našega stana, iz kmetstva. Če bi se uresničilo, kar nam kažejo znaki današnjih težkih dni, in bi iskal bistri um kmečke mladine drugih poti udejstvovanja, odtegnel se pa študiju, znanstvenemu delu in uradniškemu udejstvovanju bi morala slovenska inteligencija bodočnosti izgubiti zvezo s široko narodno maso, ki je in bo ostala kmečka. Ustavila bi se inteligenčna kasta, ki bi se obnavljala sama iz sebe in morala v teku časa zapasti degeneraciji. To nas učijo vzgledi pri drugih narodih, ki nam obenem kažejo kvarne posledice take rezervacije in odčituje inteligence od žive in zdrave kmečke mase.

Nam se zdi, da bi naš narod tako spreminbo svoje socialne strukture mogel komaj prenesti, in zato smatramo, da je za stopni kmečkega pritoka v srednje šole veličen socialni pojav, kateremu mora vsa javnost posvetiti največjo pažnjo.

Prav gotovo ni edini vzrok tega pojava našo gospodarska kriza. Tudi svojih ni bilo študentom s kmetov na rožicah poslano. Tudi v onih preteklih in polbretekih naših niso naši kmečki gospodarji premogli velikih žrtv in izdatki za študente, ki jih je riskiral kmet, so bili tudi takrat relativno vzeto prav majhni, gotovo ne večji, kakor bi jih tudi danes zmagal mnogi naš kmečki oče. Več pomenja morda dejstvo, da splošna kriza inteligenčnega stana, rastoče pomanjkanje možnosti za primerno uporabo duševnega dela ne tvori več tiste privlačnosti za kmečko mladino, kakor svojčas. Razvednotenje kulturnih vrednot, bistveno spremenjeni pogledi na družbeno vrednost, na socialne stopnje — vse to je morda važnejša podlaga za orientacijo kmečkega podeželja napram inteligenčnemu delu in udejstvovanju, kakor gospodarska in finančna beda.

In morda še nekaj. Svočasno so našli študente, ki so prihajali s kmetov, med rojaki v mestu, če že ne povsod odprtih rok, pa vsaj odprta srca. Bili so dobrodošli, pozdravljeni in upoštevani kot nadej in bodočnost naroda. Danes pa se zdi, da gleda mesto na deželo z očmi konkurenta. Zdi se, da že danes ni več tiste prične zveze, ki je svoje dni družila domačine z mesta in dežele v eno samo narodno družino. To bi bil pač že začetek ene ograditve med posameznimi narodnimi deli, ki smo in označijo kot neželjeno in škodljivo. Začetek nastajanja inteligenčne kaste.

In tu nai bi se zastavil voh. Kajti danes je že mogoče s primernim organizatornim delom, če ne pomnožimo ustavit, na vsaj omejiti in ododiti socialni proces, ki narodu ne obeta koristi.

Dr. L. N.

Visoko francosko odlikovanje kneza Pavla

Beograd, 14. jan. p. Danes popoldne je francoski poslanik na našem dvoru g. Paul Naggar v svečani avdijenci na Dedinju izročil Nj. Vis. knezu Pavlu visoko odlikovanje velikega križa legije časti, s katerim ga je odlikoval predsednik francoske republike.

Ruski sokolski savez se je preselel v Beograd

Beograd, 14. januarja p. Ruski sokolski savez, ki je imel svoj sedež v Pragi, se je preselil v Jugoslavijo. Sedež je sedaj v Beogradu. Ruski Sokol ima v naši državi 16 zelo agilnih organizacij in upa, da bo svoje delo še poglobil.

Triumfalen sprejem koroških pevcev v Mariboru

Maribor, 14. januarja.

Slovenci koroški pevci so doživeli danes na vsej svoji vožnji od Slovenjgradca skozi Dravsko do Maribora iskren, res bratski sprejem in pozdrav. Posebno prijetno so bili sprejeti v Rušah, kjer jih je pričakovala poleg šolske mladine in mnogih zastopnikov narodnih društev tudi množica občinstva. V njihovem imenu jih je pozdravil župan g. Davorin Lesjak. Vlak je naglo nadaljeval vožnjo in prispel ob 12.42 na mariborski glavni kolodvor, kjer je pričakovala koroške pevce tisočgla množica. V pozdrav jim je zaigrala godba. Ko so pevci izstopili, jih je v težkih, izbranih besedah, pretehtih narodnega ponosa in bratske ljubezni, pozdravil najprej v imenu mariborske mestne občine župan dr. Lipold, nakar sta jim izročila dobrodošlico v imenu mariborskih pevskih zborov stari koroški narodni borec g. Janko Arnus. V imenu koroškega kluba pa okrog sodnik g. dr. Cemer, ki je želel dragim bratom izza Karavank najprijetnejše bivanje v Mariboru, iz katerega naj odnesejo na Koroško čim boljše vtise. Na postaji se je zbrala poleg izredno velike množice ljudi tudi vsa mariborska srednješolska mladina.

Po sprejemu se je formiral pred kolodvorom sprevod, ki je krenil skozi mesto z godbo na čelu. Velikostna povorka je odšla na staro mestno pokopališče h grobu škofa dr. Slomška, na katerem so Korošci položili len venec. Krasen natovor je imel škof dr. Tomažič. Po poklonitvi na Slomškovem grobu se je sprevod med velikim in navdušenim pozdravljanjem občinstva vrnil v mesto.

Za koncert koroških pevcev je vladalo no vsem Mariboru ogromno zanimanje, tako da so bile vstopnice popoldne domala že vse razprodane. Zvečer je bil pri blagajni tako ogromen naval da so se ljudje, ki so že imeli vstopnice, le s težavo prerinili v dvorano. Več sto ljudi je moralo oditi, ker niso dobili več nobene vstopnice. Dvornica je bila zasedena do zadnjega kotlička. Korošci so s svojim najočnejšim koncertom želi nepopisne uspehe.

Slovenska katoliška cerkev

Prijatelji z dežele nam piše:

Ko je v nedeljo naš kaplan čital pastirski list z napadi na Sokola — župnik pri prvi maši ga ni čital — sem najprej hotel oditi iz cerkve, kakor je storilo mnogo drugih. Zmagala pa je radovednost, da bi izvedel, kakše grehe prav za prav očita naš Sokolom. Poslušal sem in poslušal, pa bil vedno bolj začuden. Človek bi vendar pričakoval, da bo škofovska poslanica bolj globoka in stvarna. Tako pa nam je g. kaplan bral same stare stvari, ki smo jih morali že nešteto krat slišati, a so bile že tudi ravno tolikokrat ovržene. Med primeri, ki se navaajo v dokaz, da je Sokol veri nerpičen ali celo sovražan, so same malenkosti, ki ne bi mogle služiti v dokaz, tudi če bi bile resnične. In vrh tega so te »grehe« za grešili skoz in skoz le posamezniki ali k večjemu posamezna društva, pa je krivico, kriviti za ne celo sokolsko organizacijo in ves sokolski pokret.

Ko sem vse to poslušal, me je mnogokrat sililo na smeh, takoj pa sem se zresnil in ožalostil, ko sem pomislil, da je ravno ta praznota očitkov proti Sokolu najboljši dokaz, da pri vsej stvari ne gre prav nič za vero, marveč da se zopet enkrat v hramu božjem ugaja grda politika. Edini greh Sokola v očeh gotovih ljudi, ki so najbrž tudi izšli iz pastirski list, je pač ta, da se ni dal, se ne da in se nikdar ne bo dal izbrabiti v strankarske namene. Oni tam pa prisegajo še danes, kakor so prisegali nekdanj: kdor noče sleno služiti naši politiki, ta je naš sovražnik in ga moramo ugonobiti.

Da gre le za politiko, o tem nisem mogel več dvomiti, ko sem slišal zadnje besede pastirskega lista, ki jih je bojeviti gospod kaplan prečital še s posebnim poudarkom in ki pravijo, da Sokol »moče nič vedeti o poštenem slovenskem imenu.« Prav v nikaki zvezi z ostalo vsebino pastirskega lista ni ta zaključek in udari te zviška kakor nest po očesu. Zato pa tem bolj kaže, kam pes taceu mori.

To nekrščansko obrekovanje Sokola me je res ogorčilo. Kdo si upa nam Sokolom očitati, da ne spoštujemo slovenskega imena in nočemo o niem nič slišati? Duhovni bratje onih, ki so v Gorici do smrti užalostili sivolasega nadškofa Sedeja in na njegovo mesto postavili fašističnega ekskultora! Ali naj spominjam še na to, da je moral iz Trsta priti za Maribor škof Karlin? Ali na to, kako nastavlja na Koroškem škof Heiter nemške duhovnike v slovenskih farah?

Pa kar doma pogledimo! Kako stara je že slovenska zahteva, naj se v cerkvah latinjsko bogoslužje nadomesti s slovenskim. Zakaj tega ne storijo? Zakaj z uvedbo jezika sv. Cirila in Metoda ne pokažejo ljubezni in spoštovanja do domačega jezika?

Zato pa pravim: dosežite najprej, da bodo Slovenci tvorili skupno cerkveno edinic, četudi pod vrhovno komando Vatikana. Naj se ta edinica imenuje »slovenska katoliška cerkev«, seveda s slovenskim bogoslužjem. V vsi tako simpatični federaciji se lahko združi z ostalimi edinicami v skupno katoliško cerkev. Vera zaradi tega ne bo prav nič tpejala; obratno, še poglobila in okrepila se bo.

Vem, da se to ne bo nikdar zgodilo. Zato pa tudi vem, da je le grdo hujkanje, ako očitate nam Sokolom, ki smo vedno bili nositelji narodne misli, slovenske in jugoslovenske, da ne spoštujemo in ne cenimo poštenega slovenskega imena.

Proti rušilcem države in narodne svobode

Ogorčeni protesti ministrskemu predsedniku Srškiću — Obsodba protidržavnega in protinarodnega rovarjenja punktašev

Na protidržavni in protislovenski izbruh zaslepljene strasti, kakršnega predstavljajo separatistične punktacije, je takoj, čim se je za nje izvedelo, odločno in učinkovito odgovoril občni zbor županske zveze. Nad 600 predstavnikov slovenskih občin je takrat spregovorilo v imenu vsega slovenskega naroda in odločno odklonilo separatistično akcijo, nevarno za državo in naravnost pogubno za Slovence.

Ko pa se je širok Slovenije podrobno izvedelo, kakšne blazne stvari v svojem obupu zaradi trajne izgube politične moči zahtevajo in predlagajo nekdanji voditelji, a zdaj vedno bolj zapuščeni politiki bivše SLS, je ogorčenje povsod še naraslo. Dokaz temu so brzojavke, ki jih od vseh strani pošiljajo na ministrskega predsednika g. dr. Srškića, na čelu jim aglinje sreske in krajevne organizacije JRKD. Na žalost ne moremo priobčiti vseh teh protestov, največ zaradi pomanjkanja prostora, deloma pa tudi zato, ker nam strogi tiskovni zakon zabranjuje zabeležiti vse ogorčene izraze protesta in obsodbe, čeprav so v polni meri razumljivi in upravičeni.

Izmed protestnih brzojavk, ki so nam bile sporočene, objavljamo za danes le naslednje:

Občinska uprava trga Konjice
je imela v četrtek 12. t. m. ob 18. izredno sejo, da zavzame stališče zoper »ljubljanske punktacije«! Soglasno je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Njegovemu Velikantstvu kralju Aleksandru I. in njegovemu visokemu kraljevskemu domu izrekamo svojo globoko vdanost in zvesto ljubezen. Zavedamo se jasno, da smo se udeležili za vedno v nedeljivi Jugoslaviji na podlagi svobodnega narodovega sporazuma z dne 1. decembra 1918.

2. Ne dopuščamo ničesar, kar bi merilo na izpremenitev sedanjega državno-pravnega stanja Jugoslavije. Razkosanje naše skupne domovine na več edinic odločno odklanjamo. Jasno nam je, da bi bili združeni, ako bi se sami začeli drobiti, kakor to brezumno hočejo punktati.

3. V svetovno tečem gospodarskem stanju apeliramo na občane, da se zberejo k složenemu snotenanju in zvestemu delu, čim tesnej strnjeni pod vodstvom mož ki jim je blegor skupne države in državljanov najvišja zapoved.

4. Izrekamo za dekoncentracijo državnih poslov, toda le do one meje, ki jo dovoljuje skupnost nedeljive države in skupni prospek državljanov.

Sreska organizacija JRKD v Konjicah
je odposlala 12. t. m. g. ministrskemu predsedniku dr. Srškiću brzojavko naslednje vsebine: »Globoko smo užaljeni nad punktati. Ostro obsodimo njihovo razdelno delo. Iskreno smo vdanj Njegovemu Velikantstvu in naši nedeljivi domovini.«

Sreska organizacija za srez Kofevje
je brzojavila med drugim: »V dno duše ogorčeni nad izdajniškim separatističnim punktacijami dr. Korošca, Vas v imenu 4600 organiziranih članov iz 30 krajevnih organizacij izvršujemo sreskega odbora JRKD Kofevje, zbrana na svoji seji, enodušno prosim, da odločno in brezkompromisno nadaljujete delo za edinstvo naroda in države po intencijah Nj. Vel. kralja. Poslovodči podpredsednik: dr. Hans Arko.«

Sreska organizacija za srez Ptuj
je brzojavila ministrskemu predsedniku: »V imenu vseh dva in tridesetih krajevnih organizacij JRKD v ptujskem srezu odklanjamo z ogorčenjem tako zvane ljubljanske separatistične punktacije. Slovenci

smo in ostanemo na veke združeni s Srbi in Hrvati v enotni jugoslovenski državi. Vsaka separatistična politika je veleizdaja nad državo in zvišeno jugoslovensko vero. Z vel naš narodni kralji Aleksander, živela enotna in močna Jugoslavija!«

Sreska organizacija JRKD za srez Laško
pravi v svoji protestni brzojavki na predsednika vlade med drugim: »Stoječ neomajno na načelu narodnega in državnega edinstva svedčamo izjavljamo neomajno zvestobo vzhajenemu kraljevskemu domu Karadjordjeviću in kraljevski vladi ter obsojamo najodločnejše nainovejši razdorni poskus voditeljev bivše SLS.«
Sreska organizacija JRKD za srez Logatec
je poslala predsedniku vlade protestno brzojavko: »Sreski odbor JRKD za srez Logatec najodločnejše obsodi separatistično rovarjenje skupine dr. Korošca kakor tudi nečuvni izmad duhovščine proti Sokolu kraljevine Jugoslavije. Predsednik dr. Pušenjak, tiskar Tavčar.«

Sreska organizacija v Novem mestu
je brzojavila med drugim: »Organizacija odločno zavrača dr. Koroščeve punktacije, naperjene proti edinstvu Jugoslovenov. Enako zavrača pastirski list z napadi na jugoslovensko, po zakonu osnovano sokolsko organizacijo. Zahteva, da vlada čuva nad edinstvom in ukrene vse potrebno, da se vsi razdelni poskusi v kraljevstvu. — Predsednik dr. Režek.«

Sreska organizacija JRKD v Ljubljani
je na svoji seji dne 13. t. m. razpravljala o separatističnih punktacijah ter o protisokolskem pastirskem listu. Na seji so bile soglasno sprejete resolucije, ki pravijo med drugim:

I. V imenu vseh 16 krajevnih organizacij JRKD v ljubljanskem srezu in vseh v njih vključenih tisocev pristave izjavljamo sreski odbor kot njihov reprezentant, da smatra akcijo dr. Korošca in njegove kliče za zločin proti lastni državi.

Slovenskemu delu našega naroda je princip narodnega in državnega edinstva svetli ideal, katerega si ne pustimo blati od nikogar, najmanj pa od obupanih partizanov kliče dr. Korošca.

Pozivamo merodajne činitele, da to protinarodno akcijo in vse slične veleizdajniške poskuse v kraljevstvu.

II. Dne 8. januarja 1933 je bilo v vseh cerkvah dravice banovine prečitano pastirsko pismo, ki grdo napada Sokola kraljevine Jugoslavije našo prvo nacionalno in vzhajno organizacijo, ustanovljeno z državnim zakonom naše kraljevine. Proti takemu načinu napadanja na viteško organizacijo Sokola kraljevine Jugoslavije in njegovih predstavnikov v imenu vsega članstva JRKD sresa Litija ogorčeno protestiramo.

III. Te separatistične punktacije so prišle baš v času najhujših fašističnih napadov proti naši državi. Pozivamo vlado, da postopa s skrajno strogo proti vsem onim, ki begajo v današnjih težkih časih naš narod.

V velikem številu smo prejeli prepise protestnih brzojavk, ki so jih poslale predsedniku vlade ali na druga mesta krajevne organizacije JRKD. Nekatera posebno značilna bomo v prihodnjih dneh objavili. Pač pa hočemo že danes zabeležiti naslednje sporočilo, ki smo ga prejeli iz Logatca:

»Vsa društva in vse občine v našem srezu so že ali pa bodo te dni najbolj energično obsodile zločinsko rovarjenje proti državi in varnosti Slovencev. Pol našega sresa je že bilo pod Italijo, pa zna zato ceniti in ljubiti lastno narodno državo. Komur pa v tej državi ni prav, naj gre, kamor ga srce vleče in kjer misli, da bo zanj raj še na zemlji.«

Preiskava o nesreči »Atlantiquea«
Cherbourg, 14. jan. AA. Sedna preiskava o požaru na relovarniku »Atlantique« ni odkrita nobenih indicijev, ki bi se iz njih dalo sklerati na zločinske nemene.

Proti rušilcem države
Javno zborovanje na Taboru v četrtek 19. t. m. ob 20. — Sreski odbor JRKD v Ljubljani.

Krajevna organizacija JRKD in Gospodarsko — izobraževalno društvo za dvorski kraj priredita danes ob 16. v licejski telovadnici koločovanje z obdaritvijo revnih otrok in družin. Nastopijo tamburaši, kralji in pastirji ter pevski odsek. Vabljeni člani in prijatelji omenjenih društev.

Vremenska napoved
Zagrebiška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, ponekod nekoliko vedro. — Situacija vzhajnega dne: V zadnjih 24 urah sta se severno in južno področje predvse decela točilo. V centralni Evropi prevladuje visoki pritisk, ki se vrti od hugonada čez Alpe proti vzhodu. Ciklon nad Sredozemskim morjem se je otičil, prav tako pa tudi minimum nad Jadranom.
Današnja vremenska napoved za nedeljo: Mrzlo vreme bo trajalo še nekaj časa. Ponekod bo manj oblačno, snega najbrž za sedaj ne bo.

Pri pogrebu razkrinkan zločin

Prevorje, 14. januarja.

V vasi Krivici v prevorski občini je v nedeljo 29letni posestniški sin Jurij Jug poplaval po vinskih gotinah svojih znancev ter prišel vinjen pozno zvečer domov. Drugo jutro so ga našli v postelji mrtvega in se niso zmenili za to, da je imel obtočeno in krvavo glavo ter so, mened, da ga je zadel kap zaradi preobilnega alkohola, pripravili vse za pogreb. Pogreb pa so preprečili orožniki, ki ga jim je zdela nagla smrt zelo sumljiva. Kmalu so doglali, da je nesrečni Jurij Jug prišel domov, našel pod oknom svoje sestre nekega mladeniča, ki je vasoval. Vasovalca je hotel pregnati, ta pa je navallil nanj z motiko. Posledica močnega udara po glavi je bila močan krvavitev in tej je podlegel mladi Jug, ki se je z zadnjimi svojimi močmi spravil v posteljo.

Ta dogodek je spet primer velike malomarnosti, s katero prebivalstvo obravnava razne nesrečne dogodke. Mladenci, ki je povzročil njegovo smrt, je že priznal svoje dejanje.

Predrzen vlom

Zagorje, 14. januarja.

Blizu zagorske postaje si je te dni uredil svoj trgovino trgovec g. Josip Kenda, ki se je priselil iz Sklendrova. Ker pa stanovanje še ni bilo urejeno, je prenočeval še vedno v prejšnjem svojem bivališču in so to najbrž neke zvedeli tudi neznanj tatrovi, ki so v noči od srede na četrtek vlomili v novo trgovino. Vlom je opazila drugo jutro trgovčeva soproga. V trgovini je bilo vse razmetano in se vidi, da so vlomilci z vso vnemo iskali denar. Ker denarja niso našli, so pobrali nekaj blaga za obleke, nekaj jonic, denarjov in steklenico špirita. Napravili so za okroglih 7000 Din škodo.

Orožniki so takoj uvedli preiskavo in našli v prvi vrsti na sumu nekega tujea, mlajkega moža, ki si je v sredo prav sumljivo ogledoval lokal in je postal nam pri zornu tudi trevica. Vlomilci so morali biti iz drugih krajev.

Naši kraji in ljudje

Sprejem koroških bratov v Ljubljani

Jutri prispeje z vlakom ob 13.46 iz Celja in Trbovelj koroški pevci. Dosedanja njihova pot po slovenskih mestih sliči pravemu triumfu, ki ga Ljubljana ne bo mogla več prekositi. A doseči ga hoče po priložnosti svojih čustev do koroških bratov, ki prihajajo med nas iskreni in brez predsodkov. Pozivamo vse prijatelje slovenskega Korotana, predvsem pa zastopnike ljubljanskih kulturnih društev, akademskih in srednješolsko mladino, strokovne in vse druge organizacije, da se zberejo ob pol dveh k sprejemu na glavnem kolodvoru.

Pri sprejemu bo sviral godba »Slogor«. Prizdravi lo koroške pevce predsednik Glasbene Matice senator g. dr. Ravnihar, zastopnik mestne občine ljubljanske, zastopnik akademske mladine in odvetnik dr. Anton Urbanc, podpredsednik osrednjega odbora Kluba koroških Slovencev v Ljubljani. Nato se razvije povorka z godbo »Slogor« na čelu pred hotel Union, kjer bodo koroški fantje nastajali. Zvečer ob 20. bo nastop koroških pevcev v veliki dvorani hotela Union. Zbori pojejo nekaj pesmi lokalnega značaja posamič, nad polovico programa pa skupno. Med sporedno govori vodja turnee g. poslanec Poljanec in zastopnika Pevske zveze in Hubadove pevске zveze. Po koncertu bo v isti dvorani družabni večer, kjer bomo ob sviranju orkestra »Slogor« in petju Akademskoga zbora prebili s koroškimi gosti pri prirčnih uric.

V torek dopoldne si bodo koroški gostje ogledali Ljubljano. Deputacija se bo poklonila pri Sv. Križu nesmrtnemu spominu propagatorja koroške slovenske pesni Oskarija Deva, kakor tudi mučenikemu spominu župnika Gabrona, župana Kobentaria in drugih koroških slovenskih borcev, ki tamkaj počivajo. Opoldne se na glavnem kolodvoru poslovimo od mladih gostov, ki se odpeljejo na Jesenice, kjer bodo imeli zvečer svoj zadnji nastop. Mestna občina bo za časa bivanja koroških pevcev okrasila svoja poslopja z zastavami.

Sokolsko društvo Jesenice

V nedeljo ob 3. popoldne ponovitev igre »KROG S KREDO«

Scenarija, maske, obleke in godba v hitajskem stilu. — Vstopnina običajna. 1876

Leopold Morela na zadnji poti

Metlika, 14. januarja. V sredo je Metlika imela nemavno ilico. Nudila je sliko velikega taborišča, kjer se je zbralo ljudstvo iz vseh krajev bele Krajine, da počasti in se poslovijo od svojega učitelja, ki je vse svoje življenje daroval Beli Krajini, da je bil sin kremenite Gorenjske. Pokojnik je prišel na svoje prvo službeno mesto v našo območje Radovico l. 1899, ter je ostal tam eno leto, nakar je služil tri leta v Črnomlju, kjer se je poročil z domačinko. 1903. l. pa je razsedel stalno mesto v Metliki, kjer je kot šolski upravitelj služil do zadnjega svojega dneva. Vso svojo mladostno in moško dobo je preživel v Beli Krajini, ter ji žrtvoval vse svoje moči. Zato je tudi njegov zadnji oder obiskalo nebroj ljudi, da se poslovi od sedaj nevrnečnega obraza svojega draga vzgojitelja.

Spreved je bil doleten za 14. uro. Ze jutraj pa so se pričeli ljudje zbirati. Po blagoslovitvi krste se je pred hišo prvi poslovil v imenu učiteljskega učitelja Tončič, ki je pokojniku v slovo izrekel ganljive besede hvalnosti in priznanja. Označil je pokojnika kot najdražjega in najidealnejšega tovariša - učitelja. Sokolski pevski moški zbor je nato zapel žalostinko. Krsto so dvignili Sokoli in gasilci, ki so tudi ob mrtvaškem vozu tvorili častno spremstvo.

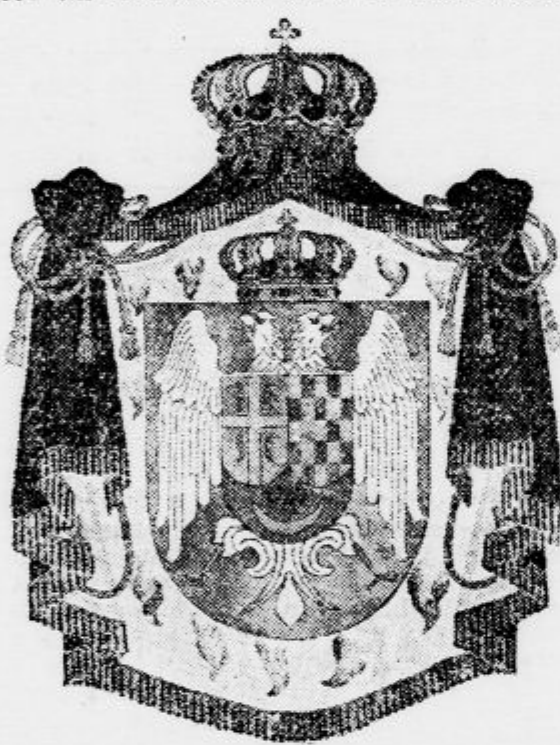
Povorka se je formirala na čelu s šolsko mladino in zastavo, sokolski naraščal, deputacije semškega in podzemeljskega Sokola, gasilci z zastavo metliškega društva, obrtniki s svojim vencem, mestna godba, krsta s špičjem, pokojnikova rodbina, sreški načelnik s soprogom, sreški prosvetni referent, celokupno uradništvo Metlike, šolski upravitelj iz Črnomlja, vse učiteljske in učiteljske sreze in številno zastopano tudi učiteljsko iz črnomeljskega sreza, za njimi meščani in nepregledne množice okoli-

čano. Zlasti številno so bila zastopana gasilska društva iz okolice, kakor Božakova, Rosalnice, Lokvic, Slamne vasi, Drašičev, Radovice, Dobravice, Gradaca in od drugod. Med spredom na pokopališče k sv. Roku je igrala pogrebne koračnice metliška mestna godba. Na pokopališču so pokojnika vzele iz mrtvaškega voza in ga odnesli v cerkev, nato pa pred grob zopet Sokoli in gasilci. Ob odprtem grobu mu je prvi izgovoril slovo starosta metliškega Sokola, narodni poslanec Dako Makar, ki se je poslovil od svojega tovariša iz ljubljanske realke in omenil pokojnikovo vedno strogo nacionalno prepričanje in zlasti njegove zasluge, ko je bil v najtežjih avstrijskih časih pred 25 leti njegov sobojnik ob zibelki prvega belokrajinskega Sokola v Metliki.

Kot drugi govornik se je od njega poslovil v imenu JUU predsednik sreskega učiteljskega društva za sv. Črnomelj-Metlika g. Ljubič Matko, ki je omenjal njegovo življensko pot ter njegovo borbenost že v prejšnjih časih za pravice učitelstva. Zadnji govornik je bil g. Weiss Franc, načelnik belokrajinske gasilske župe, kateri je poudarjal pokojnikove zasluge v vodstvu društva, ko je isto organiziral, mu je bil prvi tajnik in kasneje blaginjak. Gasilski trobenta mu je zatrobila še zadnji pozdrav, vse tri zastave so se v pozdrav sklenile nad odprtim grobom, nakar so petri zapeli še »Na grobovih«. Tako je Bela Krajina pokazala, kako izraža hvalnost svojim učiteljem in vzgojiteljem. Zasluznemu delavcu bodi ohranjen trajen spomin!

Zanimiva umetnina marljive Slovenke

Mlada umetnica za vezenje Amalija Frangeševa, bivša učena oddelka za vezenje obrtne šole v Ljubljani, sedaj gojenka višje strokovne šole v Beogradu, je v počitniški napravlila krasno ročno delo: kraljevski grb, izdelan iz prave filelos - svile, z najfinjšo in precizno ročno tehniko. Obe kroni, ščit, polmeseec in zvezde so izdelane a polaganjem srebra in zlata, in sicer v različnih vrstah zlata-mrize, briljantno in gladko zlato. Grb ima obliko elipse, je dolg 180 cm in širok 165 cm v 12 cm širokem

črno poltiranem okviru. Vse je naplesče našito na debelem kartonu in okrašeno s penzi - svilo. Barve so žive, vse harmonično izbrane in zelo prijetno učinkujejo na oko. Gd. A. Frangeševa je delala sama tri mesece tako rekoč noč in dan na tej umetnini. Po posredovanju ministra dr. Kramarja in senatorja dr. Rožiča je gd. Frangeševa osebno izročila izdelani grb na maršalatu dvora za kraljevo rodbino. Z dvornim avtomobilom so umetnico z vezenjem odpeljali z doma na maršalat, kjer so fimo umetniško delo izmenadeno občudovali in se zanimali za ročno izvedbo in tehniko pri nastavitvi grba. Gd. Frangeševa je morala vse pojasniti in razložiti, kako in kako dolgo je delala grb. Z umetnino je bil dvor zelo zadovoljen. V priznanje za svoje neumorno, res umetniško delo je gd. Frangeševa prejela 6000 Din nagrade.

Amalija Frangeševa je doma na Pragerskem, kjer je njen oče upokojen železničar z mnogoštevilno rodbino. — Ima še šest hčera in dva sina, od katerih je brat Gu-

stav narednik voznega parka v Zagrebu in bo delal izpit za podporočnika. Gd. Amalija k umetnini in kraljevemu priznanju čestitamo in ji želimo še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Šmarjani za svojo staro občino

Ljubljana, 14. januarja. Danes se je zglasila v Ljubljani deputacija okrog 200 občanov šmarske občine na Dolenjskem, da se pri merodajnih činiteljih zavzame za nadaljnji obstanek občine Šmarje-Sap. ki je stara že nad 100 let. Zaradi nameravane ukinitve je namreč zavladalo v vsej občini očitno nezadovoljstvo, ki bi se v primeru izvedbe načrta še stopnjevalo. Nihče izmed občanov ni zadovoljen, da bi se ta občina kar enostavno ukinila in pridružila škofeljski občini, kakor je v načrtu.

Deputacija 200 občanov se je oglašila najprej pri sreskemu načelnstvu, nakar je

tudi samo Nivea-krema in Nivea-olje vsebujejo koži sorodni in kožo negujoči Eucerit.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. z o. j. MARIBOR, Gregorčičeva ulica 24.

odšla na magistrat k tajniku županske zveze dr. Riku Fuxu. Vojil jo je župan g. Škerjanc in deputacija je pri dr. Fuxu dobila pojasnila, da bo jazen ukinitve šmarske občine ni povsem opravljena, to pa zato ne, ker ima občina svojo faro, 6-razredno šolo, železniško postajo in trdi svojo postjo.

To so občani poudarjali tudi potem pri sprejemu pri g. podbanu dr. Prkmežurju, tor je g. podban in sam uvidel, da ne gre razkoračiti take občine. Slednjič so stavili občinski možje predlog da se šmarski občini pridruži še katastrofalna občina Sela, ki obstoji iz vasi: Sela, Paradišje, Podgorica, Zgornja Slivnica in Huda Polica, odkoder prihajajo otroci že zdaj v Šmarje in s čemer bi narasla šmarska občina na 2268 prebivalcev.

»Evropski« šahovski turnir

Ljubljana, 14. januarja. »Tonečev« turnir — kakor splošno nazivajo šahovski turnir, ki ga pravkar s polno paro odigravajo v kavarni »Evropie« — je v polnem razmahu. Okrog miz igralcev se dnevno zbira gneča radovednih kibicev, ki ob živahnem spremljanju partij le z velikim naporom brzdajo svoje jezike. Vendar — kibic snada k šahu — to je stara šahovska tradicija — in kar je glavno, njih zadržanje hvala Bogu doslej še ni rodilo razven par manjših nesporazumov, še nikakih resnejših posledic.

Izbralcev se je prvotno prijavilo 12 in takoj prvi dan je sedlo vseh 6 parov za mizo. Rožljanje z viteškim metem se je pričelo. Par jih je odneslo točko, drugi so se pobotali z remijem — nekaj pa jih je presenetila smola. Pogoreli so se seveda izžili... Eden je takoj izžihaval pravi vzrok smole, ki ga je doletela, češ, študi apostolov je bilo 12, eden med njimi pa je bil že od vsega početka raznamovan... 12 je torej nesrečno številka! Najbolje je, da se izmažeš... In izostali je...

Poizvil se je zdaj v vodstvu nova težkocita: Kako spartiti enašt igralcev? Nu, pa je sreča kar sama prišla na pomoč: — tudi 11. je izostal, Pa ne morda iz strahu. Kaj šel! Pozabil je, kje se igra turnir, h kateremu se je bil prijavil. Baže so ga videli, kako išče in izprašuje po drugih kavarnah, kje so njegovi partnerji. Pa kdo bi tudi te profesorski raztresenosti zameril? Šahist ne, vsa naša »evropska« ne, ker so prepričani, da v Ljubljani ni k sreči mnogo kavarn in

da se bo »izgubljena ovca« prej ali slej itak zopet pojavila v domačem hlevu. Pa bo tuda morda raztresenec od gral z vsemi preostalimi igralci kar — simultanko.

Kdo se drži najbolje? Težko je objektivno soditi. Subjektivno gledano, ima vsak najboljše šanse za zmago. Najboljše seveda — kdo drugi neki kot logično spet — gospod profesor!... Izgubil je namreč doslej eno samo partijo, a točk ima že več kakor piko v svoji šolmoštrski beležnici. Pri šahu je pač še vedno resnična ona stara prielovica: zigr dobi vedno tisti, ki napravi predzadnje neumnosti!

Tudi naš »Pjotr« ga nihne in se drži moštrsko. Božič je uporabil za sistematični trening in teoretični študij po »Vidmarjevem šahu«. Pa se mu pozna, da je vidno pridobil... Edino »piece« touchee in kibici mu delajo še nekoliko preglavice. No, pa tudi to preide sčasoma! Mož pa se vsaj zaenkrat lahko postavi, da je dvema favoritoma odšepnil dve važni točki...

Sploh se vrši vsa ta turnir v znamenju presenečenj. Ne le za igralce, temveč tudi za zbadljive kibice. Predsednik slednjeimenovanih — gospod kavarniški mecen Tonec — se že spričo dejanskega stanja premišlja, ali ne bi mogoče bolj kazalo razdeliti nagrade v obratnem redu. Prvo nagrado — zadnjemu. Kajti pridobil bi s tem naklajenost šahovske večne — evropske ka-

Pri zimskem sportu

NIVEA-CREME ali NIVEA-ULJE

Vrednite pred odhodom v hribe vse luči in zraka izpostavljene dele telesa izdatno z Nivea-kremo ali Nivea-oljem in vdrjavajte se med partije še čedne. S tem zmanjšate nevarnost nadležne solne in ledeniške zapeke in se vam ni bati, da se vam koža osuši. Nivea-krema in Nivea-olje vam dajeta poleg tega ono čudovito bronast barvni kožni odtenek, s katero se tako radi vračate z zimskosportne ture. Samo Nivea-krema in Nivea-olje vsebujejo koži sorodni in kožo negujoči Eucerit.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. z o. j. MARIBOR, Gregorčičeva ulica 24.

varniških »pacirjev«! Naš 12. apostol mu celo prigovarja, da bi se kot prva določila »džeterske« nagrade, kajti tudi to je v gotovem smislu neke vrste — junaštvo. Saj si vsak tega ne upa!...

Skratka — Tonečev turnir v »Evropie« je za Ljubljano mala šahovska senzacija. Sigurno bo koristil šahovskemu oživiljuju v našem mestu — saj se je že oglašila te dni konkurenčna šahovska metropola v »Zvezdici« ter pozvala civilizirane »Evropce« na šahovski junaški mečdan. Verjetno je, da bo »Evropa« to izizvajalo rokavico sprejela in po končanem »Tonečevem« turniru se tako obeta nova šahovska prireditel v obliki šahovskega mata »Zvezda« contra »Evropa«.

Debeli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice izdatno iztrebljenje črevesa brez vsakega napora. Mnogoštevilna poročila zdravnikov-strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolehalo na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamenih in sladkorni bolezni zelo zadovoljni z učinkom »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljanski zdravnik je iznašel zdravilo proti želočnim čirom

Ljubljana, 14. januarja. Želočni in dvanajesternikovi čiri (ulcus ventriculi et duodeni) so precej razširjena in hudo bolezen, ki se le redkokdaj ozdravi brez operacije. Razumljiv strah bolnikov pred operacijo je napolnil našega primorskega rujača g. dr. Rada Šfiligaja, da je začel že l. 1924. proučevati to bolezen in iskati zdravilo, ki bi omogočilo zdravljenje brez kirurškega noža. To se je vztrajneju g. zdravnika, kakor kaže, tudi posrečilo.

G. dr. Šfiligaj je iznašel, kakor je izjavil v razgovoru z »Jutrovim« urednikom, poseben preparat za podkožne injekcije, ki mu je dal ime ulcerosan. Je to na poseben način rastopljena kovyinska sol. Poizkusi so ugotovili, da se mora bolniku dajati vsak drugi dan po ena injekcija in vsaki dve do tri ure dobi bolnik dve do tri žlice apnene vode. Stroga dieta traja 1 teden dni, a

čokolada za odvajanje deluje blago in zanesljivo. Ne škoduje! Dobra od Ministrstva zdravstva in narodnega zdravja. E. str. 240 od 19. 1. 1932.

kjer bo — subjektivno gledano — kajpak, ...no, pa saj boste vsi videli... Dovolj veliko za danes! V kratkem pa — ako ne bo prevelikih debaklov in šahovskih ponižanj — boste čuli o končnem rezultatu evropskega turnirja, o srečnih nagradjenih in o podrobnostih nameravanega šahovskega matcha še kaj več... Mirko Kragelj.

Ponarejene pošne nakaznice za 1,225.000 Din

Zagreb, 14. januarja.

V ponedeljek dopoldne se bo vršila glavna razprava proti Vojku Mikolju, nekdanjemu bančemu uradniku, ki je bil že dvakrat in sicer enkrat na 2, drugič pa na 8 let obsojen zaradi goljufij, in ki je tokrat obtožen, da je lani aprila ponaredil najprej 127, potem pa 73 poštne nakaznice v skupni vrednosti 1.225.000 Din. Ta predzna in premetena sleparija, o kateri smo tedaj obširno poročali, je bila izvedena na ta način, da je ponarejevalec pošne nakaznice opremil s ponarejenim žigom in podpisom pošte Novi Sad, pa jih potem po tej poti poslal zagrebški in sarajevski pošti, ki ki sta nakazane zneske poslali Prvi hrvatski šteditoni v Zagreb in njeni podružnici v Sarajevu. Tu pa je v prvi polovici meseca aprila neki Josip Slezinger, ki je imel vsa potrebna pooblastila, dvignil denar ter ga zročil nekemu Grčiću, ki ga je najel za ta posel in mu tudi izročil pooblastila, potrjena od beograjskega sreskega sodišča. Po opisu bančnih uradnikov so Slezingerja kmalu izsledili in zaprli. Slezinger pa je opisal Grčića, ki ga je naročil za dviganje ponarejenih nakaznic. Bilo je tekoj jasno, da je Grčić izmisljen ime in preiskovalne oblasti so takoj pri razkritju predzne sleparije začele meštiti na Mikolojo, ki je zagrešil že več podobnih sleparij. Mikoljo so zaleli v Zagrebu in ko je bil konfrotiran s Slezingerjem, je ta v njem spoznal Grčića. To so potrdile še neke druge priče, ki so bile slučajno navzoče, ko se je Grčić sestaval enkrat v Zagrebu, drugič pa v Vukovcih s Slezingerjem.

Mikolji taji vse z največjo trdnostjo, da je od prvega početka. Ker pa ga obremeničujejo izkazi Slezingerja in drugih prič, je bila vendarle dvignjena proti njemu obtožnica in razpisana razprava.

Tragična smrt družinskega očeta

Celje, 14. januarja.

Davi so našli ob plotu pri mostuiku na ovinku ceste na Savi pri Celju obešenega 32-letnega brezposelnega oženjenega delavca Antona Zerjava iz Creta, očeta dveh otrok. Zerjav je privezal svoj pas na plot in si ga zadržnil okrog vratu. Našli so ga klečečega, otrple roke pa je imel v žepu. Zerjav je bil snoči ob osmih pri svojih starših na Savi. Bil je dobre volje in je celo prepeval. Ker pa je odhajal domov, je izvršil ohupno dejanje. Vzrok samomora ni znan. Truplo so prepeljali v mrtvašnico okoliškega pokopališča.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejša odvajalna sredstvo.

zdravljenje okrog 2 tedna. Zanimivo, je da bolečine izginejo že po prvi injekciji. Bolniku med zdravljenjem ni treba ležati, nego mora samo počivati. Zdravi se lahko ambulatorno in mu ni treba biti v bolnišnici. Zadostuje navadno 5 do 6 injekcij. Röntgenove slike so g. zdravniku pokazale doslej že v preko 160 primerih lepe uspehe. Svoj izum je poslal g. dr. Rado Šfiligaj na tri svetovne univerze v preizkušnjo in s trdnostjo pričakuje, da bo s teh forumov dobil pozitivne odgovore. Z ulcerosanom je mogoče po zahtrobu g. doktorja v 95 odstot. preprečiti operacije čiror, kar bo pač v največjo tolažbo vsem bolnikom, ki jih mučijo želočni in dvanajesternikovi čiri.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejša odvajalna sredstvo.

Šentjovski zvonovi ob Zili

Zelena Zila ima čudovito moč, njena dolina čudovito lepoto. Saj je vseeno, od kod stopiš v to dolino. Vselej te prevzame njena prelest. Zelenih hribov nad dolinami je povsod dosti, drugače sploh ni doline, kaj ne? Tako lepe zelene doline pod njimi, kakor je Zilška, pa nemara ni nikjer drugod na svetu.

Pa je beli eneg tudi njo ogrnil v deviško tentico — in čakala je plavih svatov. Prišli so iz vseh krajev skozi dolgi črni rov pod Rožco jih je privlekla vesela pesem. Vsakdo rne dandanes za veseljem, ko ga je tako malo. Mladi pa še posebno. In ni bilo prav nič čudno, ako sem se med vsemi temi svati znešel tudi jaz. Ljubi zimski prazniki so se smejali po svetu, potice pa z belo pogrnjenih miz. — poslednji črtni križi žrtvovanih pujskov so se baš izgubljali v daljo, ko je priplajalo solnce svoj sijajni dvor na nebeski svod in začuden pogledalo na dolino pod seboj. Igralo se je po stebrah belih biš in visokih zvonikov, ogledovalo se v ledu voda in v juvu dreves. Tako mi je zablestel v solnčen božični pozdrav vitki brnški zvonik in zapeli so njegovi zvonovi. Vendar se mu danes nisem odzval tako ravnodušno kakor drugače. Oč, so nekake njegovega sofarana, ki za Zmotičami samuje sredi polja, vse leto zapuščen in le ob proševanju spominjan, kajti njegovega patrona imc mi je tokrat tako čudovito zvonel v glavi. Simbol onega glasu, ki nas je tako nenadno dohitel in nam skrilil pest.

Sent Job žrne cerkvice patron... Vse leto molčiš in kupeš žalostne vesti, ki nem jih Usoda prinaša v dar. Nad lepo zeleno dolino plavaš, ki tako bogata dobrega vendarle ne pozablja note. Sai jim pošliš vedno kako novico, da pohite znova pod

krov tvojega farnega gospoda Mihaela ter iščejo pred tvojimi glasovi pomoči. Ali jim ne bi mogel ob koncu starega leta prizanesti s svojim posanstvom ter jih gledati veselo okoli sebe? Kot zvest vojak si vršil svoje poslanstvo vse leto in tako se ti je zardelo, da je tvoje službe premalo. Pa si šel in poslal neveselo vest — nazaj, fantje moč, meni zapošte in nobenemu drugemu! Slehernega je doletela tvoja vest, prihletela je tudi med nas in nas napojila z žalostjo za lepe praznike...

Sedeli smo daleč zunaj kraljice Ziljske doline in veselo marnjati pod trdno slovensko streho. Dvanajst njenih apostolov v zeleno rjavih lodnastih oblekah je sedelo ob dolgi mizi, ob svojem pastirju. Zadnji večer v starem letu s pesmijo, ki nam jo danes zapojejo in s katero nas pozdravijo v novem letu, da se bo ja lepo in veselo začelo. Zelene steklenice so se ponosno košatile ta večer, v kozarcih je sijala zlata kapljica. Lep fantovski večer je bil. Zunaj je snežena odeja pokrivala dolino in dušila glasove v njej. Prav nihče se ni glasil pod Dobračem. Samo divja Zila je pela svojo neuznano p'ansko pesem, nosila pozdrave svojih ljudi njihovim bratom ob Dravi in Savi. Meki borovci ob njej so basirali njeni pesmi. Tu notri pa smo sedeli ob našem vrlom fantu z Rmce in čakali zvoka njegove piščalke. Kaj bodo zapeli, niso vprašali — rahel akord iz vodnikovih ust je zdrhtel med njimi. Se trenutek — »Oj mrzla rosa ostra kosa...« je mogočno zadonel pod belim svodom. Pred nami je vstala zelena dolina v veseli pomladi, fantje v belih srcih sredci nje z brhito koso so zavirskali preko polja. »Le pa dačla. Ljuba dačla, rada hrabi za menoje — je nela našim delu. Bele rute na njihovih glavah so vzdignile solnce, da jim je izvalilo notra lina izpod njih. Zadelalo se je v zardela obraze, se videlo v žnih očeh, pa smuknilo osramočeno za oblake.

Lepa dekla mu je pokazala solnčno lice. Hitele so, da se ujele pubiče pred njimi, ki so se jim izmakli med visoko cvetnato travo proti bregu. Toda ostra beseda, ki je zadela nie hujshe kakor kosa travo, je ra-

nila dečlino srce: »Sem koj mau žinju — pa je že bilo preveč in dekla je omahnila. Toda fantič ni kosa; — znal je vrniti njej, ne pa polju, katero je s svojo ostro koso pokosil.

Leto je — v pesmi — teklo dalje. Na polju je rastle hajda, v belcm cvetju. Tedaj se je fantič domislil: »Sem se rajtou ženiti... je hejdica gratava, v ves hodil

hom... Med njivami vodijo komaj vidne poti — kot nevidne vezi med njihovimi srci, ki najdejo pot med seboj. Pot pelje v ves, kjer za nageljani in zelenjem čaka »nja dekle«. Nad dolino je tiha noč, nad dolino je strma, mrzla planina. Na njej pa spi drugi planinc, ki je padel brez skale in se ubil. Tja gori bite vsak večer dečlino misli, kadar se glasi fantovski petje nad vasio. »Gori poklekne, mau požebam, da ne bo šoci ležau koj sama...«

Izza gora je priplaval mesec in zval fante domov. Kajti Sent Job jih je zunaj na polju pričakoval za drugi dan. Ohljubili so mu obisk. Razšli smo se med trdnimi, belimi domovi.

Ko je v juvu in ledu božičnega jutra zapel Sent Jobov drugače zlovesni zvon, je oživilo belo polje, odhitela je vsa vas k mazi na Stefanovo. Mimo Trila in Zmotič vodi pot, ob obronkih in pod bregovi. V grani stoji mala žaga. Dolge ledene sveče lezejo v zemljo, ki je poleti tako rada pija iz potoka, sedaj na sama vase zaprta o njem nogo nič vedeti. Po njeni trdi skorji hite farani v cerkvice sredi polja, čisto osamljeno, ob visokem drevesu stoječo.

Naši fantje so že na koru fainmošter tim akoro iz oči v oči govori o svetniku Jobu in njegovem času. Fantje vedo. Job jih je anoniil pred par tedni rase. Toda njih oči so uprte naprej, oni gledajo vedno naprej: za življenje ob snominih, dobrih in slabih, so še premaladi. »Kar je bilo, to več ne boe... pa olavo kvišku in nogumno srce. To je njihovo deelo. Prišli so danes k svetniku, da mu vrnejo spomin, da zapoši njemu v žet. Zvonovi zabijo, fantje notu — nad dolino plava praznik, v srcih vlada mir —

Ali se bomo razveselili, ko se vidimo na naših tleh! Tudi nas obkroži Jobov glas, tudi pri nas vrši svoje noliho naslanetvo. Toda naša srca, ožarjena v svitu svobode,

prinese to z drugačnim mirom, kakor je to prenašal Job na dvorišče svoje hiše. Ne resignacija, temveč samozavest nam je ob taki priliki v oporo. Našim fantom pa trdnost vera v nas. Mi jim moramo pokazati, da smo z njimi, da jih imamo v resnici radi, ker so naši. Po arcu, jeziku in duhu. Danes nas družijo občestvo bratovske ljubezni, ko stois med nami. Jobova vest jih ni oplašila, njihova trdna srca so premagala malodušje nad njo. Zvon Šentjovski pa pozvanja dalje, kliče nam vedno v spomin to, kar ve vsakdo izmed nas. Preko Zile, Roža, Podjune, Drave in povsod, kjer smo doma, Ob Sevi in Krki, pod Stolom in Grinotcem. Vrhovi naših rovinh gora vro v zeleno dolino, kjer sredi plodnega polja stoji črna cerkvice Šentjovska. Oni vidijo vse to, česar mi v naših preirih in medsebojnih bojih ne vidmo. Vidijo, kako složni in močni so ljudje na oni strani in kako rad v propir živi naš rod tostran črnih verig. Pa morajo gotovo ponosni očaki Stol, Pršank, Jalovec in Triljav maikati z glavno nad otroci, ki žive pod njim. V jeznih nevihtah in viharjih stresajo svojo jevo nad njimi, da bi jih a strogo občutsko besedo posvaril in vrtili k lepi medsebojni ljubezni. Potem bi Jobovo poslanstvo ne imelo več pomena po našem svetu...

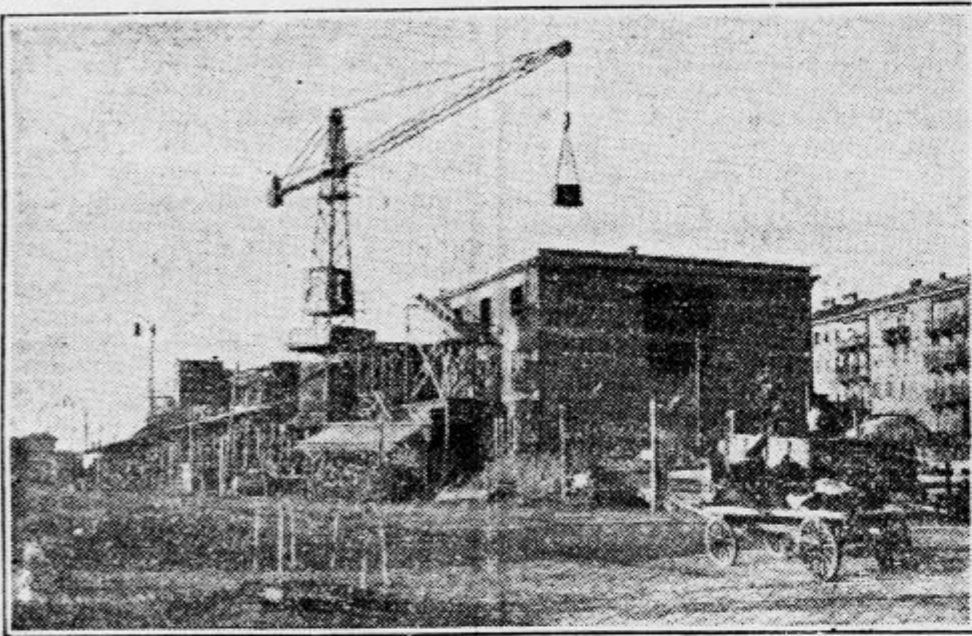
Se enkrat se je pokazala črna kosa.ca Jobove cerkvice sredi belega polja, priden sem se vrnil v prelestočo Zilsko dolino. Izza drevia mi je še zvenel njegov trdnostni glas v vedno oprtnim. Ko me je sprejelo šumenje Zile, ko sem preko zelenh trav nrešal v Beljak, se solnce že zlatilo s svetlim slovesom senežene teme ponorne Japa. Tja žalost lasi Slavku v srcu, ki sa poslavlja od nje. Le Šentjovski zvon daleč v dolini poie dalje, nam zapoveduje močno medsebojno ljubezni da se nam ne bo treba vedno naplavljal s takimi žvstvi, s kakršnimi se moramo dandanes. Prof. Janko Č.

Sušak in njegova rast

Po dolgih letih na Trsatu — Vtisi iz pristanišča — Mo-
gočen razvoj gradbe carinskih skladišč — Kako ustvar-
ja podjetnik inž. Franjo Dedek — Molč v reški luki

Dolga leta so minila od onega časa, ko sem se sprejel nekaj mesecev skoraj vesak dan po tvojih ulicah, Sušak. To je bilo takrat, ko je nedaleč od tebe besnel vojni vihar. Takrat sem te vajubil, ti orlovsko gnezdo ob našem morju. Zato sem zahrepenel zopet enkrat po tibi in porabil ugodno priliko, da sem te obiskal. Kakor se je v zadnjih letih vse spremenilo, tako si se spremenil tudi ti, Sušak. Tisto jutro, ko sem te po dolgih letih zopet ugledal v objemu žrnkega solca, si se mi videl podobno mlademu dečku tam iz naše šumadije, ki stoji opt na puško, na straži ob našem morju. Iz srca sem te pozdravil! Prva moja pot je bila na Trsat, da ob-
šamam s tiste višine s pogledi mesto, mor-
je, otoke in vso tisto lepoto, ki je edinele

in izgotovilo v tem kratkem času 20.000 kubnih metrov betona. Največji problem ki ga je podjetje gonilno rešilo, je bilo vnašanje teh ogromnih mas materiala v tako dolgo in široko stavbo. Okrog vse stavbe je položilo podjetje posebno želez-
nico za gradbeni žerjav znamke Wolff, ki je prvi te vrste v naši državi. S tem žer-
javom je podjetje dvigalo, prevajalo in iz-
krcavalo ves gradbeni material ter mon-
tiralo odre in opaze za stropne konstruk-
cije z neverjetno naglico. Za mešanje be-
tona je postavilo podjetje poseben avto-
mat znamke „Regulus“, ki je pravo čudo.
Ta stroj se polni avtomatično s potrebno
kalcijem peska in gramozu, si sam avtom-
atično primeša potrebno količino cementa
v poljubni zmesi, ki je potrebna za vsako

Gradba velikih svobodnih in carinskih skladišč

tam, kjer šumi morje in se brci nad njim
južno solnce. Tiste božjepotne stopnice, o
katerih se pripoveduje, da jih ne mora
nič prešteti, ker se vesak med štejem
zmoti, so sedaj nove, zložne, moderne. Tu-
di na Trsatu samem je mnogo novega.
Skladišča sem se seznanil z vrtnarjem me-
sta Sušaka, ki mi je prijazno razkazoval
veliko mestno vzgojevališče najrazličnej-
ših rastlin in dreves, ki služijo v okras
sušaskih parkov. Poljal me je tudi v novi
park, ki leži tam za novim pokopališčem
in iz katerega se nudi šetalcu eden naj-
lepših razgledov, ki si ga more človek mi-
sliti. Vrtnar mi je povedal, da je ta park
ljubljenec svojega kletnega očeta, suša-
skega „financnega ministra“ gospoda svet-
nika Cuculiča, ki ne zamudi skoraj
dnega, da se ne bi sprejel po njem in
smoval novih načrtov za njegov razvitek
in kras. Brezdvomno bo ta parkovsko
prilagoditev ne samo v okras mestu, tem-
več tudi v povzdigo turškega prometa. Ko
sem se spuščal s Trsata v dolino pred Suša-
ku, sem opazil, koliko novih stavb se je
zgradilo v zadnjih letih. Poleg velikega
števila zasebnih hiš in vili, moderna palača
gradskega načelnika, Radniški dom, potem
nova velika bolnica, ki se pravkar dokonča-
va, in še mnogo drugega. Da, Sušak ra-
ste in se razvija v zadnjih letih, od-
kakr stoji na čelu mestne uredne moderniz-
acijske župan gospod D. Ruzić.

Po kratkem odmoru v preurejenem in
moderno upravljanem hotelu „Kontinental“
sem se napotil k morju, kjer vidi življenje
pomorskega mesta navzgor. Tudi, da vlada
povsod huda gospodarska kriza. Tam na
Brajdi se bil prisrečen, ko sem ugledal
lepo, novo stavbo Pučke kuhinje, ki jo
je pravkar dogradil ljubljanski gradbeno
podjetje inž. Franjo Dedek. Ko sem si
osledal notranjost ureditve te stavbe, sem
se uveril, da je napravilo z njo mesto Su-
šak velik korak naprej na polju socialnega
skrbstva zlasti glede na to, da se zbira
v tem pomorskem mestu mnogo brezpo-
selnega delavstva.

Novo presenečenje me je čakalo na Ka-
radorjevem pristanišču. Tam vlada živ-
ljenje kakor v čebelnjaku. Na ladje se
utovarja in iz njih se iztovarja. Težko
obloženi tovorni vozčki in avtomobili se
komaj vzpenjajo drug drugemu. Toda, kaj
je to? Tih ob obali raste iz tal nova
ogromna stavba, vsa iz železobetona. Ob
stavbi se prepelejava na železnih trač-
nicah visok, železen žerjav, ki prenaša na
stavbo najrazličnejši gradbeni material.
To so carinska skladišča, ki so se začela
graditi lani v maju. Ko sem stopil bliže
k stavbi, sem opazil, da je ta stavba ne-
kaj posebnega. Točko najrazličnejših mo-
dernih stavbnih strojev še nisem videl ob
nobeni drugi stavbi, niti v Ljubljani. Za-
grebuje se Beogradu. Nisem se mogel pre-
magati, da ne bi stopil v prvo gradbeno
voletvo, kjer me je srečal mlad hrva-
tski inženjer, kateremu sem izrazil žel-
jo, da bi si rad osledil stavbo in dobil ne-
katera pojasnila o modernih gradbenih na-
pravah. Uslužni gospod me je najakal la-
stno gradbenega podjetja in po nekaj mi-
nutah sem se postal s povsem vojaško pre-
prosto urejeni pisarni ljubljanskega gra-
dbenega podjetnika g. inž. Franjo Dedeka,
ki gradi to stavbo. Gospod podjetnik ta-
koj napravi na človeka utis moza, v ka-
terem se koncentriira močna volja z ne-
premagnljivo energijo. Gentlemen od nog
do glave, v katerem je vsak korak in vsa
beseda prav tako premišljena, kakor je
premišljena v vsakem gradbenem načr-
tu posameznika. Bil je tako prijazen,
da se je sam ponudil, da me bo vodil po
stavbi in mi dal željena pojasnila, iz ka-
terih sem zbral naslednje zanimivosti:

Stavba je dolga 140 m in globoka 40 m.
Obsega: carinsko skladišče, lučko kapeta-
nijo in finančno kontrolo. Finanjska
kontrola je dvonastopna, lučka kapeta-
nija ima štiri nastopne, carinska skladi-
šča pa ostanke zaenkrat enonastopna,
ker se je moralo drugo nadstropje zaradi
gospodarskih neprilic zaenkrat opustiti.
Posebno carinska skladišča so zgrajena po
najmodernejših principih iz železobetona
t. j. v obliki glivastih stropov po načrtih
svetlega strokovnjaka prof. Calogovica iz
Zagreba, ki je vložil posebno skrb funda-
cijski ogromnega postopka, ki se gradi tik ob
morju.

Za zgradbo je potrošilo podjetje skoraj
cel vlak betonskega železa in nad 250 va-
zonov cementa. Pesek in gramoz dovažajo
noč in dan po morju, v avtomobilih in vo-
vih. Razen tega sta na delu noč in dan na
samih stavbi dva določila, ki meljeta ka-
men. Tega materiala je porabilo podjetje
v petih mesecih nad 25.000 kub. metrov

vrsto betona. Neprerušoma izmetuje me-
šanico in sicer vsako uro do 20 kub. me-
trov. Poseben stroj znamke „Moma“ pa dro-
bi z neverjetno hitrostjo kamen v najfiniše
pesek. Ta stroj je najmodernejša vrsta
drobilca na klavir v obliki centrifugalne
turbine in vrši drobljenje velikih kamnov
popolnoma brez šuma in ropota.

Na stavbi so zaposlene stotine pridnih
rokov naših delavcev iz vseh krajev naše
države. Slovenska kolonija polifesev, urad-
nikov in delavcev ima na stavbi svojo
lastno kuhinjo, memo in stanovanja. Iz
pripovedovanja teh uslužbencev sem po-
snel, da se počutijo naši ljudje prav do-
mače med gostoljubnimi Sušasčani. Poseb-
no naši Slovenci so veseli, da v tem času
občutno brezposelnosti najdejo zaslužek
v žrnkega časa, ko v Ljubljani stavb-
no delo že počiva.

Iz ogromnega kompleksa dela, ki mi ga
je orisal gospod inženjer Dedek, sem raz-
videl, da je bilo le s področje izvedeno
organizacije in uporabo najmodernejših
strojev mogoče izpeljati v tako kratkem
času, ki je bil stavljen podjetju, tako
ogromno stavbo. Pričakovati je, da bo
stavba do maja t. l. dovršena, kar je na-
ravno čudno zlasti glede na velike go-
spodarske neprilice sedanjega časa, ki jih
je podjetje srečno premagalo.

Gospod inž. Dedek me je peljal še na
strepo nad četrtim nadstropjem lučke ka-
petanije, na kateri bo nameščena meteoro-
loška opazovalnica. Tam me je očaral dv-
ni razgled na morje in reško luko. Na naši
strani se mi je nudila slika trgovske eme-
rije in stremiljenja po napreku našega
izvoza in uvoza. Tudi sliki naravnost na-
proti, ki je slika od one druge strani.
Lepa reška luka je zgrajena v moč in
mrtvilo, podobna je smeli Trmudžici. Iz
orezovanja in premišljanja o teh kontra-
stih me je predramila slika belega par-
nika „Ljubljane“, ki me je klical na od-
hod in nadaljno potovanje v srebrni hori-
zont našega Jadrana. S pomencem v srcu
sem se poslovil od prijaznega inž. Dedeka,
tega pogumnega pionirja slovenske po-
djetnosti, s katero širi ugled naše sposo-
bnosti izven meja naše ožje domovine.

S široka parnika sem se še enkrat ozri
na stavbo carinskih skladišč. Tam je še
vedno stal g. inž. Dedek sredi svoje slo-
venske kolonije. Zdel se mi je podoban ka-
petanu na krovi ladje. — Srečno vso ladi-
jo svojega čepca podjotja, mladi ka-
petani! — Ta pozdrav sem mi poslal z „Ljub-
ljane“, ki se je začela počasi odmakati od
obale. A. Z.

Zima v Prekmurju

Murska Sobota, 14. januarja.

Po mgleh in hladnih dneh je tudi Prek-
murje pobelil sneg. Bela tišina po vseh
prekmurskih ravneh. In snega nam je bilo
že res treba, saj s tem se je zmanjšala ne-
varnost za sadno drevje, ki je baš v zad-
njem tednu zlasti na Gorickem hudo trpe-
lo zaradi ivja. Škoda v sadomestih je
prav občutna in se bo posebno poznala v
jesenskih mesecih. Vse križeno leže veje po
tleh in pogled na okleštena debla je prav
žalosten. Poštna uprava pa ima tudi mno-
go skrbí v popravljanjem telefonskih vo-
dov, ki so se potrgali. Zato je bil prav do-
brodošel sneg, ki je odstranil vsako večjo
nevarnost in škodo.

Dolgo časa smo imeli mir in prav nič se
ni čulo v naših krajih o požarih in požigih.
A v zadnjem času zopet prihajajo poročila
o žrtvah zločinskih rok, ki iz dobičažel-
nosti ali maščevalnosti zažigajo svojo ali
tudo lastnino. Tako je nedavno not ne-
nada zažarelo nebo nad Markišavci. V
plamenih je bila velika oslica slame pri
posestniku Drvariču. Nevarnost še večje ka-
stastrofe je bila prav velika, ker se v bližini
nahaja stanovanjsko poslopje in hlevi. Le
hitri pomoči gasilcev iz bližnjih vasí velja
zahvala, da je žrtve plamenov postala le ve-
lika množina slame; škoda je prav znatna.
Takoju uvedena preiskava je dognala, da je
bila na delu zločinska roka, ki je zanelila
požar iz maščevalnosti. Neki osumljenec je
že za zapahi.

Še vse večje škodo je povzročil požar pri
posestniku Scheku Juriju v Domanjševih.
Pozno zvečer je začela goriti oslica na dvo-
rišču. Nekaj minut zatem pa je že plamen
švignil tudi iz gospodarskega poslopja, ki
je bilo od goreče slame precej oddaljeno.
Gasilci in vaščani so takoj prihiteli na po-
moč in so se le omejili na varovanje ostalih
poslopij. Vskomur je moralo biti jasno,
da je bila tukaj izključena vsaka nesreča in
da je le zločinec zakrivil požar. Sum je ta-
koj padel na nekega vaščana, ki je z ime-

Hubertus terpentinovo milo

Vas ne uči prati temveč hraniti

novanim posestnikom živel v sovraštvo.
Osumljenec se je tudi prav čudno obnašal
za časa požara, a v naslednjih dneh je na
lepm izginil iz vasi, a so ga prijeli. Drugi
dan po požaru je baš v pijanosti nagovar-
jal nekega svojega prijatelja naj izpove, če
bi nanj padel sum požiga, da je bil v kri-
tičnem trenutku pri njem v milini.

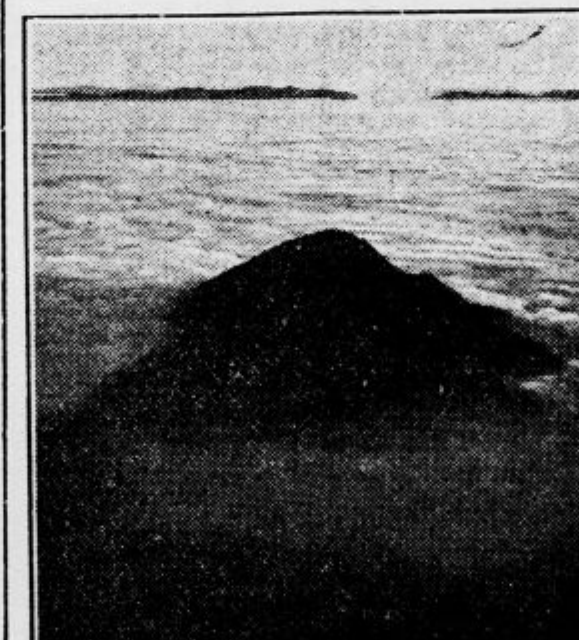
Pred kratkim se je vršila seja občinskega
odбора v Murski Soboti. Poleg drugih točk
je referiral župan g. notar Koder o storje-
nem delu v preteklem letu in razvil za te-
koče leto svoj delovni program. Iz njego-
vega poročila posnemamo, da so bile lani
doklade na vse neposredne davke znižane
za 50%. Zgradil se je prepotrebni most v
Fazaneriji preko Ledave; raložil se je fond
za novo mrtvašnico; elektrika se je insta-
lirala v Benkovi ulici; znižala se je cena
električnemu toku za 70 par; pogramozile
so se ulice; reguliral se je kolodvorski ka-
nal in uredil kolodvorski trotoar; nabavil
se je gasilni avtomobil in brigadnja; ure-
dilo in napravilo se je 11 vodnjakov in
ustanovila se je šolska poliklinika. To so
lepi uspehi. Vso pozornost pa zasluži pro-
gram dela za tekoče leto, ki kaže kljub go-
spodarski depresiji veliko volje, da se iz-
boljšajo v našem kraju socialne, komun-
alne in druge razmere. V programu je na
prvem mestu gradnja nove osnovne šole, ki
je pa še nujno potrebna, ker je pač današ-
nja v sedanjem stanju prava sramota za
kraj in največja ovira za večji napredek
naše mladine. Predvidena gradnja tržnice
je tudi potrebna iz higienskih kakor iz
splošno gospodarskih razlogov. Velika je
tudi točka, ki govori o nakupu parka in v
zvezi s tem je tudi hiralinica. Iz nadalje-
ga je razvidno, da se bo v tem letu zgra-
dil betonski trotoar v Kolodvorski ulici,
kakor tudi odvodni kanal, napeljala se bo
elektrika v Agrarni ulici in zgradila se bo
nova mrtvašnica, ker sedanja lesena po-
drtija ne ustreza več. Delovni program je
velik in bo zahteval mnogo truda in gmo-
tnih žrtve, toda občinski upravi moramo le
čestitati, da v današnjih časih stopa z vsa
smelostjo k realizaciji načrtov, ki so za
naš kraj življenjske važnosti.

Pred tednom je bil premeščen iz Murske
Sobote na Vrhniko davčni uradnik g. Fa-
bič Stanko. Z njegovim odhodom je po-
sešno prizadet tukajšnji Sokol, saj je bil
br. Fabič marljiv in poštovan član raz-
ličnih odsekov. Dramski odsek je izgubil
v njem dobrega igralca, najbolj pa je pri-
zadet glasbeni odsek. Želimo g. Fabiču na
novem mestu mnogo uspehov!

Panonsko morje

Na Boču v januarju.

Razporeditev morij in kornega je bila v
davnih časih povsem drugačna od današ-
nje. Zaradi nerestavanja, na ohlajevanem
procesu zemeljske notranjosti temelječega
ugrežanja na eni in dviganja zemeljske
skorje na drugi strani je bila Evropa še v
začetku terjalne dobe otok, v katerega se
sogale vodne mase v obliki pritlik, a
dolgi morski zalivi. Značilno v tem po-
gledu je obsežno ozemlje med Alpami,
Karpami in Balkanskim polotokom, tako
imenovano panonsko nižavje. V avsem
geološkem veku, to je med koncem kretne
dobe in srednjim tercijarom, se je namreč
to nižavje močno ugrežnilo, kakor je ve-
liko panonsko udarno zalilo morje, ki je

črtilo razen tega severozahodne srednje-
evropske nižine, ocelovsko ter ljubljansko
kotlino itd. Prav v to dobo spadajo prvi
začetki rjavega premaza, ki se je stvoril
v trbovčskem, velenjskem in drugih za-
livi. slednja se je jelo panonsko morje
ožiti, postajalo je deloma zaradi lednatih
tercijarnih odliskov vedno pritkejšje, do-
kter niso njegovi ostanki popolnoma iz-
giniti ob koncu tercijara odnosno v prvih ča-
sah kvartarja (sedanje) dobe. V točko-
raj obrabje gorje, ki bi utemljila turisti-
za inimati ob pogledu na naše gore.

Vprašanja, kakšno je nekl bilo takratno
površje v naših krajih, ni možno rešiti
kar tako na brzo roko. Vendar pa je polna
na najpriprostejša rešitev sama od sebe
že, če se potrudimo (seveda ob visokobaro-
metrskem vremenu) nad nižinske megle
v solčne višave, kjer se oko ne more do-
volj naučiti divoti brezokone panonske
megle, iz katere štrle je posamezni grebe-
ni in vršaci, dočim ječe kraji pod gladino
v objemu moreče megle. V tem posluhu je
bilo zlasti v decembru dovolj prilike za
poučne in tolažilne ekskurzije. Skoraj ves
meseč je vladalo po gorah jasno, toplo,
mirno in suho vreme. Srečen opazovalec
je lahko po mili volji razmotrval v pa-

nonskem morju, se oddihaval v uživanju
svojevrsne zimске lepote, dočim sezo-
nski turist zakopan v globoko megle, mor-
da niti snuti ni, kaj vse je pozni na go-
rah mogoče. Pričujoča slika je bila posne-
ta ob koncu decembra na stolpu vrh Boča.

Zveza Zemuna s prestolnico zagotovljena

Beograd, 14. januarja.

O velikem savskem mostu, ki naj bi ve-
zal Beograd z Zemunom in omogočal tako
vozni promet med jugom in severom vsega
vzhodnega dela naše države, se je mnogo
govorilo in pisalo zlasti v zadnjem času, ko
je zaradi izostanka gradbenega materiala,
ki smo ga prejimali na račun reparacij iz
Nemčije, delo popolnoma zastalo. Velik del
krivde, da most tudi tedaj, če bi bile repa-
racijske dajatve ostale neizpremenjene, ne
bi bil dograjen pravočasno, zadeva sicer

Sporazum, ki se je v tem pogledu skle-
nil v Berlinu, ima pa še drugo dobro stran
za našo državo. Način plačevanja dobave
za ta dela potrebnih nemških industrijskih
izdelkov se je uredil tako, da se bo tisti
del plačil, ki jih je prevzela naša vlada,
izvrševal s pomočjo 10 do 20letnega kredi-
ta ali v gotovini ali pa dobavi poljedelskih
proizvodov. Ravno tako pa je nemška vla-
da pristala načelno tudi na drugo našo po-
nudbo, da bi se tudi za vse ostale že po-
gajene reparacijske dobave sklenil enak
sporazum in enak način plačila: dolgoro-
čen, 10 do 20letni kredit s plačilom v polje-
delskih proizvodih. Tako se zagotovi dovr-
šitev vseh naših javnih del, ki so se pričela
graditi z nemškimi reparacijskimi dajstva-
mi, na drugi strani pa se odne precej ši-
roka pot izvozu naših poljedelskih proiz-
vodov.

Kar se tiče zemunkega mostu posebej,
je določeno v sporazumu, da se mora vse
gradivo dobaviti do konca leta 1933, mon-
tiranje, ki je tudi v rokah terke »Gute-
hoffnungshütte«, pa mora biti dovršeno v
roku 20 mesecev po obnovi stavbnih del.
Ker se na dela zopet prične takoj sedaj,
se sme pričakovati potemtakem, da bo ze-

Mi nismo iznašli posebnega načina pranja za drag de- nar, pač pa dajemo našim gospodinjam odlično milo po nižji ceni.

1865

munski most dograjen do jeseni prihodnje-
ga leta 1934. Če bo vreme ugodno, pa še
nekaj mesecev prej.

V dobrem podrgnem letu bodo torej že
držali čez Savo vozovi, avtomobili in tram-
vajski vlaki, in kar je bilo doslej mogoče
le tedaj, če je Sava popolnoma zamrznila,
bo odslej vsakdanji običaj: izprehod iz
Beograda tja v Zemun in iz Zemuna v
Beograd. Otvoritev zemunskega mostu bo
pač rojstni dan Velikega Beograda.

Dve veličastni proslavi onstran morja

New York, 1933.

Jugoslovenska kolonija v New Yorku je
imela v decembru dve narodni proslavi,
ki sta po obsegu in vplivnosti prekosili vse
dosedanje prireditve. Prva se je vršila dne
10 in 11. decembra kot proslava narodnega
udeležnja in neodvisnosti Jugoslavije,
druga pa je bila velika recepcija dne 17.
decembra v čast Nj. Vel. kralju Aleksan-
dru, katero je priredil generalni konzul g.
Janković v New Yorku.

Vsa jugoslovenska kolonija se je kakor
še nikdar poprej pripravila za proslavo 1.
decembra kot jugoslovenskega narodnega
praznika. Izvolili so centralni odbor vseh
slovenskih, hrvaških in srbskih društev,
ki je aranziral proslavo v dveh dvoranah
in slovenski cerkvi. Korporativno so se
udeležili Sokoli, pevski in druga prosvetna
društva ter podporne organizacije. Kar je
proslavi dalo še največ sijaja pa je bil po-
st jugoslovenskega poslanika dr. Leonide
Pitamica iz Washingtona, ki se je udeležil
vseh prireditev 10. in 11. decembra.

YPAI, nova jugoslovenska časnikarska
agentura, je zainteresirala samo mestno
viado New Yorka, da je predsednik župa-
nskega odbora osebno prišel na postajo
sprejeti prišedšega poslanika iz Washing-
tona. Mesto je dalo na razpolago tudi čast-
no spremstvo in mestni avto za odličnega
gosta, da je — kot to zna samo New York
s sirenami ustavil ves promet, koder je
občinski predsednik g. Geo. Mand spre-
mljal jugoslovenskega poslanika.

Zvečer dne 10. decembra je bila jugoslo-
venska akademija v veliki dvorani hotela
Knights of Columbus. Udeležba je bila ve-
lika, dvorana je bila nabito polna našega
občinstva ter ameriških gostov. Glavna
točka v programu je bil seveda govor po-
slianika L. Pitamica, ki je naš priseljeni
svet le na novo uveril, da domovina ni po-
zabila nanj.

Prisrčna je bila slovesna služba božja v
slovenski cerkvi sv. Cirila dne 11. decem-
bra. Prisostvovali so odlični gostje in dru-
štveni zastopniki ter polno občinstvo.
Skromna cerkva se je oblekla v narodne
zastave, društva so v nji nastavila svoje
zapore. Narodni župnik pater Hiacint
Podgoršek je za pridigo podal krasen go-
vor o spravi in bratski ljubzni ter ljubez-
ni do domovine, ki po božji volji obhaja 14
letnico svojega vstajanja.

Po službi božji je bila slovenska vesel-
ca s koncertom v Slovenskem narodnem
domu v sosednem mestu Brooklynu. Pro-
gram je bil sicer slovenski, toda občinstvo,
ki je dvorano natičilo do zadnjega kotička,
je predstavljalo vse kote Jugoslavije.
Tri slovenske pevski društva New Yorka
so nastopila in vsako se je ponašalo z le-
lim petjem Bled Slovan in Domovina, vsa
tri močna društva, solisti, mladinske god-
be, govorniki nastopilo je vse, kar ima
kolonija dobrega in lepega. G. poslan'k je
bil ginja vesela in tako tudi ljudstvo, ki
je slišalo iz njegovih ust bodrilne besede.
Po programu pa se je odlični gost pome-
šal med ljudstvo, ki ga je prisrčno spre-
jelo kot more sprejeti le svojega prijatelja,
brata in sina.

Za povzdigo narodne zavesti je bila ta
proslava ena največjih in potrebna zlasti
v sedanjih kritičnih časih, ko je ljudstvo
zbežano zaradi gospodarskega pronačanja
in ko tako nujno čuti potrebo vezi z demo-
vino. Obenem pa je bila to ovacija naroda

v tujini, ki navdušen pozdravlja združeno
Jugoslavijo in njenega vladarja.

Recepcija na čast kralju Aleksandru dne
17. decembra se je vršila v najbolj odlič-
nem newyorškem hotelu Waldorf-Astoria.
Priredil jo je jugoslovenski kraljevski kon-
zulat. To je bila ena najlepših svečanosti,
ki more služiti le ugledu Jugoslavije. Glavna
zasluga za izborni organizacijo programa
in udeležbo najuglednejših Newyorčanov
pa gre generalnemu konzulu g. Radoju
Jankoviću. Tekom štirih let službovanja v
New Yorku si je namreč g. Janković ste-
kel velikih zalug za domovino s tem, da je
pri vplivnih krogih pridobil celo vrsto ose-
bnih prijateljev, ki so na ta način postali
prijatelji Jugoslavije.

Recepcija se je pričela ob 1. popoldne
v klasični dvorani imenovanega hotela. Na-
vozih povabljenih gostov je bilo skoro 200,
med njimi so bili zastopniki mesta, raznih
ustanov, ameriške vojske in mornarice,
solniki, novinarji, magnati itd., sploh ena
najbolj reprezentativnih skupščin vodilne
ga New Yorka. Navzočih je bilo seveda tu-
di lepo število Jugoslovenov.

Predsedoval je po banketu polkovnik
William M. Chadbourn, dober poznavalec
in ljubitelj Jugoslavije, ki je po lepih po-
zdravnih besedah za našo državo in kralja
Aleksandra predstavil g. generalnega kon-
zula. G. Janković je v kratkih besedah
opisal sedanji položaj domovine. Predstav-
ljen je bil nato brigadni general R. L. Bul-
lard in nato kot daljši govornik polkovnik
Franklin G. Brown, predsednik kluba za
armado in mornarico USA. On je zlasti
govoril o sposobnosti jugoslovenske arma-
de ter izrazil željo prijateljstva in sodelo-
vanja. Ni pozabil omeniti, da so nekateri
najboljši ameriški bojovniki iz Jugoslavije,
da je Amerika ponosna na nje in da si ta-
k h želi še pridobiti in jih obdržati kot pri-
jatelje. Predsednik Newyorške trgovske
zbornice Watson je govoril tudi kot pozna-
valec Jugoslavije in naglašal potrebo pri-
jateljskih trgovskih zvez. Mrs. Woodruff-
Wheelock, predsednica ženskega oddelka
Ameriške legije je predvsem omenjala za-
sluge Jugoslovenov v Ameriki ter naglaša-
la željo, da Zedinjene države pridobijo še
več državljanov jugoslovenskega izvora.
Nato pa je spregovorila daljšo poslanico od
zavodnika Ameriške legije in prečitala
nagovor v počastitev kralju Aleksandru,
se spomnila njegovih zaslug med vojno,
težko zaradi londonskega pakta ter mo-
dreke vladanja jugoslovenskega kralja.

Med govorniki je bil tudi profesor Se-
ligman član Columbia univerze, ki je v
daljšem govoru očrtal ekonomske potrebe
naše države. Kot glavno potrebo je nagla-
šal povzdigo kmetkega stanu Jugoslavija
ima sicer industrijske možnosti, toda pre-
dsvem mora na umen način izbrati naravne
zaklade. Jugoslovenski kmet se stona sta-
ro pot obdelovanja. Treba je novih nači-
nov in vlada z umnim vladarjem je pokli-
cana, da kmetu omogoči tekmo s svetom.
To je natičilo pot iz gospodarskih nepril-
ic sedanje dobe.

Govori in vsa svečanost je bila zaključena
s pozdravi Jugoslaviji in njenemu vla-
darju. Bila je to ena najlepših prireditev
te vrste in je tudi velika pomagal za
okrepitev prijateljskih vezi med Jugoslavi-
jo in New Yorkom. A. Kobal.

F. P. 1 ne odgovarja...

Domače vesti

• **Poklonjenje zaslužnemu higieniku.** Kr. banška uprava zdravne banovine je podelila dr. Karlu Petriču, šefu socialno medicinskega oddelka na Higienem zavodu v Ljubljani in priznanemu poborniku higijene v Sloveniji, naslov specialista za higijeno in socialno medicino.

• **V odzoru za sestavo adrese** je tudi senator dr. Valentin Rožič, a ta omenba je v večeršnjem poročilu po nečisti pomoči izostala.

• **Izpremembe v banovinski službi.** Z odlokom kr. banske uprave za dravsko banovino so imenovani: dr. Amon Šraj za banovinskega tajnika pri banski upravi; Josip Šušteršič za ekonomski prijavni bolnišni pri Murski Soboti; Vladimir Tance za katastrskega geometra v 8. položajni skupini pri komisijski za igrane operacije v Ljubljani; dr. Vinko Železnikar za primarija v 5. položajni skupini pri javni bolnišnici v Slovenjgradcu; dnevnica Jakob Pihler pa za službojca pri trsnici in drevesnici v Pekrah. Na lastno prošnjo je spokojen dr. Tomo Zarnik, zdravniški zbiratelj zdravstvene občine Zagorje ob Savi.

• **Premestitve v železniški službi.** Premesteni so: uradnik VIII. položajne skupine Wolfgang Artur iz Litiije v Skofjo Loko; Kropivnik Stanko, šef postaje Verd, za šefa postaje Kočevje; IX. položajne skupine: Boie Ivan iz Brežic v Zidani most; Koren Ivan iz Sočanja v Savski Marof; Unger Marija iz Novega mesta na Pragersko; Marof Janez iz Savskega Marofa v Višnjo goro; Vrečko Jakob iz Korošice v Sočanje; Tratnik Francišek iz Stične za šefa postaje Semič; Schwarz Gvidon, šef postaje Semič, v Ljubljano gor. kol. Uradniški pripravnik: Novakovič Svetislav z Lesc-Bleda v Trebnje; Orlov Viktor iz prometno-komercialnega oddelka v Ljubljano gor. kol.; Zakotnik Albin iz Sevnice v St. Ilj. Zvančički I. kategorije: Čolnik Alojzij iz kurilnice Maribor v Prevalje; Pendič-Mušil Juraj iz Semkova v Grobelno; Purgaj Rupert iz St. Ilje v Pesnico; Šlegel Peter iz Dravograd-Meže v St. Čeno. Zvančički II. kategorije: Štok Francišek iz Petrovca v Celje; Bahun Andrej iz Metlike v Maribor glav. kol.; Kavčič Jakob od zastopstva državnih železnic v Postojni v Kotoribo; Pogacar Francišek iz Ljubljane glav. kol. v Skofljico; Črnogorac Janez iz Skofljice v Ljubljano gor. kol.; Windisch Franc iz Maribora glav. kol. na Pragersko. Dnevničar Seibitz Viljem pa iz Ormoža v Dravograd-Meže.

• **Diplomski izpiti na višji pedagogski šoli** v Zagrebu se prične za učitelje meščanskih šol dne 16. februarja. Prošnje naj se predlože do konca januarja 1933. Pričeti naj se opisa življenja s točno navodno kraj, v katerih je kandidati službovali, indeks s potrdili o kolokvijih in s letnimi izpiti, spridevalo o usposobljenosti za učiteljsko službovanje na ljudskih šolah ter kratki list. Navede pa naj se tudi skupna predmeta, iz katerih potega diplomski izpit.

• **Iz zdravniške zbornice.** Kakor objavljajo kr. banska uprava, je bil 4. t. m. vpisan v imenik zdravniške zbornice dr. Zivko Stojčević, šef internega oddelka vojaške bolnice v Ljubljani.

• **Nov tolmach nemškega jezika.** Višje delno sodišče v Ljubljani je imenovala g. Franca Alča, profesorja v Ptulju, za tolmacha nemškega jezika pri okrajnem sodišču v Ptulju.

• **Nošenje službene uniforme gozdarstvih uslužbenecov.** Minister za šume in rudnike je izdal uredbu o izpremembi in dopolnitvah pravilnika o nošenju službene uniforme za gozdarstvene uslužbence. Po novih predpisih si morajo uslužbenci iz lastnih sredstev nabavljati uniformo, brez pravice na kakršnokoli odškodnino. Država ne bo za državni blaginje dajala nikakršnih prispevkov ne za nakup in tudi ne za vzdrževanje službene uniforme.

• **Prosvetno-higienjski tečaj v Beogradu.** V Centralnem higienjskem zavodu v Beogradu so se v zadnjih dneh vršili izpiti kmečkih mladenčev, ki so končali prosvetno-higienjski tečaj omenjenega zavoda. Po dovršenih izpitih je v imenu Narodne odbrane sanitetni general dr. Čeda Gjurjevič poklonil mladenčem razne knjige kot dar Narodne odbrane. Prihodnji tečaj Centralnega higienjskega zavoda se prične 15. februarja.

Polovična vožnja v Maribor

Na nazaj je dovoljena z rešenjem g. ministra za promet št. 107211/32 za vse poštenske žilke vožnje po celotni državi od 12. 25. jan. 1933. V Maribor se pelje brez vsake legitimacije z celo karto. Pri Putniku ali Sport-Rogli, Grajski trg 1 dobite potrdilo (10 Din) za brezplačen povratek. 1781

„Divja koža“

LJUBLJANA - VELESEJEM sprejema za svojo dražbo kožuvinno do 21. t. m. Lovci, poslužite se te ugodne prodajne priliko. 1907

Zvočni kino IDEAL

Danes ob 3., 5., 7. in 9. uri.

Pariški fantom

John Gilbert v velenapetem filmu borbe in ljubezni.

Novi »Ufa« zvočni tehnik senzacij.

Moje bi telesce revno grob zeleni že pokrival, če ne bil bi parkrat dnevno „Rizling“ Slamičev užival.

Škerjanca in mešanji zbor Glasbene Matice ljubljanske. Na ta slavnostni koncert opozarjamo vse prijatelje sokolstva. Predprodaja vstopnic ob ponedeljku dalje v Matici knjigarni. Začetek točno ob pol 20. uri.

• **Delodajalci in delojemalci.** Te dni bodo začeli mestni uslužbeni mestni uslužbeni, zopet inkasirati prispevke delodajalcev in delojemalcev za Pomožno akcijo mestne občine ljubljanske za podpiranje brezposelnih. Tudi večina trgovcev želi, naj se pobere prispevki še za ostale tri mesece skupno, ker se tudi pri trgovskih stanje oseba le redko menja. Pri obrtniških in večjih podjetjih pa se bodo kasirali prispevki le za en mesec, ker se število zaposlenih večkrat spreminja. Vsi delodajalci pa se naprošajo, če bi se stanje delojemalcev na plačilnih listih ne ujemalo s faktičnim stanjem, da to popravijo in da poseben listi potrdijo, da se inkasanti pri oddaji denarja lahko izkaže. Naj ne bo nobenega, ki bi zavrnil plačilo prispevka! S tem boste pomagali Pomožni akciji, da bo začela bolj širokotežno, kakor je bilo to doslej mogoče, podpirati brezposlene s nakazovanjem dela. Namen je, da bi se zaposlovalo pri javnih delih vsak teden manjše vsaj po 100 brezposelnih, tako da bi bilo zaposlenih vsak mesec po 400 do 500 delavcev. To pa bo možno izvršiti le tedaj, če bo imela Pomožna akcija dovolj sredstev na razpolago. Pri zaposlitvi se seveda ne bo moglo ozirati na tuje brezposelne, marveč le na domače.

• **Pozornost vzbuja januarska številka števila mesečnika „Ljubljanski Zvon“**, ki je izšla točno dne 15. januarja. Redno izhajanje ji je zagotovljeno, s čimer se bo izpolnila stara želja rednih naročnikov. Novi letnik se je predstavil v novi obleki: učinkovito naučnjene platnice dajejo zvezku značaj živahnosti in mladosti. Vsebinsko je prav pestra in nudi vsakemu izobraženemu čitatelju mnogo zanimivega števila. Prva številka se bo dopolnila vsem dosedanjim naročnikom. Naj ne bo nikogar, ki bi jo zavrnil! Za obstoj in uveljavljanje „Ljubljanskega Zvona“ vneti naročniki pa naj skušajo pridobiti novih naročnikov. 120 Din, plačilnih tudi na obroke, ni niti v teh časih žrtev, če pomislimo, koliko bo za ta denar vse leto nudil prenovljeni „Ljubljanski Zvon“.

• **Pogrešan izseljenec v Ameriko.** Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se preprosti za mrtvega Jože Florjancič, posestnik v Kočnji, ki se je leta 1904. izselil v Ameriko. Zadnjič je leta 1908 pisal iz St. Louisa, od tedaj pa ni glasu več o njem.

• **Obsodba trgovca, ki je zapodil kupca.** V Beogradu je bil trgovec Heinrich Akon obsojen na sedem dni zapore in 420 Din globo, ker je nekega kupca na srmatičen način zapodil iz svoje trgovine.

• **Nameraval se je ogreti, pa se je zadušil.** V Splitu se je smrtno ponesrečil delavec Ivan Leskur. Ker ga je zeblo, je postavil pod postelj konec z žarčast ogreljem. Naslednje jutro so ga našli zadušenega v postelji.

• **Svojega moža je zaklala.** Pri ponovni obravnavi pred okrožnim sodiščem v Travniku je bila mlada kmetica Anuša Kostura iz Gornje Zelenice, ki je v spanju zaklala svojega moža, obsodena na dvanajset let težke ječe. Njen ljubimec Fran Miljak, ki je bil pri prvi obravnavi obsojen na dvanajset let ječe, pa je bil oproščen.

• **Izvrstno sredstvo po lastnem receptu** pod znamko „Kaysen“ iz sestavine alkaloidov opija in srebrnortrata, po g. zdravnika preizkušeno ter pohvaljeno, je sestavljen g. Charles Lauter proti kurjim očem, trdi koži in celo hiperkarsotičnemu lokaliziranemu ekscemu. Jsti je baje sestavljen tudi neko sredstvo, po katerem bi odpadke brtje, ker bi dlake več ne rastle. To sredstvo kani baje prodati za 1.000.000 dinarjev.

• **Času primerno.** Zaradi pomanjkanja gotovine se je trdnika A. & E. Škaberne, Ljubljana, odločila sprejemati v plačilo tudi hranilne knjižice. Glej današnji oglas!

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.**

Iz Ljubljane

• **Jubilje dela.** Pri kemični tovarni v Mostah dopolni danes 25 let svojega „zornega“ službovanja obratovanja g. Joško Šubert. Jubilant je bil rojen 5. februarja leta 1881. na Češkem in je že mlad našel pri nas svojo drugo domovino, katero ljubi iz vsega srca ter se ji popolnoma posveča. Za skupnost si je pridobil mnogo zaslug v najkrajših prevarnih časih, mnogo priznanj in zahval pa je deležen v sedanjih težkih časih zaradi dobrotnosti in požrtvovalnosti pri lažjanju bede. Jubilant čestitamo in želimo, da bi s svojo življenjsko družico srečno užival še mnogo let sadove svojega dela.

• **Koroški povelj, 75 po številu, se pripejloje v Ljubljani** v ponedeljek 16. t. m. ob trideset na 2. uro pop. z vlakom iz Celja. Na kolodvoru jih sprejmejo ljubljanski povelj in gošča „Slovec“. K sprejemu vabimo vse narodno občinstvo. Opozarjamo ponovno na koncert koroške narodne pesmi v unisoni dvorani v ponedeljek 16. t. m. ob 20. Stojlišča se dobe še v knjižnici Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

• **Mestna občina ljubljanska** bo ob prihodnji poseta koroških pevcev razobesila na vseh svojih poslopih državne zastave. Vabimo vse hišne posestnike in ostale meščane, da razobesijo državne zastave in se v čim večjem številu udeležijo sprejema ob 12.30 ob prihodu vlaka na glavnem kolodvoru. Zvočan in mestni načelnik: dr. Dinko Puc, l. r.

• **Kdor želi še imeti vstopnice-otožnice** za ponedeljkov koncert koroške narodne pesmi, naj jo kupi v predprodaji v Matici knjigarni. Tudi število stojlišč je omejeno. Ko se jih prodaja gotovo število, je dvorana razprodana in vstop nemogoč. Koncert bo v ponedeljek, 16. t. m. ob 20. v unisoni dvorani, po koncertu pa razve tam prijateljski sestanki.

• **Ob 70letnici ljubljanskega Sokola** bo v soboto, 21. t. m., v dvorani Filharmonične družbe slavnostni koncert, katerega spored izvajajo: gospa Pavla Lovšetova (sopran), gđc. Silva Hrašovec (klavir), Slovenski vokalni kvintet, Orkester orkestralnega društva Glasbene Matice in drž. konservatorija pod vodstvom prof. L. M.

Prava dobrota za ljudi, ki so podvrženi nadlogam črevesja in trpe na motnjah prebave, zapelki, hemeroidih in njih posledicah, kakor tudi na glavoboli, omotičnih napadih itd. je Saxlehnerjeva HUNYADI JANOS naravna grenčica. Že 70 let se je vedno izborna obnesla, bila na klinikah in po zdravnikih sijajno preizkušena in priporočena pri daljših piskih kurah zoper nabiranje maščobe, kronična obolenja, ženskih spolnih organov, zastajanja krvi, izpušča je na koži itd. Neprekosljiv učinek! Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in vseh boljših trgovinah.

• **Nov »FOXOV« ZVOČNI** • **TEDENIK** • Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer. • Vstopnice si nabavite že v predprodaji dnevno od 11. do pol 13. ure. • **Elitni kino Matica** • Telefon 2124.

• **Kraljica srca** • Kot partner • **Maks Hansen** • **NOV »FOXOV« ZVOČNI** • **TEDENIK** • Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer. • Vstopnice si nabavite že v predprodaji dnevno od 11. do pol 13. ure. • **Elitni kino Matica** • Telefon 2124.

književnih umotvorov v sodnih letih. Pl. social je naravno, brez vsakega patosa, predelal del prvega in drugega poglavja ter zaključno poglavje. Ko je po trideseturnem čakanju zaprl knjigo, je burno piskanje pričelo o prisnanju občinstva njegovemu delu. Pogrešali smo uvodno besedo, s katero naj bi bil kdo na kratko označil pomen Juša Kozaka v naši književnosti in orisal njegove dosežke spise. Tak uvod bi samo razširil in poglobil zanimanje za pisatelja in njegovo delo.

• **IV. (XVI.) delavski prosvetni večer „Svobode“** in „Zarje“, ki bo v sredo 18. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice, bo nad vse lep in pester. Recitirane bodo zanimive pesmi Askera in Selškarja, nastop Delavskega odra „Slovec“ z Ivan Canarjevom „Strahom“ ter predavanje dr. Henrika Tume. Solospevi konc. pevke St. Frankovske-Vukove in člana opere kons. A. Drmot, orkester in pevski zbor „Grafike“ ter dijaški mešanji zbor dr. uč. šole bodo zazibali poslušalce v raj glasbe. Vstopnice se že prodajajo.

• **Akademsko starešinsko društvo „Jadranc“** v Ljubljani sklicuje redni letni občni zbor na dan 22. t. m. ob pol 11. dopoldne. Dnevni red po odstavku VI. društvenih pravil. Kraj zborovanja objavimo pozneje. Vse gg. članove starešinskega društva vabimo k polnoštevilni udeležbi, neveljane gg. starešine pa naprošamo, da pristopijo in se udeležijo rednega obnega zbora Odbor.

• **Izložbomo-aranžerski tečaj.** Društvo izložbenih aranžerjev dravske banovine priredi s početkom v četrtek 19. t. m. 3 mesečni aranžerski tečaj, katerega naloga je udeležence izobraziti, kaj je trgovsko izložbeno okno, kako si uredimo pravilno in kakšen učinek nudi to danes tako važno prodajno sredstvo. Da bo udeležencem dana možnost res temeljito se izobraziti, kotkar bo v tem času mogoče, je društvo podelilo to nalogo našim že priznanim domačim aranžerjem: g. Brumattliju za manufakturo, g. Koserju Antonu za možo, in g. Grlicu za vse ostale stroke. O barvnih kombinacijah, perspektivi, smetnji, risanju in pisvah, kotkar se potemtaj pripravi na modernem aranžiranju, bo vsi predavanja priznani s. prof. Santel. Imena vseh teh gospodov nam jamčijo za popoln uspeh. Kdor se zanima za tečaj naj sporoči svoj naslov društvu v Trnovski dom ali pa na prvem predavanju, ki bo 19. t. m. v veliki dvorani „Trgovskega doma“ ob 20.

• **Razdelitev poslova pri delnem in okrajnem sodišču.** Predsedstvo delnega sodišča je objavilo razdelitev poslova pri okrajnem in delnem sodišču. Pri okrajnem sodišču je poverjeno vodstvo K. civilnospornega oddelka s. o. s. dr. Vladu Rupniku, ki je doslej vodil izvršilni oddelk V. a. Njemu so dodelene tožbe s črka. m. A do J po imenih tožencev, toda brez črka F in J. Drugi oddelk vodi še nadalje s. o. s. dr. Vladimír Velušček s tožbami K do O in Z. Tretji oddelk pa s. o. s. g. Jože Barčičev, in sicer tožbe P do V brez črka U in V. S. o. s. g. Janku Müllerju so poverjene tožbe s črkami F, J, U, V in Z, dalje vse stanovanjske odločbe ter civilna in kazenska pravna pomoč. Izvršilni oddelk V. a. zemljiška knjiga sta poverjena s. o. s. dr. Andreju Dolnarju, a izvršilni oddelk V. a. s. o. s. dr. Jožetu Šenku, ki je doslej vodil nepopni oddelk VIII, ki ga je po novem le. tu prevzel s. o. s. g. Ferdinand Merala. Pri delnem sodišču so bile izvršene le delne izpremembe. Velikemu in malemu kazenskemu senatu je, kot doslej, predsednik viš. sod. svet. g. Anton Mladič, njegov namestnik je s. o. s. Ivan Kralj. Votanta mestnega sta: g. Ivan Fralj in dr. Ernest Kobe, votanti velikega senata pa: g. Ivan Kralj, dr. Ernest Kobe, Jakob Jerman in dr. Srečko Verbič. Predsednik obrtnega sodišča je v. s. svet. g. Jakob Antloga, namestnik pa s. o. s. g. A. Avsec.

• **Razširjenje pristojnosti okrajnega sodišča.** Po novem civilnopravnem postopniku, ki bo letos 1. aprila stopil v veljavo, je pristojnost okrajnega sodišča močno razširjena. Okrajni sodniki bodo razsojali civilne pravde do vrednosti 12 tisoč Din, doim je sedaj meja določena le do 6250 Din. Poleg tega prevzame okrajno sodišče mandate, menčene in čerkovne tožbe do zneska 12.000 Din, ki so po starem civilnopravnem redu spadale pred delno sodišče. Zato bo pri okrajnem sodišču potreben za civilne spore najmanj še en sodnik. Okrajno sodišče postane upravno povsem samostojno, samo bo določevalo sodnikom posle ter vodilo evidenco nad namembenci.

• **Zanimivosti v ljubljanskega trga.** Trg je bil večer zaradi mraza „Jub“ s budi sibi. Na sadnem trgu je bilo okoli 80 jerbasov in zabojer lepih jabol, zlasti gambovecv in voščenk. Zadržje je neka škofješka kmetica mahoma prodala po 5 Din kg. Cene jabolkam se gibljejo med 3 do 5 Din. Zelenjave in povrtnine je bilo precej, merica po 1.50 Din. Perutnine malo. Obilo pa je bilo jajc, ki so se pocenila na 1 do 1.25 Din. Krompirja je bilo na trgu le par voz, po 1 do 1.25 Din kg. Zelinate glavne se dobe po 2 Din. Kialo zelje 3 do 4 Din, repa 2 do 3 Din. Zanimiva je statistika o lanskem konsumu krompirja, zelja in repe, kakor tudi razne povrtnine in zelenjave. Všetete pa niso množine zelenjave in zelja, kar so pripeljali na trg Barjan, odnosno Trnovčanke in Krakovčanke, ker so to opročene občinske trošarine. Lani je mestni dohodarstveni urad zatrošarinal 4.460.467 kg krompirja, zelja in repe. Ljubljana je trdala za te priidke čedno vso 11.251.167 Din. Iz Banata, Bosne in Dalmlacije je bilo uvoženo sveže zelenjave, povrtnine in drugih poljskih pridevkov za 1.102.190 Din v tež 735.460 kg. Ljubljanci pa so plačali lno. zemstru, v prvi vrsti Italijm, prav lepe vsote za zgodnjo zelenjavo in druge prideke. Importirano je bilo v Ljubljano 313.434 kg v približni vrednosti 1.097.000 Din. Uvoz iz Italije pa je bil vsakakor manjši kakor predlanskim.

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

• **»Franz Josefa grenčica čistilo sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.**

Ce Vas boli glava ali zobje, če imate migrene ali neuralgijske bolečine

Alcophen
Dr. Wandera

Orig. fiola z 20 tabl. Din 20—

1 tableta Din 150

Dobiva se v vseh lekarnah.

Odobreno od Min. soc. politike in narodnega zdravia S. Br. 17429 od 3. oktobra 1932.

• **Prijatelja lepih izložb.** Josip Šostar, šef in Julij Herzig, oba doma od Sv. Križa na Hrvaškem, sta se že dalje časa potepala po Ljubljani. Pribežala sta v Ljubljano iz Zagreba in tudi tu prečela s vlogi in razne trgovine. Zlasti sta imela piko na razne trgovske izložbe. Takih grehov sta zagrešila v Ljubljani več, večerj ponoči pa so ju vendar izsledili v neki šupi v Šiški. Tatova bosta izročena zagrebški policiji, ki ju je zasledovala že dalje časa.

• **Kar zaprite me!** Brezposelni delavec France B. iz Smlednika se je kretal po Vodnikovem trgu in stiskal pod pazduho usnjeno aktovko. Pa je pristopil k nekemu moškemu, ki ponudil v nakup aktovko s 11 vinskih vzorci v stekleničkah. Nu, s možem, ki se mu je videl France takoj sumil, se nista pogodila za kupčijo, pač pa s stražnikom, ki je pristopil k Francetu. Na policiji France ni hotel povedati, kje je dobil aktovko, a se dvomilo, da jo je ukradel. Na vsa vprašanja je odgovarjal: »Kar zaprite me! Franceta so izročili sodišču, prav tako tudi aktovko, kjer jo dobi lastnik vrnjeno.

• **III. redni občni zbor Jugoslovanskega kemijskega društva, sekcija ljubljana,** bo v nedeljo 29. t. m. ob 10. v predavalnici kemijskega inštituta univerze v Ljubljani (reakta). Odbor.

• **Udruženje vojnih invalidov javlja,** da je prišel premost. Član, ki si ga želi nabaviti, naj pride a člansko knjižico in vrecami v društveno pisarno. Sv. Petra vojašnica, soba št. 3, od 9. do 14. ure. P. r. m. mog se bo deliti od 17. t. m. dalje.

• **Tritodenski tečaj** za izredne kuharske izdelke prične na dr. Krekovi, meščanski gospodinski šoli v Zgorajni Šiški 30. t. m. 20. februarja pa bo pričel drugi trosmesečni popoldanski kuharski tečaj.

• **Med novimi trdniki v palači »Viktorija«** na Aleksandrovi cesti je tudi trdnika »Service« g. Emila Petroviča. Njena izložba vzbuja veliko pozornost gospodinj in drugih interesentov. To zanimanje pa je tudi opravljeno, kajti trdnika nudi mnogo zanimivega in poučnega za gospodarstvo. Razstavljen je na primer jedilni pribor iz posebnega solinskega, rje prostega jelka, kakršnega doslej še ni bilo mogoče dobiti v Ljubljani. Trdnika se je sploh specializirala za blago iz takega masivnega jelka, ki ima velike prednosti, ker prihrani veliko napornega čistjenja. Trdnika ima v zalogi vse, kar spada v vzorno privatno kuhinjo, v hotele, restavracije in kavarne. Posebnost je tudi jedilni pribor iz stodoostodno posrebrene bele alpske. Zaščitna znamka teh in jeklenih izdelkov sta možička s pipama. Poleg gospodinj opozarjamo na to trgovino še prav posebno člane gostilničarske obrti.

• **Dražbe občinskih lovov.** Pri sreskem načelnstvu v Ljubljani se bodo oddajali v nakup občinskih lovov za čas od 1. aprila 1933 do 31. marca 1938: v ponedeljek 13. februarja za občine Ljubljene, Šmarje, Sv. Jošt, Dolko in Dol; v sredo 15. februarja pa za občine Studence, Dobrova, Tomšelj in Preserje. Dražba se obkrajta prične ob 9. Pogoji so na vpogled na sreskem načelnstvu med uradnimi urami.

• **Redna plesna valja JAD Triglava** v ponedeljek 16. t. m. ob pol 9. v Trgovskem domu.

• **Doma iz tula-orebra** za tobak, ingub. lina maja ali junija 1932. se je našla. Oseba, ki jo je izgubila, naj se zgani od 14. do 15. na delavnici v Kotlariški ulici v Trnovem št. 24.

• **SMUCARSKI in SPORTNI čevlji** najboljšje vrste v vseh velikostih se dobijo le v trgovini ZIBET, Prešernova ulica. 1920

RIBJE OLJE

norveško, vedno sveže. DROGERIJA KANO Zidovska ulica 1. 1916

Želite vitaminov!

Kupite 1895

Jaffa pomaranče

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730

Danes ob 3., 5., 7., 9. in 9. uri.

Tom Mix

v sensaciji nad sensacijo:

Prvi na cilju

POD POKROVITELJSTVOM
NJ. VEL. KRALJA
ALEKSANDRA I.

21. I. 1933 TABOR

XIII. SLOVANSKI VEČER

u. Parcela ob Gajevi ulici na prodaj. Mestna občina namerava odprodati parcelo ob Gajevi ulici v približni izmeri 540 kvadratnih metrov. Zemljišče se bo odprodalo najugodnejšemu ponudniku, ki mora kupnino odšteti v gotovini. Ponudbe naj se vložijo do 20. januarja 1933 opoldne pri mestnem gospodarskem uradu. Istotam se dobe prodajni pogoji proti potrebnim stroškom.

u. Gajanka »Krekec« bo v torek 17. t. m. v veliki dvorani Kazine.

u. Modne karnegarne in drugo blago za gospodarske obleke kupite kljub naraščajočim cenam še zelo ugodno pri A. Potokarju, Vodnikov trg.

u. Smokinge, izstavljenih in po meri ima najugodnejše in najcenejše Pušnik, Selenburgova ulica 1, nasproti kavarne »Zvezdica«.

u. Razprodaja damskih oblačil, K. Sosa. Mestni trg.

KINO SOKOLSKI DOM

Telefon 33-87

Danes ob 15.15, 18. in 20.15, jutri ob 20.15 ur zvečer

IVAN MOŽUH v krasnem filmu umetniške vrednosti in plemenite odpovedi

„Sergeant X“

Pride! Pride!

ALPSKA SIMFONJA

Gretl Theimer

CENA: 10, 5, 3, 2, 1 DIN

Iz Maribora

a. Ljudska univerza. Jutri v ponedeljek 16. ob 20.15 bo zanimivo predavanje o Vjeterini, največji jami Jugoslavije. Predavatelj g. univ. prof. dr. Seliskar iz Ljubljane bo razlagal na podlagi mnogostopletnih prekrasnih skulpturalnih slik lepote tega podzemnega naravnega čudeža. V petek bo govoril g. dr. Henrik Tuma o bežinskih Slovencih.

a. Za pomožno akcijo za siromašne šole mesta Maribora so darovali: mestni uslužbenec za januar 4.929 Din, oseboje mariborskega glavnega kolodvorca 3.589 Din, »Rotary« klub 2.000 Din, Jos. Tscheligi 1.000 Din, uradništvo tvrde Hutter in dr. 772.50 Din, uradništvo kurilnice državnih železnic 644.50 Din, uradništvo koroškega kolodvorca 441 Din, uslužbenec tvrde »Karo« 400 Din, uradništvo pošte Maribor I. 394 Din, uradništvo glavnega oddelka fin. kontrole 285 Din, uradništvo poveljstva policijske straže 281.50 Din, Leon Dolkovski 200 Din, uradništvo deške meščanske šole 150 Din, uradništvo davčne uprave 135 Din, delavci mestnega »Križevca« podjetja 120 Din in Zlata Brnčič 100 t. n. Vodstvo pomožne akcije se vsoj prispevkom darovalcem iskreno zahvaljuje.

a. Protituberkulozna liga izreka g. Lj. Vlahoviču, mesarju in gostilničarju na Aleksandrovici cesti in njegovi dobrosrčni gospe soprogici iskreno zahvalo, ker sta že vse preteklo leto, zlasti pa v zimskem času, dajala kakim 20 brezposelnim delavcem hrano brezplačno vsak dan. Danes pa bo g. Vlahovič pogostil z brezplačnim obedom 60 tuberkuloznih bolnikov, ki mu jih bo poslala Protituberkulozna liga na njegovo zahtevo.

a. Strašna družinska tragedija v Selnici. V petek okrog 16. se je odigrala na Boču pri Selnici ob Dravi krvava družinska drama, katere vzrok je iskati v pretirani ljubosumnosti in nesrečnem alkoholu. Med zakoncem 39-letnim dninarjem Antonom Seršenom in njegovo 26-letno ženo Terezijo je nastal, kakor že večkrat po prejšnjem, ki ga je izžal precej vinjeni mož, ki je 13 let mlajši, ženi očital nezvestobo in druge neosnovane pregrehe. Žena je branila svojo čast, kar je vinjenega moža tako razbesnelo, da je potegnil samokres in najprej ustrelil proti ženi, ki se je zgrudila, zadeta v glavo, na tla. Ko je videl ženo ležeto na tleh, je prepirčan, da jo je smrtno zadel in je nameril samokres proti sebi ter sprožil. Kroga mu je predila prvi tik pod srcem. Ker se ni smrtno zadel, je ponovno dvignil samokres in si poglodal drugo kroglo v čelo. Sosedje, ki so naglo pritekli na kraj žalogre, so po nagli ženo, katere rana je sicer nevarna, vendar ne smrtna, ter jo z nekim osebnim avtomobilom urno odpeljali v mariborsko bolnišnico. Istotčasno je bil obveščen reševalni oddelki, ki je prejeljal smrtno ranjenega Seršena v mariborsko bolnišnico. Oba zakonca sta bila operirana. Noč sta prebila zelo nemirno. Dotim Terezija zbujala upanje na okrevanje, je stanje Seršena brezupno.

a. Zopet umor moža. Včeraj dopoldne je stala pred velikim senatom okroglega sodišča 43-letna posestnica Neža Novakova iz Strežetnice pri Ormožu, ki je lani 20. septembra svojega moža, ki je spal, petkrat udarila z veliko sekuro po glavi, da je bil takoj mrtev. Novakova, ki je bila vdova in je imela na svojem posestvu 17-letnega sina Martina iz prvega zakona in 5-letno nezakonsko hčerko Miciko, se je l. 1931. poročila z vdovcem Tomažem Novakom, ki je imel iz svojega prvega zakona tudi 8-letnega sina Mirka. Knalu so zaradi otrok nastali v družini strašni prepri in prepi. Mož je po umoru oblekila in ga zavila kakih 200 korakov na travnik, kjer ga je pustila ležati. Naslednje jutro je odšla na orožniško postajo in povedala orožnikom, da je našla moža mrtvega na pesopni na omenjenem travniku in da ga je najbrž nekdo ustrelil. Izvedenci pa so takoj ugotovili, da ima mož srajco narobe oble-

čeno in da vodijo proti hiši krvavi sledovi. Novakova je nato svoj grozni zločin v celoti priznala. Obsojena je bila na 4 leta težke ječe in je kazen sprejela. Kljub temu pa je bila takoj izpuščena na svobodo in bo kazen odsedela pozneje, ker je tik pred porodom.

a. Napad na cesti. Ko se je predvečernim okrog 14. ure peljala z nekim tovornim avtomobilom več kinetov iz Dravske doline proti Mariboru, je napadla na cesti med Selnico in Brestermno več neznanih napadalcev avtomobil in ga ustavilo. Ko pa so kmetje napadale vprašali, kaj hočejo, so ti nenadoma pobegnili v gozd. Očitno gre za poizkus roparskega napada. Orožniki zasledujejo neznane napadalec.

a. Vlom. V noči na preteklo sredo so neznani storilci vlomili v izločeno okno marnice mesarja Viherja na Ruški cesti. Odnesli so iz ločbe več kg svinjine v vrednosti 560 Din.

a. Obmejni promet v preteklem letu. V mesecu decembru lanskega leta je prišlo v našo državo preko sverne meje 3297 Jugoslovenov, 2951 Avstrijev, 500 Čehoslovakov, 252 Nemcev in 318 podančkov drugih držav, skupaj torej 7308 oseb. Čez Maribor je prišlo 5922, čez St. Ilj 820, Čmurek 79, Dravograd 34, Prevalje 229, Gornjo Radgona 182, Hodoš 23 in čez Lendavo 19 oseb. Odšlo pa je iz države v lanskem decembru na severni meji 6957 oseb. V vsem letu je dopotovalo na severni meji v našo državo, oziroma odpotovalo iz nje 226.117 oseb.

a. Dvasetletnica Legatove šole. Slavnost, o kateri smo začetno poročali, se bo vršila danes ob 11. v šolskem poslopju Maribor, Vrazova ulica 4. Vabljeni so vsi prejšnji absolventi in absolventke, učitelji in profesorji zavoda, ravnateljstva drugih šol s profesorjskim zborom sred. zašolskih oblastev, uradov, duhovništva, časopisov itd.

a. Telovadno akademijo priredi Sokol Maribor II 15. t. m. ob 19. uri v dvorani br. Renčija na Pobrežju.

a. Pohujšanje v dolini šentflorjanske »torzi« danes ob 16. uri in ob 20. uri Sokol I. v kavežnici. Priidite!

a. Napeljke, šopke, vence. Kličite telefon 27-66, Jemec, vrtnarstvo, Maribor

Iz Celja

a. Koroški pevci v Celju. Združeni slovenski koroški pevski zbori prispejo danes ob 11. dopoldne v mariborskim vlakom v Celje in pred ob 16. koncert v veliki dvorani Celjskega doma. Ob 20. se bo pričel družabni večer v mali dvorani Celjskega doma. Hlani posestniki naj danes razobešijo na poslopjih državne zastave. Sokolsko društvo, Celjsko pevsko društvo in društvo »Soča« pozivajo svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo sprejema, koncerta in družabnega večera.

a. Ljudsko vsesilski. V ponedeljek 16. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici meščanske šole znani skladatelj g. prof. A. Dobronič iz Zagreba o nacionalni ideji v zapadni, slovanski in naši glasbi. Celjsko pevsko društvo poziva svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo tega predavanja.

a. Nastop vrhvinje v umetnem drnjanju gđ. Hilde Holovske. Ki se bo vršil v ponedeljek 16. t. m. ob 20. in v torek 17. t. m. ob 13. na drsališču v mestnem parku, vzbujajo izredno zanimanje v vseh sportskih krogih v dravski banovini; saj je pr. v krat, da nastopa mednarodno znana vrhvinja v umetnem drnjanju v Jugoslaviji. Gđ. Holovska, žal, ne more obiskati drugih jugoslovenskih mest, ker potuje iz Celja takoj preko Dunaja v Pariz, kjer bo nastopila 20. in 21. t. m. Prirediteljem smo hvaležni, da so Celjanom pripravili tako izreden sportski dogodek.

a. Društvo »Soča« v Celju priredi 11. februarja predpustni zabavni večer s plesom. Cisl dobilec je namenjen pomožni akciji občin Celje in Celje-okolica ter društvenemu pomožnemu skladu. Društvo pričakuje velik odmev pri občinstvu. Bratska društva se opozarjajo na to prireditelje.

a. Davčna uprava v Celju sporoča, da so se pri zadnjih ružnih skoro vsi davčni zamudniki obvezali, da bodo poravnali svoje zaostanke takoj po novem letu. Davčna uprava poziva sedaj vse prizadete, da nemudoma izpolnijo svoje obveznosti in ne silijo davčne uprave k neljubim korakom, ki bi jih morala sicer v najkrajšem času izvesti. Zavlačevanje vplačil javnih davščin povzroča prizadetim samo nepotrebne stroške.

a. Primarij dr. Pestotnik Franc, specialist za živčne bolezni in šef bolnice za duševne bolezni v Novem Celju, ordinira za živčne bolezni počenši 16. t. m. v palači Mestne hranilnice, Krekov trg 7, Celje, dnevno od 24 do 44 popoldne.

a. Savinjska podružnica SPD v Celju bo imela svoj občni zbor v četrtek ob 20. v spodnjih prostorih Narodnega doma. Na dnevnem redu je tudi volitev novega odbora za prihodnja tri leta.

a. Lastnike psov opozarja mestno načelstvo, da morajo najkasneje do konca februarja nabaviti pasje znamke proti predpisani letni taksi 100 Din in plačilo 4 Din za znamko, skupaj 104 Din. Kdor bi ne upošteval tega roka, bo moral plačati takso v dvojnem iznosu.

a. Tatvina v kavarnd. V četrtek 12. t. m. zvečer je neznani storilec ukradel nekemu strokovnemu učitelju s kmetijske šole pri St. Juriju č 2000 din železnice in kavarni Evropi v Celju 2000 Din vredno zimsko suknjo in klobuk.

a. Mestni kino Danes ob pol 17., pol 19. in pol 21. zvečer v veliki dvorani v petem »Večna pesem ljubezni« in Foxov zvočni žurnal.

Z Jesenice

a. Ročni občni zbor Sokolskega društva na Jesenicah bo 16. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Sokolskega doma. Udeležba za vse člane in članke društva strogo obvezna. Bodite točni!

Iz Kranja

a. Večer francoske popevke (chanson) pripravlja Krožek prijateljev Francije v Kranju. Vršil se bo v sredo 18. t. m. v gimnazijski telovadnici ob 20. Na sporedu je kratko predavanje o francoski schansonu, v slovensčini. Predaval bo predsednik Krož-

ka, prof. Niko Kuret. Temu pa bo sledil spored francoskih popevk. Recitalisti bosta gđ. Jolanda Kimovčeva in Marica Majdičeva, pel pa bo g. prof. Kuret. Pri klaviru bo sodelovala gđ. Ravnikova. Na ta večer, ki bo nudil izredno zanimiv vpogled v francosko duševnost ter ljudsko življenje in bitje, kranjsko občinstvo opozarjamo. Vstopnina bo prostovoljna, sporedi se bodo dobivali pri vstopu v dvorano.

Iz Kamnika

a. Na planinah smučanje, v Kamniku drsanje. Kakor nam v soboto poročajo z Velike in z Menine planine, je na staro podlago, debelo 20 do 30 cm, padlo to noč 10 cm pršice. Kjer ga ne bo izpihal veter, bo smuka prav ugodna. V Kamniku je sicer padlo nekaj več snega kakor v Ljubljani, vendar pa ga je za smučanje še vedno premalo. Brez zimskega razvedrila pa tudi ne bomo, saj imamo v nadomestilo drsališče s prav dobrim ledom.

a. Kamniški skavti, maloštevilni, toda navdušeni pristaši svetovne deje skavtizma, še vedno živahno delujejo. Njihov starosta je pesnik Ljotje Peterlin-Batog. Za danes popoldne ob pol 16. nas vabijo na skloptično predavanje, na katerem nam bo g. Pavel Kunaver prikazal skavtsko armado iz celega sveta na lanskem taborstvu v Jamboreu. Vstop je prost.

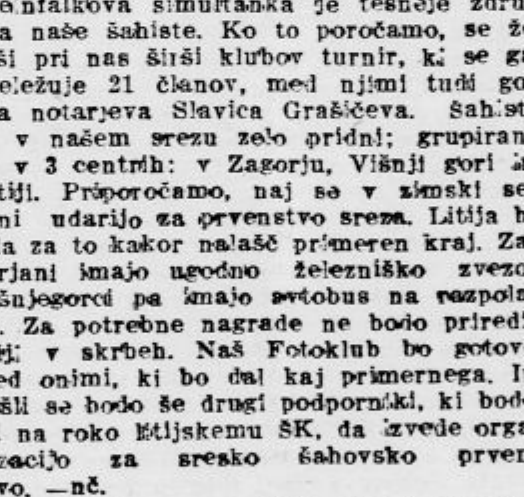
a. »Pecelj v avtobusu«. V »Peregirnov« avtobus »Tatros« so pred kratkim montirali novo napravo za ogrevanje, ki se je prav dobro obnesla. Železno cev so od izpuha napeljali v zavojih pod sedeži. Med vožnjo se cev od izhajajočega puha segreje in razširja v avtobusu zadostno toploto. Govori se, da dobijo tudi drugi avtobusi na kamniški progi podobno napravo.

Iz Litije

a. Uspele simultanke litijskega rojaka. Komaj 22letni Tonček Preinfalk, po rodu Litijčan in nekač popularnega Franceta Pleničarja, lastnika »Urške«, je v šahovskem svetu že dobro znan. Študira na ljubljanski univerzi matematiko in je seveda tudi odbornik ljubljanskega šahovskega kluba. Te dni je absolviraj 3 simultanke ter se je povsod zelo dobro odrezal. Spopadel se je z Blejdi in Jesenčani; no, nato je povabil tudi člane našega šahovskega kluba na mešdan. V igralni sobi »Urške« se mu je postavilo 16 nasprotnikov v bran. Simultanka je trajala od 20.20 do 24. (točno 3 ure 40 minut). V tem času je izgubil igra dijak g. Rotar Lado kot prvi, v 27. potezi; poslednji pa gosp. Vajdette Jože, naš davčni kontrolor, v 81. potezi. Za mladega mojstra, ki je dobil 15 partij, je šlo za občinski tajnik g. Zupškim je remiziral, je bila litijska simultanka večer slajne zmage. Tako visokega poraza naš agiliti šahovski klub še ni doživel, čeprav ima dobre igrače in se je v podobnih priključ tako nasproti Vidmarju ml. in drugim kar zadovoljivo odrezal.

a. Našim šahistom naj bo v tolažbo, da jih je »položilo« na tla rojak. Prijatelju Tončku želimo, da se še nadalje posveti plemeniti igri. Kakor čujemo, so šahista Preinfalka pozvali že na več krajev. Kot prva simultanka sledi v Višnji gori, kjer je nedavno igral tudi Vidmar ml. Menda prav Preinfalkova simultanka je tesneje združila naše šahiste. Ko to poročamo, se že vrši pri nas širši klubov turnir, ki se ga udeležujejo 21 članov, med njimi tudi gosp. notarja Slavica Graškeva. Šahisti so v našem srezu zelo pridni; grupirani so v 3 centrin: v Zagorju, Višnji gori in Litiji. Priporočamo, naj se v zimski sezoni udarijo za prvenstvo sreza. Litija bi bila za to kakor nalašč primeren kraj. Zagorjani imajo ugodno železniško zvezo, Višnjegorci pa imajo avtobus na razpolago. Za potrebne nagrade ne bodo prireditelji; v skrb. Naš Fotoklub bo gotovo med onimi, ki bo dal kaj primernega. In našli se bodo še drugi podporniki, ki bodo šli na roko litijskemu SK, da izvede organizacijo za srečo šahovsko prvenstvo. —nč.

a. Po vlogu na občini. Nočni vlomilec na litijem županstvu, o katerem smo poročali že v včerajšnjem »Jutru« je odnesel tudi hranilno knjižico, izstavljeno na ime Renko, denar pa je vložil v litijski okrajni hranilnici. V času, ko ljudje plačujejo s hranilnimi knjižicami, bo gotovo kdo skušal spraviti ukradeno knjižico v denar. Priporočamo pazljivost. Na sumu imajo nekega brezposelnika, ki je dobil dan pred vdomom na občini podporo in nakazilo za prevoznico in je pri tem opazil, kje hranijo denar.

v Ljubljano 3 km — cesta — v D. M. Polje 2 km.

v Ljubljano 3 km — cesta — v D. M. Polje 2 km.

Stavbne parcele na Fužinah

pri Ljubljani po ugodni ceni NA PRODAJ. Parcele leže nasproti vojaškega vežališča, ob avto-progi Ljubljana — Dev. M. Polje. Zemljišče ima vse pogoje za cenene zgradbe. Vsaka parcela obsega 500 m² površine z najmanj 20 m² fronte. Vprašanja interesentov sprejema in odposlaja glasni oddelki »Jutra« pod šifro »STAVBIŠČA«.

— Jutri opoldne se bodo peljali koroški bratje skozi Litijo. Jugosloven. Matica vabi vse narodno občinstvo k pozdravu.

— V Sokolskem domu v Litiji se bo danes ob 15. vršil redni letni občni zbor. Obvezna udeležba za vse člane Sokola.

Iz Zagorja

a. Podporna akcija za Zagorje je od svojega začetka, dne 15. aprila p. l. pa do konca decembra prejela naslednje darove v blagu, odnosno v denarju: J. C. Mayer 16 m barhenta, Hedzet-Korknik 25.30 m barhenta, Kopač 1, 29 parov nogavic, Kolmska tovarna 10 kg kavihni pridelkov, Zila 30 kg žike, Franok 4 kg Eurlila, Krišper 47 kg testenin, Benko iz Murske Sobotice 20 kg mesnih izdelkov. V denarju so prispevali: škof dr. Rožman 1000 Din, bivši župan g. Grčar 750, Delavska zbornica 5000, Petecjan iz Maribora, neznani darovalci od Istotam, Rosman & Tschurn, Lapajne iz Most, Samec in Volk vsak po 100, župni urad Zagorje zbirka faranov 134.50, Ljubljanska gosp. zadruga 1000, Konzumno društvo Posavje v Zagorju 2000, župni urad Komenda 400 in Makuš iz Ljubljane 50 Din. TPD je prispevala 157.000 in sicer polovico v nakazilih za živila v konzumu, občina Zagorje 25.000, Ržišče 3000 Din. Do konca decembra torej v gotovini 122 tisoč 619.25, izdatkov pa 88.854.50 dinarjev, a razlika bo v januarju izplačana. Iz fonda je prejelo večjo vsoto KSJ za prehrano šolske dece. Boda v našem revirju je bila s temi darovi dokaj znosljiva in se plemenit darovalcem za velkodušne darove srčno zahvaljujemo. Vse pa, ki imajo srce za revo in stisko našega težko preživetnega rudarja prosimo: usmislite se, ne zapustite nas v tej sili. Vsak najmanjši dar bo prinesel malo solnce v našo dolino. Naslov: Podporna akcija v Zagorju ob Savi.

a. Šahovski pokret. Te dni bo zaključen šahovski turnir, kjer bo sodeloval brez dvoma prvo mesto g. dr. Schöcherbauer iz Zagorja. Udeleženi tega turnirja predstavljajo le del zagorskih šahistov. Da se strnejo vsi šahisti v eno okolišje, je sklenjen za ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri v rodniško restavracijo šestanec vseh šahistov, da si osnujejo svoj klub. Vabljeni vsi, tudi začetniki, kakor tudi iz vseh ženskega spola.

a. Dobrodelni koncert bo danes ob 16. uri v dvorani Sokolskega doma. Čladi dohodke za najpotrebnejše iz revirja. Udeležba je vsakogar moralna dolžnost.

Iz Trbovlj

a. Delovanje Rdečega križa v Trbovljah. Predavanja v samaritanskem tečaju se bodo nadaljevala v ponedeljek 16. t. m. v šoli na Vodah. Kako veliko je zanimanje za zdravstvena predavanja, nam priča zelo velik poset tečaja, katerega obiskuje redno 40 do 50 oseb. Tečaj vodi marljivi društveni zdravnik g. dr. Baumgarten. Društvo bo imelo občni zbor 24. t. m. v rudniški restavraciji, 1. februarja pa priredi v Sokolskem domu veliko dobrodelno prireditev.

a. Poprava volilnih imenikov. Vsako leto v januarju se popravlja in dopolnjujejo na županstvih volilni imeniki. Vsi, ki pri zadnjih volitvah niso bili vpisani v volilne imenike, pa mislijo, da so volilni upravičenci, in vsi oni, ki so se preselili iz enega volilnega okrožja v drugo, naj se javijo na županstvo, da jih vpiše v volilni imenik, oziroma prepíše iz enega volilnega okrožja v drugo. Imeniki se bodo popravljali do 30. januarja.

a. Pomožna akcija. Čevljarški mojster g. Anton Malgal je podaril za revne otroke na šoli Trbovlje II 10 parov čevljev, za kar se mu v imenu revne dece najlepše zahvaljujemo.

a. Preložna predstava. Zaradi koncerta koroških Slovencev odpade nameravana ponovitev dramatične predstave »Moč temec«, ki se bo ponovila 22. t. m.

Iz Hrastnika

a. Vazne razprave. Na zadnji seji JRKD za Hrastnik in Dol se je razpravljalo o pokojnih upokojevcem kemične tovarne, ki l. t. m. niso dobili nobene pokojnine, ter o znižanju pokojnin rudniških novoupokojencev. Odbor je sklenil izvesti v tej zadevi primerne korake. Razpravljalo pa se je na isti seji tudi o bodoči občinski meji med dolsko in trbovlsko občino. Odbor se je odločil za priključitev Hrastnika k Dolu. O tem je isti dan razpravljali tudi krajevni šolski odbor, ki pa je zavzel stališče, naj bi se občinska meja krila z mejo hrastniške šolske občine. Tekla naj bi po grebenih hribov Kovka in Starega Hrastnika. S stališčem šolskega odbora se strinjajo tudi vse tri hrastniške industrije, ki so že dele svoje pisarne izjave. Te razprave o bodoči občinski meji bomo beležimo le kot kronisti.

a. Na našlo cestnega odbora. Pri železniški postaji krene takoj pri viaduktu banovinska cesta v hud ovinek za Savo v smeri proti Zidanemu mostu. Cesto podpirajo tam kakih 8 m visoki oporni zid, stoječ na bregu Save. Ker pa služi na tem mestu za ograjo le kak polmeterski podaljšek opornega zidu, se čisto dosegajo nesreče. Tekom let je tu zdrknilo na skalnato obrzeje Save že več kolosarjev in odneslo večje in manjše poškodbe. Nizka ograja je nevarna seveda tudi za konje in vso živino. Cestni odbor v Laškem bi zelo ustragal prebivalstvo, če bi povišal nizko ograjo.

a. Kino Narodni dom predvaja danes film »Krik mesa« že ob 14. (ne ob 15.) in ob 20. Ob 17. bo v Sokolskem domu koncert rudniške godbe s sodelovanjem pevskega zbora Svobode I.

Iz Krškega

a. Vazni sklen občinskega odbora. Na seji 11. t. m. je bil revidiran prvotni sklep proračunske seje v toliko, da se bo v proračunskem letu 1933-34 pobiralo 100 Din od hektolitra vina ali vinskega mošta. V zvezi s tem sklepom je za odbor sklenil pobirati manjšo, t. j. 115 odst. občinsko določilo na direktne davke.

a. Za šolski okoliš in vzdrževanje meščanske šole. V četrtek se je v šolski posvetovalnici vršila razprava o določitvi šolskega okoliša meščanske šole in njenega vzdrževanja. Sejo je vodil sreski podnačelnik dr. Tomšič in so se udeležili opolnomočeni župani občin Krško, Videm, Rajhenburg, Boštanj, Kostanjevica, Cerklje in zastopniki občin Sevnica in Blanca. V smislu novih zakonov je bilo potrebno dokončno rešiti vprašanje določitve šolskega okoliša meščanske šole. Vsi navzoči so se izjavili za dosedajni obseg, malenkostna izprememba pa naj bi se izvršila le v občini Cerklje, kjer naj bi

Dolly milo

Lavendel, Buttermilk, Idol, Chypre so najboljše za negovanje lica.

se delitev izvršila tako, da bi okolišču krške meščanske šole pripadale vasi: Vihre, Mrtvice, Brege, Drnovo, Grzeča vas, Veliki Podlog, Jelše, Gorica, Hrašče, Čošnje, Veliko in Malo Mraševo, Brod, Kalce-Naklo, Pristava in Vrbinška vas. Z ozirom na dobro poznavanje smotra in cilja meščanske šole so gg. župani pri razpravi zavzeli tudi načelno stališče občin glede vzdrževanja. Razen dveh občin, ki sta z dajatvami preobloženi, so se vsi zastopniki izjavili za obstanek meščanske šole in osvojitvi ključ za prispevanje, izražen v odstotku na podlagi ugotovljenega povprečnega obiska čencev v zadnjih šestih letih. Javnost bo ta složni sklep res uvidenih voditeljev naših občin toplo pozdravila, saj so z njim podčrtali tudi veliko zaupanje in sloves, ki ga od nekdanj uživa meščanska šola v Krškem.

a. Podružnica Kola Jugoslovenskih sest. Krško-Videm se najiskrenejše zahvaljuje vsem darovalcem in darovalkam, ki so pripomogli k letošnji izredno lepo uspeši božičnici, pri kateri je bilo obdarovano 77 revnih otrok. Toliko otrok se ni moglo še nobeno leto obdarovati kot letos. Društvo se mora posebno zahvaliti g. primarju dr. Murglu za 200 Din, gđ. Jeni Pilerjevi za 100 Din namesto venca na grob blagoc. g. Ivani Tramskovi, gospe in gospodu Podiedu za 50 Din namesto venca na grob pok. g. ravnatelja Slava Novaka, g. Josipu Simoničiču za 50 Din namesto venca na grob pok. g. Jesenka ter gđ. Zori Uršičevi za darovanih 100 Din. Vsem blagim darovalcem in darovalkam v imenu obdarjencev najpriskrenejša zahvala!

a. Licenciranje žrebcev. Lastniki naj do 20. t. m. priprave svoje zasebne žrebce, ki pridejo v poštev za javno ocenjevanje v smislu zakona o pospeševanju živinoreje. Prijave naj obsegajo ime in naslov lastnika, ime in starost žrebca, poreklo, pasmo, barvo, znake, mere in izjavo o licenciranju s potrebnimi dokazili vred.

Iz Laškega

a. Turški promet v letu 1932 je nekoliko nazadovol nasproti letu 1931. Lani je bilo v Laškem 1054 posetnikov, dočim jih je bilo v prejšnjem letu 1444. Zmanjšal se je v glavnem dotok inozemskih posetnikov.

a. Društveni imamo v Laškem — poleg raznih strokovnih organizacij — 16, kar znači nemalo breme osobito za državne uradnike, ki so po večini v vseh teh društvenih veljanji. Tudi društveni smoter ni vedno dosežen, ker ovira pri tem številu eno društvo drugo v potrebnem delovanju.

Iz Ptujja

a. Strogi ukrepi zaradi polpenja ploščnikov. Ker je bilo v zadnjem času opaziti, da se ploščniki zelo površno posipajo, je izdal mestni načelnik strog nalog vsem hišnim posestnikom, da skrbijo za zadostno posipanje. Polcija bo prijavila vsako opušanje dolžnosti, kazni je globa od 30 do 300 Din.

a. Strel neznanca. Ko se je v sredo zvečer vračal proti domu viniar Alojz Arnuš iz Bškega vrha v Slovensko gorico, je naletel na cesti na nekega tujoč, ki ga je vprašal za pot v vas Črno. Ko mu je Arnuš pokazal pot in mu obrnil hrbet, je neznanec nenadoma potegnil samokres ter ustrelil proti njemu ter ga zadel v desno stopalo. Neznanec je izginil v noč, ranjenca pa so morali še v teku noči prepeljati v truško bolnico.

a. Vlom. V noči na 10. t. m. je bilo vlomljeno v hišo posestnice Berte Lampretove v Rodnem vrhu v Halozah. Vlomilci so odnesli vsi posojilno in drugo perilo, kakor tudi vso obleko in še več drugih stvari, da je škoda prav znatna. Orožniki iz Podlehnik na vodstvom narednika g. Lončarja si prizadevajo z vso mogočo priti v lomilec na sled, posebej se, ko se vdomi v Halozah čisto ponavljajo.

a. Vlomilec Martin Senčar zopet na do. h. Koncem preteklega meseca je bilo vlomljeno v zapuščen in na samem v gozdu ležečo elektrarno v Medvedcih, ki je last g. inž. Teodora Majša iz Pragerskega. Vlomilec je demontiral amperometer in voltometer v skupni vrednosti 3000 Din. Že dolgo iščejo brezposelnega mehanika Martina Senčarja iz Podvinov pri Ptujju

Predvojaški tečaji v Julijski Krajini

Pojutrišnjem potečeta dve leti, odkar je stopil v Italijo v veljavno zakon o obvezni predvojaški izobrazbi za vse mladeniče, ki so dopolnili 18. leto starosti. Namen teh tečajev je, da vse mlade ljudi, ki so sposobni za vojaško službo, vsaj delno izobrazijo v najelementarnejših vojaških panogah. Oproščeni so obiskovanja teh tečajev oni, ki so že vidno nesposobni za vojaško službo, in pa oni, ki prebivajo v krajih, ki so nad 10 km oddaljeni od vsaj ali mesta, kjer se vršijo ti tečaji. Običajno vodijo predvojaške tečaje milicijski častniki, kjer teh ni, pa voditelji balističnih organizacij. Predvojaški pouk traja dve leti in se vrši običajno po nedeljah dopoldne. Tečaji so neposredno podrejeni vojaškemu oblastu. Kdor ne bi hotel obiskovati tečajev ali kakorkoli kršil zakon o obvezni predvojaški izobrazbi, se kaznuje z denarno globo v znesku 500 lir. Isti kazni so podvrženi tudi osebe, ki neopravičeno izostanejo najmanj petkrat od rednega pouka, obenem pa izgubijo pravico polagati splošni izpit ob zaključku tečajev. Razen tega se kaznujejo tudi oni, ki bi obvezanega kakorkoli ovirali ali mu branili posejati te tečaje.

To so v glavnem določbe zakona o obvezni predvojaški izobrazbi, ki veljajo seveda tudi v Julijski Krajini in o katerih ne bi spregovorili, če ne bi imeli v naših krajih še prav posebne značaja. Predvsem je pomembno jasno, da mora sleherni naš mladenič posejati tečaj, ker mu pač ni mogoče iztegniti za tako stvar vsakega leta po 500 lir. Zaradi tega so naši fantje prisiljeni hoditi vsako nedeljo po eno ali tudi dve uri daleč k tem vajam in tam po pet ur tekati okrog in se vaditi v vojaških panogah, pa tudi sprejemati fašistične ideje.

Ti tečaji se vršijo vedno le v večjih krajih, na primer pri Sv. Luciji, v Tolminu, Cerknem, Kobaridu, Vipavi, Kanalu, Ajdovščini, Postojni, v Pazinu, Sežani in drugod. Ker pa hočejo fašisti pritegniti k tem tečajem tudi one mladeniče, ki so oddaljeni od teh krajev nad 10 km, pošiljajo v njihove vasi posebne inštruktorje, tako v Senčevski gori ali Podmelec, ali v Ivanje selo, na Col in drugam.

Fašistična propaganda

Ker se vrši ves pouk v italijanskim in ker rabi tudi izpitna komisija samo italijansko, je položaj slovenskih fantov zelo težak in se čistočrtno zdi, da padejo pri izpitu. Vzrok teh neuspehov ne tči morda v njihovi nesposobnosti, marveč v pomanjkanju znanja jezika in zlasti v nerazumevanju vojaških tehničnih izrazov. S tem pa, da pade kand dat pri izpitu, je ves njegov dveletni trud zaman in mu tudi ni skrajšan vojaški rok za tri mesece, kar je edina ugodnost, ki jo nudi zakon obiskovalcem teh tečajev. Razen tega pa so tudi vprašanja, ki jih stavi komisija pri izpitu, prav posebne sorte. Mesto da bi se ozirali na to, kar so pri tečajih poučevali, zahtevajo zlasti od naših ljudi, da jim pri povedajo karkoli iz slavne italijanske zgodovine o udeležitvi na zadnjega Mussolinijevskega »zgodovinskega« govora. Jasno je, da preprosti kmečki fant ni kos takim vprašanjem, ki v nobenem primeru niso na mestu in ki le kažejo, kakšen je smoter teh tečajev po naših krajih. Znamo je, da so ti predvojaški tečaji v drugih pokrajinah zelo redki in da so jih dosedaj uvedli samo po mestih, medtem ko ljudje na vasi o njih še ničesar ne vedo. Ravno nasprotno pa se dogaja v naših krajih. Tu ima vsaka večja vas svoje tečaje ter je izključeno, da bi se našel kdo, ki bi bil zaradi oddaljenosti oproščen obiskovanja tečajev. Iz vsega tega je razvidno, da gre v Julijski Krajini za čisto posebno namerano, ki jih zasleduje fašizem med našim ljudstvom z vsemi in tudi takimi sredstvi. Le redkokateri slovenski ali hrvaški mladenič in se ta le, če je propalica, gre v fašistične vrste in organizacije, vsi ostali pa se že tako po končani šoli odrešijo slehernega vpliva s te strani. Da se odpravi ta vrzel v splošni raznarodovalni kampanji proti našemu narodu v Julijski Krajini, so ti predvojaški tečaji kot nalašč najprimernejše sredstvo. Na ta način je mogoče spraviti pod vpliv fašistovskih zajedalcov vsaj za nekaj ur na teden naše fante in jim ob tej priliki povedati nekaj pravnih fraz o velični fašistični Italiji, ki dobrohotno sprejema v svoje materno naročje vse zatirane narode! Neprestano opazujemo da se mesto vojaških znanj na teh tečajih poučujejo vse drugačne stvari

in da hočejo na tak način zastripati mlade slovenske duše, ki so izšle vsaj deloma neokuzene iz Gentilijevske šole. Naše mlade ljudi odtujujejo tudi na teh tečajih domu, materi in slovenskemu pokolenju ter jih skušajo prepričati, da so Italijani, pa čeprav ne razumejo nobene italijanske besede. Zadosten dokaz za to nam je tudi zahteva izpitnih komisij, da mora vsakdo, preden se prične izpraševanje, priznati da je zvest Italijan in fašist. Pri tem pa včasih celo ni potreba, da zna to priznanje izreči v italijanski, ker zadostuje, da razume, kaj od njega zahtevajo, in da — priklima.

Povrh tega pa je še gospodarska plat. Pri prav nemalo zadevah naše fante. Pri teh tečajih morajo rabiti svojo lastno obleko in svojo obutev, pa jim nihče ne povrne. Kar raztrga pri vajah. Danes je to za našega obubožanega kmeta, ki le še s težavo kljubuje gospodarski stiski, velika žrtev, ki dan za dnem sama veča nezadovoljstvo in mržnjo proti tujcu. Seveda se radi preteče kazni fante ne morejo odkriti teh stroškov, marveč morajo vrh vsega celo mirno prenašati nešteto sramotni in ponižani. Edina stvar, ki jo milicijski nudijski fantom na teh tečajih, so — fašisti.

Dogodki za mejo

Vodovod v Kobaridu

Preteklo nedeljo so v Kobaridu otvorili novi vodovod, ki ga je zgradila neka italijanska tvrdka za 300.000 lir. Vodovod je speljal z Raven pri Drežnici izpod Krna. Na trgu v Kobaridu so zgradili vodomet, okrog katerega so se zbrale v nedeljo fašistične organizacije in zastopniki oblasti k otvoritveni manifestaciji. Zborovanje sta se udeležila tudi prefekt Tiengo, ki je bil, kakor znano, pred dnevi premeščen v Trst in pokrajinski fašistični tajnik Avenanti. Na zborovanju je govoril kobarški podestata Di Piazza, ki je v svojem govoru slavil fašistični režim, obenem pa poudaril, da imajo največje zaslugue za zgraditev vodovoda vojaške oblasti, ki so si prizadevale, da sta ministrstva za vojsko in za javna dela prispevali večji del gromotnih sredstev za zgraditev vodovoda. Vodovod je bil zgrajen v letu dni, zaposleni pa so bili pri gradnjah izključno le Furlani in Italijani.

Priznanje kobarškega podestata, da je bil vodovod zgrajen predvsem po prisrčanju vojaških oblasti, je toliko bolj dragoceno, ker je poleg mnogih drugih le nov dokaz, kakšen je namen slehernega fašističnega javnega dela v Julijski Krajini. Kobarški, ki je ostal Italijanom še izza vojnih časov čisto v spominu, naj postane po naših vojaških oblastih ena izmed opornih točk za bodočo vojno operacijo. Spričo tega so Italijanski inženjerski oddelki spreminili kobarški gora in zlasti Krn v silne trdnjave, zaradi tega se gradijo v okolici hribe ceste, zaradi tega se sedaj zgradijo tudi novi vodovodi.

Finančne težave tržaške banke

Pretekli četrtek je tržaški zavod »Banca di Credito Popolare« vložil tržaškemu sodišču prošnjo za preventivni sporazum s svojimi dolžniki glede amortizacije svojih dolgov. V Trstu je izvala ta akt, ki znova priga o veliki gospodarski stiski in razburjenju. Banka se je že nekaj tednov borila z velikimi finančnimi težavami in število upnikov, ki so od nje terjali denar, se je dan za dnem večalo. Velik del njenih vlagateljev je pripadal trgovskim in obrtniškim slojem. Bili so to večinoma manjši trgovci, ki so sedaj naenkrat storaj ob vse svoje prihranke. Zavod, ki je bil ustanovljen l. 1911, si je sploščka pa tudi v prvih letih po vojni pridobil a svojo prevlado upravo med Tržačani zupanje in se je tako utrdilo, da je njegov sedanjni nenadn padec iznenadil in povzročil toliko večje vznemirjenje.

Aretacije na Goriškem

V Kojkem so karabinjerji v nedeljo aretirali 48 letnega posestnika Franca Berviča. Na njegovem domu so izvršili strogo bledno preiskavo. V sobah so dvignili pod, pregledali so stene in preiskali celo hlev in gospodarsko poslopje. Moža so odpeljali v zapore v Gorico. Franc Bervič je bil že vsa leta izpostavljen fašističnim in karabinjerskim šikanam. Pred leti je bil v Kojkem kapelnik in pevovod-

stovski črne čepice, ki jim morajo nositi pri vajah. Fante jih ne marajo in se čisto osramočeno s takim odvratnim pokri-valom na glavi.

Fašistične „lekcije“

V zadnjem času so izdale višje oblasti strogo ukaz, da morajo vsi fante, ki obiskujejo tečaje, med vežbanjem nositi fašistovske fese, ki so jim jih doslej le vsiljevali, ne da bi imeli za to kakšen poseben paragraf. Tudi v Tolmin je prišel ta ukaz in čeprav so se fante branili fesa, so se morali nazadnje sprčo groženji je ukloniti. Neki Anton Rutar iz Zatočina pa je neko nedeljo prišel k vajam kar v klobuku. Seveda je ta nepokorščina hudo dirnila fašistovske komandante, posebej pa se je razburil vodja predvojaškega tečaja — fašist Bogumil Urbančič. Ves razkačen je fanta najprej silno ozmerjal, potem ga pa prav po fašistovski oklofutal in obrcal. Nato ga je odvedel še pred milicijskega poročnika Marija Fabrisa, da mu da še ta primerno „lekcijo“. Fabris mu je povedal, da Tolmin ni v Jugoslaviji, ampak v Italiji ter da je treba vedno govoriti le italijansko in s ponosom nositi črni fese. Fant, ki ne obvlada italijanske, se je skušal opravičevati, seveda v slovenski. To je bil povod, ki je fašista Urbančič pripravil znova do tega, da je pričel pretepati nesrečnega mladeniča. Sprčo udarcev se je fant zgrudil na tla in obelzel. Odvedli so ga domov in poklicali zdravnika, ki mu je odredil, da mora ostati teden dni v postelji.

ja v nekdanjem slovenskem društvu. Med slovenskim prebivalstvom je užival velik ugled. To mu je nakopalo sovraštvo in preganjanje, ki se je kmalo sedaj v njegovo aretacijo. Pri preiskavi na njegovem domu niso našli nobene reči, ki bi ga kompromitirala.

V Prvačini so karabinjerji prišel Franca Suliča, Alberta Zorna, Ivana Peršoca in Franca Furlana, jih odvedli v Gorico ter izvršili sodišču. Prijavili so jih, da so rusili javni red in mir v Kobaridu je bil aretirani 71 letni str Ivan Bon. Sodišču so ga prijavili, češ da je krši opomin, ki mu ga je pred kratkim izrekel policijski komisar.

Nova italijanska šola

Kakor znano, deluje v Julijski Krajini poleg državnih prosvetnih oblasti tudi več italijanskih šolskih društev. Razen društva »Dante Alighieri«, ki podpira šolsko mladino s štipendijami, in družbe »Italia Redentia« razvija prav živahno delovanje tudi družba »Umanitaria«. Ustanovila je v raznih krajih, ki nimajo državne ljudske šole, svoje šole, ki delujejo še vse bolj v duhu fašistične politike in za asimilacijo slovenske dece, kakor vse ostale državne šole. Preteklo nedeljo popoldne so v Lažah pri Senožcah otvorili novo šolo te družbe. Fašisti so ves teden prej med ljudstvom silno propagirali, da bi se udeležilo otvoritve. Naznanje so morali ljudi malo ne silno prignati v Laže. Zbralo se je prebivalstvo iz senožcaške okolice in šoli, ki je bila vsa v zastavah. Med drugimi je govoril tudi župan Medeni (Meden), ki je proslavljal fašistično šolsko politiko in vodstvo šolske družbe »Umanitaria«. Na šoli je bila nameščena kot učiteljica neka Italijanka iz južnih krajev.

Fašistični sodnijski uradniki pred sodiščem

Pred tržaškim sodiščem se je vršil te dni proces proti sodnijskemu uradniku in fašistu 37 letnemu Edoardo Casuttiju, ki je bil pred leti iz srednje Italije premeščen k tržaškemu sodišču, nadalje proti 25 letnemu Luciju Seltatu, 27 letni Sani Seltatovi in 28 letni Amaliji Vismalnovi. Uradniki je bil obtožen, da je proti okupacijski izpušči razne kazence iz zaporov, med drugimi tudi ženo nekoga Josipa Marchesela Alojzija za 3000 lir, jih zaviševal kot preiskovalni sodnik in jim proti sodnijskim odredbam dovoljeval govoriti s svojci. Casuttij je bil obsojen na 4 leta in 6 mesecev ječe ter na 3900 lir denarne kazni, Lucij Seltat na 3 leta 2 meseca in 2 dni ječe ter na 7333 lir denarne kazni, Sani Seltatova na 1 leto in 1 mesec ječe ter 3200 lir denarne kazni, Vismalnova Amalija pa je bila oproščena.

Aretacije zaradi napada na fašista v Renčah

Kakor smo pred dnevi poročali, so neznanec v silvestrovi noči izvršil napad na predsednika delovalora v Renčah De Stefanija, ki se z izkupitvom delovaloroveke prireditve v znesku 680 lir je v družbi svo-

jih sinov in služkinje vračal domov v Gradišče. Eden izmed napadalec ga je ranil. Listi so takrat poročali, da je bil napad izvršen bržkone iz maščevanja, ker denarja napadenemu De Stefaniju niso oddali. Takoj po dogodku se je pričela preiskava, ki jo je vodil sam goriški inšpektor znani Mark Modest ob asistenci prav tako znanega komisarja dr. Trentadue. Oddelki karabinjerjev so pretaknili vsa okolična Renč in Gradišča, izvršili hišne preiskave v sleherni hiši in aretirali celo vrsto ljudi. Pretekli ponedeljek so vedno aretirance izpustili, v zaporih pa so obdržali le še 28 letnega Dragana Kerševana 23 letnega Albina Zorna in 25 letnega Justa Kerševana iz Gradišča. Osumili so jih, da so izvršili roparski napad. Izročeni bodo sodišču.

Iz življenja na deželi

BRASLOVČE. Gostilničarska zadruga v Braslovčah bo imela svoj redni letni občni zbor v sredo 23. t. m. ob 9. dopoldne v prostorih Viktorja Rössnerja v Braslovčah. Udeležba obvezna za vse člane.

JEZERSKO. Članek v »Jutru« z dne 27. decembra pod naslovom »Le pridite na Jezersko« sicer služi propagandi za razvoj smučarstva na Jezerskem, moti pa javnost v navedbi glede avtobusnega prometa na progi Kranj—Jezersko tako glede cen kakor tudi glede zmogljivosti obratovanja družbe »Avtopromet Jezersko«. Ta družba povsem ustreza prometu po voznem redu in izven njega. Proga Kranj—Jezersko je le sezimska proga in obratuje v letu le 3 mesece aktivno, ostalih devet mesecev pa absolutno pasivno, ker ni dovolj frekventirana in se bo tudi ne bi dalo dočeti, ako bi bila vozina izpod rezijskih stroškov. Članek je navael, da se neki avtobusni podjetnik bori za novo koncesijo in napoveduje, da bo vozil smučarje in uradnike iz Kranja na Jezersko in nazaj po 18 Din, kar bi tudi v primeru, da oblast izda koncesijo, bilo absolutno nerealno in je torej tako podjetje v naprej obsojeno na velik defcitt. Jezerska občina se je sicer res izjavila za potrebo nove konkurenčne proge, vendar pa se je to obravnavalo zgolj med slušnostmi, brez predhodnega obvestila vseh odborikov, da je ta točka na dnevnem redu občinske seje. Avtopromet »Jezersko« se že leta bori za svoj obstanek in ima kljub vsem težkotam zadostno število avtobusov na razpolago ter je tudi znajo prevozne cene do skrajno močne mere; turisti in smučarji razen tega uživajo polovično vozino, služujočim javnim organom pa omogoča družba kar največje ugodnosti. Sodim po dosedanjih izkušnjah, da bi skrajna konkurenca ob še trko velikem prometu uničila obe podjetji. Staro avtobusno podjetje obratuje že štiri leta v splošno zadovoljstvo ter ob skrajno nizkih cenah, zato upa, da ga bo nadrejena oblast ščitila — Franc Paar, poslovodja Avtoprometne družbe »Jezersko«.

RADEČE. Tudi v našem kraju se običajno vedno večje pomanjkanje in je bila revni deci in tudi staršem v precejšnji pomoč božičnica, pri kateri se je s pomočjo dobrotnikov obdarovalo okrog 100 revnih šolarcev z obleko, perilom in obuvalom. — Občinski proračun znaša 415.000 Din in se je povečal zaradi graditve šole v Podkraju. Doklade na nesposredne davke na eo se kljub temu znižale, ker se je upošteval začetek let na davkih iz prejšnjega leta. Zupanost je vodilo občinsko gospodarstvo kar najbolj varčno in je bila na proračunski seji tudi izrečeno zahvalno priznanje županu g. Polancu in blaginiku g. Pečniku. Lani je zupnost naročila tri vagonne koroze, ki je bila po znižanih cenah razdeljena občanom v olajšanje bode.

REMŠNIK. Malim straharjem severne meje — bedni deci je naklonila Ciril Metodova družba v Ljubljani za božičnico 1000 Din. To ni bila samo dobrodelna, temveč tudi lepa nacionalna gesta. Ciril Metodovi družbi naša iskrena javna zahvala!

ST. JANZ NA DRAVSKEM POLJU. Rodbina g. Alojzija Hočvarja iz Ljubljane je prispevala namesto cvetja na grob pokojnega g. Matevža Habiniča, davčnega uradnika, k šolarici božičnici 150 Din, za kar se šolsko upraviteljstvo iskreno zahvaljuje.

SV. JURIJ OB JUZ. 2EL. Pomladke Rdečega križa je tudi letos priredil revnim otrokom božičnico. Obdarovanih je bilo 87 otrok. Da pa je bilo to mogoče, je v prvi vrsti zaslugu poverjenice PRK gđe. Stanke Schreinerjeve, ki je režirala igro »Jurček«, in na drugem darovalcem, tako rodilni Zdržek-Auderburg, ki je daroval v spomin Anice 400 Din. ga. Močilnica in ga. Smola sta prispevali lepa, prak-

Spremembe v fašistični stranki

V Istrski in reški pokrajini so se izvršile v zadnjem času skoraj v vseh krajevih tajništva fašistične stranke velike spremembe. Tako so bili imenovani za nove krajevne tajnike prof. Bianchi v Opatju, Salmonti v Lovranu, Rausa v Moščenicah, Trnbili v Matuljih, Pini v Klani, Vigilante v Ilirski Bistrici, Polazzi v Podgradju de Depanher v Materij, Matassa v Grizljanu. V poslednjih treh krajih so bili imenovani tudi novi krajevni direktorji.

Beg čez mejo

Proti dvema tednoma je ubežal 26 letni Anton Debeljak iz Cerovega v inozemstvo. Karabinjerji v Kojkem so ga sedaj prijavili sodišču zaradi bega čez mejo.

L. Mrzel:

Desetica

Kjerkoli se boš na poti življenja ustavljal in se malo razgledal nazaj, zmerom ti bo tisoč črnih dogodkov stopilo pred oči, zmerom ti bo vest očitala tisoč zločinov. Živeti se pravi nešteto krat ravnati narobe, in če bi se reklo umreti — vse grehe oprati, potem bi bilo dobro. Vse življenje je kakor ena sama velika, neskončna prilika za človeka. Toda če v tem velikem življenju izostane ena sama mala prilika, da bi človek popravil, kar je storil narobe, mu spomin do koncu obleži na duši kakor kamen. Življenje je, kakor da bi človek hodil po blatnih cestah in po rosinih tratah; malo se umažeš, malo se očistiš, ampak nazadnje nikoli ne ostaneš čist. Ne morem reči, da bi bilo življenje lahka stvar, ampak še stokrat težja je najbrž smrt.

Otroška leta, pravijo, so najlepša, kar doživi človek na svetu. Otroci, ta suženj vsega sveta, ki mu na telesu in na duši zmerom leži pest in težka beseda očetov in mater, je v resnici edini svobodni, najsvobodnejši človek pod solncem. Njegovo kraljestvo ni čisto od tega sveta, njegovo srce je kakor sveže izorana, volhka brazda, ki neprestano bele meglice vstajajo iz nje, in te meglice mu brez konca in kraja spletajo svet fantazije, ki je neskončno čudovitejši od sivega, težkega sveta velikega, v resnem življenju okoli človeka. Igra na travniku, vojna, ravbarji in žandarji, rudarji, vojaki, ki kopljejo jarke za fronto: to so bile stvari, polne neznanih doživetij in naslad, ki

smo se dan na dan vtipljali vanje otroci iz Petelinove vasi. In vsako uro so matere stopale na prag in so nas s svojimi rezkimi klci trgale iz sanj: ko je že skoraj poldne zvonilo v Lokah, je bilo treba še v naglici steči na Vodo po kilogram riža ali pa soli, vsak čas je bilo treba koš zadeti na rame pa po malo pramoga v štirce, v trafiko je bilo treba planiti po cigarete za strica. Z nejevoljo v srcu smo se odzivali ukazom, hodili smo, kakor so nas pošiljali, in smo zmerom prinašali narobe in smo bili zmerom grajeni in tepeni. V svojih dušah pa smo tiho naklepali, da se bomo že še maščevali, kadar zrasemo. A ko smo nazadnje zrasli, nismo nikoli prišli do tega.

Pri nas je tisti čas živel Brodnik, star, penzioniran rudar, ki je dolga leta delal na Prusovskem in se je nazadnje vrnil domov, da v miru in počasi použije svoje zadostne lepe prihranke, ki si jih je bil nabral. Širok, čokati možak je bil, zdrav in močan na pogled. Toda čuden človek je bil. Po ves dan je posedal in se prestopal okrog voglov, nobene družine mu ni bilo mar, samo večna steklenica be-ruša mu je štrlela iz žepa, in koderkoli je hodil in kjerkoli je sedel, povsod jo je na vsako točko jemal iz žepa, nagibal na usta in pil. Edina stvar na svetu, ki jo je Brodnik kupoval, je bil špirt. V natančno privajeni meri ga je doma mešal z vodo in pil. Vino, pivo, tista navadna žganja, ki so jih pili drugi ljudje — vse to ni bilo nič zanj. Bil je najsamotnejši pivec, kar sem jih kdaj spoznal. Pa ta njegova samota ni bila morda zadeva kakšne filozofske odtujenosti od lju-

di, bila je najbrž samo posledica njegove skoposti. Nihče se nikoli ni znal toliko približati njegovemu srcu, da ni mu bil Brodnik iz svoje zmerom polne, ploščate steklenice ponudil piti. Vesele ljudi je čisto rad imel okoli sebe, zlasti ženske, toda zmerom je znal obdržati toliko razdalje od njih, da ga nikoli nihče ni mogel zapeljati v kakšno tovarštvu prijatelju. Jedel ni skoraj nič, vsaj toplega menda nikdar ni vzel vase. Od jutra do večera po malem pijan, je posedal v kuhinji, pred hišo, varno in previdno kobalil okoli voglov in pripovedoval človeku, ki je slučajno naletel nanj, tisto bedno prgišče svojih smešnih besed, ki jih je še premogel.

Bil je pust jesenski dan. Dež je bil pravkar ponehal, ceste so bile blatne, z mrakom je prihajal hlad. V drevenico in v svojo topo, ubito razmišljenost potopljen je Brodnik sam ždel na klopi pred hišo. Truden in naveličan dneva, sem bos prišel od nekod in sem prisedel k njemu, da pričakam večerje, posedim malo z našimi ljudmi pri luči in pokramljam, si umijem noge in grem spat.

Zdrnil se je, ko me je začutil kraj sebe, izpregovoril besedo in se nenadoma domislil, da je lačen — naj mu k Murnu skočim po sira in kruha. Nikdar v življenju še nisem bil tako nejevoljen nad kakšnim naročilom kakor tedaj. Pogosto so me odrasli ljudje pošiljali kam po kaj, ampak nikamor nisem za nikogar hodil zastoj. Nekateri opravi so bili tako važni in tako daleč, da je človeku padel groh ali celo desetica. Brodnika sem imel rad, prav gotovo je, da ga tisti

čas nihče ni imel tako rad kakor jaz. Zanimal me je ta čudni človek, ves poln neke velike, neznane preteklosti, ki se je niti sam ni več dobro spominjal, ta stari čudak, ki razen steklenice be-ruša ni žive duše premogel pod solncem, odrezan od samega sebe in od vsega sveta. Nič ne rečem, rad sem ga imel, ampak prenemumno se mi je zdelo, da me ta človek, ki so pravili o njem, da ima neznansko veliko denarja, tako meni nič tebi nič vsak dan pošilja po špirta in po sira, pa mi za vsa pota nikdar niti krajcarja ne more odtrgati od svojega skopega srca. Upri sem se mu — da bo vsak čas že noč, sem se izgovarjal, da je mraz in jaz sem bos, da je pot med gredami tako slaba. Pa ko je le moledeval v svojem bednem jeziku, sem vzel desetico, ki jo je izmotal iz mošnjička, in sem šel.

Pri Murnu je bilo še odprto, ampak v štacuni je že gorela luč. Na pultu je stal veliki stekleni zvonec, ki sem ga dobro poznal, ampak nič sira ni bilo pod njim. »Sira?« je rekla prodajalka. »Prav danes ga je zmanjkalo. Jutri dobimo svežega.« Ves slabe volje sem stopil iz štacune. Takole me pošilja v blato in mraz in nazadnje sira niti ni. Z desetico v dlani sem se po spolkem, ilovnatem kolovozu lovil proti domu.

Ko sem pred hišo stopil na betonsko škarko in sem si ob rob stopnice ropotoma otiral blatna stopala, se je Brodnik, ki je še zmerom vase sključen ždel na klopi, nemo, bebasto ozrl proti meni. Ti-sti hip sem v njegovem pogledu razbral, da se ne spominja več, da me je kam poslal. V moji roki desetica. In tisti hip

se je v moji jezni duši zganila misel, da se pritajim. Počasi sem pridrsal do klopi, prihlajeno sem sedel, par pedit od njega. »Kje si pa bil?« me je vprašal čez čas. »Malo sem hodil okrog,« sem iztisnil iz sesušenega grla in srce mi je udarjalo pod vratom.

Potem sva celo večnost brez besede sedela drug kraj drugega. Mirno je povlekel steklenico iz žepa in v dolgih požirkih pil. V moji duši je rasla sladka zavest zločin, »zmege in tesnoben strah.« »Ne vem,« je rekel spet čez dolgo, »nekoga sem že pred kakšno uro poslal po sir, pa ga ni več nazaj. Ali ti nič ne veš, koga sem poslal?«

»Jaz nič ne vem,« sem pridrušeno odvrnil.

Vse breme se mi je zvalilo z ramen, ampak ko sem vstal s klopi, so se mi kolena zašibila. V kuhinji je gorela luč, pokrivača je pokrivala na loncu. Napol lahke vesti, napol potlačen sem sedel za mizo.

»Ali še zdaj ni večerje?« sem sitno vprašal.

»Vsak čas bo,« je odvrnila mati. Takrat sem v življenju privrkal krašel in poverjalj. Desetica je bila še v istih časih majhen denar, ampak tudi jaz sem bil še zelo majhen; bilo mi je devet ali deset let. Vse stvari, ki jih »na« pravi, je zmerom treba meriti na človeku. Tista desetica je meni najbrž z večjo pezo obležala na duši, kakor kakšnemu velikemu človeku poverjen ni-ljion.

Kraljestvo mode

Oprema za na drsališče

Drsanje postaja zopet moderno, kar je povsem umevno, če pomislimo, da je izvajanje tega športa združeno z najmanjšimi izdatki. Smučarka mora n. pr. vedno računati z vsemi mogočimi izdatki: za vožnjo, za hrano, za prenočišče (seveda je stvar drugačna, če se zadovolji s smučanjem okoli mesta, a kateri pravi smučarki zadostuje mestni sneg?). Pri drsanju je stvar enostavnejša. Doma se dobro najdeš, greš na led in se vrneš, kadar ti je drago...

Razen tega je za vsak drug zimski sport treba posebnega dresa, drsaš se pa v obleki, ki jo moreš nositi tudi drugače. Toda samo ob sebi je umevno, da hoče vsaka ženska tudi na ledu izgledati »apartno«, kajti dober vtis, ki ga vzbudi pri drugih, ji še poveča veselje nad sportom.

Pri drsanju se telo izvrstno stremi in postane gibčno ter vitko, kar je nemalo doprineslo k zopetnemu uspehu drsnega športa. Danes ženske prav dobro vedo, da jim sport veliko bolj koristi za vitkost, kakor razne dietične kure, ki često škodujejo zdravju.

Vprašanje drsnega dresa ni prav nič komplicirano. Jako priljubljene so drsne obleke brez vsakega drugega ogrinjala, pri-

legajo se pa seveda le utrjenim in vztrajnim drsalcam, dočim si morajo ostale omisliti kakšno jopico.

Letošnja drsalna obleka je ljubko okrašena s krznom. Naša slika kaže na prvem mestu takšno elegantno obleko iz blaga kardinalno lilaste barve z malim, visokim ovratnikom ter dolgimi manšetami iz gladkega, sivga krzna. Krilo je seveda široko in zvončasto.

A tudi enostavno sportno krilo z ročno pletenim jumperjem, enakim šalom ter širokim usnjnim pasom je priljubljeno.

S širokimi, pisanimi šerpami iz svile ali iz volne, ki si jih čez pas slikovito zavemo, dobi tudi drsalna obleka originalen videz. Takšno obleko opremimo z visokim krznenim ovratnikom ter enakim mufom (zadnja skica).

Kostum je že od nekdaj tradicionalna drsalna oprema. Letos so moderni kostumi s kratkimi jopicami in obliki tekovnika, ki jih zapnemo spredaj na en sam gumb. Krilo je spodaj zloženo v gube, da nas ne ovira pri drsanju, jopica pa je okrašena z lepim krznenim ovratnikom in s krznenimi kratkimi rokavci (2. skica).

Volnena obleka s širokim ovratnikom

ustvarja izredno lepo linijo, ki nas spominja na modele iz bidermajerske dobe. Naša risba kaže, da je moderno umevanje te-

Vsled končane sezije smo cene kožuhovini znatno znižali

Poseben popust krznenim plaščem.

L. ROT

krznarstvo

LJUBLJANA, Mestni trg 5

Mirko Brodnik:

Brez dela

Pred štirinajstimi dnevi je prišel v mesto. Doma ni bilo več zanj kruha. Siromašna kmetinja je komaj živelu brata in njegovo družino. Zato je šel. Dolgo je bila pot in težka. Prvič je šel po njej. Žuljave roke so vpile po delu, po kruhu.

»Mesto mi da obojega, si je dejal. Ne prišel je tja. Med visoke hiše. Še nikoli mu ni bilo tako tesno okoli srca. Kaj mu bo dalo? Kaj ga čaka?

Malo je imel s seboj. Kovčeg, nekaj perila v njem in praznično obleko. Denarja skoraj nič. Kje naj bi ga bil dobil?

Začela se je križeva pot. Od hiše do hiše.

»Delal bi rad...«

»Ne moremo,« je bil povsod odgovor, še preden je končal. »Še stare delavce, ki so bili dolga leta pri nas, smo morali odpustiti...«

Vrata za vrati so se za njim zapirala. Na več krajih so mu obljubili. »Ko bo spet bolje...« so mu rekli.

Ko bo spet bolje... Ali naj dotlej zleze pod zemljo?

Teden dni je šlo tako. Potem mu je zmanjkalo denarja.

Tisti dan je srečal mlado dekle. Stanoval je pri neki starki. Ki mu je računala le nekaj malega za sobo. Zdal ji bo moral reči, da še tega ne bo mogel več plačevati.

Ko je zjutraj odhajal, je prvič govoril z njo. Tudi ona je bila brez dela. Stanovala je gori pod streho. Za mater je morala skrbeti. Pred dvema mesecema je izgubila službo. Zdaj so ji še grozili, da jo vržejo na cesto, ker ni mogla plačati stanovanja.

Taka je bila njena zgodba. Še dosti bolj žalostna od njegove.

Lepa je bila ona. Zaradi lepote je izgubila službo.

Ko jo je vsiljivec vprašal po odgovoru, ga je udarila v lice...

Ko sta se mlada srečala, sta oba vedela, da se ne bosta več ločila. Tako sta vsaj mislila. Oba.

Dobil je delo. Od jutra do noči je galiral in služil denar. Za vse tri je bilo. Pozno v noč se je vračal. Prvi teden je prinesel za stanovanje, potem za hrano, potem za njeno obleko. Nase ni mislil. Saj roke ne potrebujejo obleke. V delavnici ima plašč.

»Vsaj obrbi bi se!« mu je nekoč rekla. Tako čudno je zvenela ta beseda.

Plašno jo je pogledal. Zakaj mu je tako rekla?

»Da, prav imaš,« je dejal.

»Čisto sem se zapustil... Kaj bodo ljudje rekli, če me vidijo s teboj?«

Kaj bodo ljudje rekli? Kaj so rekli takrat, ko sta bila še oba brez dela?

Kdo se je za vaju zmenil? In da se je čisto zapustil, mu je očitala. Ali je pozabila, zakaj se je zapustil? Kdaj more nase paziti? Pod noč, ko komaj čaka

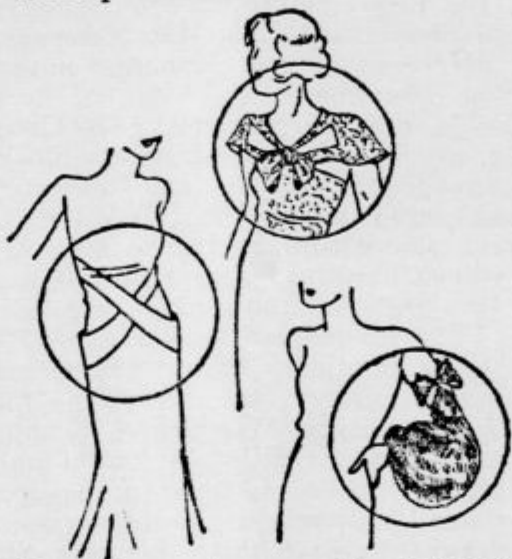
Ijo. Tesno ob vratu zapote obleke so bolj moderne kot kdaj poprej in bodo tudi v prihodnji seziji igrale veliko vlogo.

odlično
belo
platno

Pod povečalnim steklom

Nova linija se ne pojavi kar čez noč. Treba ji je, kakor vsaki drugi stvari, gotovih priprav, malih podrobnosti, ki jo natančno in ji krčijo pot. Zato so baš te male podrobnosti vredne vsega zanimanja in velike pozornosti.

Tri značilne modne novosti zadnjega časa podaja naša skica: Predvsem nas zanimajo novi štrleči žepi moderne popoldanske obleke, ki nastanejo prav enostavno, če prekrizamo preko života dve progii. V sredi vidimo novo večerno obleko z modernim izrezljanim kepom, ki ustvarja zanimiv »prozoren« učinek. Desno: Krzneni rokavi večerne jopice, ki imajo zanimivo, toli priljubljeno »vrečasto« obliko in ki jih pod rameni krasi pontija iz enakega krzna.

Zdravniška posvetovalnica

Nadja. Sporočilo, da Vam je naš nasvet, katerega smo dali za odpravo ogrovec, neverjetno pomagal, nas je jako razveselilo. Veseli nas tudi, da se po operaciji slepiča tako dobro počutite. Nerednosti pri perilu so pogost, toda nenevarni pojav po trebušnih operacijah. Tudi težave v mehurju so brezpredmetne, samo se morate ogibati ostrih jedi in alkoholnih pijač. V kolikor lahko presodimo Vaše stanje, ni nobenega vzroka, da se ne bi poročili. Z nadi s'igurnosti Vam pa priporočamo, da se še prej posvetujete z Vašim zdravnikom. — Alma Pl. Z 19 leti je organizem še v razvoju, v katerem se večkrat dogaja, da perilo izostane in da se pojavi beli tok, posebno, če je po sredi še slabokrvnost, kakor je to v Vašem primeru. Po končanem razvoju pa vsi ti pojavi prenehajo, če je telo sicer zdravo. Priporočamo Vam poleg krepke hrane, ureditev prebave. To dosežete z dieto (pretežno vegetarijska hrana, sadje, solata, prikuhe, posebno krompir, sirovo maslo, na tečje kozarec hladne vode, z maslo trebuha, gimnastiko, gremo soljo, klistirjem samo od časa do časa. — A. B. C. Črne pike, ki jih vidite v zraku, težina na srcu, slabost in pobotost govore, če nimate kake organske napake — da ste nervozni. Daljši odmor in sprememba okolice bi stanje gotovo izboljšala. — C. J. S. Zavod, ki bi se specialno bavil z lepoto kirurgijo, nam v Jugoslaviji ni znan. Končno pa takšne operacije izvede lahko vsak kirurg. — Bozen. Tuberkuin, katerih je več vrst, so preparati z na poseben način pripravljanimi bakterijami. Infekcije tuberkulina povzročajo, da se odpornost telesa poveča s tem, da proizvaja protistrune. Sredstvo pa ni upotrebljivo v vsakem slučaju in zavisi to od organizma in pa od šadila bolezni. To odloči lahko edino zdravnik, ki Vam je natančno preiskal. — L. Z. Cetudi: beli tok ni nevarna, je vendar zaradi svoje trdnosti neprijetna bolezen in zahteva predvsem veliko potrpljenje. Najprej je treba ugotoviti vzrok (slabokrvnost, prehlad, infekcije) in tega odstraniti. Sedee kopelji z ocedkom hrastove skorje stanje običajno izboljšajo. — Dieta. Krvavitve iz debelega črevesa imajo lahko različne vzroke. Običajno so po sredi zlate žile (hemeroidi) ali pa rane v črevesju.

ga sloga mikavno ter originalno. Ovratnik obrobimo z dva prsta široko progjo iz gladkega krzna, ki jo spredaj zavežemo v pent-

postelje, da odide potem zjutraj neprebran spet na delo? V nedeljo, ko ga ni iz hiše, da se naspi za teden dni naprej?

»Čudna si postala,« ji je rekel. »Drugega ni bila, ko sem te spoznal.«

»Vsega se človek naveliča. Tudi bede... Te še najprej...«

In spet je delal. Teden za tednom. Za stanovanje, za hrano, za njeno obleko. Zase ne. Česa mu je treba, če ima njo? Čeprav vsak dan samo en poljub, stisk roke...

»Tako ne pojde več,« mu je dejala nekega dne. »Videla sem tovaršice. Še svilo premorejo. Jaz pa nisem cunje, da me je sram, če me kdo vidi...«

»Svile ti ne morem kupiti,« ji je rekel grenko.

»Koliko jih poznam, ki bi jo kupili, če bi jih le lepo pogledala,« je odvrnila.

»Vem, lepa si.«

Poljubila ga je. Pritisnil jo je k sebi in se vsesal v njene ustnice. Tedaj ga je odrinila od sebe.

»Bode me. Vsaj obrbi bi se.«

Pobesil je glavo in molčal.

In delal je, delal. Dan za dnem, teden za tednom...

Ko se je neke sobote vrnil z denarjem, je ni bilo doma.

»Oni vsiljivec je prišel. Z njim je šla.«

»Z njim je šla... je šepnil.«

»Kaj ji je drugega ostalo?« je vprašala mati. V zadregu, kakor v opravičilo. Tudi on je šel. Drugo jutro so ga našli v parku na vaji.

VARUJTE svoj obraz proti kožni rdečici, kožnim razpokam, počenim kožnim nadležnim in kazečim pojavom, ki so posledica mrzlega vremena. Sahnjena lepota krema, ravno tako zdrava kot učinkujoča in v svojem učinku vedno enaka.

CRÈME SIMON

napravi Vašo kožo gibko in obvarje njej s'ij in mladostno svežost kljub strogosti zime. Pazite strogo na navodila za uporabo. Zjutraj in na večer namažite na še od umivanja važno kožo malo

CRÈME SIMON
SIMON PUDER
SIMON MILO

Kulturni pregled

Valentin Katajev

„Milion težav“

Ljubljana 13. januarja. Morda je bil gol slučaj, da je drama v letošnji sezoni uprizorila Merezkovega »Carjevica Alekseja« in nato Katajeva »Milion težav«. Prvo delo je tragedija, drugo veselica, v obeh pa se odpirajo strani ruske zgodovine, na katerih so zapisani čisti temeljni preobrati. Dočim se Merezkovskij ozira v preteklost, v mirno dobo Petra Velikega in v ves zapleten v mstiko mota skozi težke probleme, ki se potomcu ruskih bogoslovcev odpirajo od osebnosti Petra Velikega, je Katajev včer, nedovzetel za težko melanholijo. Njegov svet so sodobna Rusija in problemi novega življenja, na katerem je naša mladina novo vero. Čudne primere se vrivajo človeku, kadar preišči oboje pisateljev, katerih eden poskuša raztegniti tradicijo, drugi pa rase iz novega sveta, sproščeni in vendar obdani s preobratnimi znaki tičnosti, ki smo jo občudovali pri starih mojstrih.

Katajev je med sodobnimi ruski pisatelji morda eden naivnejših. Če bi za primerjavo s svetovnimi sodobnimi komediografi, bi mu morali priznati častno mesto in še svetlejšo bodočnost že po uprizoritvah dveh veselolov, ki jih je uprizorila naša drama. Dočim je bila lanska »Kvadratura kroga« šele rahla napoved pristnega tvorca, je nova veselica »Milion težav« krepka afirmacija nadarjenega umetnika. Pričujoča komedija razodeva, kako se je v Katajevu obnovila stara ruska tvornost. Njen značaj je tuden in preprost, toda Gogoljeva žilica se lasi v Katajevu ne more prikriti. Veselica prehaja v komedijo, da bi jo skoraj lahko kot tako označili.

Katajev zajema snov iz sodobnega življenja, v katerem se gnetajo problemi. Stari uzurpani, zakrknjeni svet se ruši. Novi ne pozna njegovih idealov. Ves je usmerjen napred ves prevzet od življenjske radosti ustvarja in preneša težave s prezirom. Med temi mladimi komosolci živi dedič in potomec ruske inteligence Ekipašev. O sebi sodi, da je poslednji hrast ruskega liberalizma; domišlja si, da drži prapor ruskega razumnosti v svojih rokah. Novi svet sovraži, tako sovraži, da pljuje nasrkvati v borski, v katerem se je kuhala gnjat, ki jo je z delom pri novi stavbi ruske bodočnosti zaslužil inženjer Perik. Ko opazujejo natančno tega praporščaka ruskega razumnosti, se razodene, da je hrast tudi v sebi nagnil. Iz zaklada velike dediščine so mu preostala ime. Njegove knjige so zaprta, Ekipašev pozna le še naslove, toda vsebina mu služi v bahavosti. Portret Dostojevskega zamenjuje s portretom Belinskiga in to ga ne moti, da bi si ne domišljal, kako sveto čuva svetinjo ruskega duha. Pravar natančno ne razloži več svoje in tve lastnine; tudi v naglih odkriva nekakšno degeneracijo. Kljub ostrim karakteristiki ga je prikazal Katajev tako človeško, da čutimo za njim vso tragiko propadajočega sveta. Vse muke, ki jih prenaša prevarani in zaneseni inteligent sredi novega življenja, vzbujajo ves čas vseli smeh, s katerim se smeje človek svojemu človeku brez zle misli. Ta smeh sveži, odzdravlja, od njega ne trpi nihče, tudi Ekipašev ne. V njem ni več etične moči, da bi lahko trpel. Od sovraštva, ki se je nakopilo v njem, s katerim vzmernja zdaj svojo okolico, se odzdravi človek le s smehom. V tej osnovi je Katajev tako vreden, da prenaša človeka. V njej se potrjuje umetniško oblikovanje vzornosti, ki posega v oblikovanje novega življenja.

Režiser Kreft je izbral odlične kvalitete veseloigr. Genialni avtorji delomski dražijo gledalca nenehno, da se komaj odahne. Rosničoni stvariteljsko silo odkrivajo vedno novi, sveži motivi, katere avtor takorekto sipa med publiko. Sredi vseh teh, vseh zelo preprosto zamišljenih situacij, stoji ves čas Ekipašev pred zrcalom svoje gnobne, smešnosti, ki se prikazuje v nešteti podobah. Morda bi režiser uspeh še okrepil, če bi črtal nekatera ponavljajoča se mesta ali komične prizore, ki izubijajo prvotno svežost. Za spoznanje upada kreativna moč v tretjem dejanju, od katerem je tudi režiser čutil, da mu je treba še nekaj pridati. Med posameznimi ulogami je treba predvsem poudariti veliki uspeh, ki ga je bil doležen Sanein a Ekipaševim. Težka in naporna je ta uloga. Sanein jo je kreiral s prenenljivo močjo. Postavil je lik, ki je bil globoko premišljen in izredno plastičen. Zelo vidna je bila Nablocka, tako živa v svoji Ardanonovi, da je sama pojava prevzela gledalca. Zdelo se je, da nima fantazije kar sproti ustvarja v posameznih prizorih nove domisleke. Ob njej se je uvrstil tudi Linah med najbolj posrečene tipe v veseloigri. Dobri predstavniki nove generacije so bili Vida Juvanova, Mira Danilova, Jan in Jarman, dočim sta Gabrieličeva in posebno Kralj predstavljal nekak svoj svet. Omeniti je treba tudi Potokarjevo posrečen nastop, dočim se Cesar, Rakarjeva in Bratina niso tako zadovoljivo vživel v svoje vloge. Drama je uprizorila brez dvoma zelo privlačno in zdravo komedijo. J. K.

Dražba Mazzinije vile

Vila Mazzini ob Sturli v provinci Genovi, kjer se je silno rad mudil veliki italijanski mislec, se bo te dni prodajala na javni dražbi Castillego Mazzini'ski pradedo, da bi bilh kupilo kakšno domoljubno društvo, ki bi jo preuredilo v muzej kamor bi imeli dostop tujci, ki obiskujejo to krajo.

Radio

Nedelja 15. januarja

LJUBLJANA 7.30: Sadjarstvo. — 8: Nasveti za kmetovalce. — 8.45: Poročila. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Prens cerkvene glasbe. — 10: Elektrotehnika (dr. Vidmar). — 10.30: Vremenske napovedi. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15: Prens iz vinarke šole v Mariboru. — 15.45: Šramel kvartet Pilih. — 16.30: Igra »Tri hčere«. — 20: Leharjev večer. Sodelujejo gđc. Majdičeva, g. Banovec in orkester Triglav. — 21.30: Kvartet pihal. — 22.15: Čas, poročila, plošče.

Ponedeljek 16. januarja

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet: I. ura uvertur. — 18.30: Esperanto. — 19: Šrholrvaščina. — 19.30: Zdravstvena ura. — 20: Prens opere iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila.

BEograd 12.05: Radio orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 19: Plošče. — 20: Prens opere iz gledališča. — Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Pesmi. — 17: Prens zvočnega filma. — 20: Prens opere iz Beograda. — Lahka glasba. — PRAGA 19.40: Koncert pevskega kvarteta. — 20: Prens koncerta filharmoničnega orkestra. — BRNO 20: Plošče. — 20.15: Debatni večer. — 21.30: Plesna glasba iz Mor. Ostrave. — VARŠAVA 17: Komorna glasba. — 18: Lahka godba. — 20: Spevoigra. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert godalnega kvarteta. — 17: Popoldanski koncert. — 19.45: Dunajski pesem našega časa. — 20.35: Koncert Brahmsove komorne glasbe. — 22.05: Dunajski komponisti »Slagerjeva«. — BERLIN 19.10: Mešan glasbeni program. — 20.45: Operetni večer. — 21.15: Slike velemesta. — Plesna glasba. — 24: Slušna igra. — KÖNIGSBERG 19: Komorna glasba za pihala. — 20.10: Händlove violinske skladbe. — 21: Zabaven program. — MÜHLACKER 20: Koncertni večer. — 21.10: Slušna igra. — 23.05: Nočni koncert iz Monakovega. — BUDIMPEŠTA 19: Ciganska godba. — 20.10: Prens simfoničnega koncerta z glasbene akademije. — 22.30: Lahka in plesna glasba. — RIM 17.30: Koncert solistov. — 21.45: Mešan program.

Torek 17. januarja

LJUBLJANA 11.15: Soliska ura: O glasbi in instrumentih (L. M. Škerjanc). — 12.15: Radio kvartet. 13. Čas, radio kvart, borza. 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Nemščina. — 19: Človeška bivališča II. — 19.30: Sorica. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

BEograd 11: Radio orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 19: Narodne melodije. — 19.30: Plošče. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Koncert orkestra. — 20: Klavirske skladbe Mihovila Logarja. — 21: Cerkvena glasba ruskega pevskega zbora. — 22.10: Godba za ples. — PRAGA 19.20: Pesmi. — 19.45: Predpustna utopija. — 21: Orkestralni koncert. — 22.15: Koncert moderne glasbe. — BRNO 19.20: Reportaža iz starega brnskega samostana. — 19.45: Ves program kakor v Pragi. — VARŠAVA 17: Popoldanski koncert. — 18: Lahka glasba. — Orkestralni koncert. — 21.30: Pevski in klavirski koncert. — 22.15: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert godalnega kvarteta. — 12.40: Marija Jeritza na ploščah. — 15.30: Pesmi in arije. — 17: Lahka godba orkestra. — 19.30: Opera »Glumaci« na ploščah. — 20.45: Koncert pevskega kvarteta. — 21.30: Popevke z Montmartra. — 22.30: Plesna glasba. — BERLIN 20: Ettingerjeva opera »Juana«. — 21.10: Zabaven program. — Nočni koncert iz Hamburga. — KÖNIGSBERG 19.25: Pesni večer. — 21.30: Slušna igra. — MÜHLACKER 19.20: Veseli komadi na ploščah. — 20: Gornješlezjski večer. — 21: Koncert ruske glasbe. — 22.30: Koncert za violino z orkestrom. — 22.50: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 16.30: Ciganska godba. — 18: Lahka glasba. — 19.30: Prens opere iz gledališča. — 23.15: Lahka in plesna glasba. — RIM 17.30: Koncert orkestra. — 20.45: Koncert godbe na pihala. — 21.30: Slušna igra.

Mirno življenje

Mirno življenje se lahko imenuje tisto, ki ga vodi ta čas pod strogim nadzorom svoje žene R. Poincaré, mož, ki je svetu pripravil še dokaj nemira. Zjutraj vstane ob 6. eno uro čita in p'še, potem prebije večino dne na prostem, spremlja se po vrtu ali sedi na soncu. Po zdravniški odredbi ne sme sprejemati nobenih obiskovalcev. ob 8. zvečer pa mora že leči v posteljo.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Božični turnir v Hastingsu je vendarle našemu mojstru Pirca prinesel lep uspeh — drugo nagrado. Prvo je odnesel češkoslovski prvak Flohr, na četrtem in petem mestu vidimo Sultan-Khana in Lajoša Steinberga.

Pirc je bil na najboljši poti do prve nagrade. Igral je sijajno, podnebje v slovi-tem angleškem kopališču mu je ugajalo, angleška zdatna hrana ga je držala pri močeh. Pa je hotel vrag, da je stari Jackson prevzel vlogo krute usode.

Po nepričakovanem porazu proti Jacksonu je nastala za Pirca nevarna situacija. Sultan-Khan, ki je nesrečno začel ta turnir, je z ogromno silo začel kopiti točke. Že je bil na tem, da zasede drugo mesto.

Tudi Sultan-Khanu naposled kruta usoda ni prizanesla. Pirc ni zgubil živcev. Prebolel je udarec. Dosegel je tako zasluženo drugo mesto, dodal velikemu uspehu v Sisku nov velik uspeh in si za vselej odprl težka vrata v mednarodno šahovsko areno.

Flohr je zreljši igralec, čeprav je mlajši od Pirca. To mu tiči v krvi. To je njegova trenutna premoč, to pa je tudi Pirceva premoč v bodočnosti. Pirc se prekipava mladosti in neustaljenih idej. Turnirski uspehi mu še manjka. Tem večje so njegove šanse!

V teh dneh, ko se nam oblikujejo mlade šahovske glave preseneča vest o smrti starega nemškega mojstra Riemanna. Nihče prav za prav ne bi verjel, da je ta veteran doživel dneve Flohra in Pirca.

Riemann je bil učenec in partner nekdanjega svetovnega prvaka Andersena. Toda kje je Andersen? Kje njegovi boji z bajnim Morphy-jem? Kje njegovo kraljestvo šahovsko? Za njim je vladal veliki Steinitz. Steinitz je leta 1894. pahnol in prestopil Lasker.

Tudi Lasker ne kraljuje več. Njegov naslednik Capablanca je že pet let v pokolu. Vse to je doživel in preživel Riemann. Dosegel je 74 let. Ostal pa je ognjevit igralec stare šole vse do naših dni.

Kako nadarjen je bil ta stari nemški mojster, kaže naslednja partija, ki jo je v letu 1874. igral s svojim velikim učiteljem.

Bel: Črn:
Fritz Riemann Prof. A. Andersen
1. e2—e4 e7—e5
2. Sg1—f3 Sb8—c6
3. Lf1—c4 Lf8—c5
4. b2—b4 —

Pravilica iz pradavnih časov — Evansov gambit.
4. — — — — — Lc5×b4
5. c2—c3 Lb4—a5

V svoji knjigi »Šah« sem v 50. členu opisal smisel začetnih potez tega starega gambita, pred vsem tudi umika na a5.

6. d2—d4 e5×d4

Dandanes neradi jemljemo s kmeti iz središča. Središčno teorijo sem tudi obširno obdelal v zgoraj navedeni knjigi. Opozorjam zato nanjo. Boljša je po nji obramba 6. — — — — — d7—d6. 7. Dd1—b3 Dd8—d7. 7 0—0 d4×c3

Taki so bili stari porci. Jemali so v otvoritvi vse, ljubili težke obrambe in divje napade. Sedma Anderssenova poteza je začetek tako imenovanega kompromitiranega Evansovega gambita. Bel mu daje zelo močan napad.

8. Dd1—b3 Dd8—f6
9. e4—e5 Df6—g6
Nesrečna dama ne najde miru. Paziti mora seveda na kmeta na f7.

10. Sb1—c3 Sg8—e7
11. Lc1—a3 a7—a6

Ta poteza kaže, da so bili tudi največji stari mojstri slabo izobličeni. Anderssen zapravlja sredi viharja dragocen čas. Takoj bi bil moral rokirati.

12. Ta1—d1 0—0
13. Sc3—d5 Se7×d5
14. Lc4×d5 — — —

Seveda ne: 14. La3×f8. Sledilo bi: 14. — — — — — Sd5—f4. 15. Sf3—h4 Dg6—g4. 16. Db3—g3 d7—d5.

14. — — — — — Tf8—e8
Sedaj se trdnjava mora umakniti.

15. Sf3—g5 Sc6—d3
16. f2—f4 — — —

Bel se ne boji zamenjave dam.

16. — — — — — Dg6—b6+
17. Db3×b6 La5×b6+
18. Kg1—h1 h7—h8

Zopet znak slabe teoretične izobrazbe. Kmetje pred kraljem naj mirujejo. Poteza slabi kraljevo krilo.

19. Sg5—e4 Ta8—b8
20. g2—g4 — — —

Seveda! Čm je črni kmet stopil na h6, je napad z g-kmetom uspešen.

20. — — — — — Lb6—a7
21. g4—g5 — — —

Brez 18. — — — — — h7—h6 bi bil to udar v zrak.

21. — — — — — b6×g5
22. f4×g5 Sd8—e6

Grozilo je že g5—g6.

23. Td1—d3 b7—b5
24. Se4—f6+! — — —

Začetek konca.

24. — — — — — g7×f6
25. g5×f6 Kg8—h7

Tudi 25. — — — — — Se6—f8 ne pomaga: 26. Td3—g3+ Sf8—g6? 27. Tg3×g6+.

Na 25. — — — — — Se6—f8. 26. Td3—g3+.

h7 pa sledi 27. Tf1—f5 z odločilnim napadom.

26. Td3—h3 Kh7—g8
27. Th3—g3 Kg3—h7
28. Tf1—f5 — — —

Črni se je vdal. Zgubljen je bil itak že dolgo. Branil se je pač precej površno, vsaj površno za nas, ki poznamo temeljito tehniko dobrih obramb. V tistih starih časih teorija še ni poznala slabotnih točk in kmetov. Dandanes jih pozna že začetnik, zato sem jih temeljito opisal v knjigi »Šah«, ki je pisana za naše začetnike.

Dr. Tuma o Predavanju v ljubljanskem društvu „Pravnik“ Beneški Sloveniji

V sredo 11. t. m. se je v prostorih restavracije »Zvezda« vršilo pod okriljem Pravnika predavanje D. H. Tume »O avtonomni upravi Beneške Slovenije do zavlade Avstrije«. Izvajanja g. predavatelja, ki razpolaga z globokim znanjem sociologije, jezikoslovja in zgodovine, so bila še posebno zanimiva zbog okolnosti, ker je predavatelj nešteto krat kot turist sam prepoval v vseh smereh Beneško Slovenijo in na licu mesta zbiral dragoceno gradivo in živa pričevanja. V svojem globoko zasnovanem predavanju je takoj g. predavatelj podal sintezo »svoje« ga več nego tridesetletnega znanstvenega proučevanja beneških Slovencev, za katere se javnost še vedno mnogo premalo zanima.

Svoja pravno-zgodovinska izvajanja je g. predavatelj naslonil na sociološki, antropogeografski in splošno-zgodovinski uvod, v katerem je iskal razlago za samostojni razvoj te veje slovenskega naroda. Ponazorjeval je svoja izvajanja na italijanskem zemljevidu, ki je bil izdelan v zimi leta 1919/1920. Ta zemljevid kaže takratne maksimalne zahteve Italije: zarisana meja še ne obsega Mangartove skupine in sosednega ozemlja. In kmalu nato je sledil Rapallo! Gospod predavatelj je omenil tudi težave zgodovinarja pri preiskavanju preteklosti Beneške Slovenije, ker je Italija pri zasedbi leta 1866. uničila veliko večino dragocenih arhivov in jih prodajala kot makulatur.

Današnji beneški Slovenci se delo na tri dialekte: na trsko, nadško in idrijsko narečje. Najbližji knjižni slovensščini je zadnji; prvi pa ima mnogo sorodnosti s hrvaščino. Te sorodnosti je razlagal predavatelj z dejstvom, da so med Slovenci zaostali drobci hrvaških čet. Na to kaže ime Pagus Croat (hrvaški okraj) na Koroškem, ki se je ohranilo do X. stoletja.

Do leta 1420., ko je prišla pod beneško republiko, je spadala Beneška Slovenija pod jurisdikcijo oglejskih patrijarhov. V oni dobi ni obsegala same predgorja Julijskih Alp kot danes. Beneški Slovenci so se razprostirali daleč v Furlansko-beneško ravnino. Še v XIV. stoletju je velik del videmskega prebivalstva govoril slovenski, kakor so tudi v furlanski nižini, kakor pravi Nicoletti, rajši govorili slovenski, ker je furlanščina bila premočno olikan jezik. Slovensko ljudstvo je takrat segalo skoro do morja. Ta slovenska zapadna veja pa ni bila samo močnejša kakor danes, ampak je bila tudi v mnogo tesnejših stikih z ostalimi deli Slovencev. Dokler je Beneška Slovenija

bila še pod jurisdikcijo oglejskih patrijarhov, so preko nje šle trgovske poti. Najbolj zanimiva je ona, ki je ohranila do danes naziv »Slovenska pot« in ki je šla od Čedad do Škofje Loke.

Zivahna transitna trgovina je oslabela, ko je prišla v te kraje Beneška republika. Tako so oslabei stiki z ostalimi Slovenci. Ker Beneška republika Slovincem ni odvzela njihove davne upravne in sodne ureditve, so bili podani pogoji za posebno in samostojno življenje beneških Slovencev.

Stara upravna in sodna enota beneških Slovencev je bila soseska, ki je geografski in gospodarski pojem. Oblast v tej enoti je vršila sosednja, zbor vseh gospodarjev v soseski, ki se je vsako nedeljo na klic zvona zbral okrog kamenite mize. Sosednja je najprej reševala upravna vprašanja (ceste, cerkve, davščine), potem pa spore med svojimi člani.

Soseska je srednjeevropskim narodom gotovo nekaj sličnega. Tudi Furlani imajo svoje vicinije. Sosednja je pa za to dobo nekaj specifično slovenskega, tako da se s postopnim pofurlanjenjem soseske sicer ohranjajo in spreminjajo v vicinije, da pa sosednje kot avtonomen organ popolnoma izginejo.

V soseskah se je živelo, upravljalo in sodilo po starem običajnem pravu, globoko vkoreninjenem v narodni zavesti. Mnogokrat so se soseske obračale v resolucijah na svoje višje instance z opominom, naj sodijo po starih običajih. V primerih nejasnosti se je običaj, ki naj bi veljal, posebej po skupnih ugotovljaj. Šele v 18. stol. so odvetniki iz Čedad nastopali pred slovenskimi sosednjami in pričeli uveljavljati rimsko pravo in deloma proces.

Beneški Slovenci so imeli tudi svojo drugo in tretjo instanco. 36 sosesk je pošiljalo svoje župane v dve dvanajststiji. Dvanajststija, v kateri je bilo organiziranih 15 sosesk desnega brega Nadiže, se je sestajala v Landru, druga, v kateri so bile organizirane ostale slovenske soseske z levega brega Nadiže, pa v Mjersi. Pri Sv. Krnu pa sta se enkrat na leto združili obe dvanajststiji v tretjo instanco, pravi parlament, ki se je imenoval več. Scenerija tega spomladanskega zasedanja je bila eden najlepših pogledov: oko je šlo po gorskih vrhovih v ozadju. Kot povsod, so tudi tukaj Slovenci izbrali za svoje javno življenje lepo prirodno okolje.

V poznejši dobi so fevdalci pridobili formalno jurisdikcijo. To so izvrševali

li po svojih poslancih, ki so sodnim zborovanjem samo prisostvovali; sodelovali pa so domači sodniki. Kako močan je bil domači pravni element, priča to, da so mnogi izrazi kakor n. pr. pravda, klada itd. tudi v latinskih in laških tekstih ostali slovenski. Zavest avtonomnosti, ki se je ohranila tudi še v dobi, ko so tudi odvetniki že davno uveljavili rimsko pravo, seve tudi iz obrazca sodb, ki pričenjajo tako: »Mi (sledijo imena sodnikov) zbrani v prisotnosti poslanca g. X. smo razsodili...«

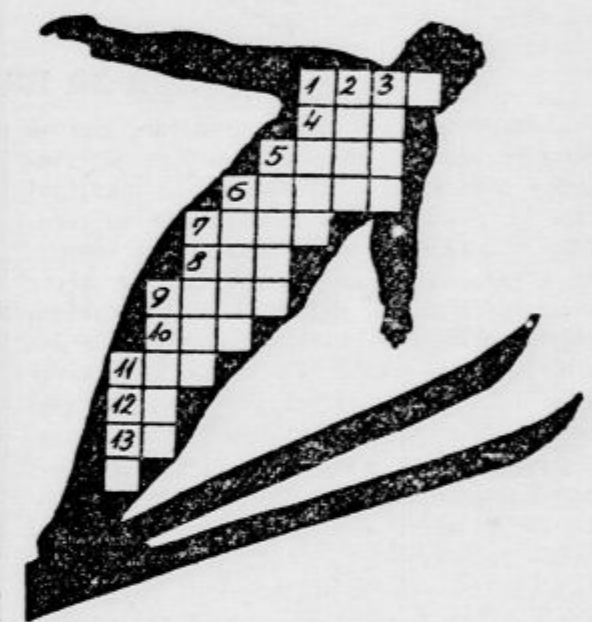
Beneška Slovenija je imela svojo oboroženo četo 200 mož, katere naloga je bila, da straži pet na svojem ozemlju ležečih prelazov. Zato pa je Beneška Slovenija bila prosta vsake vojaške službe izven svojih mej. Imela je svoje finance. Tudi kulturno življenje je imelo skupne manifestacije. Najznačilnejši njegov izraz je bil vsakoletni pasijon pri Sv. Krnu. Beneška Slovenija je bila tako nekaka samostojna država.

Za krasna izvajanja so se prisotni zahvalili g. predavatelju z živim odobravanjem, predsednik Pravnika prof. Dolenc pa je v zaključni besedi izrazil željo, da bi prizadevanje g. predavatelja dobilo primerno podporo pri merodajnih činiteljih.

Križaljka „Snučar“

Besede pomenijo:

Vodovarstvo: 1. vrh v Karavankah, 4. pri- tok Gorenje Tungske (Sibirija), 5. Avar, 6. gora v Savinskih Alpah, 7. vrh v Ve-

lebitu, 8. podzemski hodnik, 9. mesto v Hedzasu, 10. osebni zaimok, 11. reka v Rusiji, 12. egiptsko božanstvo, 13. ploskovna mera.

Napišite: 1. Severokavkaška reka, 2. števniki, 3. mesto v Braziliji, 5. znameniti grad v ČSR, 6. smuški »raj« na notranjskem Krasu, 7. borišče v starorimskem cirku, 9. nasprotno od »suha«, 11. zemljiška mera.

Janko Kač:

GRUNT

Nihče v hiši ni spal tisto noč. Terentij je gledal v svetlo mesečino in sanjal o domu, tako ga je potrdil že sam cirilski žig: Nižnji Novgorod. Ni še propala Rusija, pa naj pišejo novine karkoli hočejo o morju krvi, ki se baje pretaka od enega konca domovine do drugega.

Nežika je potiskala z dna skrinje Tončeva pisma, jih čitala ter pritiskala na srce: »Vse bo drugače, samo da se Tonče vrne.«

Tudi Mica ni spala. Kakor živ črv ji je glodala misel v srcu, da bo morda že čez mesec dni za peto kolo pri hiši. Cimalje bolj je poganjalo v njej korenine prepričanje, da se je Nežika le zato vrnila v hišo, da ji vzame grunt, ki mu je ona darovala četrto stoletja in vso mladost pri starem možu.

Sredi noči je Mica vstala, prižgala luč in odklenila zidno omarico. Leseno pušico je vzela iz spodnjega predala in jo varno odprla. Dva za oreh debela kosa rumenega kamna sta ležala notri. »Tona mi je pokazal nekoč to pušico. Če bodo podgane hude, naj jim nastrgan na žgance, je rekel. Čakaj ti podgana vitka, usljenka, tudi tebi nastržem. Potem pa bo grunt moj, samo moj. Naj vidi dolina, kako se bo drugič možila Kolenka...« Vso noč je predla misli okrog lesene pušice in se tako zapredla v mrežo svojih nakan, da ni mogla več iz strašnih vezi...

Drugi dan — v ponedeljek — je bilo na občini popisovanje živine. Vsak gospodar je moral sam priti in podpisati svojo izjavo. Do ene se je zavlekel, preden je prišla Nežika na vrsto. Družina je že pojužinala in Mica je pustila za snaho skodelo krhkih ajdovih žgancev. Ko jih je rezala, ji je nekaj neprestano prigovarjalo: »Zdaj ali pa nikoli.« Kakor na povodcu jo je gnalo po tisto leseno pušico z rumenim strupom. Ko je strgala z nožem na papir trdi kamen, je škripal pod nožem. »Le škripelj, saj se te ne bojim. Še vraga se ne bojim. Za moj grunt gre, da ga očistim golazni...« je mrmrala vase Mica.

Varno je posula žgance s to čudno zabelo in postavila skledo v štedilnik in želela: »Dobro tek!« Ni je vzdržalo doma; ven je morala, zato je zapisala na mizo s kreda: »V petiči imaš južno, sem morala iti pokazat, kje naj sadijo krompir po novem hmelju.«

Lačna je prišla Nežika domov in pričela prav hlastno jesti žgance. Malo čudna se ji je zdelo rumena sipa, ne da bi to porajala, ker so bili sicer žganci okusni.

»Preveč so mastni«, je odločila že pri polovici žlico in stopila v kuhinjo po skodelico kave, da si poplahne suhe žgance. V veži je sedla na klop. Že je šel tretji mesec njenega časa h koncu, pa jo je rad posilil dremež sredi dneva, kakor je to navada pri takšnih ženskah. Usnula je...

Ko se je zbudila, je kar prestrašeno pogledala na uro: dve uri je spala. Naglo je planila pokoncu. Tedaj pa jo je silno zavilo v želodcu in bolečina je šla globoko v trebuh. Slabo ji je postalo, da se je opotekla pred hišo in pričela bruhati. Debele potne srage so ji stopile na lice in tema se ji je delala pred očmi. Prav tedaj je izpregel konja pri hlevu Terentij, ki se je pripeljal s polja. Ko je videl, da se opira gospodinja ob zid, je brž vrgel komat na klin in skočil proti hiši. Na klop pred hišo ji je pomagal, ko jo je spet zavilo, da je zaprosila:

»Za smrt mi je hudo... Pojdi hitro po zdravniku!«

Prav tisto minuto je zatrobil za Zadnikovo sušilnico avtomobil. Terentij se je ozrl in videl, da se pelje žalski zdravnik, ki je imel popoldne bolniški pregled v prebolski tovarni. Ze starega hišnega znanca je Terentij takoj ustavil. Z zdravnikovo pomočjo je spravil bolnico v hišo.

»Ali ste kaj napačnega jedli?« je vprašal zdravnik.

»Tele žgance...«, je pokazala Nežika na skodelo na mizi. Zdravnik je pogledal od daleč na jed. Menda je zapazil čudno barvo, ker je takoj vzkliknil:

»Kaj pa je to rumeno?«

»Ne vem. V kuhinji sem videla še cel kos v nekem zaklopcu, ko sem šla po kavo.« Brž je stopil zdravnik v kuhinjo in našel na mizi pušico s strupom, ki jo je pozabila tašča shraniti. »Arzenik!« mu je šlo po glavi in je videl, da je prav sodil, ko mu je vrnivšemu se v sobo Nežika potožila, da jo na oba kraja žene.

»Brez odlašanja v bolnišnico, da vam še rešijo življenje«, je vzkliknil. Pomagal je spraviti bolnico v svoj avto. Odbrzela sta proti Celju, ko je vzel zdravnik še žgance in pušico s strupom.

V bolnišnici so Nežiki nemudoma izprali želodec in ugotovili, da so bili žganci res zastrupljeni. Zdravnik je stopil z izjavo takoj k državnemu pravniku, ki je brzojavno odredil aretacijo Marije Kolenčeve.

Dva orožnika sta gnala na večerni vlak zločinko. Še tisti večer je šla kakor ogenj po vsej dolini vest o strašnem zločinu. Sam je ostal Terentij na Kolenčevini — hlapec in gospodar...

VII

Strašno je gnalo Nežiko na obe strani ves večer. Pater kapucin jo je izpovedal, obhajati je pa ni mogel, ker je neprestano bruhal. V silnih bolečinah, ki so ji trgale drobce, bi si bila prosila Nežika le skorajšno smrt, da jo ni dvoje vezalo na življenje: otrok pod srcem in Tonče. Misel na ta dva, skrbna roka zdravnika, ki je prečul vso noč pri njeni postelji, in njena mlada, krepka narava so prevlekli bolnico čez to usodno noč, ko je viselo na pajčevini njeno življenje, kakor je rekel zdravnik. V globoko spanje je padla izmučena Nežika in šele proti večeru se je zavedla.

»Kristus! Spet me prijemlje«, je zastokala revica proti sestri, ki je prišla kakor breztelesna mimo s pokrepčilo. Skremžen obraz, ves oblit z znojem, je zgovorno pritrjeval bolničnim besedam, da je sestra Ana brž poklicala zdravnika.

V klobučku zvita je bilo Nežika, saj je bilo še od prejšnje noči vse drobce tako razboleno, da jo je še odeja otrinjala.

»Da bi le ne nastopil zaradi zastrupljenja splav«, je s skrbjo vzkliknil zdravnik in pristavil: »Tega bi pa ne preneslo njeno oslajeno srce.«

»Kakor bo božja volja«, je vzdihnila sestra Ana, vtaknila roki v široke rokave ter sledila zdravniku s tiho molitvijo k svoji patroni, sveti Ani, zaščitnici mater...

Ko je odgnal zdravnik odejo, je videl, da se ni bal zastoj. Vsa v krvi je ležala Nežika. Silni krči so stiskali njeno razboljeno drobce. Nič več ni mogla vpiti, le ječala je s tankim glasom kakor otrok...

Vsej zdravniški umetnosti se ni posrežilo preprečiti posledice zastrupljenja. Po silnih krčih je vrgel zdravnik v posodo krvavo kepo, za dobro pest veliko.

»V laboratorij nesite, sestra!« je rekel zdravnik. Komaj je otipal žilo na roki nezveste Nežike. Prefrčelična in mlada, je ležala vsa zasinjena, od bolečin razritega obraza v belih blazinah ter sunkoma soplja. Ko je izstopal dih, je tudi srce bilo pojemačice kakor plamen, ki mu primanjkuje goriva in se kdo ve zakaj od časa do časa opomore... Vbrizg se je vršil za vbrizgom. Sestra Ana je otirala s svojimi velikimi kmetijskimi rokami in oživljala mrzlo postajajočo Nežikino telo ter jo zaobljubila pomočnici doline — Petrovski Mariji. Lahno je odrinila sestro, ki je že prinesla svečo: »Sestra, ne sveče, vroče vode prinesite.«

Po dveurnem napornem trudu je dal zdravnik slušalo iz rok, sedel ves utrujen na sosedno posteljo in si obrisal potno čelo: »Hvala Bogu, živila bo! Nisem še videl, dasi sem že siv, da bi kakšna ženska izvozila iz takšnega položaja. Jeklen rod je to.«

»Zahvaljena, Mati Petrovska! Ti si jo obvarovala. Češčena Marija...«, je molila poleg sestra Ana, ki je bila že nešteto krat priča, kako je odrekla človeška pomoč, zato se je zanašala bolj na božjo.

V svoji delavnici je pregledoval zdravnik splavljeni plod. Ugotovil je, da je tri mesece star, lepo rasel zameetek moškega spola. »Ubila ga je baba. Kri svoje krvi. Pa čemu? Gotovo zaradi grunta. Vse bolezn, zločini in pesmi imajo svoje korenine v požrešni zemlji. Sam hudič je vsadil to strast v zemljo! Od Boga ne more biti!«

Nasmehnil se je svoji preprosti misli zdravnik in čustvoval dalje: »Kakor neizkušen otrok se kregam z Bogom in hudičem, ko morda ni razlike med njima, samo mi jo delamo po svoji naturi. Oba sta neskončna: eden v dobroti, drugi v hudobi — plus neskončno in minus neskončno je enako nič!«

Spet se je zasačil zdravnik pri čudni misli in se kregal: »Spal nisem, pa modrum kakor pijanec. Sem bi prignal babo nemarno, da bi videla to svojo drobno žrtev. Pa jo bo videla, mora jo videti.«

Skrbno je opral zameetek, ga položil v široko steklenico ter zalil s špiritom. Prilepil je listek na steklenico ter del sam pri sebi: »Lep corpus delicti za državnega pravdnika.«

Stopil je še pogledat k svoji bolnici. Lepo mirno je spala in enakomerno soplja. Na hodniku se je zdravnik pretegnil in nepremagljivo zaspanost ga je objela. Legel je v svoji sobi kar v belem plašču in zaspal v top sen...

Ko je zaprl ječar vrata samotne celice in je zaškrtnil ključ, je sedla Mica na leseni pograd in zbiralala svoje misli: »Sramota... Kako so zijali ljudje... Naj zijajo!... Samo kako sem mogla to reči tako nerodno izvesti? In še celo strup sem pustila na kuhinjski mizi, kakor da tja spada... Dobro sem ji zabellala poslednje kosilo!... Nemara že ni več med živimi...«, ji je gomazelo hladno po hrbtu, toda naglo je premagala slabost in se nasmehnila: »Še v grobu naj nima miru nemarnica, ki je ukanila mene za grunt in sina za ljubezen!«

Pa so se prikradle druge misli: »Kaj bo pa z menoj, če ona umrje? Kaj naj rečem sodnikom, ko pravijo, da so postavile takšne, da ne smeš ubijati. Ubiti smeš volka, ki trga tvoje črede. Če ubiješ sosedove petelina, že plačšaš kazen. Tiste stvarce, ki jim pravijo bacili, celo moraš pokončevati. Zakaj bi ne smela uničiti človeka, ki mi hoče ne le škodovati, temveč naravnost ukrasti grunt. Za grunt in naše žulje se pulijo oblastniki tega sveta, da bi čim več zemlje spravili pod svojo oblast. Vojne gredo zavoljo zemlje. Najboljši možje morajo položiti glave. Na altar domovine, pravijo pretkani mogotci. Za zemljo gredo v smrti boriti. Za tuje lase se smeš puliti in se celo moraš pod pretnjo zakleti boriti. Za očetrjavno gre, pravijo. Gnide na lastni glavi bi pa ne smel pritiskati ob glavnik... Niso prave postavke za nas, za oblastnike so napravljene, da gospodarijo tudi z življenjem svojih sužnjev po mili volji, njim pa slikajo nenravnost in gnusnost takega početja, grozeč jim s časnó in večno smrtjo... Lažne so vaše postavke in zapovedi! Toda,« je zaškrpala krepka petdesetletnica z zdravimi zobmi, »moč imajo in oblast. Tudi jaz jim ne uidem. Morda mi pustijo življenje, da bom gnila po ječah in grizla verigo kakor stekla psica. Toda četudi gre moja glava, naj gre! Samo da gre ona pred menoj za kvartirovca, če so tam sploh kakšni kvartirji. Četudi ne bo grunt moj, samo da ne bo njen, ki je živila v zakonu z mojim Janezom kakor vlačuga samo zaradi grunta...«

Iz življenja in sveta

O zimskem sportu

Zimski sporti so v splošnem prastarega izvora, težko je izslediti, kje tiče prav za prav njihovi početki. V sedanji obliki seveda ne segajo več nego 200 let nazaj in nekateri med njimi so v bistvu pridobitev naših dni, vendar pa bi lahko tudi te v njihovih prvotnih oblikah zasledovali do najstarejših časov.

Sankaški sport

Kakor ga poznamo danes, je bil n. pr. že stoletja otroška zabava. Odraslim osebam, ki bi se spuščale v to igro, je pretil zasmeh. Šele avstrijski nadvojvoda Karel Ludovik je imel l. 1850. toliko poguma, da se je kot prvi sankski sportnik spustil s sanmi po hribu navzdol. Njegov vzgled so začeli posnemati drugi in polagoma se je ta sportna panoga razširila po deželah. Seveda ni bila v začetku še prav nič dosti podobna našemu bobsleigu, vozači niso bili opremljeni niti z varnostno čelado in niti sani niso imele krmila, zato pa ni manjkalo nasprotnikov, ki so z vsemi sredstvi delovali proti novemu sportu. Marsikatero mesto ga je na svojem ozemlju enostavno prepovedalo in š. l. 1870. so n. pr. v Gradcu z uradnega mesta povedali Ludwigu von Hörmannu, ki se je hotel spustiti po Grajskem hribu navzdol, da v Gradcu ni prostora za takšne »kmečke« zabave.

Smučanje

je čisto moderen sport, toda ljudstva v severnih deželah in v takšnih, kjer je pozimi mnogo snega, so ga za svoje potrebe poznali že v davnih časih. Znano je, da so ga naši kmetje na Blokah poznali že pred sto leti. V šotnih močvirjih Finske so našli smuči, ki jih je človek uporabljal že v bronzasti dobi. Seveda pa so te smuči v svoji kratki in široki obliki bolj malo podobne našim današnjim dilcem. Tudi stara nordijska literatura govori dovolj pogo-

sto o smučeh. V neki stari norveški kroniki so našli sliko, ki kaže, da so v starih časih poznali celo skakalne možnosti s smučmi. Okrog l. 1000. so pod vlado kralja Olafa osumili mladega moža, da je navzlic krstu žrtvoval starim bogovom človeška življenja. Narodni zbor ga je zato v božji sodbi obsodil, da mora skočiti z visokega hriba s smučmi. Če bi ostal živ, bi s tem dokazal svojo nedolžnost. Skok se je posrečil, kajti mladenič je bil izvrsten smučar.

Drsalke

so poznali ljudje že v kameniti dobi, in sicer so si jih izdelovali iz konjskih kosti. Na takšni kosti, ki si je mož prvotno brčkone ni niti privezal na nogo, so se pomikali naprej s pomočjo dolge palice. V najstarejši bronzasti dobi so si drsalke že privezovali na nogo, kajti našli so takšne, ki imajo po dve do tri luknje za jermena. Star lesorez iz 14. stoletja nam kaže nezgodo sv. Ljdvine, ki so jo prijatelji pregovorili, da bi se šla v korist svojega zdravja drsat. Pri drsanju pa je padla, si zlomila rebro in je bila za ostanek svojega življenja priklopana na posteljo. Ta prva slika o lednem sportu nam kaže obenu nprve drsalke iz železa in lesa. Kakor sankanju, so tudi drsanju deli mnogo časa velike zapreke in so ga celo prepovedovali, ker so ga smatrali za zelo nevarno. Šele nemški kralji, kakor Klopstock in zlasti Goethe, so spravili drsanje svet do ugleda.

Hockey na ledu

je istotako silno star, a se je v teku časa seveda zelo spreminjal. Še v najnovejšem času je plošča iz trdega gumija nadomestila žogo. Prvotna domovina tega sporta sta Anglija in Holandska, od tu je prišel v Ameriko in zlasti v Kanado.

Štedljivi New York

Val štedljivosti, ki se je začel takoj ko je zasedel župansko mesto v New Yorku naslednik Jimmyja John O'Brien, zaznamuje danes že vidne uspehe.

Po smernicah O'Briena je treba štediti ne le pri dolarjih, ampak pri vsakem centu. Tako so v skladu z njegovimi odredbami zaprli vsa kopališča v New Yorku ne preostani dotok vode, ki se odpre le, kadar pridejo kopalci. V javnih kopalščih ni kopalcem več na razpolago milo, ki so ga do sedaj dobivali zastonj. Tudi v poslopih sodišča ni ljudem več na razpolago hladna voda. Jetniki v newyorški jetnišnici, ki so doslej zastonj prejemali liste, ki so jih želeli čitati, morajo sedaj štivo plačati, če ga hočejo imeti. Tudi drugi uradi štedijo na moč s papirjem, črtilom, lepom in pisalnimi potrebščinami. Mnogi uradniki se zaradi tega rešna že pritožujejo. Newyorško prebivalstvo se težko privaja novemu stanju, ker je bilo pod Jimmyjem Walkerjem vajeno večje luksusa in potratnosti na vseh krajih in krajih. Zato je pa njegovo gospodarstvo privedlo mesto na rob propada.

Kaj šteje daljava?

Neki londonski list poroča o dogodku, ki razsvetljuje prav drastično, kako je v naših časih pojem daljave postal že zastarel pojem.

Neka Američanka, ki se je vozila na velikem parniku proti Indiji, je po ladijskem telefonu poklicala svojega moža v New Yorku. Toda mož je bil ta čas po poslovnih zadevah v Kansas Cityju, torej še len kos zemlje bolj oddaljen. A v desetih minutah je dobila zvezo s Kansas Cityjem in nekoliko minut pozneje so tudi našli moža, ki je obhajal v nekem klubu. Tako sta se lahko pogovorila: žena s parnika v Rdečem morju, mož pa iz Kansas Cityja.

Predsednik pariške zbornice

Socialist Ferdinand Buisson

je bil pri torkovih volitvah ponovno izvoljen za predsednika francoskega parlamenta. Za njegovo izvolitev je glasovalo nad 400 poslancev.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah v kolkih in živčevju, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobotosti, povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznitve črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefova« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mikroskop kot detektiv

Pomagalo modernih kriminalistov

Da ima mikroskop pri razjasnjevanju zločinov veliko vlogo, je znano. Mikroskop odkriva s prostim očesom nevidne indicije, ki morejo domnevnega zločinca spraviti v ječo ali mu vrniti prostost.

Znani so n. pr. primeri, da najdejo na obleki umorjenca nekoliko las ali tujih blagovnih vlaken, ki morejo po svoji barvi in strukturi pokazati sled za zločincem.

Pred kratkim je v Chicagu neki lahko miselni sofer povozil do smrti nekega pešca in jo je odkril. Enega izmed soferjev so osumili tega dejanja, a pravih dokazov ni bilo. Tedaj je stopil v akcijo laboratorij za znanstveno zasledovanje zločinov, ki so ga nedavno otvorili na čikaški univerzi. Služatelji tega laboratorija, sami bodoči kriminalisti, so našli na blatiniku soferjevega avtomobila rdečkasto sled, ki se je izkazala za človeško kri. V krvi so našli en sam las in z mikroskopom so ugotovili, da je pripadal las žrtvi. S tem je bil podan dokaz, da je sofer storilec in je prejel zasluženo plačilo.

S človeškimi lasmi je namreč nekaj posebnega, kakor s človeškimi prstnimi odtisi. Še pred kratkim takšnega lasu niso mogli smatrati za dokazilo, ker ima človek na svoji glavi vendar lase, ki se razlikujejo med seboj po dolžini in celo po barvi. Tudi je mogoče, da imata žrtev in morilec isto vrsto las. Lansko leto pa je Carleton Hood, član gori omenjenega laboratorija, odkril v močni luči, ki je padala v ostem kotu na las pod mikroskopom tako zvane »letne kroge lase«. Ti krogi so nekaj podobnega kakor letnice v drevesnih debelih in kažejo isto tako približno starost svojega nositelja, to je z leti naraste tudi število krogov na laseh, ki izvirajo iz iste glave. Dočim našteješ pod mikroskopom pri laseh 20-letnega človeka na desetinki milimetra 6 takšnih krogov, jih ima

Srebro uničuje bakterije

Razkritja moderne bakteriologije

Že znameniti monakovski botanik prof. Nägeli je odkril, da ima srebro ali bakreni kovance, ki ga je vrgel v vodo akvarija, čudovito lastnost, da pomori vse nižje rastlinstvo in uniči bolezenske klice. To odkritje se mu je videlo tako nepričakovano, da ga ni hotel niti objaviti in so šele po njegovi smrti zvedeli zanj, ko so pregledovali ostalno velikega rastlinoslovca.

Od tedaj so bolj intenzivno proučevali desinficirajoče lastnosti srebra, ki jih je ljudska medicina intuitivno uporabljala že dolgo časa. Stari Makedonci so n. pr. na rane polagali srebrne ploščice. Habsburžani so imeli srebrne porodniške klešče, moderna medicina uporablja že nekaj časa z velikim uspehom na gruščitih ranah in oteklinah tenke srebrne lističe.

Prvotno so mislili, da izžareva srebro kakšne posebne žarke, ki morijo nevarne

klice, in to tem bolj, ker niso mogli ugotoviti, da bi se srebro v vodi topilo. V frankfurtskem bakteriološkem zavodu pa so pred kratkim dognali, da se neznaten del srebra raztopi tudi v najčistejši vodi in v tej obliki vpliva uničujoče na bakterije. Voda, v kateri je ležal kosček srebra, vsebuje sicer komaj sto tisočinko odstotka srebra, a vendar zadostuje že naprtnik te vode, da uniči 5000 bakterij. V tem naprtniku vode je namreč vendarle število srebrnih molekulov 20-krat večje od vseh 5000 bakterij in na vsako posamezno bakterijo pride kakšnih 20 milijonov srebrnih molekulov. Dognali so nadalje, da učinkujejo na bakterije smrtonosno samo ti raztopljeni srebrni delci in ne kakšne neznane sile ali izžarevanja. Ta odkritja bodo imela za medicino še velik pomen.

Znanost in alkohol

Kaj menijo ameriški učenjaki o pivu in vinu

V Ameriki se bje, kakor znano, že nekaj časa srdit boj za odstotno mejo, ki naj bi obveljala za bližnje dovoljenje točenja nekaterih alkoholnih pijač. Da bi prišli čim prej do jasnosti, so med drugim poslali v Monakovo prof. Hendersona z vseučilišča Yale z nalogo, da bi na samem sebi dognal učinke in strupenost monakovskega piva, ki se bo pač v prvi vrsti uvažalo v Ameriko. Na državne stroške naj bi pil, kolikor bi mu bilo ljubo, a pri tem naj bi dobro zabeleževal, kaj se dogaja z njim.

Prof. Henderson je šel v Monakovo in pivo se mu je zelo ljubilo, v Ameriko pa se je vrnil z veseljem poročilom, da je to škodljivost piva naravnost zdravilno, škodljivost ene čaše tega piva je približno enaka škodljivosti škodilne kave ali pol cigarete. Ta sumarna ugotovitev za ameriške razmere bržkone zadostuje.

Bolj podrobno pa se je lotil podobne naloge prof. Schmidt iz Halleja, ki je znan

ZIMSKE SUKNJE

črne in v modnih barvah ter najboljše double sukno v veliki izbiri po priznani nizkih cenah pri

Drago Schwab, Ljubljana

Kuharica med kralji

V Britski Nar. galeriji so pravkar obesili poleg slik kronanih glav in genijev portret mrs. Beetonove, pisateljice prve angleške kuharske knjige, ki je izšla pred 73 leti

Grgranje proti hripi v Londonu

V londonskih solah so uvedli te dni obvezno grgranje proti hripi, ki je zelo razširjena v angleški prestolnici

Umetno življenje

Vedno aktualen biološki problem

V biološkem laboratoriju prof. Carella čuvajo v posebni omari z največjo skrbjo že dva in dvajset let zaklad posebne vrste. Dan za dnevom ga vzamejo iz njegove posode, ga z največjo previdnostjo umijejo in položijo spet v zaklenjeno omaro. Nihče razen profesorja samega ali njegovega najzanesljivejšega asistenta se ne sme približati tej omari ali pa se celo dotakniti njene vsebine.

Gre namreč za silno važen eksperiment, za razrešitev uganke, da-li je mogoče življenje pod določenimi pogoji ubraniti smrti. Pred 22 leti je prof. Carella izrezal srce kokošinega embrija in ga položil v toplo, sterilizirano redvino. Srce je med to operacijo utripalo in je z utripanjem nadaljevalo še potem, brez prestanka, do današnjega dne. Davno je že razkrojena kura, iz katere se je izleglo jajce, vojna je pet let ubijala milijone ljudi, ki niso imeli nobene druge težnje, nego da bi živeli, po vojna dube in doba gospodarske krize sta ubila spet milijone in milijone ljudi, izrezano srce pa je živelo dalje in ne kaže prav nobenega znaka, da se namerava ustaviti. Ali se res ne bo ustavilo?

Biologija danes še ni sposobna odgovoriti pozitivno na to vprašanje, saj je preteklo razmeroma le malo časa, odkar se bavi s takšnimi eksperimenti.

L. 1915. so izolirali infuzorijo in jo položili v sterilizirano redvino. Enostanično bitje se je razdelilo kmalu v dve ločeni bitji, eno so spet izolirali, ga položili v novo redvino, kjer se je po nekem času razdelilo itd. Danes so dospeli prilično že do 7000. potomca prvotnega mikroba, ki živi dobesedno v tem potomcu dalje, a še vedno ni

nobenega znaka, da se bo to neprekinjeno življenje ustavilo. Seveda, 20 let ni nobena takšna doba in znanost ne sme postati žrtev kakšne zmoti, kakršna je zmota tistih Indijancev, ki menijo, da je želva nesmrtna samo zato, ker je njeno življenje mnogo daljše od vsakega človeškega življenja. Toda dejstvo, da morejo posamezniki, iz organizma izrezani organi živeti neprimerno dalje, nego bi živel celotni organizem, daje misliti.

Znani pa so primeri, ki dokazujejo, da tudi posamezni izrezani organi niso sposobni trajnega življenja, naj si bodo nove okoliščine zanje še tako ugodne. Spolno žlezo ostarele živali nam je mogoče n. pr. presaditi v mlad organizem in se bo tam pomladila ter živala dosti dalje nego njen prvotni nositelj. Možno je tudi to, da žlezo v drugi tretji, deseti obvarujemo ostaritve s tem, da jo ponovno presadimo v mlade organizme, toda končno postane njeno življenje žrtev smrti in ga te ne moremo ubraniti, niti če ga postavimo v še tako ugodne nove okoliščine. Tudi iz rastlinskih sadik, torej iz delov celotnega rastlinskega organizma, vzrasejo nove rastline in te rastline moremo spet razmnožiti z njih sadikami, a po večjem ali manjšem številu pokolenj izgube sadike sposobnost za nadaljnjo rast in umrejo. Biologija ima torej pred seboj primere, ki odgovarjajo povsem različno na vprašanje, da-li je življenje in tudi umetno življenje mogoče brez smrti. Če bo morala nekoč odgovoriti, da ni mogoče, tedaj bomo pač vedeli, da tudi življenje človeške vrste ni večno, temveč da se bo moralo samo v sebi ustaviti in da bo človeštvo izginilo, kakor so izginile že neštete vrste živali in rastlin.

Kreugerjeve manipulacije

Angleška revizijska tvrdka Price, Waterhouse & Co., ki je bila poverjena s preiskavo knjigovodstva Kreugerjevega koncerna v Stockholmu, je po tri četrt leta trajajočem poslovanju zaključila delo. Sumarično poročilo ugotavlja, da je dobil Ivar Kreuger 1. januarja 1918 z raznimi emisijami in krediti v roke 2870 milijonov švedskih zlatih kron. Od tega zneska je izplačal 688 milijonov za dividende in obresti, sam pa je pridržal 432 milijonov kron. Ostanek je naložil v vrednostne papirje, obveznice za nova podjetja in v monopolne kupitve. Znesek teh vrednosti je bil 1. marca 1932 samo še 755 milijonov kron. Dejanska izguba koncerna je torej 935 milijonov kron. V štirinastih letih svojega poslovanja je izkazal Kreuger 1179 milijonov kron dobička, v resnici pa je bila vsota mnogo manjša, namreč 151 milijonov kron. Goljufije segajo daleč nazaj, namreč v leto 1917.

Pod železnim zastorom izgubil glavo

V Pardubiceh se je primeril pred dnevi nenavaden smrtni slučaj. Neki gasilec, ki je imel nedavno večerno službo v ondnetnem gledališču, je po predstavi splezal pred rampo v čašo, ko je železni zastor prizorišča že drsel navzdol. Izpred rampe se je hotel vrniti za oder, a v tem trenutku ga je zastor požaril za vrat. Prišel je z glavo med sklepno železje, ki mu jo je odrobilo. Glava je odletela v prostor za orkester, truplo pa se je zgrudilo na pozornico.

Iveri

Zakaj velja danes za zakrament, kar je svojčas privedlo do kazni izgonu iz raja?

Umetnosti kako živeti, se mnogi nauče šele tedaj, ko jim gre že na smrt.

Samo človek, ki išče luč, ve, kako je slep.

Večnih resnic ni — so same večne laži.

Doslednost je v politiki to, kar šablonska otrdelost v umetnosti.

Čim manjša domišljija, tem večja domišljavost.

Zenska morala ni nemoralna je od vselej svetovno zgodovinski barometer za življenje in umiranje držav.

Otroke kaznujejo, če govorijo neresnico, odrasle pa, če govorijo resnico.

Poljub, ki ga dovoli dekle, je kakor menica, ki se včasih še večkrat podaljša ali na n'koli ne reši. Poljub zrele ženske je večinoma menica na kratek rok.

Zepske, ki se prelahko vdajajo, ukanejo možkega za najboljše, za zmagoslavje: možki korakajo v trdnjavo brez odpora.

Socialistični voditelji se bojujejo samo proti kapitalizmu — drugih.

Četrta piramida

Kakor smo že poročali, je egiptski arheolog prof. Selim Hasan odkril v bližini trojice doslej znanih gizeških piramid še četrto, ki je rabila po njegovem mnenju za grobnico kraljice Kamete, hčerke faraona Menkhereja, zadnjega iz četrte dinastije in enega izmed zgraditeljev piramid.

V bližini nove piramide je odkril cesto v vzhodno smer, ki je rabila gotovo za procesije. Ob obeh straneh so jo obdajala stanovanja duhovnikov, ki so opravljali svoje obrede v mestu mrtvih faraonov. Doselej so izkopali kakšnih štirideset teh stanovanj, ki so imela vsako svojo spalnico, kopalnico in na južno stran obrnjeno, zelo praktično urejeno kuhinjo. Pod mestom duhovnikov je prof. Selim Hasan odkril široko razpreden sistem podzemskih predorov. Glavni predor je vodil do svetišča z ogromnimi kriptami med piramidami. Med temi so grobnice, ki pripadajo članom rodbine faraona Keftena, zgraditelja druge piramide, in ki obetajo mnogo presenečenj. Naravnost genialno zamišljen je kanalizacijski sistem, ki ga je med drugim odkril egiptski učenjak v tem ozemlju.

Lažni Daubmann — dve leti in pol
Sodišče v Freiburgu je obsodilo trgovca Ignaca Hummla, ki se je izdal za Daubmanna, na dve in pol leti ječe.

ANEKDOTA

»Že v tretje prosjajte ta teden tui AM ni nobenih drugih hiš v tej ulici?«
»Veste, zdravnik mi je tako naročil.«
»Zdravnik?«
»Da, milostiva. Dejal je, če najdem hramo, ki mi bo prijala, naj se je držim.«

Vsak dan ena

»Vsi možje so enaki — poprej mi je Oskar zatrjeval, da bi šel zame na konec sveta — daj pa noče napraviti pota niti do prvega peka.«

Gospodarstvo

Nova načela trgovinske politike

Pred kratkom je prišlo po daljših pogajanjih med Francijom i Nemčijom do nove dodatne trgovinske pogodbe, ki je zaradi osnovnih izprememb glede uporabe načela največjih ugodnosti posebno važnost tudi za ves ostali svet. Na pobudo in odločno prizadevanje Francije je namreč v novi pogodbi prav znatno omejena in okrajšana veljavnost klavzule o največjih ugodnostih.

Proti osnovnemu načelu povojne trgovinske politike, ki se izražala v brezposlojnosti in neomejenosti klavzuli o največjih ugodnostih, se opazila zadnja leta v številnih državah rastjoči odpor. Slaba stran tega načela, ki smo jo spoznali tudi v naši državi, je zlasti okolnost, da postane vsaka pogodbenična država brez protiusluga in kompenzacijske deložne vseh ugodnosti, ki jih daje v trgovinski pogodbi ena država drugi. Ta okolnost tvori pri trgovinskih pogajanjih veliko oviro, ker je treba imeti v konkretnem primeru pogodbenega znižanja katerekoli carinske postavke vedno pred oči vse možne posledice v prometu z ostalimi državami. Zato gre v zadnjem času stremeljenju za tam, da se veljavnost klavzule o največjih ugodnostih omeji bodisi le na gotovo število carinskih postavk ali pa da se izvzame glede pogodbenih carin za gotove vrste blaga. Tako izjemo tvorijo v največjem času že preferenčne carine za vzhodnoevropsko žito. Zaradi uporabe neomejene klavzule o največjih ugodnostih pa je bil pri uveljavljanju teh preferenčnih carin potreben pristanelek vseh ostalih držav, ki uživajo največje ugodnosti na podlagi pogodb z državami, ki daje, odnosno priznava preferenco. Za uvedbo preferenčnih carin je torej neomejena klavzula o največjih ugodnostih velika ovira, ker je za vsak primer potreben pristanelek ostalih pogodbenih držav, zlasti onih, ki so na uvozu dotičnega blaga iz državo, ki daje preferenco, kolikor toliko zainteresirane (pri preferenčnih carinah na žito je bil zlasti važen pristanelek prekomorskih držav). Zato je uveljavljanje že sklenjenih preferenčnih carin prav težavno in mora država, ki daje preferenco, vedno računati s težkoizidom od drugih zainteresiranih pogodbenih držav.

Neomejena klavzula o največjih ugodnostih pa tvori tudi največjo oviro za gospodarsko zvižanje med evropskimi državami v smislu pan-evropskega ideja. Ustanovitve velikega evropskega gospodarskega področja kot protitežja ostromu zaokupljenosti gospodarstva Zedinjenih držav ameriškim bo možna le, če opustimo sedanji sistem neomejene klavzule o največjih ugodnostih. Mnogim vodilnim evropskim državam leži leži pred očmi evropska mednarodna konvencija, s katero naj bi se omogočile v prometu med evropskimi državami ali med skupno evropskih držav posebno preferenčne carine, ki bi na podlagi posebne evropske klavzule o največjih ugodnostih veljale za vse države članice konvencije. Nekateri si predstavljajo to gospodarsko zvižanje med evropskimi državami tako, da bi imele države bodoče evropske konvencije v svojih carinskih tarifah 3 vrste carinskih tarif: maksimalno tarifo za uvoz iz brezposlojnih držav, minimalno tarifo za uvoz iz pogodbenih držav in preferenčno tarifo za uvoz iz držav članice bodoče evropske konvencije. Seveda pa so taki načrti zaenkrat še v megleni bodočnosti. Nova stremeljenja v evropskih trgovinskih politikah se bodo seveda šele počasi izkristalizirala. Danes še ni jasno, ali bo

težje novega sistema, ki se mu kažejo prvi obzori, v dvodržavnih preferenčnih pogodbah, odnosno z omejeno veljavnostjo principa največjih ugodnosti ali pa v skupnih preferenčnih pogodbah med več skupno evropskih držav. Nova trgovinska pogodba med Francijo in Nemčijo ustvarja vsekakor pogoje za obe možnosti.

Francija se je neomejeni klavzuli o največjih ugodnostih uprta še dolgo vrsto let po vojni. Pristala je na to neomejeno klavzulo šele leta 1927. v trgovinski pogodbi z Nemčijo. Kakor je takratna pogodba med obema državama pomenila za Francijo prvo etapo h prilagoditvi francoske trgovinske politike načelu brezposlojnosti in neomejene klavzule o največjih ugodnostih tako bo menda tudi nova pogodba med tema državama za francosko trgovinsko politiko važen mejnik.

V novi francosko - nemški trgovinski pogodbi so načelno važne določbe, ki omejuje uporabo principa največjih ugodnosti. Nasproti dosedanjim skoro neomejeno veljavni klavzuli o največjih ugodnostih velja v novi pogodbi princip največjih ugodnosti le za določen del specialno navedenih predmetov obojestranskega uvoznega prometa. Natelnega prometa te izpremembe ne zmanjša okolnost, da je na princip največjih ugodnosti ostal vezan pretežni del blagovnega prometa med obema državama. V novi pogodbi je jasno izraženo, da si dajeta obe državi največje ugodnosti le za vsak posamezen predmet posebej. Dosedanja skoro absolutna in neomejena klavzula o največjih ugodnostih se na ta način izpremeni v relativno in omejeno.

Poleg doslej običajnih izjem (recimo za primer sklenitve carinske unije) izključuje nova francosko - nemška trgovinska pogodba uporabo največjih ugodnosti tudi glede prednostnega postopanja v obmejnem prometu, glede dogovorov proti dvojnemu obdavčenju, glede uveljabe kompenzacijskih taks za izravnavo razvedrostenja valut in glede posebnih dogovorov s posameznimi državami Centralne in Južovzhodne Evrope, ki bi jih ena obeh pogodbenih držav sklenila na podlagi priporočil konference v Strezu. Končno izključuje pogodba uporabo principa največjih ugodnosti za primer, da bi le ena stranka na podlagi mednarodne konvencije, pod okriljem Društva narodov, priznala drugim državam, članicam konvencije prednost, ne carine (torej za primer carinske zveze med določenim številom držav na podlagi medsebojnega priznavanja preferenčnih carin).

Omejitve veljavnosti principa največjih ugodnosti so, kakor vidimo, prav daleko sežne in kažejo oblike še ponovno napovedane izpremembe osnovnih načel francoske trgovinske politike, ki bo imela svoj vpliv tudi na druge evropske države.

Nazvleku hudemu in vztrajnemu odporu od raznih strani se preferenčni princip vedno bolj uveljavlja, seveda le počasi in z mnogimi težavami in ovirami. Kolikor je dosedaj neomejeni princip največjih ugodnosti soprotivostel usodepolnega dvigala carinskih barjer med evropskimi državami in s tem splošnega nazadovanja mednarodne trgovine, toliko smemo pričakovati in upati, da bo izprememba osnovnih načel trgovinske politike v razvoju zopet omogočila razširjenje mednarodne blagovne izmenjave, ki je za povratek v boljše čase tako zelo potrebno.

do izpremembe tega zakona v obojestransko korist in zadovoljstvo.

Vinarsko društvo za dravsko banovino stoji tozadevno na stališču, da se naj v prihodnje napravi poleg že obstoječih ločilno-taksonih razredov še nekaj nižjih z zmanjšano letno takso, odnosno naj državna, banovinska in občinska trošarina ne pressegajo skupno 1,50 dinarja pri litru.

Fr. G.

Gospodarske vesti

== Zvezi zadrug gostilničarskih obrti za dravsko banovino == Imela občni zbor v sredo 18. t. m. ob 10. dopoldne v restavracijskih prostorih Zvezde v Ljubljani. Na dnevnem redu bo med drugim: čitanje pravil, poročilo likvidacijskega odbora imovine bivše Zadrugne zveze za ljubljansko oblast, volitev zveznega širšega in ožjega odbora, sklepanje o proračunu in dohodkovni članarini, resolucije na pristojna oblastva v stanovskih zadevah, posvetovanje o tujskorometskih zadevah in sklepanje o pristopu zveze k Zvezi za tujski promet, sklepanje o samopomoči in morebitni prenosni stanovskega zavarovanja za vso dravsko banovino, slučajnosti in drugo. Na občni zbor naj zadrug pošljejo odgovornice, ki so bili izvoljeni na zadnjem občnem zboru. Zveza poziva zadrug na polnoštevilno udeležbo.

== Podpredsednik zagrebske borze je odstopil. Na seji uprave zagrebske borze je podpredsednik S. D. Aleksander izročil upravi motivirano ostavko na podpredsedniško mesto in je klub prošnji članov uprave vtratil pri svoji odločitvi. Zagrebski gospodarski svetki si splošno prizadevali, da bi S. D. Aleksander prekladal svojo ostavko.

== Za revizijo rudarskih delovnih pogojev. V četrtke se je zabela v Zbornici za TOI v Sarajevu konferenca med zastopniki rudarjev in zastopniki ministrstva za revizijo delovnih pogojev, ki so stopili v veljavo 1. aprila lanskega leta. Delavci so bili na stališču, da je od poslednje pogodbe draginja narasla za 17 odstotkov in da je zato v islem razredu potrebno povišanje mezd. Obenem so delavci stavili zahteve tudi glede dopolnil drugih delovnih pogojev. Poziranja so se po zadnji vesti uspešno zaključila.

== Insolvenca v Vojvodini v preteklem letu. so dosegle število 236, od tega 159 primerov prisilnih poravnay izven konkurza, 20 zasebnih poravnay ter 57 konkurzov (v letu 1931. je bilo skupno 393 insolventov, od tega 293 prisilnih poravnay izven konkurza, 50 zasebnih poravnay in 50 konkurzov). Celotna aktivna vseh insolventnih primerov v preteklem letu so znašala 86,8 milijona Din nasproti 144,7 milijona Din v letu 1931., celotna pasiva pa 135,9 milijona Din nasproti 230,1 milijona Din v letu 1931. Iz te primerjave je razvidno, da so volivodinske insolvence v lanskem letu nasproti predlanskemu padle za 40 odstotkov; aktivna so padla za 40,1 odstotka, pasiva pa za 40,88 odstotka.

== Državna subvencija italijanski trgovinski mornarici. V zvezi z nedavno izvršeno splošno prenovitvijo italijanskih parniških družb je italijanska vlada v drugi polovici lanskega leta zelo povišala državno subvencijo svoji trgovinski mornarici. Skupna državna subvencija za proračunsko leto 1931-1932. je znašala 221,26 milijona lir, ki se je v letu leta 1932. povišala za 30 milijonov, tako da znaša zdaj 251,26 milijona lir. Od tega povišanja so dobile gornjevaljske družbe (v milijonih lir): Lloyd Triestino 11,6, Lloyd Italia Triestino (Navigazione Generale) 3,1, (Lloyd Sabauda) 4,4, Libera Triestina 0,4, Società Veneziana a vapore 1,1, Zaratina 0,7, Adria 3,2. Ako to skupno vsoto, ki jo italijanska vlada daje za vzdrževanje rdnih trgovinskih - potniških prog, primerjamo s 7.143.000 morskim miljami, ki jih ti parniški prevozniki, vidimo, da pride na vsako prevoženo morsko miljo 148 Din (naša država daje družbam subvencijo v znesku 60 milijonov Din letno in pride pri nas, kjer prevozi subvencionirani parniški letno 1,5 milijona milj. na vsako prevoženo morsko miljo 40 Din). Razen omenjene subvencije je italijanska vlada odobrila tudi znesek 37 milijonov lir letno kot premije za gradbo novih parnikov. V novembru leta 1930. je italijanska vlada odobrila posebno premijo 25 lir na tona za stare parnike, prodane v svrhu demolicije. V ta namen je bilo izdano v letih 1931/32. in 1932/33. okoli 5 milijonov lir. Razen tega je z zakonom od decembra 1. 1931. določena vsota 70 milijonov lir letno v svrhu specialne pomoči tovrstnim ljudem. Ta podpora se izplačuje po posebnem, v to svrhu določenem načinu.

== Letošnji kožnovinarski sejem v Ljubljani bo 23. t. m. Lovci, ki hočejo za pravilno ceno vnoviti svoj pridelek, naj čim prej pošljejo svoje blago na Divjo koč, Ljubljana, velesejem.

== Bivša Sakserjeva banka v New Yorku. Upravnik bivše Sakserjeve banke v New Yorku Joseph Broderick je nedavno objavil, da bodo dobili vlagatelji v kratkem izplačan tretji obrok svojih vlog. Po

voetih ameriških listov je skoro s gotovostjo računati, da ne bo noben vlagatelj oškodovan.

== Omejitve uvoza pšenice in turistične v Češkoslovaško. Kakor javljajo iz Prage, se je sklenilo na seji čitarskega sindikata, da se za enkrat ne dovoli uvoz pšenice iz turšice.

== Avstrijska narodna banka pripravlja znižanje obrestne mere. Dunajska »Die Stundee« poroča, da namerava vodstvo Avstrijske narodne banke ustrediti željam gospodarskega sveta in v kratkem znižati obrestno mero od 6 na 5,50 in morda celo na 5 odstotkov. Razen tega pripravlja Avstrijska narodna banka nadaljnje olajšave v deviznem prometu.

== Narasčanje cen na svetovnem žitnem trgu, ki je bilo zlasti močno proti koncu preteklega tedna, se utemeljuje z nepovoljnimi nadami v novo žitno leto in z znatnim nazadovanjem vidnih žitnih zalog. Spekulacijska trgovina je kazala zadnje dni veliko zanimanje za nakup pšenice, ker so prispela iz Kansasa poročila o slabi žetvi. Na jugozapadu Zedinjenih držav je velika suša, kar prav trko vpliva na porast cen.

== Ruski izvoz lesa v Italijo pade. Italija je od januarja do oktobra lanskega leta uvozila 865.707 ton gradbenega lesa v vrednosti 273 milijonov lir nasproti 952.400 tonam v vrednosti 336 milijonov lir v istem času leta 1931. Italijanski uvoz lesa iz Jugoslavije je znašal v omenjenem času lanskega leta 290.365 ton v vrednosti 75,3 milijona lir nasproti 337.984 tonam v enakem času leta 1931. in 547.551 tonam v enakem času leta 1930. Uvoz ruskega lesa v Italijo je znašal v celotnem lanskem letu 3.950.661 ton nasproti 4.578.872 tonam v letu 1931. Nazadovanje izvoza ruskega lesa v Italijo znaša po količini 14 odstotkov, a po vrednosti 24 odstotkov.

== Nezaposlost v Zedinjenih državah znaša po podatkih strokovnih organizacij 11,6 milijona ljudi. V zvezi s tem je vodja teh organizacij Grenn predlagal uvedbo 30-urnega delovnega tedna.

== V trgovinski register so se vpisale nastovne tvrdke: Kovina, družba z o. z. trgovina z železnico v Kranju; Franc Bernik, d. z. o. z. v Ljubljani (modna trgovina); Fototehnika, d. z. o. z. v Ljubljani (trgovina s fotografirskimi potrebščinami in gramofoni itd.); Radio-Dobierlet, d. z. o. z. v Ljubljani (trgovina z radijskimi aparati in približniki, z električnimi in svetlobnimi aparati, gramofoni itd.); Strojno plelistvo Franc Krašovec, d. z. o. z. v št. Vi. du pri Stični. Izpremeni se naslov trgovine Hočevar Marija v Velikih Laščah v trgovino Segal Leopold, ker se je izbrisala dosežanja lastnika. Izbrisali sta se zaradi opusta obratov tvrdki: Bratje Kurzhalter v Domžalah in I. ljubljanski skladišče Krševac & Tomažič, d. z. o. z. v Ljubljani.

== V zadrugi register sta se vpisali zadrugi: »Edinost«, vzajemno gospodarsko društvo, r. z. o. z. v Mariboru (vnovčevanje kmetijskih proizvodov svojih članov itd.); Zadruga mlekarstva v Mekinjah, r. z. o. z. v Izbrislasi sta se zadrugi: Mizararska strojna zadruga, r. z. o. z. v Celju-Gaberju, in Vodovodna zadruga v Preserjah pri Humen, r. z. o. z.

== Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Koroška Antova, trgovca v Maloharni pri Oplotnici (narok za sklepanje poravnave pri okrajšan sodišču v Konjicah 14. februarja ob 10.; oglasitveni rok za terjatve do 9. februarja). Dolžnik ponuja 40 odst. kvoto, plačljivo v 10 mesečnih enakih obrokih. Končani sta poravnalni postopanja v zadevi Podlipniška Konrada, trgovca pri Sv. Barbri v Sloveskih gorah in Vivos Stanka, mizarja v Ormožu. Potrjeni sta poravnavi Majdiča Josipa, restavraterja v Mariboru, in Sesslarja Milana, trgovca v Ljutomeru.

== Odpravljen je konkurz v zadevi Novska Franca, trgovca in posetnika v Podovci, ker je bila vsa masa razdeljena.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 14. januarja.

Na efektivnem tržišču ljubljanske borze je bila vojna škoda ves teden v znamenju slabljenja in je v teku tedna (od ponedeljka do črka) njen denarni tečaj popustil za 23 točk. Dne 11. t. m. se je ponujala ta vrednota še no 227, a včeraj že po 211 Din. 7% investicijske je sicer notiralo z menajajočo se tendenco, vendar je obdržalo svoj denarni tečaj na 44. Tudi oba Blaira sta v teku tedna nazadovala. Denarna notica 8% Blaira je popustila za 3 in pol točke, blagovna pa za dve točki (od srede na četrtke). Denarni tečaj 7% Blaira je padel za tri in tri četrtine točke, a blagovni za štiri točke. Na borznem sestanku v torek je imela Narodna banka blagovno notico 9500, a popravševala ni bilo. Od industrijskih papirjev so beležile od 10. t. m. naprej Trbovlje blagovno notico 175.

Podoben je bil položaj na zagrebskem efektivnem tržišču, kjer je bila vojna škoda v ponedeljek zaključena za kaso po 230 in 235 in za februar po 210, a včeraj za kaso po 211 in za februar po 200 in 208 7% Blair je popustil od zaključka po 40 v ponedeljek na 36 in 36,25 v četrtke. 8% Blair je v teku tedna imel le včeraj zaključek po

33. Denarna in blagovna notica 8% Blaira je v teku tedna tudi popustila. 6% beglube so se zaključevale po 33,25, 7% investicijske je imelo včeraj zaključek po 44. Najbolje ni imela zaključek, a Privilegirana agrarna se je okrepila od zaključka po 247 na 220 in 222 včeraj. Trbovlje so ostale od zaključka po 177 na 155 v sredo.

Na ljubljanski borzi sta popustila v teku tedna ob izpremenljivi tendenci tečaja deviz na Amsterdam in Berlin, metem ko so malo poskočili Bruselj, London, New York, Pariz in Trst. Curib in Praga sta ostala neizpremenjena. V privatnem kringlu je po izpremenjenju šiling na 8,50-9 (zaključek), devizni promet je znašal v teku tedna 144 milijona Din nasproti 0,65, 1,84, 1,64 in 2,03 milijona Din v predhodnih štirih tednih.

Na lesemn tržišču ljubljanske borze je tendenca slabša. Veliko je bilo zanimanje za smrekove in jelove deske in za bukovje testone. Za drva za kurjavo ni nikakega zanimanja. V zadnjih dneh je bilo prodano 11 vazonov testonov.

Devize.

Curib. Pariz 20,275, London 17,485, New York 519,62, Bruselj 71,975, Milan 26,60, Madrid 42,475, Amsterdam 208,70, Berlin 123,425, Dunaj 73,02, Sofia 3,76, Praga 15,33, Varšava 58,15, Bukarešta 3,085.

Blagovna tržišta

ZITO

+ Chicago, 14. januarja. Začetni tečaj: Pšenica za marec 48,25, za maj 47,75, za junij 48,50; tršičica za marec 27,25, za maj 28,675, za junij 29,75; oves za marec 17,50, rž za marec 25,405.

+ Winnipeg, 14. januarja. Začetni tečaj: pšenica za januar 46, za maj 47, za junij 48.

Velik nočni požar

Maribor, 14. januarja.

Davi okrog 3. zjutraj je nastal velik požar v delavnici tovarne Iris, ki izdeluje medeninate izdelke iz zlata. Njeni objekti stoje na Zrkovski cesti na Pobrežju. Ker je bila v delavnici velika zaloga lesenih zavojev in lesnih ostružkov, se je požar seveda zelo naglo razširil.

O požaru so bili najprej obveščeni pobrežki gasilci, ki so bili že v nekaj minutah v tovarni ter so takoj pričeli gasiti. Kmalu za njimi so prispeli tudi gasilci iz mesta z brigadno in ostalimi pomožnimi vozovi. Posrečilo se jim je ogenj lokalizirati in rešiti vse dragocene stroje, ki so bili v nevarnosti, da jih ogenj uniči. Kljub temu pa je škoda precejšnja, ker je delavnica pogorela skoro do tal. Kako je ogenj nastal, še ni znano. Domnevajo, da je povzročil požar ali kratak stik ali pa kdo, ki ga je podtaknil. Vsaka nevarnost da bi se požar razširil, je bila ob 6. zjutraj že zaključena.

Obsojeni ponarejevalci kovancev

Zemun, 14. januarja.

Pred sodiščem v Sremski Mitrovici se je vršila včeraj ves dan razprava proti petorici kmetov iz vasi Boljavac in Jakovo, ki so izdelovali in razpečevali ponarejene deset narske kovance ter obželi svojo vest tudi z zločinom umora neljube priče svojega početja.

Lani v začetku avgusta so se v zemunskem okraju pojavili ponarejeni desetnarski kovanci in oblast dolgo niso moge priti na sled ponarejevalcem. Blizu vasi Boljavac pa so 15. avgusta našli umorjenega 65-letnega vsakega pastirja Martina Saboka. Nesrečni stavec je ležal na obali Save in je bilo umora osumljenih več oseb iz Boljavca in okolice. Sum pa ni bil upravljen in so vse kmalu »pustili«. V prvih dneh septembra pa so policisti zajeli v Zemunu 19 letnega Damjana Vitomiroviča iz vasi Jakovo, ki je hotel v neki gostilni na aerodromu plačati svoj zapisek s ponarejenim kovancem. Med preiskavo je mladenič izdal falsifikatorije ter tudi pojmali, deniš izdal falsifikatorije ter tudi pojmali, da so on krivi umora starega Saboka. Stari pastir je namreč slučajno našel ob Savi na falsifikatorije, ki so baš vtičali ponarejene kovance. Eden od ponarejevalcev, 35-letni Jurij Kovač, je imel pri sebi vilo in sekiro. Ko je ponarejevalec pastir slučajno zalotil pri delu, so začeli sicer hitro skrivati svoje priprave, ko pa so videli, da je stavec vse opazil, je Kovač navali nanj in ga ubil s sekiro. Mrljca so pustili na kraju zločina, sekiro in vilo pa so vrgli v vodo.

Po izpovedi mladega Vitomiroviča so polovili vso zločinsko družbo in je bil včeraj glavni krivec Jurij Kovač obsojen zaradi umora na dosmrtno ječo, zaradi ponarejevanja pa na 4 leta. Njegov tovariš, 57-letni Andrej Karman, je bil obsojen na 7 let roboje. Vitomirovič in Jestič sta dobila zaradi razpečevanja ponarejenega denarja vsak po eno leto strogeje zepora, eden od obtožencev pa je bil oproščen.

ski kulturi in filozofiji. V njegovi umetniški zbirki se nahajajo tudi ogromna panorama slovitih katedral ter znamenitih cerkva in samostanov. Glasovita je njegova »Sancta Series« in serija o Mielji. Od njegovih pokrajinskih slik slove Grand Canyon, Rio Grande, Ocean in dr. Najnava kolekcija Roerichovih slik se nahaja v New Yorku (okrog 1006), ostale so v Louvreu in Luxemburgu, v Londonu in v drugih evropskih mestih. O rezultatih njegove znanstvene potovanja je izdal nekoliko obširnih del, med katerimi se odlikuje ogromno delo »Himalaja«. Prihodnje leto bo Roerich obiskal Jugoslavijo.

Izmed statistik o lanskem letu bo morda zanimala ona o rojstvu in umiranju. Izkazuje konstanten porast umrljivosti in nazadovanja poroda. Medtem, ko je Zagreb zabeležil 1.1930 prirastek za 1032 duš, je zaznamovalo 1.1931 nazadovanje za 486, v preteklem letu pa je umrlo v mestu s 186.000 prebivalci že kar 775 ljudi več, kakor se je jih rodilo. Med 3375 umrlih v 1. 1932, ki seve niso vsi Zagrebčani, je 60 rojakov iz dravske banovine.

Mestni svet je še sklenil, da poveča centralno pokopališče na Mirogoju z nakupom zemljišča, ki je last prvostolne cerkve. Ker je pa stavila cerkvena oblast za odkup zemljišča horendno visoko ceno, se je v Zagrebu znova pričela akcija za zgraditev krematorija, ki jo je nedavno med drugimi pokrenil naš rojak, znanstvenik - biolog, vneti prof. dr. Boris Zarnik, naglaševši v prilogi krematorija ne le

Trošarinski zakon na vino

Malokateri gospodarski zakon dela toliko preglavje pridobitnikom in konsumentom ter vstvarja toliko debat in novih problemov kakor ravno naš trošarinski zakon o vinu in vinskem moštu.

Osebito občine je spravil novi trošarinski zakon v največjo zadrugo, ker poprej so se proračunski primanjkljaji po večini krili s poviškomo trošarinskih naklad na vino, med tem ko so naklade, odkar je uveljavljen novi trošarinski zakon, zelo omejevali.

Posamezne občine naklade na vino so znašale poprej od 50 par do 2 dinara na liter, a po novem zakonu ne smejo, odnosno bi ne smele presežati od začetka letošnjega leta naprej 50 par na deželi in 1 dinar v mestih, kar pa se je spet prenaradilo. Državna in banovinska trošarina sta pavšalno taksični po gotovih stopnjah.

Toliko večjo prostost pa dovoljuje novi trošarinski zakon vinogradnikom glede direktne prodaje lastnega pridelka. Lahko trdimo, da je prav ta prostost v preteklem letu mnogo pripomogla k izpraznitvi kleti, tako da so celo še po več let stare zaloge poše, seveda ne baš po zaželenih cenah, marveč v večini znatno pod pridelovalno ceno. Prodalo se je pa le, kar je glavno.

Zaradi take izpraznitve kleti se pred novo jesensko trgatvijo so bili vinogradniki ka-

kor konsumenti trdno prepričani, da bo vinaka kupčija z novim pridelkom prav živahna, ali da se bodo vsaj cene vina napram lanskim cenam znatno izboljšale. To se pa žal ni uresničilo.

Po dosedanjem stanju moramo ugotoviti, da niso niti kupčije niti cene bistveno nadkrilile prejšnje letne trgovine, razen kolikor toliko na Dolenjskem in v brežinskem srezu, kjer prevladuje priljubljeno rdeče vino cviček, ki je prišel zopet do nekdanje veljave in ki je dosegel doslej še najvišjo povprečno ceno, med tem ko imajo navadna namizna bela vina mešanih vrst prilično enako ceno kakor slično mešana štajerska vina. Le finiša in močnejša sorta vina dosega povsod nekoliko višje cene.

Sedaj na zimo se je pa še ta kupčija pričela ustavljati in skoro ni pričakovati zaradi vedno bolj pritisakele denarne krize, da se bo na pomlad kupčija kaj živahnije razvila. Zato bo prosta kupčija z vinom po priducentu zopet vzcvetela, kar bo dalo gotovo povsem raznim priložbam od ene in druge prizadele strani.

Bije se pač hud boj za obstanek in zato si mora pomazati vsakdo sam, kakor si more in zna in kolikor mu zakon dovoljuje. Eno je pa gotovo, da bo letošnja izkušnja z določbami še ne eno leto starega trošarinskega zakona prišla odločilna oblastva

ku hrvatske ljudske igre. Ta naj bo brez kakršnekoli mednarodne premise, izključno narodna, prava društvena hrana najširšim plastem naroda, verni izraz njegovega življenja, razumljiva in dostopna vsem Slovencem. Medtem ko izvajajo naše gledališče dela najjačjih svetovnih dramskih pisateljev uprizorjuje gledališke, dobrovolje ljudske igre in privablja v gledališče široko publiko, goče v njej zanimanje za gledališko umetnost.

Na sestanku je bila v pogledu čim tesnejšega sodelovanja med gledališčem in gledališkimi dobrovoljci ter med avtorji in igralci - amaterji dosežena popolna soglasnost. Imelativna gledal. dobrovoljcev bo imela vsekakor pozitivne posledice za razvoj hrvatske ljudske igre in obeta obilo uspeha.

Hrvatski pedagoško - književni zbor v Zagrebu je pokazal na svoji 56. glavni skupščini lepe uspehe svojega delovanja. Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcijsko za sarksko banovino je zastopal zborov domni član, g. Dušan Bogunović. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da znašajo društvena aktivna 887.621 Din, pasiv društvo nima Društvena naklada šteje 23.958 knjig. Novo izvoljeni predsednik, g. dr. Stasimund Čajkovic, profesor višje pedagoške šole, je izrazil potrebo, da izda zbor nekoliko pedagoških učnih knjig, predvsem pedagoško psihologijo, didaktiko, specialno metodiko in zgodovino pedagogije.

Državna hipotekarna banka je odobrila Jugoslovenski Akademiji znanosti in umet-

nosti že lani obljubljeno posojilo 6 in pol milijona Din, izplačanih v 13 mesečnih obrokih po 500.000 Din. Na ta način bo moglo dovršiti vsa zaostala dela na novi zgradbi Akademije ter se bo ta naša reprezentativna kulturna institucija še v predelovanem času vseska v svojo lastno impozantno palačo na Trgu kralja Petra.

Častni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, g. Nikolaj Konstantinovič Roerich je poklonil Strossmayerjevi galeriji, ki je njena last, deset izredno dragocenih umetnin. Roerich je rojen v Petrogradu 1. 1874. Bil je učenec slavnega slikarja in kiparja Mihaila Mikešina ter se je v mladosti odlikoval kot terečen slikarski talent in izvrsten publicist v Petrogradu je bil upravitelj šole za gojitve lepe umetnosti. L. 1920. se je naselil v Ameriki, kjer je pod pokroviteljstvom Umetniškega instituta v Chicagu priredil cel niz umetniških izložb in predavanj o umetnosti in lepoti. Ustanovil je v Chicagu in New Yorku društva v svrhu poljenja in širjenja kulta umetnosti in prirejanja umetniških izložb po vsej Uniji. Iz teh institucij se je razvil po vsej Uniji muzej (Roerich muzeum), ki je posvečen njegovi umetnosti in se nahaja v 24. nadstropnem nebotalniku v New Yorku.

Na svojem potovanju po centralni Aziji, Tibetu, Turkestanu, Mongoliji in severni Indiji, - kjer se tačas zadržuje - je dovršil 500 slik, ki nudijo poleg umetniške vrednosti tudi znatne podatke o azijski

Zagrebsko pismo

Zagreb, 9. januarja.

SPORT

Pred združitvijo med Ilirijo in Primorjem?

Po novem letu so se začele v sportni javnosti v vedno določnejši obliki širiti govorice, da se pripravljajo v našem sportnem življenju dogodki, ki bi utegnili imeti za razvoj jugoslovenskega, posebno pa slovenskega sporta dalekosežne posledice. Odkar se Ljubljana po vojni udeležuje v sportu, od tedaj je bil velik del njenih pomembnih sportnih sil angažiran za krajeno konkurenco in domači prestiž obeh njenih vodilnih klubov, Ilirije in Primorja. Koliko učinkovitost dela za zeleno mizo in koliko idealnih naporov na zelenem polju se je v 12 letih nasprotje med tema dvema kluboma potrošilo zaman ali za skromen uspeh pred majhno domačo javnostjo. Marksiateri sportni poraz izven mej ožje domovine in marsikatero bridko razočaranje med brati v juga je šlo samo na račun teh nezdružljivih in sportu samo kvantitativno odnosev med Ilirijo in Primorjem.

Po dolgem oklevanju in v treznem uvidevanju, da po tej poti oboja kluba in z njima skoraj ves slovenski sport ne more naprej, se zdi, da je končno prodrlo prepričanje, da je treba to rak-rano v sportnem razvoju Ljubljane izrezati, da je treba dati vsemu sportnemu življenju tretje jugoslo-

venske prestolnice nove temelje in ga rešiti brezpodnebne odjuga klubstva in brez-pomembnega lova za latorike v belo-zeleni in črno-beli konkurenci.

Pred dnevi se je sprožila akcija, ki naj bi v 14 dneh napravila vsej važni sportni preteklosti Ljubljane konec in oživila na njenih tleh en vodilni klub, ki bi imel vse pogoje, da bi v kratkem izbrisal vse sledove za staro Ilirijo in starim Primorjem ter že v dogledni bodočnosti zaigral v vseh disciplinah jugoslovenskega sporta odločilno vlogo. Res je, da je ta korak radikalen in je njegova izvršitev združena z raznimi težavami, toda dobra volja in zavest, da pri tem ne gre za interese posameznih klubov, temveč samo za interes sporta, jih bosta pomagala premagati. Vsi, ki jim je razmah slovenskega sporta na srcu, morajo resna prizadevanja za združitve obeh vodilnih ljubljanskih klubov pozdraviti z navdušenjem in zadoščenjem.

Zelimo, da bi najvažnejše povejno sportno delo v Ljubljani imelo uspeh in da bi čimprej lahko pozdravili ustanovitve nove Ilirije, združene in ojačene z vsem, ki mislijo in ravna kot prvi sportniki!

Današnji nogometni program

Kakor smo pred dnevi poročali, je bila za danes namenjena prijateljska tekma med Primorjem in mariborskimi Željeznikarji, ki pa je odpuščena.

Prijateljski nogometni sporta pa ne bodo ostali brez tekem. Danes se bo namreč vršilo predzadnje kolo

nogometnega turnirja za brezposelne.

Odigrali se bosta na igrišču Hermesa dve tekmi, in sicer ob 13. Korotan-Jadrani, ob 14.30 pa Hermes-Stovan. Dva gotova zanimiva para, ki bosta privabila mnogo občinstva na igrišče. Poleg tega pa bo tudi dobrodelni namen pripeljal marskoga.

Velike smučarske prireditve gorenjskega zimsko-sportnega podsaveza

V soboto 21. in v nedeljo 22. t. m. bodo v Moistrani velike smučarske tekne za prvenstvo GZSP. Ob tej priliki apelira uprava GZSP na prebivalstvo gorenjskega kotla, da te prireditve polnostevilno poseti in s tem dokazuje, da je smučarstvo res nacionalni sport, ki je prodrl v vse sloje prebivalstva. Pričakuemo od Gorenjcev, da pohitijo pogledat, kakšni smučarski dogodki so na Gorenjskem doma, saj je to tudi njih lastna zadeva, ko nastopijo tekmovalci - domačini. Obenem bo prireditve velika reklama za Gorenjsko in njen z morskimi promet, ki ga moramo najbolj ceniti, ker je z njim vezan tudi življenjski obstoj vsega področja naše podsaveza. Prilide v Moistrano manifestirajo za svoje tekmovalce. Da pa bo ta velika manifestacija vseh gorenjskih smučarjev čim bolj impozantna in veličastna, naj pridejo vsi smučarji k teknam v smučarskem kroju s smučnimi znaki svojih klubov.

Smučarski klub »Dovje« - Moistranec vodi vse priprave, za vožnjo v Dovje - Moistrano je od 19. do 23. t. m. dovoljena polovična vožnja. Cela karta s potrdilom podsaveza, ki se dobi v Moistrani v podsavezni pisarni v hotelu »Triglav«, velja za brezplačno povratek. Pri odhodu je treba vozno karto na kolovozu izročiti. Nastanitev je v rokah posebnega oddelka »Dovje-Moistrana«. Tekmovalci morajo navesti, da bodo tekmovali, da se jih nastani v določenih sobah. Ostali naj naroče sobe pri Turistokomitetnem društvu, ki bo skrbelo, da zadovolji vse. Prebrana bo mogoča pri vseh restavracijah in hotelih v Moistrani po nizki ceni. Garderoba za smučarje, ki bo na dvoristi hotela »Triglav«, bo poslovala že v soboto ob 11. dalje. Vsi od podsavezne uprave določeni funkcionarji naj se pojavijo, ki so ga prešli, odzovejo točno in sigurno. Od 17. t. m. bo dejavna služba tainika od 19. dalje v restavraciji g. Legata na Jesenicah.

Nova smučarska skakalnica v Lescah. Ako se pelješ na Bled, odnosno v Lesce, vidiš že iz veka nad 20 m visoki stolp nove smučarske skakalnice v Lescah. Skakalnica, po načrtih tehnika g. Rozmanja iz Ljubljane je prirejena za skoke do 45 metrov. Kraj je zelo dobro izbran. Samo 5 minut je oddaljen od postaje Lesce-Bled. Lež ob cesti proti Bledu, možno je tudi dovoz z avtomobili. Skakalnica je zgrajena pred par meseci ustanovitveno društvo S. K. Lesce. Odbor je pod vodstvom g. Olina oddal izdelavo zaleta tesarskemu mojstru g. Šparovcu iz Lipnice, ki je delo skakalnice izvršil. Druga dela na skakalnici so opravili člani sami. Pokazali so z veliko posebnostjo, marveč tudi človeški in človeški moment.

Samomorij so postali v Zagrebu skorodna že vsakodnevna poročila. Na žalost je med obupanih tudi mnogo Slovencev, ki so prišli v Zagreb iskati dela, pa so obupali na sebi, ker so ostali neuspešni na ulici brez sredstev in krova, razočarani in ogoljufani za svoj poslednji up.

Ker so v zadnjem času na naših tržiščih prodajali preobležene in pokvarjene ribe, je uvedel zagrebški mestni svet s 1. januarjem veterinarski pregled rib, rakov, školjčkov, žabih krakov in divjadi ter odredil v to svrhu posebne manjše pristojbine v korist mestne blaginje. Nadležne je mestni svet rešil vračanje klavniških taka na ta način, da se klavniške pristojbine od 1. januarja ne plačujejo več od kosa, marveč od kilograma, da se bo tudi trošarina plačevala od kilograma, revirirala se bo uvozna za suho in sveže meso, za malo živad pa se bo plačevala klavniška taksa za na mitnilo. Višino novih klavniških pristojbin odredi mestni svet v sozvoznju z mesarskimi obrtniki.

Mestna hranilnica je podala izjavo o svojem dosežanem delovanju in položaju. Njo javnosti račun o svojem gospodarstvu iz ne je razvidno, da je od prevrata do danes podala skupno za 1 milijard Din raznih posojil, od katerih je bilo do sedaj že vrnjeno 600 milijonov Din. Mestna hranilnica prekaša kotje svojih obvez s svojo imovino v višini preko 30 milijonov Din. Razen tega pa jamči bogata zagrebška mestna občina za vse obveze zavoda.

Kmetijski vestnik

Več skrbi za našo živinorejo

Pred nedavnim časom je naša javnost imela posebno senzacijo s slinavko, parkljevko in svinjsko kuzo, ki so neusmiljeno in v velikih množinah kosile med živino in drobnico po deželi. Naš mestni človek se redko kdaj resno zaniha za vprašanja kmetijskega gospodarstva življenja in tako je tudi ta senzacija, ki je kmetičim hčim pomenila ogromno gospodarsko škodo, bila zani samo senzacija. Mestnega človeka zanimalo od vsega kmetijskega življenja skoraj samo cene na trgu, cene zelenjave, perutnine in takšnih stvari. Toda če se človek ozre na dejstvo takšnih epidemij med živino z višjega vidika - z vidika narodnega gospodarstva, se se razgneva pred njim usodno žalostna slika.

Uradni izkaz, ki objavlja podatke o bolezni in smrti med domačimi živalmi in živino (konji, goveda, prašiči, čebela, mačke, psi) v dravski banovini za zadnje tri mesece preteklega leta, podaja to sliko prav nazorno in zgovorno kakor privede izkaz - ki ne more biti absolutno točen, ker na nobenem drugem področju statistika ni tako težka kakor v kmetijski gospodarstvu - je v tem času za uradni prihod ocenilo 5 konj in 8 goved, za svinjsko kuzo 116 svinj, za perutninsko kolo 28 kokoši. Če pri računih izumemo, ki to številke pomenijo za naše gospodarstvo, vrnemo povprečno ceno za konja 2000 Din, za govedo 600 Din, za prašiča 200 Din, za kokoš 20 Din, in če poleg tega še upoštevamo, koliko hlapčevskih in svinjskih porok se zlasti pri malih domačih živalih zori, ko je ljudi strah, da bi jih prišli obkoliti, prav lahko izračunamo to škodo na nekaj čez pol milijona Din.

Kako se ljudje poročajo v lastno škodo po krivem strahu, nevede med živalmi in svojim gospodarstvu prizivati oblasti, nazorno dokazuje primer kmetije v dolnjski vasi nekje blizu Ljubljane, ki ji je letam v kratkem poročilo 40 kokoši. Na vprašanje živinogostojnika, ki je na svojem obodu po okolici slučajno našel na to hišo, zakaj niso kakšne posušene živali že zdavnaj poslal na ogled Drž. veterinarskemu zavodu v Ljubljano, je odgovoril povedala, da s takšno stvaritvijo pošiljajo pač ne more hoditi na noč. Toda 40 posušilih kokoši pomeni nekaj okoliških tisoč stotakov, ki jih kmetiči gospodar ne more kar tako vreči skozi okno.

Da so se zadnji čas kužne bolezni med živino tako naglo razširile, gre v prvi mazi zasluga našim veterinarjem. Veterinarski

Uprava mestnega zoološkega vrta je izdala obširnejšo knjigo »Vodič kroz gradski zoološki park«. V knjižnici so obsele, vline živali, ki jih že poseduje zoološki vrt ter bo delo dobrodošlo ljubiteljem živali in vsem številnim obiskovalcem te popularne zagrebške institucije.

Na prosti Zagreb - Delnice je uveden za časa zimskih sezon izletniški vlak v svrhu propagande za zimski sport v Gorskem kotaru. Posebni vlak za smučarje odhaja iz Zagreba ob sobotah in na dan pred prazniki ob 11.30 ter prihaja v Delnice ob 1. Povratek iz Delnic je ob 20.06, prihod v Zagreb ob 23.45. Velja seveda polovična vožnja.

Za honorarnega konzula pri novoro vzpostavljenem avstrijskem konzulatu v Zagrebu je bil s 1. januarjem imenovan g. Vincenc Rubel. Novi avstrijski honorarni konzul je po poreku iz stare hrvatske plemiške rodbine. Kot odličen pravnik je služboval v bivši Avstriji pri ministrstvu za zunanje zadeve, po prevratu pa je bil tajnik mednarodne Evropske komisije na Dunaju. Zadnja leta živi v Zagrebu kot umirovljenik avstrijske republike.

Pred nekaj dnevi je bila v palači Novinarskega doma otvorena nova kavarna »Operac«. Njen lastnik, znani sportnik g. Slavko Barja, je opremil prostore z razkošno eleganco. Kavarna »Operac« je tako ena najlepših v Zagrebu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

drž. žel. I. podpredsednik K. Zupenič, višji svetnik drž. žel. II. podpredsednik M. Kurec, kontrolor drž. žel. glavni tajnik Ivo Lukežič, čin drž. žel., glavni blaginjak gđe M. Otrinova, upravnik igrišča M. Kosirnik ter člani uprave gg. Bergant Janko, nač. nogometne sekcije, Cigler Jakob, nač. table-ten sekcije, St. Novak, nač. kolesarske sekcije ter gg. Merinok, Pavlič, L. Zor Eda in Stere A. Nadzorni odbor: predsednik g. Škof F. pom. čl. šefa stanice Ljubljana gl. kol., člani pa gg. Mokorel in Groznik. — Opozarjajo se vsi sportni klubi, kakor ostale sportne organizacije, da pošljejo svo pošto na naslednji naslov: ZSK Hermes, Ljubljana VII., poštni predal »Spektruma«, tel. 2343 V bodoče klub ne bo odgovarjal za dopise, poslane na kak drug naslov.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes od 13.30 na igrišču strogo obvezen trening za prvo garnituro. Po trenenju sestanek. Tekma s SK Željeznikarjem iz Maribora je odpuščena. Občni zbor sekcije bo v torek 17. t. m. ob 20. v ostlini Cinkole.

Sabjaška sekcija SK Ilirije. Redni trening je v ponedeljek 16. t. m. začeti št. tečaj točno ob 18.30, nadaljevali ob 19.30. Udeležba strogo obvezna.

Seja upravnega odbora SSK Cella bo v torek 17. t. m. ob 20. v klubovi sobi v Celistkem domu.

Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani vabi članstvo. Da se polnostevilno udeleži VIII. rednega občnega zbora na Svedemo 2. februarja ob 10.30 v gostilniških prostorih v Fr. Kavčiča, Pri-vor št. 4 (Prule). Po občnem zboru si udeleženci izberejo brezplačno lano darila.

Vremensko poročilo s Kofe: Temperatura —13. sneže na stari podlazi 5 cm, sneži, izgledi za nedeljo prav dobri.

STOV. PLAN. DRIETVO

Sestanek smučarjev. Planov savinjskega področja SPD v Celju, bo v torek 17. t. m. ob 20. v klubovi sobi v hotelu »Evropa« v Celju.

Podružnica SPD v Srednji vasi v Bohinju sporoča, da bo koča pod Bogatinom se nadalje odprta do 17. t. m. in preskrbljena z mrzlim in gostimi jedli ter toplimi le. Zisk. Snega je 60 cm in za smuko kar najbolj ugodno. Posetniki, ki pridejo v Bohinj, dobijo vse potrebne informacije pri g. To-mažu Godecu v Bohinjski Bistrici.

Kmetijski vestnik

Več skrbi za našo živinorejo

Pred nedavnim časom je naša javnost imela posebno senzacijo s slinavko, parkljevko in svinjsko kuzo, ki so neusmiljeno in v velikih množinah kosile med živino in drobnico po deželi. Naš mestni človek se redko kdaj resno zaniha za vprašanja kmetijskega gospodarstva življenja in tako je tudi ta senzacija, ki je kmetičim hčim pomenila ogromno gospodarsko škodo, bila zani samo senzacija. Mestnega človeka zanimalo od vsega kmetijskega življenja skoraj samo cene na trgu, cene zelenjave, perutnine in takšnih stvari. Toda če se človek ozre na dejstvo takšnih epidemij med živino z višjega vidika - z vidika narodnega gospodarstva, se se razgneva pred njim usodno žalostna slika.

Uradni izkaz, ki objavlja podatke o bolezni in smrti med domačimi živalmi in živino (konji, goveda, prašiči, čebela, mačke, psi) v dravski banovini za zadnje tri mesece preteklega leta, podaja to sliko prav nazorno in zgovorno kakor privede izkaz - ki ne more biti absolutno točen, ker na nobenem drugem področju statistika ni tako težka kakor v kmetijski gospodarstvu - je v tem času za uradni prihod ocenilo 5 konj in 8 goved, za svinjsko kuzo 116 svinj, za perutninsko kolo 28 kokoši. Če pri računih izumemo, ki to številke pomenijo za naše gospodarstvo, vrnemo povprečno ceno za konja 2000 Din, za govedo 600 Din, za prašiča 200 Din, za kokoš 20 Din, in če poleg tega še upoštevamo, koliko hlapčevskih in svinjskih porok se zlasti pri malih domačih živalih zori, ko je ljudi strah, da bi jih prišli obkoliti, prav lahko izračunamo to škodo na nekaj čez pol milijona Din.

Kako se ljudje poročajo v lastno škodo po krivem strahu, nevede med živalmi in svojim gospodarstvu prizivati oblasti, nazorno dokazuje primer kmetije v dolnjski vasi nekje blizu Ljubljane, ki ji je letam v kratkem poročilo 40 kokoši. Na vprašanje živinogostojnika, ki je na svojem obodu po okolici slučajno našel na to hišo, zakaj niso kakšne posušene živali že zdavnaj poslal na ogled Drž. veterinarskemu zavodu v Ljubljano, je odgovoril povedala, da s takšno stvaritvijo pošiljajo pač ne more hoditi na noč. Toda 40 posušilih kokoši pomeni nekaj okoliških tisoč stotakov, ki jih kmetiči gospodar ne more kar tako vreči skozi okno.

Da so se zadnji čas kužne bolezni med živino tako naglo razširile, gre v prvi mazi zasluga našim veterinarjem. Veterinarski

Uprava mestnega zoološkega vrta je izdala obširnejšo knjigo »Vodič kroz gradski zoološki park«. V knjižnici so obsele, vline živali, ki jih že poseduje zoološki vrt ter bo delo dobrodošlo ljubiteljem živali in vsem številnim obiskovalcem te popularne zagrebške institucije.

Na prosti Zagreb - Delnice je uveden za časa zimskih sezon izletniški vlak v svrhu propagande za zimski sport v Gorskem kotaru. Posebni vlak za smučarje odhaja iz Zagreba ob sobotah in na dan pred prazniki ob 11.30 ter prihaja v Delnice ob 1. Povratek iz Delnic je ob 20.06, prihod v Zagreb ob 23.45. Velja seveda polovična vožnja.

Za honorarnega konzula pri novoro vzpostavljenem avstrijskem konzulatu v Zagrebu je bil s 1. januarjem imenovan g. Vincenc Rubel. Novi avstrijski honorarni konzul je po poreku iz stare hrvatske plemiške rodbine. Kot odličen pravnik je služboval v bivši Avstriji pri ministrstvu za zunanje zadeve, po prevratu pa je bil tajnik mednarodne Evropske komisije na Dunaju. Zadnja leta živi v Zagrebu kot umirovljenik avstrijske republike.

Pred nekaj dnevi je bila v palači Novinarskega doma otvorena nova kavarna »Operac«. Njen lastnik, znani sportnik g. Slavko Barja, je opremil prostore z razkošno eleganco. Kavarna »Operac« je tako ena najlepših v Zagrebu.

presega 5 ha zemljarini podvržene zemlje, katere je last ali jo ima v zakupu oseba, ki se v pretežni meri preživlja iz dohodkov te zemlje. Člen 12. odreja podrobno rok in način prijave škode. Člen 14. predpisuje, da se mora pustiti do centive zemljišče tako kakor je bilo po toči, da se tako ne oteži pravila centive škode. Hmeljske nasade, vinograde in vrtno nasade mora oškodovanec po toči prav tako obdelovati, kakor da bi toče ne bilo. Člen 21. določa sestavo cen. komisije, ki ji predseduje sres. knet. referent. Nadaljni členi se pečajo s cenilnim postopanjem. Zlasti važen je člen 28., ki določa zavarovalnici pravico, da namesto ocenitve škode odredi le predhodno ugotovitev škode, ocenitev samo pa izvrši po končani žetvi, trgatvi itd. Člen 30. se glasi: Ako znaša škoda manj kakor 10%, oškodovanec nima pravice do odškodnine. Ako škoda presega 30%, se odškodnina za arnja za 5%, nadalje pa za 1% od vsakeh 10% povisaše škoda. Po členu 31. izplačuje zavarovalnica odškodnino v gotovini ali v blagu, enkratno ali v raznih obrokih. Proti tej odločbi zavarovalnice pritožba ni dopustna. Člen 34. določa, da je zavarovalnica dolžna rešiti vse

primeri do konca dotičnega leta, sicer pa je rešiti prijavljene primere med letom v enem mesecu po prijavi prijavi. Po čl. 43. se ustanovi za to zavarovanje Kmečka zavarovalnica za dravsko banovino v Ljubljani, ki uživa oproščenje vseh davkov, taks itd. in uživa poštansko prostost za vse svoje poslovanje.

Predsednika upravnega odbora zavarovalnice imenuje ban iz vrst Kmečkoga gospodarskih strokovnjakov. Prav tako tudi imenuje ban po prehodnih določbah za dobo prvih dveh let upravni odbor, nadzorstvo in razsodišče. Prehodne določbe po oblašajo bana, da v svrhu kritja potreb zavarovalnice do časa, ko so vplačani vsi zavarovalniški prispevki, za prvo leto najame posojilo na račun zavarovalnice.

Osmutek te uredbe je skrbno izdelan. Kljub temu pa je treba, da mu posveti javnost vso pažnjo, saj bo ta uredba globoko posegala v naše kmečko-gospodarske razmere. Tudi mi se bomo še podrobneje bavili z raznimi členi načrta in se posebno za naše kraje zelo potrebne uredbe. Kakor čujemo, bo še ta mesec sklicana pri banki upravni anketa, ki bo podrobno razpravljala o tem načrtu.

Usoda 90letne vdove Jana Lega

Praga, 14. januarja. »Milalek naroda slovenskeho Jan Lega je umrl že pred 26 leti, a njegova vdova Antonija živi še danes v istem starem stanovanju na Žižkovu, Milošova ulica 2. Sedanja generacija niti še ne pozna delovanja Jana Lega, ki je bil zares »prapornik česke« slovenskega pobratimstva. Saj je v dobi našega narodnega prebujanja živel med nami v Ljubljani, Trstu, Kamniku in drugod, on je bil med bud telji našega naroda, bil je ustanovitelj ljubljanskega »Dramatičnega društva«, pehovodja in tržaški Narodni čitalnici in pri ljubljani solist, on je zložil denar za »Kdo je mar.« itd. V Pragi je bil vodja gibanja za bratske stike z nami Slovenci. On je bil duša tistega gledališkega vlaka iz Slovenije v Prago l. 1885., ki sta ga vodila senator Hribar in pokojni Anton Trstenjak, in potem šakeška vlaka v Ljubljano in Trst leta 1887. On je avtor prvo slovnice našega jezika za Čehe. On je bil oče vseh slovenskih akademikov v Pragi itd. — Njegova smrt je leta 1906. razžalostila neštete njegove učence po Sloveniji. Postavili so mu dostojen spomenik na Olšaneh.

Njegova mlo soproga živi pa še danes. Dokler je le mogla, je bila vsak dan na grobu svojega dragega Jana. Zdal pa že nekaj let tega ni več. Vdova Antonija ga je preživela doslej za dobrih 26 let. Je le še kost in koža. Ali do zadnjega časa je bil v njej še svež duh in čist spomin na ljubljeno Jana. Zdal pa se ji je duh že omračil. Gleda neprestano na sliko Janovo, ki jo zre s stene, in revica kar ne more razumeti, kako je to, da njen Jan ne pride še domov, kaj dela, da ga ni, ona ga ne more več čakati. Da, dragi rojaki, ni kmalu žene, ki bi imela svojega moža tako v časti, tako vedno v duši in glavi, kakor Antonija Legova svojega Jana.

Ker imata Lego in njegova soproga pri nas še mnogo dragih prijateljev, j'm sporočam to vest v ljub spomin A. G—k.

Vremenski pregled

Ta teden se je vreme po Evropi močno spremenilo. Končno se je vendarle uveljavila zima, ne sicer še povsod z vso močjo, ali vendar do tolike mere, da so se kolebanske številke, ki so dospele že do srede januarja, zadržale upravljene.

Sprememba vremenskega značaja je seveda v neposredni zvezi s predrugačljivo razoreditve zračnega tlaka. Velika srednjeevropska anticiklona, ki je imela dolgo svoje središče nad Podonavjem, se je bila že v prejšnjem tednu odmaknila na vzhod, kjer se držal vztrajno in trdno, z močnim jedrom, zasedanim nad severovzhodno Rusijo. Okrog ruske anticiklone je razvil močeren vetrovni sistem v krožnem smislu, v smeri, kakor gresta kazalca na urli. Ta vetrovni sistem je začel potemtakem črpati zrak iz Sibirije ter ga naganjati v Rusijo. Tako se je ozračje nad širnimi ruskimi planjavami pričelo temeljito oblačiti, najprej v spodnjem Povolžju, potem tudi po srednjih in zapadnih predelih; srednji tedna se je temperatura ponekod že belileža 20 stopinj C pod ničlo, tu in tam se znižala še pod —20 stopinj. Mraz se je z anticiklonskim vetrovnim sistemom raztekal še nadalje na vse strani, bodisi na sever, kot proti severovzhodu na baltičsko področje in čezenj, pa tudi proti Balkanu ter srednji Evropi.

Prodiranje sibirskega mraza čez Evropo se je vslo v zvezi z velikimi snežnimi meteži. Mrzke zračne mase so se razvijale sprva v plitvi plasti ob tleh, dočim je v višini gospodaval še vedno toplejši in zelo vlažni zračni tok od juga. Stik in mešanje različnih gorkih in različno z vlažno napojnih zračnih mas je dalo povod za obilne padavine in snežni metež je gospodoval ta teden malodane po vsej Rusiji. Razširil pa se je tudi na Balkanske dežele in na srednjo Evropo, kjer je pričetkom tedna poveljni še deževno. Padavine je tu sprožila še prav posebno atlantska depresija, ki se je bila že v pričetku tedna razširila čez Skandinavijo, Baltik ter Nemčijo in Poljsko v Podonavje in še tja na Balkan. In v isti smeri in področju so se razširile padavine, največ v obliki snega. V taki situaciji ostanemo na Slovenskem nekako v zatiski nad Alpami in pri nas ostane suho, dočim prihajajo od vseh strani, zlasti iz Avstrije in z Balkana poročila o snežnem metežu.

Čez srednjo tedna se je srednje evropski depresijski zatok napolnil s težjim zrakom, ekspanzija ruske anticiklone ga je porila popolnoma in domala vsa kontinentalna Evropa je pod gospodvom visokega zračnega pritiska z vzhodno zračno strujo ter nizajočo se temperaturo. Glavna atlantska depresija je ostala omejena na ocean, kjer krajnje nleno jedro slejkoprej pri Islandiji, vendar pa je ostal nizek zračni tlak tudi nad Sredozemskim morjem, z depresijsko osredino preko nad Iraklio in Jadranskim morjem. Ta sredozemska depresija je vlekla od vseh strani zrak nase zlasti z balkanske celine in tako je po vsej naši obali zavladala silovit burja, ki se v drugi polovici tedna uveljavila tudi pri nas. Mrzaz od vzhoda poplavlja sedaj tudi sredozemsko pokrajino, ki so se zlasti na severu že zelo shladile in v zvezi z mrzlo poplavo smo dobili tudi pri nas znova snež. dasi le prav piko množno. Podoba je, da se bo mraz še stopnjeval in da misli zima sedaj resneje.

primere do konca dotičnega leta, sicer pa je rešiti prijavljene primere med letom v enem mesecu po prijavi prijavi. Po čl. 43. se ustanovi za to zavarovanje Kmečka zavarovalnica za dravsko banovino v Ljubljani, ki uživa oproščenje vseh davkov, taks itd. in uživa poštansko prostost za vse svoje poslovanje.

Predsednika upravnega odbora zavarovalnice imenuje ban iz vrst Kmečkoga gospodarskih strokovnjakov. Prav tako tudi imenuje ban po prehodnih določbah za dobo prvih dveh let upravni odbor, nadzorstvo in razsodišče. Prehodne določbe po oblašajo bana, da v svrhu kritja potreb zavarovalnice do časa, ko so vplačani vsi zavarovalniški prispevki, za prvo leto najame posojilo na račun zavarovalnice.

Osmutek te uredbe je skrbno izdelan. Kljub temu pa je treba, da mu posveti javnost vso pažnjo, saj bo ta uredba globoko posegala v naše kmečko-gospodarske razmere. Tudi mi se bomo še podrobneje bavili z raznimi členi načrta in se posebno za naše kraje zelo potrebne uredbe. Kakor čujemo, bo še ta mesec sklicana pri banki upravni anketa, ki bo podrobno razpravljala o tem načrtu.

Akcijski odbor in DSN

Ljubljana, 14. januarja. Z ozirom na dogodek, ki so se odigrali pred sklicanjem javnega shoda Društva stanovanjskih najemnikov v Ljubljani, dne 30. oktobra 1932 med zastopniki akcijskega odbora strokovnih organizacij državnih in privatnih uslužbencev, upokojencev in narodnega delavstva in Društvom stanovanjskih najemnikov v Ljubljani, so se sestali dne 5. t. m. delegirani zastopniki obeh skupin, da razčistijo nastala nesoglasja v javnosti. Delegati so ugotovili, da zasledujejo strokovne organizacije državnih in privatnih uslužbencev, upokojencev in narodnega delavstva kakor tudi Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani iste cilje, to je omlajenje stanovanjske bede in znižanje previsoke najemnine.

Povod nesoglasja med obema organizacijama so bili letaki, ki jih je izdalo Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani za svoj shod in na katerih so bila označena tudi društva in organizacije, ne da bi bila ista o tem preje obveščena. Društva in organizacije so proti temu ugovarjala, ker niso mogla za shod prevzeti potrebne odgovornosti.

V dnevniku »Jutro« je izšla dne 29. oktobra 1932 št. 253 izjava prizadetih društev in organizacij, katere je bila mestoma mogoče preostri, iz česar so nekateri sklepali, da so društva in organizacije državnih in privatnih uslužbencev, upokojencev in narodnega delavstva proti obstoju in delovanju Društva stanovanjskih najemnikov, kar je prišlo tudi do izraza na javnem shodu, ko so padali žaljivi medklici proti osebam kot zastopnikom organizacij, ki so v imenu teh podpisale »Izjavo«.

Društvo stanovanjskih najemnikov izjavlja, da so bili ti izrazi neumestni. Da ne bi javnost napačno sodila teh dogodkov, izjavljamo, da se bodo organizacije zastopane v akcijskem odboru skupno borile z Društvom stanovanjskih najemnikov v Ljubljani v doseg znižanja sedanjih previsokih najemnin.

Ljubljana, dne 12. januarja 1933.

Za Društvo stanovanjskih najemnikov: Čeperin Drago, s. r., Badjura Josko, s. r.

Za akcijski odbor: Deržić Ivan, s. r., Lilleg Maks, s. r., Juvan Rudolf, s. r.

Repertoarji

DRAMA.

Zabetek ob 20.

Nedelja, 15. ob 15.: Sre izrač. Izven.

Mladinska predstava. Znatno zniž. cena.

Ob 20.: Milijon težav. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 16.: Zaprtlo.

OPERA.

Zabetek ob 20.

Nedelja, 15. ob 15.: Manon. Izven. Znižane cene.

Cene malim oglašom

Zemlje in dopisovanja, vsako besedo Din 2.— ter enkratna prijava za štiro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglas trgovskega in reklamnega značaja: vsako besedo Din 1.— Po Din 1.— za besedo se računajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam po kamo«, »Auto-moto«, »Kaplja«, »V najemu«, »Posreda«, »Lokalni«, »Stavbenje«, »Stroji«, »Vrednoti«, »Informacije«, »Živili«, »Obrti« in »Lase« ter pod rubrikami »Trgovski potniki« in »Zasluge«, če se v oglašom nudi zasluge, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod temo rubrikama išče zasluge ali službo, plača za

Za odgovor 3 Din v znakih

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računajo enkratna pristojbina Din 3.— za štiro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za štiro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši tisk pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo na Din 15.— Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vplačati v pisnu obnem s naročilom.

Službo dobi

Vaška beseda 50 par. za dajanje naslova ali za štiro na 3 Din. (1)

Majšjo frizerko

skromno, dobro uredjeno in manjše sprejemno takoj v stano dole. — Javljajo se s sprejemom tudi praktičnostjo in učeno. Ponudbe z zahtevki na naslov: »Frizerka, Minska 8, Maribor.« 1156-1

Isčem ženo

za 45 in po 55 let staro, popolnoma spoštovano, vseh domaših del, ribanja, pranja in kuhanja, fizično močno, glavno je, da je strogo čista in da je strogo zaupna ter dovolj inteligentna, ki bi se lahko povsem zaupala. Sposobna sprejemati in rediti hišo in gospodinjstvo. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. 1087-1

Poslovodinja

za trgovino mehanike blaga, sprejemna na delu v bližini Ljubljane. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Poslovodinja« 1104-1

Inkasanta

na popolnoma samostojno vodstvo inkasa v Ljubljani in sosednih krajih. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Inkasanta« 1005-1

Služkinjo

za dobrih sprejemov, zelo skromno, sprejemno, znanje in pošteno, ki zna kuhati, sprejemno k manjši družini. Na sloj potre oglašni oddelku »Jutra« 988-1

Vezilo ali šiviljo

ki se razume na »Kotenski« stroj, išče tovarna rokavice v Zagrebu. — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Vezilo ali šiviljo« 1061-1

Prodajalci

za naj. nov. iznajdeni alarm alarm proti tatvam in vplamtenju, kateri je tudi opremljen, da se tat vidi brez vsake pomoči. Dnevni zaslužek Din 100.—. Ponudbe z znanjko za vsako posla mla na področju »Jutra« Maribor pod št. »Kolekcijska 50« 1020-1

Strojnik-montier

večnega montaže in upravljanja centralne kurjave, vodovoda, avto in hladilnih naprav, išče hotel, kjer bi našel področje. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Strojnik-montier« 1347-1

Lugar Alice Burroughs

173

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

173

Petdesetkrat je moral Tarzan opraviti to pot, preden je zakopal vse živali na skritem zbirališču velikih opic. Goščava, ovijalke in divje trte so ga tako goste obdajale, da se niti leopard štira ni mogel prebiti do njega. Se Tantor, silni slon, je bil prešibak, da bi bil mogel porušiti naravno ogrado.

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

173

Novi poklici!!

Za ženske, moške — me, sto, depla. Sprejema no vo gospodarsko podjetje. Ponudbe pod »Vrednoti« na »Maribor«, informacij ali biro Maribor. Sloven ska 22. Vpisna Din 10.— 1158-1

Šoferja mehanika

sprejem za vožnjo avto buse, z gotovo kario. Prodaja imajo povzeto. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 1371-1

Stalno mesto

ali avdoležbo dobi, kdor vodi par tiskalov v brezkolovozno podjetje. Ponudbe pod »Ekonomske« na oglasni oddelku »Jutra« 1405-1

Stalno službo

dobi fant, ki posodi 30.000 Din za povečanje obrti ali posla, ki vodi vladno podjetje. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« v Celju pod znako »Avto« 1315-1

Šiviljo

ali krojač, ki se razume v izdelavo »Jutra« v Celju pod znako »Šivilja« 1317-1

Majšjo gospodinj

kepkajo, zdravo, inteligentno in simpatično, sprejemno, ki zna kuhati, sprejemno k manjši družini. Na sloj potre oglašni oddelku »Jutra« pod št. »Majšjo gospodinj« 1244-1

Stalen posel

zanesljivo, z mesecnim plačilom 3000 Din za naj. v Ljubljani. Za prejemno potrebno 10.000 Din gotovine. Sane ne nudi ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Stalen posel« 1405-1

Služkinjo

za vsa hišna dela, na pod 30 let staro, sprejemno v Vrhovcih ulici št. 147. 1445-1

Več raznašalec

za Ljubljano in okolice sprejemno. Interesanti naj javijo svoj naslov na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Raznašalec« 1601-1

Blagajničarko

mlajšo, čisto, znanjko, strojno, stenografijo, in nemško jezik. Iščem za večje podjetje v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1311-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Dekle

za vsa hišna dela in šiviljo sprejemno. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Postenost« 1308-1

Kontoristinja

inteligentna, začetnica dobi stalno mesto. Ponudbe z naravno poklicno starostjo in preloži sprejemno na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Bodočnost« 1483-1

Slugo

za takojšen vstop prejme z zavarovanico v Ljubljani. Reflektira se le na majšjo moč z dobro predzobrazbo. Ki je volične prosta. Kari, oče zmogli imajo prednost. Lastnostno pisane ne ponudbe naj se pošle na oglasni oddelku »Jutra« pod znako »Stalno zaposlenje« 1477-1

Stalno službo

z kaveljo 10.000 Din dobi kadorkoli, ki ima veselo do trgovine in gostilne. — Naslov v oglasni oddelku »Jutra« 52735-1

Dekle

redno in zdravo, ki bi pomagalo v gospodinjstvu in imela veselje do otrok sprejemno. Naslov potre oglašni oddelku »Jutra« 1521-1

Podjetna oseba

potrebna po Ljubljani, dobi zaposlenje 2 ur na dan. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zasluge« 1530-1

Kot trg. učenec

v mehaniki ali šiviljski trgovini želji vstopiti. Le, »Kovske« Kozle. — Ima 2 mešanski šoli. 1163-44

Za trg. vajenico

staro 16 let, katere se uči 1. leto trg. meš. blaga ter je jako poslušna in poštena. Iščemo sedanjim učni gospodar primerno mesto v vsi okolici na Stariškem in v središču nadležnega učnega ozir. Iščemo učni trg. goveke in obratne. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 1910-44

Šiviljsko vajenico

sprejemno modni atelje Fani Jager. Kolodvorska ulica št. 28. 1536-44

Službe išče

Vaška beseda 50 par. za dajanje naslova ali za štiro na 3 Din. (2)

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlad knjigovodja

samostojen v vseh pisarniških poslih, vešč dopisnik in organizator, z več letno prakso v industriji, ki jih v trg obrabi. Iščem kjer koli mesto. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Začetnica

išče zaposlitev kot natakarica, sobarica ali šiviljo. Zna tudi šivati čisto. Prodaja imajo povzeto. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1302-2

Vrtnar

za cvetlice in zelenjavo, žel službo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« 1245-2

Komericalist

z fakultetno nazobrazbo in 7 letno prakso, samostojen v poslovanju, posebej na delu. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1302-2

Mesto natakarice

v boljši gostilni išče dekle, ki ima znanost, najraje v mestu na Gorovskem. Naslov potre oglašni oddelku »Jutra« 1364-2

Trgov. pomočnica

izurjena v trgovini stekla, poročena in poenostili, premeniti mesto tudi v katero drugo stroko. Gre tudi za delo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1333-2

Trgov. pomočnica

izurjena v trgovini mesa, nega blaga, katere bi pomagala tudi pri gospodinjstvu. Iščemo mesto v Mariboru. Gre tudi za delo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1333-2

Mizar

zmožen vseh del, išče službo kot skladnik ali šiviljo. Zmožen kavarje. Vranec, Senovo, Rajhenburg. 1380-2

Rolija kuharica

erednih let, dobra gospodinjica, žel službo k kuharici, ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu. Gre tudi za delo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1333-2

Starejša ženska

krepka, zmožna kuhati ter samostojnega dela. Iščemo mesto v Mariboru. Gre tudi za delo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« 1366-2

Mesto odgojiteljice

žel naj. mesto za šiviljo, ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu. Gre tudi za delo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1333-2

Gospa

vajenica pisarniškega dela, gospodinjkega dela in trgovine, gre tudi za delo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« pod »Takoj 2« 1333-2

Gospa

srednjih let, žel mesto gospodinjke. Je vajena gotovine in vseh drugih del. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Slov.-srbohrv.-nem.« 1346-1

Mlada natakarica

vajena vsake drugega dela, išče službo. Naslov v oglasni oddelku »Jutra« 1407-2

Prodajalka

špecerije stroke, žel premeniti mesto. Cenjene ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prodajalka« 1092-2

Mesto gospodinjke ali kuharice

prejemno v večjem podjetju ali trgovini na delu. Naslov potre oglašni oddelku »Jutra« 1143-2

Strojovnjak

komercialist lesne stroke, z dobrimi vezavi, žel vstopiti v kako večje lesno industrijo kot strojovnjak ali družbenik. Pogoje prejem na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zreza« 1017-2

Trgovski pomočnik

spevnet in telesninar, z letnimi sprejemli ter dobrimi referencami, išče službo. Cenjene dopise na področju »Jutra« pod »Kavcije« 1335-2

Boljša dekle

P. Rosenhaym:

Štiri prigode Joeja Jenkinsa

Prva prigoda.
Mož pri oknu.

(Pariz)

Mr. Joe Jenkins je začuden prislunil, ko je že kmalu po osmih zjutraj pozvonilo pri njem. »Nekaj nujnega mora biti,« je zamrmral; »nu, saj bomo videli.« Spustil je prišleca v pisarno in ga s kratkim naklonom povabil, naj sede. Tujec, nekam blede in na oko odličen gospod med tridesetim in štiridesetim letom, se je zahvalil in se vidno utrujen zleknil v klubnjak.

»S čim vam morem ustreči?«

»Gotovo se čudite, Mr. Jenkins, da prihajam k vam ob tako rani uri!«

»Nu,« je dejal domačin, »mislim, da prihajate zato tako zgodaj, ker ste nemara državni uradnik in morate ob devetih nastopiti službo v svoji pisarni.«

Prišlec je detektiva začudeno pogledal in tiho odvrnil:

»Seveda. Prišel sem v čisto posebni zadevi, Mr. Jenkins. Nekaj čudnega se mi je zgodilo. Nekaj, česar si ne vem razložiti. Že pred dvema letoma sem slišal o vas in vaši spretnosti. Pred dvema dnevi sem zvedel iz časnikov, da ste se za nekaj časa nastanili v Parizu. Zato porabim priliko in vas osebno vprašam za svet. Morda se vam posreči, da razbistrite to temno zadevo.«

»S kom mi je čast — —?«

»Moje ime je Henry Thiroin, in to, da prihajam k vam naravnost z doma...«

»Zakaj mi ne poveste resnice?« mu je segel detektiv v besedo. »Ako vas ni že naprej volja, da bi bili v vsem popolnoma odkriti, tedaj mi je žal, da vam ne morem ponuditi svojih uslug!«

»Zakaj vam ne povem resnice — —?« je ponovil prišlec in osuplo pogledal detektiva.

»Niti vam ni ime Henry Thiroin, niti ne prihajate z doma. Narobe: spali ste v hotelu 'Champs Elysées'.«

Prišlec je mahoma planil pokoncu in zaboliščal v detektiva z izrazom, ki mu ni bilo daleč od groze. »To je neverjetno!« je zamrmral čez trenutek.

»Kaj ne, čudite se, odkod vem? Nič ni preprostejšega. Po svežih znamenjih s kreda, ki jih vidim na podplatih vaših čevljev — ko ste tako prijazni, da držite moje navzkriž — sem zlahka spoznal, da prihajate iz hotela. Zakaj baš iz 'Champs Elysées'? Nu, vaši čevlji imajo številko 446. V Parizu je samo en hotel, ki ima toliko sob, in ta je 'Champs Elysées'. Pa vaše ime? Ta je še bolj preprosta. Na obrobni usnju vašega cilindra, ki ste ga narobe postavili zraven sebe na preprogo, vidim začetnici 'J. M.'«

»Prav imate, Mr. Jenkins. Neumno je bilo, da vam nisem povedal pravega imena: Jean Malterre, preiskovalni sodnik pri drugem kazenskem sodišču. Zadeva, ki me je privedla k vam, je silno resna in zagonetna.«

Mr. Joe Jenkins je odprl škafico, ki je stala na pisalni mizi, vzel iz nje cigareto, jo prižgal in se nasklonil vznak.

»Pripovedujte, prosim.«

»Ta trenutek,« je pričel gospod Malterre, »imam v delu zelo težek slučaj. Znan apaš, član velike tolpe, ki se je šele pred tremi tedni vrnil iz deportacije v Novi Kaledoniji, je pred nekaj dnevi izvršil roparski umor. Drugi dan smo ga prijeli.«

»Marvellija mislite?«

»Točno. Vidim, da vam je zadeva znana.«

»Slišal sem to in ono.«

»Nobenega dvoma ni, da je Marvelli pravi krivec. Ne le, da so dobili pri njem uro umorjenega starinarja, ampak našli so tudi vsoto 24.000 frankov, o kateri ne more dati nikakega pojasnila. Razen tega so ga videli tisto noč nedaleč od kraja umora, in to bežečega. Vendar trdi Marvelli, da ni storilec. Lahko se pohvalim, da je moja zasluga, če je indicijski dokaz tako rekoč popoln. Pri zasliševanju sem namreč spravil zločinca v take škripce, da se je nazadnje zapletal z vsakim odgovorom v hujša protislovja. Vzlic temu se mi pa do danes ni posrečilo, da bi mu bil v oči dokazal krivdo.«

Detektiv je pazljivo pogledal prišleca in vprašal:

»V tej zadevi želite mojega sveta?«

»Ne. V osebni zadevi, ki je pa tesno zvezana z Marvellijevim slučajem.«

»Prosim!«

»Med tem, ko sem včeraj tretjkrat zasliševal Marvellija, je prišlo zame pnevmatično pismo. Bilo je okoli šestih zvečer. Odprl sem ga in našel v njem tale listek.«

Detektiv je vzel listek, ga razgrnil in bral:

»Preiskovalnemu sodniku gospodu Malterru se s tem naroča. Naj poskrbi, da se po nedolžnem prijeli Jacques Marvelli neutegoma vrne v svobodo. Ako gospod Marvelli ne bi ustregel temu pozivu, bo čez tri dni umorjen.«

Detektiv je potipal papir, ga podržal proti svetlobi in vprašal: »Ali ste opazovali Marvellija, ko ste brali to pismo?«

»Da. Gledal me je mirno — nekam porogljivo — vsaj zdelo se mi je tako.«

»Ali je bilo videti, da pozna vsebino pisma?«

»Da.«

»Kaj ste storili nato?«

»Dal sem Marvellija odvesti in naročil, naj posebno strogo pazi nanj.«

»Prav. In potlej?«

»Potlej sem se odpeljal domov.«

»Kje stanujete?«

»Na Neuillyjski aveniji, nedaleč od Boulonskega gozda.«

»Ali ste samec?«

»Da. Po očetu in materi sem podedoval hišo, kjer stanujem čisto sam s svojim slugo.«

»Ali se je razen tega še kaj zgodilo?«

»Da. Nekaj, kar mi je dalo povod, da nisem prenočil doma, ampak v hotelu.«

»Pripovedujte.«

»Ker sem moral nakupiti to in ono, sem se šele okoli devetih vrnil domov. Sluga me je že čakal z večerjo. Pripravil mi je vino, kakor po navadi, mi voščil lahko noč in se nato umaknil v svojo sobo. Le-ta je v pritličju, med tem ko je moja obednica, ki govorim o njej, v prvem nadstropju.«

»Ali gledajo okna vaše obednice na ulico?«

»Ne, na vrt. Ko sem vzel z mize kruh, sem mahoma opazil, da leži pod njim listek. Evo ga.« Tako govoreč je podal detektivu trdo karto z žalnim robom, na kateri je bilo zapisano:

»Pazite se!«

»Ali ste vprašali slugo?«

»Tako. Začudil se je prav tako, kor jaz in odločno izjavil, da listka četrte ure prej še ni bilo tam. Rekel je tudi, da ni razen njega nihče stopil v sobo.«

»Ali je ta sluga zanesljiv?«

»Brezpogojno. Trideset let je že v hiši in tako rekoč rodbinski član.«

»Ali se je zgodilo še kaj drugega?«

»Da. Razumeli boste, da sem se po teh čudnih rečeh nekoliko zamislil. Ko sem založil dva ali tri grizljaje, sem zdajci začutil, da me je tek mimil. Vstal sem in stopil v svojo delovno sobo, ki je zraven obednice. Tu sem sedel za pisalno mizo, da bi nadaljeval branje spisov o Marvellijevem slučaju, ki sem si jih bil prinesel domov. Kmalu sem bil ves zatopljen v svoje delo; a tedajci me obide, kakor da bi me nekdo gledal. Ozrem se proti oknu in opazim...«

»Kaj ste opazili?« je mirno vprašal detektiv.

»Obraz. Pri oknu. Nepremično je strmel vame. Ko sem planil pokoncu, je izginil. Odprl sem okno, pa ni bilo ničesar videti; nato sem si ogledal še okenski napušč.«

»Ali ste našli sledove?«

»Ne. Čudno, jelite — a našel jih nisem. Niti najmanjše trohice, ki bi bila pričala, da je bil nekdo tu. Napušč je bil pokrit s tenko peščeno plastjo, ki se vselej napravi, kadar piha večernik: pesek iz Boulonskega gozda. Če bi bil kdo hodil po napušču, bi se bili morali poznati sledovi. A ničesar podobnega mi bilo videti.«

»Ali se vam ne zdi mogoče, da bi bila prikazen pri oknu stvor vaše lastne razdražene domišljije?«

»V prvem trenutku sem sam pomislil na to. A čez deset minut se je pokazalo, da je bil res nekdo drugi.«

»Kaj ste storili? Ali ste poklicali slugo?«

»Da. Planil sem po stopnicah, splašil slugo izza njegovega časnika in ga vzel s seboj. Ves vrt sva preiskala.«

»In kaj sta našla?«

»Ničesar. Prav ničesar ne. Moji dvomi so postali še močnejši; že sem mislil, da se me loteva živčna bolezen. A to je trajalo samo toliko časa, da sem se vrnil v svojo sobo...«

»Mar je bilo tam kaj izpremenjenega?«

»Da. Ko sem se vrnil, ni bilo Marvellijevih spisov nikjer. Namestu njih je ležal na moji pisalni mizi listek: 'Še dva dni!«

»In nato ste sklenili zapustiti hišo?«

»Da. Bilo mi je, kakor da mi preti osebna nevarnost. Sicer pa tako ne bi bil mogel spati. Po telefonu sem si naročil avto in se odpeljal v hotel 'Champs Elysées'.«

»Prav ste storili,« je pokimal detektiv.

»Kaj mi svetujete, gospod Jenkins?«

»Doklej traja vaša služba?« je detektiv vrnil vprašanje za vprašanje.

»Do sedmih.«

»Ob sedmih vas počakam s svojim avtomobilom pred vrati vaše pisarne, da se odpeljem z vami domov. Zdaj manjka deset minut do devetih. Čas je, da se peljete v pisarno, gospod Malterre.«

Preiskovalni sodnik je vstal in podal detektivu roko.

»Se nekaj,« je rekel gospod Jenkins, obračaje se k preiskovalnemu sodniku, ki je že držal za kljuko. »Dajte mi, prosim, potrdilo, da mi dovolite vstop v vse prostore svojega stanovanja. Razen tega bodite tako prijazni in po telefonu napovejte slugi moj obisk. Rad bi si še to dopoldne nekoliko bliže ogledal vašo hišo in njeno notranjost.«

Domača tovarna bombaža

potrebuje za svojo tkalnico in predilnico sposobnega

MOJSTRA

ki je dovršil strokovno šolo, z večletno prakso v istem sv. v. pri večjih podjetjih.

Ponudbe pod »Majstor končane« na oglasni oddelki »Jutra«. 1850

SIGURNA NALOŽBA KAPITALA

Gospodsk. vila v Mariboru, z 11 sobami, ležeča med mestnim parkom in kolodvorom, ugodno NA PRODAJ. 1878
Vprašanja pod »Gospodsk. vila« na oglasni oddelki »Jutra«.

MONOGRAMI

na perilo in robčke, gumblice, vezanje oprem za neveste, najnovejši zastori, pregrinjala, kuhinjske garniture pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela »Štrukelj« 1837

Specijalni entel oblek, ažuriranje, predtisk.

Nasveti pri nakupu ali prodaji parcel, hiš itd. Pokličite telefon št. 2796

TEHNIČNI BIRO
ARH. NAN. ZUPAN

IZ
LJUBLJANA
GRADISČE ST. 13

Vse vrste načrtov za nove zgradbe in adaptacije. Pojasnila brezplačno in brezplačno.

MODROCE

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg št. 13. Ugodni nakupi morske trave, žime, cvilba za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Vata

v tablah in za odeje najboljša in najcenejša, vedno na zalogi.

Zahtevajte vzorce in cenik!

TOVARNA VATE
Maribor
Dravska 15. 1750

PERJE

KOKOSJE, PURJE, GOSJE in RACJE
NAVADNO, S STROJEM ČIŠČENO in COHANO

PO ZNATNO NIZJIH CENAH

VZORCI SE POSILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO

DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI

E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3, 4.

ZAHVALA

Vsem, ki so se nas spomnili ob smrti našega očeta, gospoda

MAKSA PIRNATA

profesorja v m.

in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo!

Zalujoči ostali.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog, sin, brat, stric, svak in zet, gospod

LUDVIK GERKMAN ml.

sin trgovca in posestnika

v petek, dne 13. t. m., po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, 15. januarja 1933 ob 1/2 3. uri popoldne iz mrtvaške veže na Stari poti št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1933.

Fini Gerkman roj. Petriček
soproga

Franjo Gerkman
brat

Lina Gerkman roj. Japelj
svakinja

Ludvik in Marija Gerkman
starši

Marija Erjavec roj. Gerkman
sestra

Franc Erjavec
svak

in vsi ostali sorodniki

Oblastveno dovoljena

razprodaja

Vsled likvidacije firme razprodajamo našo veliko zalogo manufakturnega blaga izpod nabavne cene. Izkoristite to priliko in si nabavite blago, dokler traja še zaloga. 15492

OBLAČILNICA „ILIRIJA“

Ljubljana, Mestni trg 17, I. nadstr.

OGLEJTE SI ZALOGO!

OGLEJTE SI CENE!

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Ispravitelj: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 8492 in 2492.
Podružnica: Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica: Celje: Kocanova ulica
št. 9. — Telefon št. 190.
Podružnica: Jesenice: pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica: Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja vsak
ponedeljek s jutranjo — Naroča se
posebej in volja po pošti preje-
mana 4 Din, po raznašalcih do-
stavljena 5 Din mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2562).
Celje: Kocanova ul. 9. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglaš po
tarifu.

KOROŠKA PESEM, POZDRAVLJENA!

Po zmagovalstvu v Slovenjgradcu, Mariboru, Celju in Trbovljah bo danes bela Ljubljana sprejela v svojo sredo brate iz Korotana

Od prve ure, ko so stopili na svobodno jugoslovenska tla, se koroški slavski prepričujejo o neizmerni ljubezni, ki jo mi vsi gojimo do bratov in sester za mejami. Tam od Guštanja, Dravograda in dalje na poti preko Maribora v Celje in Trbovlje so hitele množice k sprejemu in v vsem nezadržnim navdušenjem tekmovali v tem, kako bi čim očitneje in čim pristraneje pozlatile stari rek, da kri ni voda. In da ni meja, ki bi mogla razdružiti iskreno in ljubeč narod, ne politike, ki bi mogla dušiti bratsko ljubezen, ki je sto in stoletja kila v starih slovenskih rodovih.

Najlepše, kar nam moremo dati, nam prinašajo brate. Svoje pesem. Prekrasno koroško narodno pesem, ki za nas ni lepega na svetu. Preprosti možje in fantje iz koroškega rodu prihajajo med nas. Z vsem srcem navezani na svojo zemljo, na gmajnice in jezera, na sočne planince in hajdo po polju se izpevajo v družinskih zborih in je v njihovih pesmih vsa radost in bol, vsa tolažba in up, vsa ljubezen do domačije in izvoljenke.

»Pesma nas je držala — njozi slava!« je jugoslovenski bard poveljal čudovito silo narodne popevke, ki je skozi mračna, tužna stoletja kakor žlahtno vino opajala in hrabrila narod v okoliš. Kar nas je ene krvi in duše tam od Zile in Beljaka, od Soče in Pulja doli do Soluna — smo trpeli, neizmerno trpeli, goltali gnev in hrepenenje po svodosti, tožili in razvedrili v svoji mili pesmi. Ostali smo in ostanemo. Viharji so šli preko nas, a pesem nas je vzdržala. Ni se izpolnilo do kraja, kakor smo hrepeneli; zarezali mejo so se ujedle v živo narodno telo. Nam tu na severozapadni straži Jugoslavije je od štirih mejnikov ostal le eden. Ali jezik nas druži, pesem nas druži, ljubezen nas druži. Ni ljubezni brez trpljenja, ne pesmi brez ljubezni!

Danes bomo v Ljubljani sprejeli brate iz Korotana, pevce iz Korotana. Ob sami napovedi, da pridejo, je zadržala slovenska prestolnica. Dvorana je pripravljena, zasedena že od prve napovedi, jugoslovenske trobojke so čakale vihranja v pozdrav kakor za najsvetlejši naš narodni praznik, srca so govorila samim sebi za one, ki pridejo iz doma, je, kakor si govori mati o sinu, ki ji po dolgih letih pride v obisk — iz tujine... Ne, ne, s svojega pridejo brate Korošci na svoje! In niso pri nas samo v Sloveniji — v Jugoslaviji so! Ko jih bo danes Ljubljana sprejela v svojo sredo, bodo utripi srca odmevali po vsej naši državi. Le žal, prežal, da naši koroški brate zaradi kratke odmerjenega časa ne utegnejo tudi v Zagreb, Beograd in dalje po naši državi. Povsem izven dvoma je, da bi koroški pevci vsepovsod ubrali dokaze nedelne bratske ljubezni in vere, da je tostran Karavank velika, močna država, ki nikdar ne bo pozabila rojakov za mejami.

Ali — če se tokrat ni izpolnilo, naj se v bodoče kdaj!

Pozdravljamo vas, brate Korošci! Za vašo prelepo pesem vam vračamo zagotovilo, da mislimo na vas, da vas ljubimo, da smo in ostanemo z vami! Od Beljaka do Soluna — mi!

Slovo v Mariboru

Maribor, 15. januarja.

Glavna senzacija včerajšnjega in dolga tudi današnjega dneva je bil sprejem slovenskih Korošcev v Mariboru. V nabito polni uniojski dvorani je ves spored koncerta ob navzočnosti narodnih oblastev izredno dobro uspel. Med koncertom je spregovoril o pevcih, zlasti pa še o splošnem stališču Koroških Slovencev nekaj prigodnih besed koroški narodni poslanec župnik Poljanec. S svojim nastopom in prstnimi prisrčnimi besedami je takoj vnel srca vseh. V imenu ljavčev župe in mariborskih pevskih zborov je pozdravil brate prof. Vasilj Mirk. Ob zaključku svojega govora je izročil pevcem lep lovorjev venec z državno trobojnico. Koncertu je sledil kratak, a zato tem bolj pristran družinski večer, na katerem so se za napitnikom župnika Poljanca in župana dr. Lipolda vrstile domoljubne pesmi mariborskih pevcev, in narodne, nad vse mile popevke dragih koroških gostov.

Davi je daroval župnik Poljanec v nabito polni cerkvi napovedano mašo, pri kateri so peli koroški pevci, člani pevskega društva »Dobrača« iz Brnce v Ziljski dolini. Po maši so se koroški pevci z osebnim vlakom ob 9.10 odpeljali v Celje. Pri zori iskrenega navdušenja, ki so se dogajali ob sprejemu in na koncertu koroških bratov, so bili nepopisni in so dokazali visoko nacionalno moč in zavednost jugoslovenskega Maribora.

Triumf v Celju

Celje, 15. januarja.

Z mnogih poslopjij v Celju so danes zaplapolale državne trobojke na čast željno pričakovanih koroških gostov. Koroški

pevci so prispeli v Celje danes dopoldne. Že mnogo pred 11. dopoldne se je zbrala na peronu in na trgu pred kolodvorom ogromna množica občinstva, da pozdravi koroške brate. Na peronu, ki je bil nabito poln, so bili tudi zastopniki civilnih in vojaških oblastev in uradov, mestna in okoliške občine, šolskih zavodov, Sokola, Celjskega pevskega društva »Ojke« in »Soče« ter predstavniki drugih korporacij in društev. Ko je pripeljal mariborski vlak na postajo, je zaigrala železniška godba v pozdrav koroščanov. Ob vihranem vzlikanju občinstva so gostje izstopili. Koroške brate so pristrano pozdravili v imenu mestne občine župan dr. Gorčan, v imenu Kluba koroških Slovencev profesor Čuček, v imenu društva »Soče« pa g. Luznik. Za pozdrave se je z iskrenimi besedami zahvalil vodja koroških pevcev župnik g. Poljanec. Ob navdušenem vzlikanju občinstva so se gostje podali z godbo na čelu skozi mesto v Zdravstveni dom, kjer so imeli dopoldne skupno kosilo.

Ob 16. je napočilo izredno veliko število občinstva iz Celja, okolice in oddaljenih krajev veliko dvorano Celjskega doma do zadnjega kotička. Mnogo občinstva je moralo ostati kar na hodnikih. Izvrstno podajanje sporeda koroške pesmi je segalo globoko v sree. Navdušenje se je stopnjevalo od pesmi do pesmi. Nestopili so posamezno in skupno zbori iz Skočjana, Libuče, St. Janja v Rožu in Brnce, dočim je zbor iz Kotmarje veslo odpoval v Trbovlje, kjer je priredil zvečer koncert. Koroškim pevcem je bil poklonjen krasen šopek nageljnove. Med koncertom je spregovoril župnik g. Poljanec, ki je opisal ljubezen koroških Slovencev do slovenske zemlje in njihovo težko borbo za obstanek. Koncert se je spremenil v veličastno manifestacijo ljubezni do koroških bratov. Zvečer se je vršil v mali dvorani Celjskega doma zelo dobro obiskan družinski sestanek, na katerem je bilo izrečnih več pristranih govorov. Obisk koroških pevcev v Celju je znova dokazal, da nismo in da ne bomo nikdar pozabili bratov onstran meje.

Med rudarji

Trbovlje, 15. jan.

Za črne, mračne Trbovlje je bil danes poset koroških pevcev pravi praznik. Rudar, izmučen in zganjen kljub vsemu ljubim narodno svojo pesem in zato ni prav nič čudno, da so se danes dopoldne zbrali vse Trbovlje pri sprejemu dragih gostov. Hiše so bile okrašene z zastavami, a čemer so hoteli Trbovljčani pokazati svoje ljubezen in spoštovanje do koroških bratov. Prva skupina koroških pevcev je prispela z jutranjim vlakom iz Ljubljane. Ob 9. se je vršila v župni cerkvi sv. maša, nekateri so pevali počastilni spomin vojaških žrtv pred spomenikom na trgu, kjer so ubrano zapeli žalostinko. Nato so priredili še koncert za šolsko mladino, ki je po božjo priložnost prepleli koroški pesmi. Zarežili oči je mladina aplaudirala pevcem.

Proti poldnevju so začele cele množice romati proti kolodvoru, kjer so se zbrali zastopniki društev in korporacij s celotnim občinskim odborom na čelu. Rudarji so prišli v imponentnem številu z godbo na čelu. Ko se je ustavil mariborski vlak, je zasvirala godba pozdravno koroščanov, množica pa je pridržala gostom dolgočasne ovacije. V lepših besedah je izrekel dragim gostom dobrodošlico predsednik občine, za njim pa so pozdravili goste še

zastopniki posameznih društev, nekateri so goste porazdelili v lepo okrašene avtobuse in jih v povorki spremljali v trg. Po zakuski so ostali gostje v razgovoru z domačini. Bratje s Koroške in trboveljski trpili so izmenjati misli, drug drugemu po-tožili svoje gorje in se medsebojno podbrili k nadaljnji borbi za lepšo bodočnost.

Že davno pred napovedano uro je bila koncertna dvorana v Sokolskem domu nabito polna. Ko je zadonela prva pesem, pozdrav s Koroške, ni bilo vzlikanja ne konca ne kraja. Navdušenje se je stopnjevalo od pesmi do pesmi. Domači pevci so izročili gostom lepo spominsko darilo, za kar so se gostje iskreno zahvalili. Po koncertu se je vršil družinski sestanek, na katerem je sodelovala rudarska godba in pevsko društvo »Zvon«. Jutri dopoldne si bodo gostje ogledali razne rudniške naprave, dopoldne pa se odpeljejo v Ljubljano.

Sprejem v Ljubljani

Danes prispejo z vlakom ob 13.46 iz Celja in Trbovlje koroški pevci. Dosedanja njihova pot po slovenskih mestih sliči pravcatemu triumfu, ki ga Ljubljana ne bo mogla več prekositi. A doseči ga hoče po pristranosti svojih čustev do koroških bratov, ki prihajajo med nas iskreni in brez predsodkov. Pozivamo vse prijatelje slovenskega Korotana, predvsem pa zastopnike ljubljanskih kulturnih društev, akademsko in srednješolsko mladino, strokovne in vse druge organizacije, da se zberejo ob pol dveh k sprejemu na glavnem kolodvoru.

Pri sprejemu bo svirala godba »Sloga«. Pozdravil bo koroške pevce predsednik Glasbene Matice senator g. dr. Ravnihar, zastopnik mestne občine ljubljanske, zastopnik akademsko mladine in odvetnik dr. Anton Urbanc, podpredsednik osrednjega odbora Kluba koroških Slovencev v Ljubljani. Nato se razvije povorka z godbo »Sloga« na čelu pred hotel Union, kjer bodo koroški fantje nastanjeni. Zvečer ob 20. bo nastop koroških pevcev v veliki dvorani hotla Union. Zbori pojejo nekaj pesmi lokalnega značaja posanih, nad polovico programa pa skupno. Med sporedom govori vodja turneje g. poslanec Poljanec in zastopnika Pevske zveze in Hubadove pevske župe. Po koncertu bo v isti dvorani družinski večer, kjer bomo ob sviranju orkestra »Sloga« in petju Akademskoga zbora prebili s koroškimi gosti par pristranih uric.

Jutri dopoldne si bodo koroški gostje ogledali Ljubljano. Deputacija se bo poklonila pri Sv. Križu nesmrtnemu spominu propagatorja koroške slovenske pesmi Oskarja Deva, kakor tudi mučenikemu spominu župnika Gabrona, župana Kobentaria in drugih koroških slovenskih borcev, ki tamkaj poživajo. Dopoldne se na glavnem kolodvoru poslovimo od mladih gostov, ki se odpeljejo na Jesenice, kjer bodo imeli zvečer svoj zadnji nastop. Mestna občina bo za časa bivanja koroških pevcev okrasila svoja poslopja z zastavami.

Velika uniojska dvorana je za nocojšnji koncert bratskih pevcev s Koroške popolnoma razprodana. Na razpolago je le še nekaj stolišč. Občinstvo naj pride pravočasno h koncertu, ker bo na gerdobno naval in da bo mogoče točen začetek ob 20. uri. Opozorjamo, da se dobi na brigajni besedilo narodnih pesmi, ki jih poje zbori iz Brnce, St. Janja v Rožu, Kotmarje vesi, Skočjana in Libuče.

Tudi Francija znižuje uradniške plače in povšuje davke

Finančni minister Cheron hoče za vsako ceno ohraniti proračunsko ravnotežje — Posvetovanja uradniških organizacij

Pariz, 15. jan. AA. Francoska vlada je imela sejo, ki je trajala sedem ur. Na seji so razpravljali o načrtih finančnega ministra Cherona. Ministrski svet je o načrte soglasno odobril. Finančni minister bo svoje predloge vstavil v zakonski predlog o začasnih dvajsetih. Ta predlog bo Cheron predložil francoski zboru ali to-
r-
am vladnim redukcijam, predvidenim v zakonskem načrtu o novi začasn dvajsetih. Kakor znano, sta obe organizaciji odločno proti vsakemu znižanju uradniških prejemkov. Tudi na današnji dopoldanski seji sta se upravna odbora obeh organizacij soglasno izrekli proti vladnim načrtom. Popolne bosta obe organizaciji razpravljali o skupni akciji za primer, ko bi parlament odobril vladne načrte o uradniških prejemkih. Ni izključeno, da bosta obe organizaciji sklenili, naj stalna odbora teh organizacij sklenata o nadaljnji akciji. Članstva in o morštin, borbi proti vladi. Vse pa kaže, da bo v obeh organizacijah vendarle prevladal pomirilni duh in da organizaciji ne bosta posegla v sredstvih, ki bi škodila interesom države.

Po seji je predsednik francoske vlade Paul Boncour sprejel odposlanstvi radikalno-socialistične in socialistične stranke. Odposlanci so prispeli za informacije o vladnih finančnih načrtih. Po tem sestanku so odposlanci obeh strank izjavili, da so z zadovoljstvom ugotovili, da je vlada na prav posrečen način demokratizirala svoje prve predloge, ki jih je posnela iz poročila finančnih strokovnjakov. Glavni finančni sekretar francoske vlade za izravnavo državnega proračuna je bil. Prihranek v znesku 800 milijonov pri uradniških plačah, 650 milijonov pri narodni obrambi, nad 1 milijardo pri pokojninah in podporah bivšim vojakom. Razen tega bo dobila 800 milijonov z novo davčino na avtomobile in prevoznike, 400 milijonov z novo trošarino za kurivo. Prav tako bodo znižani še drugi upravni izdatki in prejemki ministrov za 10 odstotkov.

Pariz, 15. jan. AA. Davi sta se sestali 2 veliki uradniški organizaciji, splošna zveza združenih uradnikov in poštna zveza, ki sta vsaka zase sklopali o stališču na-

Krst na bolgarskem dvoru

Sofija, 15. jan. AA. Bolgarska telegraf-ska agencija poroča: Davi je bila v dvor-ski kapelici krščena dve dni rojena bolgar-ska princesa, ki je dobila ime Marija Luiza. Krstni obred je opravil sofijski mitropolit Stefan, kumoval pa je predsednik Sobran-ja dr. Aleksander Malinov. Krstu so pri-
st-
stvovali kralj Boris, predsednik minist-rskega sveta Mušanov, člani vlade, bivši ministri in člani vojaške in civilne hiše bolgarskega kralja.

„Ljubezen in sloga naj vas vodita!“

Ljubezni do države in naroda prepojena novoletna poslanica poveljarja pravoslavne cerkve

Beograd, 15. januarja r. Na pravoslavno novo leto je imel, kakor poročajo beograjski listi, patrijarh pravoslavne cerkve Varnava v saborni cerkvi v Beogradu na vernike velik patriotičen govor, iz katerega posnemamo:

Bratje v Gospodu! Nedavno je prišel k meni neki gospodar in me prosil, naj mu podelim blagoslov in molim ž njim, rekoč: »Glejte, trije smo bratje, ki živimo skupaj. Podedovali smo lepo posestvo po svojih prednikih. Toda v zadnjem času se čuti, da ne živimo več v slogi, marveč se pojavlja želja, da bi nadalje živeli ločeno drug od drugega. Zakaj naj bi se sedaj razšli, ko pa smo bratje po krvi in po vsem? Če se razidemo, ni pravi notranji glas, da bo vsak izmed nas upustil svoj del in vsi bomo postali siromaki. Če pa živimo v slogi, nam je polna hiša in z božjim blagoslovom gre vse po sreči.«

Res, bratje, živa resnica je to! Tudi naš narod je kakor trije bratje. In pogledimo, kako je bilo v minulemu letu v naši domovini. Trije bratje smo, bratje po krvi in jeziku, vse nam je dal bog preko naših žrtv, toda mi drug drugega ne razumemo in nočemo razumeti. Branimo se in nočemo čuvati tega, kar nam je bog dal; pripravimo se za neko nadoblast, ki nam je bog ni dal, namesto da bi živeli v duhu božjem. Bog je dal oblast onemu, ki zna voditi narod, ki mu je zaupan. Ali naj mi sedaj rušimo svoje velike narodne pridobitve, zgrajene na tisočih in tisočih žrtvih? Ali naj se sedaj razdružimo, da bomo kakor snop, ko mu odvzameš vez in se razpiše v drobne slamice. Vsaka slamica, ki odpade od snopa, se zlomi!

Nova rumunska vlada

Z izjemo bivšega ministrskega predsednika in notranjega ministra so ostali vsi prejšnji ministri na svojih mestih

Bukarešta, 15. januarja p. Snoči pozno ponoči je bila kriza vlade rešena. Mandatar kron Vajda Voevod je po celodnevni razgovorih, ki jih je moral zvečer zaradi popolne izčrpanosti in onemoglosti začasnoprekiniti, je prišlo okrog 11. ponoči do končnega sporazuma. Kmalu nato je bil Vajda Voevod sprejet v avdicenco ter je predložil kralju v potrditve listo svoje vlade. Kralj je predlagano sestavo vlade odobril in so bili malo pred polnočjo novi ministri na dvoru zapriženi. Nova vlada je sestavljena takole:

predsedstvo: Vajda Voevod;

podpredsednik in notranje: Mironescu;

zunanje: Titulescu;

finance: Madgearu;

pravosodje: Popovici;
vojaška: general Samsonovici;
prosveta in vere: prof. Gusti;
poljedelstvo: Voicu-Nitescu;
promet: Mirto;
trgovina in industrija: Lugejeanu;
minister za Erdelsko: Hatiegan;
zdravstvo in socialna politika: Joanitescu

V novi vladi ni bistvenih izprememb. Od prejšnjih ministrov je odpadel samo notranji minister Mihalake. Za državne podtajnika pri predsedništvu vlade je imenovan Tillea, ki je bil na tem mestu že v prvi Voevodovi vladi. Nova vlada bo imela v parlamentu močno večino ter jo bodo podpirali vsi poslanci dosedanje vladne večine.

Italijanska kraljica v Beogradu

Beograd, 15. jan. AA. Nj. Veličanstvo italijanska kraljica je davi ob 7.50 na poti v Sofijo prispela na beograjsko postajo. Italijansko kraljico so pričakovali na postaji Nj. Vel. kralj. Nj. Vel. kraljica in njihova Vis. knez Pavle in knežinja Olga in ostali z njo v salonu dvorske čakalnice v razgovoru do odhoda vlaka v Sofijo.

Franceska razstava v Zagrebu

Zagreb, 15. jan. AA. Davi ob 11. je bila tu svečano otvorjena razstava sodobne francoske umetnosti. Razstavo je otvoril zagrebski načelnik univerzitetni profesor dr. Krbek. Razstava je pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza Pavla. Otvoritvi so prisostvovali francoski poslanik na našem dvoru Paul Emil Naggiar, ban savske banovine dr. Perović, generalni konzul francoske republike v Zagrebu André Boissier, predsednik Jugoslovenske akademije, rektor univerze, bivši rektor Umetniške akademije, kipar Meštrovič, mnogi zagrebski umetniki, višji uradniki in drugi člani zagrebske družbe.

Zagrebski načelnik dr. Krbek je imel ob otvoritvi razstave govor, v katerem je očrtal Jugoslavijo ter Hrvate posebej. Zahvalil se mu je francoski poslanik na našem dvoru g. Naggiar.

Split obsoja napade na Sokolstvo

Split, 15. jan. n. Danes se je vršilo protestno zborovanje splitskega sokolskega društva, na katerem se je razpravljalo o znani poslanici jugoslovenskih škofov proti Sokolu. Poslanico je sestavil krški škof dr. Sokol. Glavni govornik dr. Mirko Bujić je v svojem govoru naglasil, da ta naj-novejša protisokolska kampanja ni nič drugega, nego nadaljevanje prejšnje kampanje. V jubilejnim Tyrševem letu so katoliški škofje izrekli svoj anatemo proti Sokolu. Govornik je prečital škofovsko poslanico in pobil točko za točko Sprejeta je bila obširna resolucija, ki obsoja tako

sejanje mržnje med jugoslovenskim narodom in poudarja, da bo Sokol preko tega nadahneval svoje delo v duhu ljubezni, bratstva in sloge. Protestu Sokola so se pridružila tudi vsa druga nacionalna in kulturna društva v Splitu.

Iz državne službe

Beograd, 15. januarja. Z odlokom ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je napredoval v višjo skupino šef državne delavnice za proteze v Ljubljani Anton Tomine, Magister pharm. Nikolaj Grasselli iz Kamnika pa je bil imenovan za uradniškega pripravnika pri splošni državnim bolnišnici v Ljubljani.

Kafandaris sestavlja novo grško vlado

Atene, 15. januarja. AA. Venizelos je odklonil sestavo nove grške vlade. Predsednik grške republike je zato poveljal mandat za sestavo nove vlade Kafandarisu.

Carinske unije med Albanijo in Italijo ne bo

Pariz, 15. jan. AA. Havas poroča iz Londona, da je Albanija zaradi nastopa albanjskih nacionalistov in po koraku v Londonu odstopila od načrta carinske zveze v Italijo. Zato bo Albanija po vseli priliki zdaj skušala doseči le navadno trgovinsko pogodbo z Italijo.

Madžarski revolucionar pred sodiščem

Budimpešta, 15. jan. e. Janoš Hock, ki so ga madžarske oblasti pred dnevi aretirale, je sedaj v preskovanem zaporu v Törökiju. Proces proti njemu je napovedan za 19. januarja. Janoš Hock je bil predsednik vlade po prvi revoluciji na Madžarskem. Pozneje je zbežal na Dunaj, kjer je deloval vsa leta proti sedanji madžarski vladi. Nedavno se je vrnil na Madžarsko, ker ni mogel več živeti v tujini.

Obsedno stanje v Argentini

Buenos Aires, 15. januarja. AA. Listi poročajo, da je vlada sklenila podaljšati obsedno stanje v Argentini za nedoločen čas.

Schleicherjeve težave

Zakulisne intrige Papena s pomočjo veleagrarcev proti Schleicherju — Nasprotja med agrarci in industrijo

Berlin, 13. jan.

Nemška politika, ki je iz rok naroda popolnoma prešla v roke velikih gospodarskih skupin, stoji vedno bolj v znamenju intrig in zakulisnih bojov posameznih velekapitalističnih grup. Niti najhujše parlamentarne zmede niso ustvarjale tako neljubih in zapletenih situacij, kakor borbe neodgovornih ljudi, ki skušajo vsak po svoje pridobiti zase naklonjenost državnega predsednika in jo izrabiti za svoje sebične namene. Agrarci in industrija, do sedaj enako ali vsaj sporedno usmerjeni, sta prišli v ostro medsebojno borbo, ki je danes v ospredju zanimanja nemške javnosti.

Ofenzivo so začeli veleagrarci. Njihova strokovna in politična organizacija »Bund der Landwirte« je že stara. Bila je jedro pruske konzervativne stranke, ki je imela na državo in na prusko politiko vedno glavni odločilni vpliv. Je to družba neizprosnih junkejev, kateri so se radi gerilirali kot glavna opora prestola in države. Toda to je tudi že v Wilhelmovem času veljalo le tako dolgo, dokler je država spekulativnim veleposesnikom omogočala visoke profite. Če pa se je le približala njihovu žepu, so pokazali zobe in znali voditi brezobzirno opozicijo proti oni državi, ki so jo sicer smatrali za svojo domeno. Tako so proti Wilhelmovi vladi odkrito rebelirali proti projektu medrečnih kanalov, ki so imeli prinesiti znižanje žitnih cen; podobno so se v velhemenco uprli davku na dedščine.

Danes tožijo o težkem položaju nemškega poljedelstva in atakirajo Schleicherja, češ da ničesar ne stori za omiljenje agrarne bede. Pomniti pa je treba, da tu ne gre morda za nemške kmetce, katerim naj država pomaga, temveč za agrarne veleposjednike, za graščake in posestnike latifundij, ki so od svojih agrarnih veleobratov vedno živeli v izobilju. Za usodo nemškega kmeta se ta »zveza poljedelcev« prav malo zanima.

Res je sicer, da je rentabilnost veleposesev padla, toda to velja tudi za rentabilnost drugih, zlasti industrijskih podjetij. In vendar zahtevajo ti veleposesniki, da pretežno industrijska Nemčija daje baš njim posebno zaščito. Državni predsednik, ki sam izhaja iz istih krogov, je agrarnim težnjam zelo prijazen in tudi nemška vlada, zlasti od Papena sem je vodila vedno protekcijsko politiko v korist veleagrarcev. S posebno odredbo je zaščitila veleposesevstva pred eksekutivno prodajo, znižala je zemljiški in prometni davek, znižala je obrestno mero za hipoteke in omogočila konverzijo dolgov. Poleg teh pomožnih ukrepov, ki znašajo v številkih težke milijone, sta žrtvovali država in Prusija še v gotovini okrog 250 milijonov mark za sanacijo bednih agrarcev.

Toda to je za agrarce kaplja v morje. Papen, samo pristen »Juncker«, jim je vzbudil skomine po uvoznih kontingentih. Temu se je pa uprla industrija, ki se boji za svoj izvoz v one dežele, ki bi bile po kontingentih prizadete, in ki upravičeno poudarja, da bi zaradi zmanjšanja industrijskih produktov trpele tudi državne finance. Drug povod za konflikt med industrijo in agrarci je bila zaveza navedena o margarinah, ki je zahtevala od tovarnarjev, da morajo margarine prinešati gotovo količino

surovega masla. Ta naredba je naletela na nezadovoljnost na obeh straneh in je povzročila izbruh sovražnosti. Vlada je posredovala, žela je pa za to nehalnosti. »Bund der Landwirte« je podal javno izjavo, s katero ostro in ordinarno napada kancelarja. Ob enem pa toče tudi po industriji. Zveza industrije je udarila nazaj, in tako gre boj veselo dalje. Na sredi pa sedi Schleicher, predmet napadov od leve in desne.

Položaj je danes tak, da je desničarska velekapitalistična opozicija za vlado bolj opasna, kakor najradikalnejša levica. To je tudi Schleicherja napotilo, da je z javno izjavo zagrozil časopisu in desničarskim voditeljem z najstrožjimi merami, ako se protivladna in protidržavna borba ne ustavi. Ali bo ta energična gesta kancelarju Schleicherju mnogo pomagala, se danes še ne da preročevati.

Vsekakor pa se nemškemu tisku podčrtava mnenje, da na ostrem izstopu agrarcev in povsem nedolžen prejšnji kancelar Papen, ki smatra to pot za primerno, da izrine svojega naslednika. Saj je agrarna opozicija svoj čas tudi pomagala strmeljaviti Brüninga, zakaj ne bi zdaj naredila poti Papenu, izumitelju uvoznih kontingentov.

Namigava se, da je bila veleagrarne ofenziva ena važnih točk znane tajnstvene konference med Papenom in Hitlerjem. Menda ni slučaj, da sta se v odboru »Bund der Landwirte« za ostro protivladno izjavo posebno trudila Hitlerjeva pristaša Sybl in Wilikens, ki sta člana zveznega odbora. Tudi v agitaciji za deželnozbornske volitve v državi Lippe-Detmold skušajo hitlerjevci za sebe eksploatirati nasprotje agrarcev proti Schleicherju.

Eno je gotovo: izločitev parlamenta ni odpravila političnih intrig in mešetarjenja za oblast, marveč jih je poostrišla. Nemški narod pa ima zdaj priložnost gledati, kako se na njegove stroške bije boj za žepce velikega kapitala in premisskevatni o koristih, ki mu jih prinaša avtoritarni kurz.

Priprave za rekonstrukcijo vlade

Berlin, 15. jan. g. Iz neprestanih soredjemov stranknih voditeljev v državi pišarni se sklepa, da namerava državni kancelar general von Schleicher v kratkem rekonstruirati svojo vlado. Adolf Hitler bo svoje stališče uravnal po izidu volitev v Lippeu in se šele potem odloči, ali bo ostal v opoziciji ali pa se bo približal vladi. Gregor Strasser bo baje brez ozira na izid volitev v Lippeu postal podkancelar, nakar je baje pristal tudi centrum. Centrum bi v vladi zastopal voditelj njegovega knila strokovnih organizacij dr. Stegerwald-Govoric, da bi dr. Brüning vstopil v vlado kot zunanji minister, so preuranjene in neverjetne, ker boče državni predsednik Hindenburg na tem mestu obdržati Neuratha. Hugenburga nemški nacionalci splošno označujejo kot bodočega »ministra krize«, ki naj bi v svoji roki združil vsa gospodarska ministrstva.

Berlin, 15. jan. s. V zvezi z ostrimi napadi, ki jih je naperila agrarna zveza na Pomorjanskem protu politiki državne vlade in zaradi več članov v listu »Der Völkische Beobachter«, v katerih se ljudje pozivajo na odpor proti državi oblasti, je državna vlada izdala vsemu tisku v splošnem in tudi posameznim prizadetim osebam resno svarilo, da bo v primeru, če se bo ta hujšajoča agitacija nadaljevala, uvedla drakončne ukrepe.

Mariborski dogodki

Odpovedana skakalna tekma — 20 letnica Legatovega zavoda — Drobiž iz policijske kronike — Anton Seršen je izdihnil

Maribor, 15. junija.

Danes se je Mariborčanom zopet obljubil sneg, ki ga tako željno pričakujejo smučarji, s strahom in s skrbjo v srcih pa oni, ki niso preveč ali sploh nič založeni s snegom. Vendar je zaradi pomanjkanja snega morala biti odpovedana velika skakalna tekma na tukajšnji skakalnici, na kateri bi sodelovali najboljši jugoslovenski in inozemski smučarji. Promenada je bila precej zaspneta, tem več je pa bilo življenja, zlasti popoldne, pri Treh ribnikih, kjer se je drsalo staro in mlado.

Ob 11. popoldne je proslavil Legatovo enoletni trgovski tečaj v navzočnosti nekaterih zastopnikov javnosti, gojenk in gojencev zavoda 20 letnico svojega obstoja. Lastnik zavoda je v lepem govoru očrtal podrobnosti razvoja podjetja in svoje osebne težave, ki jih je moral prestopiti od leta 1913. do danes. Proslavo so otvorili gojenci, ki so zapeli himno »Lepa naša domovina«, zaključili so jo z državno himno. Gojenci in bivši absolventi so čestitali lastniku zavoda na lepem jubileju in mu izročili krasno diplomu. Nato je spregovoril še nekaj iskrenih besed in čestital gospodu Legatu vpolnoletni gimnazijski ravnatelj g. dr. Tominec.

Policijska kronika je zabeležila več prijav in ovdob, zaradi manjših prevar, tatvin, telesnih poškodb, kolesarjenja po prepovedanih potih in brez luči, zaljubljenja uradnih organov, kaljenja nočnega miru in nedostojnega vedenja. Delavcu Matevžu Sprahu iz Sevnice je bilo v soboto popoldne med 15. in 16. uro iz veže splošne bolnice ukraden črna pleskano moško kolo znamke »Waffenrad-Steuer«, vredno 1200 Din. — Zaradi nenadne slabosti se je zgrudil na cesti 37 letni hlapec Alojzij Hajl iz Kamnice. Reševalni avto ga je prejeljal v bolnico. — Opoldne je padla na poledenih tleh v Gosposki ulici 64 letna vdova Marija Kovačević in si poškodovala desno koleno. Tudi njo so morali prepeljati v bolnico.

Včeraj smo poročali o strašni rodbinski tragediji, ki se je odigrala v petek popoldne S.

na Boču v semici ob Dravi. Tam je med prepričim in v nastopu ljubosumnosti 39 letni dnmnar Anton Seršen ustrelil svojo 26 letno ženo Terezo v glavo in misleč, da je mrtva, se sebi pognal eno kroglo v levo stran prsi, drugo pa v čelo. Dočim je stanje žene razmeroma še dovolj povoljno, je Anton Seršen sročil ob 21. podlegel poškodbam.

Dober plen so imeli tezenski orožniki, ki so v Mariboru aretirali bivšega vratarja neke radvorske tvrde Vinka A., ki je ukradel sedlarskemu mojstru Mešičku iz veže Babečeve gostilne njegovo kolo. Ko se je A. danes opoldne z ukradenim kolesom peljal skozi Radvanje, so kolo spoznali Mešičkovi starši, pozvali sosedo in z njihovo pomočjo prijeli tatu in ga izročili orožnikom.

Pri obledeli, stvarimentkastni barvi kože, motnih obeh, slabem počutju, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanj, žlezočnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni boleznii je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozareček naravne Franc Jožefove grenčice. V zdravniški praksi »Franc Jožef« voda radi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov bolezni. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pri hripi

Je dober uspeh dosežen s Togonal-tableti. Ker mnogi zdravniki potrjujejo in uradno overjenih spričevalih učinkovito dejstvo Togonal-tablet, morete tudi vi z zaupanjem kupovati to zdravilo. Togonal-tablete se dobivajo v vseh lekarnah.

Odobreno od min. soc. pol. in nar. zdr. Br. 1437 od 5. 2. 1932. 1857

Glavna skupščina Sokola Ljubljana II.

Ljubljana, 16. januarja.

Obračun svojega plodonosnega dela v letu 1932. je polagal aglini Sokol II v soboto zvečer na svojem XXI. rednem obnem zboru. Ob prav številni udeležbi članstva se je starosta br. dr. Milan Šubić v lepih besedah spominjal največjega Sokola Nj. Vel. kralja Aleksandra in staroste SKJ prestolonaslednika Petra, med viharimi ovacijami zborovalcev. Bratsko je nato pozdravil zastopnika župne uprave podstarosta br. Milka Krapeža, starosta Sokola Ljubljana br. Kajzelja, zastopnika Sokola I br. Lozeja, starosta Sokola II. br. Šaplijo in zastopnika Sokola IV br. Groma. Izrekel je nato zahvalo kr. banski upravi in mestni občini, ki sta vedno podpirali stremenje Sokola II v vsakem pogledu. S pieteto se je spominjal umrlih bratov, predvsem mecena br. Kollmanna, ki je naklonil društvu v svoji oporoki 30.000 dinarjev in neumortega odbornika br. Ivana Miheliča. Spomin umrlih so zborovalci počastili s klicem: »Slava!« Nato je omenil vse važnejše dogodke preteklega leta, obenem pa sporočil članstvu, da stopa Sokol II v svoje jubilejno leto, ko bo proslavil svojo 25 letnico. Poudaril je važnost pokrajinskega zleta v Ljubljani, posebno sedaj, ko so se nasprotniki z vsa besnostjo vrgli na sokolsko organizacijo. S pozivom: naprej v telovadnico, da nas najde jubil. leto vsestransko pripravljene, je zaključil brat starosta svoj govor, nakar je predčital novoletno poslanico Saveza SKJ, ki je napravila zelo dober vtis na zborovalce.

Izbrpno tajniško poročilo je nato podal tajnik br. Franjo Murovec, iz katerega je razvidno, da je bilo društveno delovanje vse leto zelo živahno in smoteno. Odbor se je sestel k 15 sejam, kjer je reševal društvene zadeve. Društvenih prireditvev je bilo 6, sodelovalo pa je društvo na župnem zletu in na vsesokolskem zletu v Pragi. Društvena statistika izkazuje 434 članov, z naraščanjem in decu pa nad 600 pripadnikov. Marljivo je deloval veseliški odsek, v zadnjem času pa se je ustanovil gradbeni odsek z nalogo, postaviti Sokolu II prepotrebni lastni krov.

Razveseljivo je bilo poročilo načelnika br. Staneta Trčka. Delo v telovadnici se je razvijalo povsem normalno ter so redno telovadili vsi oddelki. Za vzgojo je skrbel vadijski zbor, ki šteje 18 članov in 5 članic. Vse delo v telovadnici je bilo posvečeno predvsem društvenemu nastopu, nato župnemu in vsesokolskemu zletu v Pragi. Sokol je priredil še 2 mladinski akademiji in 5 pešizletov, udeležili se je pa župni izborih tekem v odbojki in sodeloval pri slavnostih v šiški in Ribnici. Novoustanovljeni smučarski odsek šteje 35 oseb ter je priredil 13 izletov. Lep napredek je pokazal zlasti moški naraščaj, ki si je ustanovil lastni vadijski zbor, ki je skrbel tudi za prosvetno delo v telovadnici pri mladinskih oddelkih. V 633 urah je telovadilo 13.788 oseb povprečno 22 na uro. Slednjega je brat načelnik izrekel zahvalo vadijskemu zboru ter pozival zlasti starejše brate k vadbi v telovadnico, sicer pa manj govorjenja in mnogo, mnogo intenzivnejšega dela v telovadnici!

Prosvetno poročilo je podal prosvetar br. Karel Parcer. Prosvetno delo se je vršilo pač toliko, kolikor ga je v mestu, kjer imamo toliko kulturnih ustanov, mogoče. Bilo je 15 predavanj najrazličnejše vsebine, predredila se je Tyrševa proslava, proslava 1. decembra, v novembru idejna šola za novo članstvo itd. Knjižnica šteje nad 600 knjig ter se je predvsem poslužuje mladina, za tehnično izobrazbo članstva pa je na razpolago izvrstno urejena strokovna knjižnica. Nagovorov pred vrstami je bilo 28, med tem jih je priredil vadijski zbor moškega naraščaja 21. Udeležba pri vseh prosvetnih prireditvah je bila povprečno dobra.

Gospodarsko poročilo br. Jožeta Matjašiča izkazuje prav zadovoljivo bilanco. Vse inventar je vreden danes 41.670 Din, stavba na Prulah je vredna 70.000 Din, dočim znaša vrednost letnega telovadišča, ki meri 3450 kvadratnih metrov, 517.500 Din.

Zelo ugodno v tej težki gospodarski krizi je bilo poročilo blaginjaka br. Vinka Kocijana. Poslovanje se je vršilo v okviru rednega proračuna, ki ni bil preokorčen. Članarino je članstvo plačevalo še precej točno, vendar pa je morala društvena uprava nekaj članstva zaradi neplačila članarine ertati. Največja denarna pridobitev za društvo je bilo velikodušno volilo blagopojnega br. Kollmanna v znesku 30.000 Din, od tega se je votal znesek 15.000 Din novoustanovljenemu gradbenemu odseku. Aktivna so znašala 276.859 Din, pasiva 246.418 dinarjev, tako da je prebitek 30.441 Din. Proračun za leto 1933. izkazuje 22.528 Din dohodkov in prav toliko izdatkov. Blaginjsko poročilo je bilo soglasno sprejeto in je br. starosta izrekel posebno zahvalo neumornemu bratu blagajniku, ki že 10 let vodi društvene finance. Na predlog predsednika nadzornega odbora br. Draga Mohorčiča je bila izrečena razrešnica br. blagajniku in upravnemu odboru med živahnim odobravanjem zborovalcev.

Nato je predsednik gradbenega odseka br. Franc Štrukelj podal poročilo o ustanovitvi gradbenega odseka in predčital pravila, ki so bila soglasno odobrena in sprejeta. Soglasno je bilo sklenjeno, da se v teku leta preusnuje gradbeni odsek v samostojno »Društvo za zgradbo Sokolskega doma«. Na predlog br. Kramarja je bila nato prečitana kandidatna lista nove društvene uprave, ki bo predložena župni upravi v potrditev. Lista je bila soglasno sprejeta in bodo vodili Sokola II v tekočem letu: starosta br. dr. Milan Šubić, podstarosti br. Milko Krapež in Franc Štrukelj, načelnik br. Stane Trček, načelnica sestra Pepca Goršičeva, prosvetar br. Parcer, tajnik br. Keber, blaginjak br. Vinko Kocijan, člani uprave: Matjašič Jože, Pogačnik Matija, Puhova Marija, Jerperman Tone, Bučar Franc, Guštin Milan, Robek Jože, Kocijan Janez, Dolharčeva Vera, namestniki: Košakova Režika, Ivanjšek Franc, Pukef Franc, Stanič Ciril, revizorji: Petrovič Tone, Mohorčič Drago, Müller Tone, v razsodišču je še 9 bratov. Predsednik prireditelne odseka je br. Cimperman Tone, gradbenega pa br. Štrukelj in 17 članov. Ob koncu občnega zбора je bila soglasno sprejeta resolucija proti dr. Korosečim punkcijam in napadu škofov na Sokola; odposlana bo Sokolski župi Ljubljana, Savezu SKJ in kr. banski upravi.

Ker iskreno vsi želimo, naj vesel bo »Korotan«, po koncertu popeljimo v Slamičev ga restoran!

Avstrija je kršila mirovno pogodbo Francija bo zaradi tihotapstva orožja v Avstriji zahtevala sankcije

Pariz, 15. jan. AA. V današnjem »Echo de Parisu« priobčuje Pertinax članek o tihotapstvu orožja preko Avstrije na Madžarsko. Pisec ugotavlja, da člen 134 St. Germainse pogodbe in čl. 118 trianonske pogodbe prepovedujeta uvoz in izvoz orožja, municije in drugega vojnega materiala in da sta bila ta dva člena s strani Avstrije kršena. Čudno je, da Društvo narodov v tej stvari ni ničesar pokrenilo, prav

tako pa je treba vprašati tudi generalnega tajnika Društva narodov, zakaj o stvari ni spregovoril. Pisec vprašuje, ali naj francoska javnost mirno prenaša zaroto, ki lo kujejo proti državam Male antante. Dolžnost francoske vlade je zdaj, da zahteva sankcije in da preprope francosko tranšo mednarodnega posojila za Avstrijo, dokler ne ugotovi dobre volje avstrijske vlade.

Tajna mobilizacija na Madžarskem

Dunaj, 15. jan. g. Pozni večerni dunajski list »Der Telegraph« objavlja v senzacionalni obliki vest, da so v Pragi razširjene govorice o madžarskih pripravah za tajno mobilizacijo. Po tem poročilu je baje madžarska vlada izdala naredbo, po kateri so vsi rezervni oficirji s 1. marcem pozvani na orožne vaje. Z nadaljnjim naredbo je baje vsem moškim od 18. do 26. leta prepovedano izdati potne liste za potovanje v inozemstvo. List češkoslovaškega ministrskega predsednika poroča, da bodo države Male antante v Budimpešti protestirale proti vojaškim pripravam

Madžarske. Češkoslovaški tisk nastopa v zvezi s temi vestmi zelo ostro proti Madžarski. Po poročilih iz Berlina je »Berliner Tageblatt« po naročilu iz Budimpešte že demantiral te vesti, češ da se slične senzacionalne govorice o mobilizaciji na Madžarskem pojavljajo periodično samo zato, da bi kompromitirale Madžarsko. Zato jih uradna mesta v Budimpešti ne smatrajo niti vredna demantija. V Pragi pa se kljub temu uporno vzdržujejo te vesti in poudarja, da bo praška vlada uradno zahtevala pojasnila.

Občni zbor Sokola Štepanja vas

Včeraj popoldne je polagal bilanco svojega delovanja tudi Sokol v Štepanju vasi. Občni zbor se je vršil ob 14. v Sokolskem domu, otvoril ga je podstarosta brat France Kregar, ki je opravil odstopno bolnega staroste Franca Slane. Z ogorčenjem je podstarosta obsodil nastojavnih se je prav toplo občini Dobrunje panje cerkvenih krogov proti Sokolstvu, za izkazano pomoč ter vsem dobrotnikom Sokola v Štepanju vasi. Tajniško poročilo je podal br. Ropič, blaginjsko br. Genusi, načelnisko pa br. Zitnik. Iz poročil vseh funkcionarjev je bilo razvidno, da je bilo delovanje društva vsestransko agilno in plodonosno ter beleži lepe uspehe.

Pri volitvah je bila soglasno izvoljena predložena lista in sicer: starosta br. Franc Slana, podstarosta Franc Kregar, načelnik Rudolf Zitnik, načelnica Anica Hrenova, prosvetar Rajko Pirnat, odborniki: Franc Bajda, Ivan Brunčič, Ivan Genusi, Anica Hrenova II, Franc Kregar ml., Joško Kregar, Eno Ropič in Janez Vrbinc, namestniki: Anton Novak in Viktor Perpar, nadzorni odbor pa tvorijo Franc Anžič, dr. Franc Lokar in namestnika Jože Anžič in Rudolf Lubej, častno razsodišče pa predsednik dr. Franc Lokar, podpredsednik Anton Novak, zapisnikar Edo Ropič in člana Franc Slana in Rudolf Zitnik.

Sokolski vlak iz Beograda

Oficijno je otvoril ljubljant Ljubljanski Sokol svoje jubilejno leto dne 1. oktobra 1932 s člamskim sestankom in sestavo zletnega odbora. V okviru proslav Ljubljanskega Sokola pa se bo vršil na predvečer rednega občnega zboru v Filharmonični dvorani jubilejni koncert Glasbene Matice kot naslednice pevskega zbora Narodne Čitalnice v Ljubljani, ki so jo ustanovili člani »Južnega Sokola«, blagopokojni br. Fran Drenik, br. Ravnihar, oče sedanega predsednika br. dr. Vladimirja Ravniharja, Costa, Grasselli in drugi narodni borci. Glasbena Matica, zavedajoč se tega pomembnega jubileja, se je rade volje odzvala povabilu Ljubljanskega Sokola ter bo priredila v soboto 21. t. m. koncert v Filharmonični dvorani s izbranim sporedom. Pri koncertu sodelujejo veliki matični orkester, slovenski vokalni kvintet, gospa Pavla Lovšetova ter mešani pevski zbor Glasbene Matice. Najprivlačnejša točka v glasbenem pogledu bo gotovo Sukova simfonična koračnica »V novo življenje«, ki je že na vsesokolskem zletu v Pragi napravila netrizen vtis pri vkorakanju sokolskih mas na telovadišče. Br. Suk je dobil tudi na letošnji olimpiadi v Los Angelesu prvo nagrado za svojo koračnico.

Kako veliko zanimanje je za koncert, nam najbolje dokazuje najavljeni prihod posebnega sokolskega vlaka iz Beograda. Pa tudi po ostalih krajih naše banovine vlada za koncert veliko zanimanje. Bratska zunanja društva naj si vstopnice pravočasno telefonirno ali brzojavno rezervirajo v Matični knjižarni. Po koncertu bo prijateljski sestanki v vseh restavracijskih prostorih Zvezde. Vse Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo je vjudno vabljeno h koncertu, da tako s svojo obilno udeležbo izkaže priznanje naši vrli Glasbeni Matici. Podrobnosti glede prihoda beograjskih Sokolov bomo pravočasno sporočili.

Čudna usoda novorojenčka

Radeče, 16. januarja. Ze 21. decembra se je raznesla po vasi Jagnjenica govorica, da je 18letna neomazena Helena N. spovila nezakonsko dete, ga zadušila in nekje zakopala. Drugi dan je bila pri banovinskem zdravniku v Radečah, ki je ugotovil po priložnem postelječeh, ki je moral biti otrok dojen, kar of, da je dekle odločno tajilo. Orožništvo pod je vodstvo komandirja g. Čiglarja je šlo intenzivno na poizvedovanje. Dne 29. decembra pa je Helena prinesla orožnikom zdravo dete in trdila, da ga je rodila v vlaku v stranišču med postajama Laško in Celje.

Vsem njenim čudnim navedbam pa radeški orožniki niso verjeli, ampak so nadaljevali svoja poizvedovanja. Ugotovili so, da je Helena vzela otroka v porodnišnici v Celju od živene bolne L. M., da bi s tem zabrisala sled detomora. Ponovna zasli-

ševanja so rodila uspeh. Ko je Helena vrtela, da ne more več tajiti, je te dni priznala svojemu fantu, da je otroka spovila in ga zakopala v gozdu. Fant je šel izkoptat trupelce in ga prinesel banovinskemu zdravniku dr. Matku, ki je izvršil obdukcijo in ugotovil, da je bil otrok ženskega spola rojen živ in je zaradi izkravitve skozi popkovo umrl.

Zima pritiska

Berlin, 16. jan. AA. Nemčijo je dosegel val mraza, ki je posledica hudih viharjev. Vreme je jasno in solčno. Preteklo noč je topolmer nenadno padel v Vratiska, vi na -15, v Berlinu na -18, v Schwarzwaldu na -14, na Bavarskem na -15 in v Rudogori na -18 stopenj. Zdi se, da bo hudi mraz držal še več dni.

Moskva, 15. jan. g. V Sibiriji, posebno v severnih sibirskih premostovnih revirjih, je pritiskal izredno hud mraz, ki je spravil topolmer na 60 stopenj pod ničlo. Vse »a« so popoznala zamrzene. Led je debel več metrov. Zanimivo je, da je v rudniških razmeroma zelo toplu in znaša razlika v temperaturi nad zemljo in pod njo 70 do 75 stopenj.

Bukarešta, 15. jan. AA. V Besarabiji pritiska silovit mraz. Iz osamjenih nasebin poročajo, da je zmrazilo več desetih ljudi. Ruski begunci, ki so prišli preko Dnepra, pravijo da divja mraz tudi v Ukrajini, kjer je takisto število človeških žrtve veliko.

Potres na Angleškem

Manchester, 15. jan. s. Precejšnje razburjenje so povzročili davi štiri močni potresni sunki, ki so jih razočeno čutili v mestu in bližnji okolici. Potres je bil tako močan, da so se razbile šipe v oknih. Oprava v stanovanjih se je zazbala, več šibkejših zgradb pa je bilo močno poškodovanih. Človeških žrtvev potres ni zahteval, pač pa je izzval veliko paniko.

Španski monarhisti pobegnili na Portugalsko

Lizbona, 15. jan. AA. Z neko jadrnico je danes semkaj prispelo 29 španskih monarhistov, ki so nedavno tega pobegnili iz internacije v Vili Cisnerosu. Begunci so potovali na priprosti jadrnici z malim pomožnim motorjem in so bili na debelem morju 14 dni. V Lizbono so prišli popolnoma izčrpani od pomanjkanja in mraza.

Pred železničarsko stavko v Španiji

Madrid, 15. jan. s. Turka se boje, da bo izbruhnila splošna stavka železničarjev, ker hudo voditelj železničarskih sindikatov pokazati, da ne odobrava politiko socialističnega ministra za delo. Ministrski svet je včeraj sklenil predložiti parlamentu zakonski načrt, po katerem pridejo prestopiti upora in stavke v tovarnah za razstreljiva in municijo pred izredna sodišča.

Prodaja vina v Ameriki

Newyork, 15. jan. s. Praval odbor senata, ki proučuje vprašanje prohibicije, je sklenil dovoliti prodajo 3,5 odst. vina. To zadnji dodatni člen bo priključen zakoniku, ki je bil 21. decembra sprejet v reprezentančni zbornici in po katerem bo dovoljena prodaja 3,2 odst. vina. Kafirski vinogredniki protestirajo zoper omejitev alkohola v vinu, češ da se jim v tem primeru ne izplača obdelovanje vinogredov.

Potresi v Bolgariji

Sofija, 11. januarja p. V dolini reke Marice čutijo že nekaj dni lažje potresne sunki. Potresi doslej niso povzročili nobene škode, vendar pa so izzvali med prebivalstvom veliko paniko.

Objave

Pleena umetnika Pia in Pino Mlakar, ki sta z ogromnim nepehom nastopala koncem oktobra 1932 na samostojnem baletonem večeru v operi, priredita zopet plesni večer in sicer v ponedeljek 23. t. m., na kar že danes opozarjamo vse prijatelje plesne umetnosti. Večer bo izven abonmna.

Vesela dunajska dekletka samo še danes ob 14.15 v Elitnem kinu Matič, ZKD bo predvajal samo še danes nepreklono zadnjikrat vesek in zabavni film »Vesela dunajska dekletka« ali »Hčerke dvornega svetnika«, v glavni vlogi znani in priljubljeni Willy Forst. Torej pohitite danes ob 14.15, jutri bo prepozno!

POD POKROVITELJSTVOM
NJ. VEL. KRALJA
ALEKSANDRA I.

21. I. 1933 TABOR

XIII. SLOVANSKI VEČER

OD SOBOTE DO PONEDELJKA

Ljubljana, 15. jan. Ze ves tečen se je vreme nekam čudno držalo, vse je kazalo, da dobimo vendar enkrat zimo in z njo izdatno množico snega, ki ga smučarji bolj kakor željno pričakujejo. Že med tednom je večkrat narahlo snežilo, v nedeljo dopoldne je pa začel nalezavati sneg gosteje in kmalu je bila Ljubljana z okolico vred pobeljena. Sicer ga je padlo samo nekaj centimetrov, pa je vendar dovolj, da so se popolne polavile številne brhke smučarke in hlačar in pisanih pulverih in žemperjih, z njimi vred seveda tudi smučarji. Razgibala se je vsa ljubljanska okolica. Na Katarini so čmeli kar silajno smuko in tudi oni v Podutoku se niso pritoževali. Glavni kader smučarjev so je pa že v soboto popolnoma in davi zarana ubral na Gorenjsko, v idilično obmejno Dolino, v Planico, kjer so bile napovedane prve večje smučarske tekme. Na stotine drugih je šlo v Bohinj, ki že od nekdaj slovi po svojih krasnih terenih. V soboto dopoldne zvečer in davi je na kolodvoru vršalo kakor v panju: samo smučarji in izletniki, oprta na nahrbtniki, tornistri, dilačmi, mazani in vsi potrebni robo.

V Ljubljani so nam pustili pravo tiho zimsko razpoloženje. Kar se ni mladine smučalo, je bila na drsališču SK Ilirije, kjer je prav veselo rajala ob zvokih radia in gramofona.

Sijajno uspel večer Jadranske Straže

Prireditve Jadranske straže, naše eminentne nacionalne organizacije, so postale že tradicionalne. Posetniki se zavedajo nalog te družbe in posejajo vsakoletne prireditve v velikem številu, da tako moralno in gnotno podpro njegova izvršena stremeljenja.

Tudi sobotni večer Jadranske straže, ki se je vršil v veliki dvorani in vseh stranskih prostorih hotela Uniona je, kakor vsako leto, posetilo veliko število občinstva z mnogimi oddelnimi predstavami oblastev, vojaštva in raznih korporacij, med njimi podban dr. Pirkmajer, divizionar generalstabi brigadni general Popović, brigadni general Antonije Pekić, češkoslovaški konzul Sevič, senator dr. Rožič, ga. županja Pucova, načelnik dr. Rudolf Marn, ravnatelj Jug, mestni fizik dr. Rus, dr. Pless, referent za artiljerijo polkovnik L. Novaković, žandarmerijski poveljnik polkovnik Tartaglia, načelnik štaba podpolkovnik Jovan Sokolović, ravnatelj dr. Dular, profesor Burian in mnogi drugi ugledni gostje. Skoro vsi gospodje so bili s svojimi soprogami. V velikem številu so se večera udeležili tudi mlajši častniki ljubljanske garnizije. Seveda je bil navzoč tudi ves krajevni odbor društva. Posebno silovitost je dalo večeru rekordno število narodnih nos, ki jih je bilo nad 100 in so po svoji pestrosti ustvarile prireditvi značaj posebne narodne manifestacije. Posebno so se odlikovale skupine češkoslovaških in koroskih narodnih nos iz Ziljske doline in Roža, ter skupina primorskih nos. Zastopane pa so bile tudi poljske, ruske, črnogorske, muslimanske in dalmatinske narodne noše. Pozornost je zbujala narodna noša z Omišlja, ki jo je nosila seveda prava Omišljanka.

Velika uniońska dvorana je bila vsa okrašena z emblemi pomorstva, trobojnicami in podobno prestolonasledna, pod katerega pokroviteljstvom je bila ta prireditve. Na odru sta stali dve transparentni piramidi, ki sta žareli v narodnih barvah. Vrh vsake piramide pa je stal lepo izdelan model hidroaviona.

Z revijo narodnih nos ob 21. se je pričel spored. Nestrojni prelestni barvi so se stopnjevali raznobarni reflektorji, ki so z balkona usipali snope žarke luči v dvorano.

Pod vodstvom ge. Ševčikove, ki je plese nastudirala, in g. Ryške je skupina češkoslovaških narodnih nos s člani društva izvajala češke narodne plese. Marcelin, Hulan, Manaster in Slovák, ki so jih plesali po orig. nalihi glasbenih motivih, so vsem zelo ugajali in so bili plesalci deležni glasnega priznanja. Sledili so jugoslovanski narodni plesi z značilnimi koli, nastop primorske skupine, ki je zapela »Soča voda je šumela«, in Koroscev, ki so pod vodstvom Jaka Špicarja zapeli svojo narodno. Po oficelni polonezi, ki sta jo otvorila podban dr. Pirkmajer z gospo Cukavac in general Cukavac z gospo podbanovo, se je razvil živahno plesno rajanje, ki ga je vodil plesni učitelj Jenko. Neumorno je igral jazz-orkester Sokola I.

Datta de Albertis:

Mrtva zvezda

V vrtoglavi višini, kamor se je bila dvignila njegova duša, je tragedija izgubila vso svojo veličino, vso svojo grozo. Sprostil si je srce, da se je vzpel tako daleč, da se mu je zdel svet bešen, bolan in zloben.

S hladnostjo nadčloveka, ki se zna brez pomiselnosti otresti zla, ki se mu je kakor časa zdela sreča, z mrzlo silo odločnega moza, ki ne dopušča prevare in hinjenja, se je zavedel, da je sam, kakor so sami junaki in bogovi.

Ni poznal kesanja in spominov vesti. Nedaleč od njega je ležala njegova žena, pokrita z belim platnecim prtom, kjer so se poznale dovršene oblike telesa, da je bila videti kakor bel kip iz marmorja.

Nalik umetnika, ki po dolgem, utrudljivem ustvarjanju opazi, da kip ni tako popoln, kakor si ga je bil v mislih ustvaril, je svoje delo uničil...

On, oboževalec zvezd, — Sablist so mu pravili izbrani prijatelji, ko so ga hodili obiskovat v njegov observatorij, ki se je dvigal znad streh in kazal svoje opečne kocke — on je tako rad pozabil svojo učenost in pohitel dol k

saj so plesalci vedno znova zahtevali ponavljanje posameznih točk. V vseh prostorih je vladalo presrečno razpoloženje. Za telesne užitke je bilo po bilježih, ki so jih oskrbovale gospe, kar najboljšje preskrbljeno. Velik naval je bil na fotografske atelje, ki ga je postavila drogerija Gregorič. V par minutah si lahko dobil svojo fotografijo, na kateri si bil upodobljen kot kapitan, preprost pomorščak ali morsk razbojnik. Vso garderobo so predstavljale kulise in je bilo za metamorfozo treba le glavo vtakniti skozi pripravljene izreze.

Zanimivost večera je tudi bila, da so pri običajnih cvetličnih valčkih in četvorcih namesto cvetlic prodajali čipke s šaljivimi ljubezenskimi napisi, po katerih so plesalci kaj radi segali.

Ves večer je potekel v lepem razpoloženju pozno v noč, čeprav so si plesalci želeli še godbe, da bi jim podaljšala prijetno zabavo.

Grencica Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Predavanje dr. Bajiča pri »Soči«

V soboto zvečer je »Soča« imela svoj običajni tedenski sestanek v dvorani pri »Levu«. G. Sfiligoy je v imenu društva s toplimi besedami pozdravil predavatelja, sodnika g. dr. Stojana Bajiča, ki je nato pred poslušalci razvil pisan, živahen film sodobne Nemčije, kakor ga je nedavno sam doživel, ko se je mudil na studijskem potovanju po Evropi. Očrtal je težnje nemškega nacionalno-socialističnega gibanja, ki stremi v zunanji politiki predvsem po reviziji mirovni pogodbe, propagando ekspanzijo nemstva na slovanski Vzhod in sanja o trovezvi: Anglija, Nemčija, Italija. V notranji politiki se Hitlerjev program izčrpa v ogorčeni borbi proti levici, zlasti proti socialnim demokratom in židom in z živimi primeri je predavatelj dokazoval, kakšne srove, barbarske metode uporablja Hitlerjev pri tem. Kakšne načelne, ideološke fundirane linije hitlerizmu nima, kar se izraža v večnem laviranjem sem in tja: nekaj časa so za federativno ureditev Nemčije, potem spet za najstrožji centralizem, nekaj časa so proti parlamentarizmu, potem so spet njega najbolj goreči poborniki. Hitler je svojemu gibanju voditelj bolj po bajni glorioli, ki se mu je napeleta okrog glave, kakor po idejni moči svoje osebnosti. Značilno je, da njegovih govorov hitlerjevski tisk nikoli ne objavlja, tako so plehki in prazni. Gregor Strasser, ki je vsekakor bodoči voditelj nemškega nacionalnega socializma, je lani postavil program, ki upa najti rešitev nemškega življenja v takšnih fantastičnih ukrepih, kakor so razselitev velenost, odprava obrestne mere itd. Hitler sam izrečno poudarja, da nacionalni socialisti ne marajo postaviti nobenega ideološkega programa, temveč samo slovesno izjavljati, da »verujejo v vse, kar bo zraslo iz nemškega hrastat. — To je pač program, kakršen se najbrž pri nobenem drugem narodu ne bi mogel obnesti. — Nato je dal predavatelj predvajati serijo nazorov govornih skiptičnih slik po fotografskih posnetkih ki jih je skoraj vse sam napravil na potovanju. Ob sliki in besedi je poslušalec današnja Nemčija v ostrih obrisih stopila pred oči. Figure hitlerjevskih voditeljev, gospodarski centri Leipziga in Berlina pa proletarska predmestja, dolge kolone Stahelma (ki je nemška zveza bivših frontnih bojevnikov), hitlerjeve, socialnodemokratskih in komunističnih delavcev. Vsa potlačena praznata današnjega nemškega življenja vsa revščina duha je v teh vernih posnetkih prišla do izraza. Veliki trgi sredi Berlina so pustili in prazni, iz spomenikov davne nemške prošlosti pa se zmerom diha vsa bolestna prepotenost nemškega nacionalizma. Za živo nasprotje temnim slikam iz današnje Nemčije je dr. Bajič pokazal nekaj posnetkov čudovito lepe, harmonično ubrane slovanske Prage ter Pariza, da se je vsa dvorana oddahnila ob njih. In ko je na koncu pokazal še nekaj pristranskih slik naše slovenske in jugoslovanske pokrajine, je slednji poslušalec rad verjel predavateljevi besedi, da nam Slovencem prav nič ni treba hoditi iskat kulture in vsega dobrega v Nemčijo, kakor je naša stara navada, temveč da rajši kar ostanimo na svojem, v tem, kar imamo, in zaupajmo v lepo bodočnost.

Dvorana se je predavatelju zahvalila s prisrčnim aplavzom, z lepim nagovorom

pa se je še posebej zahvalil g. prof. Bačić in izrazil nado, da bo dr. Bajič Sočane seznanil še z drugimi sosedami. Pevski zbor Krakovo-Trnovo je lepo zapel, g. Sfiligoy pa je na koncu vse povabil na predavanje prihodnje soboto.

Sadni sejem v kavarni

Mala senzacija za Ljubljano je bil danes sadni sejem, ki ga je priredila Kmetijska družba v prostorih bivše Narodne kavarne Ob velikih oknih, kjer so še pred meseci sedeli gostje, srebačjo kavo in prebirajoč novice, so se danes zasmajale v belo zimsko nedeljo kolekcije izbranih, sočnih jabolk. Vstop na »sejem« je bil seveda svoboden in tako so že v teku dopoldneva stopili v bivo kavnarno številni ljubitelji sadja, zlasti tudi skrbne gospodinjice. V prostorni dvorani je razstavljenih nad 80 zabojev jabolk. Posebno lepe so kolekcije kanadk, bobovcev, londonskega pepinaka, ananasa, šampanskijh renet, pozimi zelo zdržnega koroskega belega rožmarinika in vzdržnih mošančkov, ki bodo gotovo prestale Veliko noč, če jih prej ne pohrustate, seveda.

Vse to so stajarska jabolka. Kmetijska družba je nakupila veliko zalogo in tako pomagala v stiski stajarskim sadjarjem, da so po primernih cenah unovčili lansko obilno in lepo letino, obenem pa nudili ljubljancem priliko, da dobijo dobro blago po zmernih cenah, ker je posredniški dobiček izključen. Jabolka so v izbiri po 2 do 5 Din kg.

Sejem bo odprt še jutri, v ponedeljek. Sezite po jabolkah, zadovoljni boste z izbiro kakor tudi s cenami.

Usodepolna stava

V Dobrujanah so v soboto ponoči poplaval fantje, vino jim je zlezlo v glavo. Pa sta si izmislija 23letni plesarski pomočnik Rudolf Šimec in 20letni mesar Josip Anžič, da bi se z motorjem peljala v Ljubljano. Sklenila sta stavo med drugimi, da bosta za vožnjo iz Sostrega v Ljubljano in nazaj v Sostro rabila največ 7 minut. Res sta tvegala riskantno vožnjo, v peklemskem diru sta jo okrog 3. zjutraj ubrala proti Ljubljani in nato nazaj v Sostro. Vožnja je kljub vsej brzini potekala dokaj srečno. Ko sta pa zavozila v cilj, je Anžič, ki je šofiral, zavozil v obcestni kamen. Suneč je bil tako slovit, da je šimec vrgel kakih 10 m visoko v hrib, kjer je samo začel in obeležal. Anžič je pa z razbitim motorjem vred nezvesten obeležal na cesti. Ob 4. zjutraj je bila o nesreči obveščena reševalna postaja, nakar so oba ponesrečena vozača prepeljali v bolnico. Tam so ugotovili poleg vidnih zunanjih tudi hude notranje poškodbe. Anžič kakor šimec imata pretreseno možgane. Anžič je bil še vse dopoldne nezavestno, popoldne se je pa stanje obeh nekoliko izboljšalo.

Človekoljubno delo JRKD v dvorskem okraju

Popoldne ob 16. je priredila JRKD za dvorski okraj koledovanje v telovadnici ženske realne gimnazije in je pri tej priliki obdarovala 50 revnih otrok z obutvijo, oblačilom in drugimi potrebnimi stvarmi. V obeležni telovadnici se je zbralo veliko število mladičkov, ki so bili določeni za obdarovanje, z njimi pa so prišli tudi starši in seveda tudi mnogo drugih otrok, ki so si poželeli daril kolektivno, a je bilo vseh njihovi 50 malih tovarišev potrebnih, kakor so določili po vsestranskem pretresu gospodje pri JRKD v dvorskem okraju.

Nestrpnih obrazov so malčki čakali, da bi se obdarovanje vendar že pričelo in so obračali oči na tri dolge stopnice, ki so bile vse obložene z zavetki, drug večji od drugega.

Poleg njih pa je bilo tudi več vrst pirnatih vročic z raznimi skladnimi dobrotami. Seveda ni mogla nestrpnosti malčkov potlačiti niti tamburaška godba, ki je ves čas svrila poskočne koraknice in so se oddahnili šele tedaj, ko je prišel v telovadnico sam gospod župan dr. Puc z ravnateljem Jugom. Dr. Murmč je nagovoril vse navzoče in pojasnil, da je to koledovanje le prilika, s katero hoče JRKD v dvorskem okraju pokazati dobro voljo in pomagati revežem. Prosi je g. župana, naj še on spregovori in nam da upanja za boljše čase.

Bilo je sedem suhih let... je prišel g. župan, in kakor so se v sv. pismu suha leta vrstila z debelimi, tako smemo tudi sedaj pričakovati, da bodo sedanjim

kritičnim letom sledila leta blagostanja. Za sedaj pa velja le držati in vsak po svojih močeh pomagati potrebnemu bližnjemu.

Člani organizacije so predvajali simolično igro s petjem, ko prišlo kralji iz Jutrove dežele z darili do betlehemskega hlevčka. Otroci so igri z zanimanjem sledili, največje veselje pa jih je prešinilo, ko je prišel g. Urbančič razdeljevati laro-ve, katerih so nekateri prejeli tri ali celo štiri zavetke.

Govoril je še domačin ravnatelj Jug, ki je kot načelnik organizacije JRKD poudaril, da naj stranka v dvorskem okraju za to svoje človekoljubno delo ne pričakuje nobene pohvale, saj so ji najlepše priznanje veselje in radost v obrazih obdarovanih otrok, ki jim bo ta dan ostal nepozaben. Seveda pri tej priliki niso pozabili Nj. Vel. kralja in je godba zaigrala državno himno, ki so jo vsi stoji poslušali.

Poleg 50 obdarovancev so vsi otroci, ki so bili v dvorani navzoči, in teh je bilo še tako število, prejeli vsak po en zavetek sladkih dobrot.

Priprave za dan lepe knjige

Danes so se zbrali v hotelu Metropol povabljeni zastopniki osrednjih kulturnih društev, založništva in listov, da se posvetujejo o inicijativ, ki jo je dalo društvo »Krk« glede uvedbe stalnega dneva lepe slovenske knjige. (»Jutro« je o tem predlogu že obširneje poročalo.) Navzoče je pozdravil predsednik »Krk« g. Rostan. Dal je besedo tajniku g. Podbevšku, ki je razložil in pojasnil predlog »Krk« in prevzel vodstvo ankete. K besedi so se oglašili: predsednik Slovenske Matice g. dr. Dragotin Lončar, tajnik Zveze kulturnih društev g. dr. Mihelak, zastopnik Prosvetne zveze in Mohorjeve družbe g. dr. Pogacnik, zastopnica Zenskega saveza in nekaterih drugih ženskih organizacij ga. Min-

ka Kroftova in prof. Fran Kobler.

Debata se je predvsem sukala okoli širšega, prav umestnega in simpatičnega predloga, ki ga je postavil g. dr. Lončar, da naj se namreč začne velika kulturna akcija v pomoč ustanovam in korporacijam, ki predstavljajo vrhove naše duhovne kulture ali pa takim ki jih bo treba še ustanoviti, da se izpolnijo vrzeli v naši kulturi. Za to akcijo pa so v teku šele prve priprave in bo treba zadevo preresetati v ožjem krogu najbolj poklicanih zastopnikov.

Lepa knjiga je danes pri nas razširjena tako, kakor ni bila še nikdar doslej. Niti ni potrebna — zlasti sprčo znane agitacijske slovenski založništve — posebna propaganda: lepi knjigi posvečen dan bo samo izhodišče za manifestacijo naše celotne duhovnosti. — To so misli, ki so jih posamezniki poudarjali v anketi. Pokazala se je popolna soglasnost v načelih in je bilo sklenjeno, da se izpodbuda »Krk« glede dneva lepe knjige s priznanjem sprejme, vse podrobnosti pa bo izdelal akcijski odbor, v katerega stonijo zastopniki šestih društev, med njimi »Krk«, ZKD, Prosvetne zveze, ženskega saveza in Zveze kmetičkih fantov in deklet.

Tragedija mlade služkinje

Zjutraj okrog 9. je bila reševalna postaja pozvana na pomoč v Gledališko ulico 12, kjer so našli v stanovanju trgovca Rudolfa Zoretza zastupljenjo služkinjo Anico Plevnikovo, rojeno 15. julija 1908. Vsaka pomoč je bila zaman, kajti nesrečna Anica, ki je najbrž vso noč vdihavala strupeni plin, je bila že mrtva. To je ugotovila tudi policijska komisija, nakar so truplo nesrečnega dekleta preneli v mrtvašnico k Sv. Križu. Vzrok samomora ni znan, baje je bilo dekle že več dni zelo potrto.

Sokolski načelniki so zborovali

Seja zbora društvenih načelnikov na Taboru — Priprave za pokrajinski zlet v Ljubljani — Lep razvoj belega sporta v Sokolu

Ljubljana, 15. januarja.

Načelnišтво Sokolske župe Ljubljana je sklicalo danes ob 9. dopoldne na Taboru sejo zbora društvenih načelnikov, ki je bila posebne važnosti zlasti glede na letošnji pokrajinski zlet v Ljubljani. Udeležba je bila še precej zadovoljiva, saj se je udeležilo zbora 37 edinic. Dosti edinic pa se je opravičilo, ker so imele svoje društvene občne zборе. Sodiimo torej, da današnja nedelja za tako važno zborovanje ni bila posebno srečno izbrana. Točno ob 9. je otvoril sejo br. župni načelnik Loize Vrhovec, pozdravil vse navzoče brate in sestre, nakar je takoj prešel na dnevni red.

Prva točka sporeda je bil razgovor o nastopu Sokolske župe Ljubljana s svojo posebno točko na I. pokrajinskem zletu SKJ. Župni načelnstvo je sprejelo dva predloga in sicer prvi predlog br. Pavšiča, da nastopi župa s simuliranimi vajami 50 do 60 telovadcev v skupinah, ki bi izvajali panoge iz lahke atletike, tako met krogle, kopja, diska, žoge, skok v višino ob palici, triskot itd. Pri tej točki bi prišla v poštev le ljubljanska in najbližja okoliška sokolska društva, ker je tem skupno vezbanje omogočeno, ne tako podelskim društvom. Drugi predlog župnega načelnstva pa je bil, da bi župa nastopila s prostimi, tako zvanimi hulejimi vajami br. dr. Viktorja Murmka iz L. 1923 ob 60letnici ljubljanskega Sokola. Te vaje bi skupno izvajali člani in članice. O obeh predlogih se je razvila debata ter se je po vsestranskem razmotirvanju osvojil prvi predlog, da nastopi župa z lahkoatletičnimi vajami. Vaje bo župni tehnični odbor razposlal vsem društvom s slikami in primerami pojasnili, tako da bodo pri tej točki lahko sodelovala tudi podelska društva. Točnejše podatke o tem nastopu bo dalo načelnstvo na prihodnji seji zbora društvenih načelnikov.

Zelo zanimivo je bilo nato poročilo smučarskega odseka župe Ljubljana, ki ga vodi br. inž. Nace Perko. Župni smučarski odsek se je ustanovil 20. decembra 1932 ter si je izvolil za predsednika br. inž. Perka, podpredsednika br. inž. Pogačnika in za tajnika br. Cirila Staniča. Prva naloga župnega smučarskega odseka je bila prireditve župnega smučarskega tečaja, ki se vrši te dni na Veliki Planini pod vodstvom br. dr. Kmetiča in br. inž. Pogačnika.

V ženini sobi je podzvestno odprl neki predal. Takoj ga je spet zaprl. Sram ga je postalo. Toda roka ga je sama odprla že drugič.

Med kupom čipk, svile, trakov, je zagledal kopico vijoličastih pisem, povezanih z belim trakom, ki so ležali tam, kakor bi jih bil nekdo v naglici skril v predal. Razvezal je trak: »Gospo Hilariji Ferrando.« Ime, ulica, številka, kraj, Moška pisava.

Od presenečenja mu je zastal dih. Premagal je omotico, ki se ga je lotevala, in kakor lopov, ki je ukradel listnico, je pograbil pisma in odhitel gor v stolp.

Nemočno se je podrl grad njegove sreče, ki je stal nedotaknjen štiri leta. Samo enkrat ga je prevzela ljubosumnost, takrat, predlanskim v Parizu.

Ni se vprašal, kdo bi utegnil biti. Človek, neznanega obraza in neznanega imena, ki se je upal pogledati njegovo ženo, mu je bil samo simbol: genij zla.

Strašna resnica, ki mu je trgala srce. Kar jo je poznal, se je vse okoli njega zmrznilo in jate črnih metuljev so mu prhutale mimo oči.

Človek-pošast, genij zla, je govoril

v pisnih tudi o »drugih«, ki so bili pred njim v njenih mislih. »Tajništvo« na ungana si mihi...

Torej se mu je galaga že od začetka, brez sramu, brez kesanja, in potem se uživala in se pasla nad njegovo slepoto.

Takrat je zunaj zapel zvonec. Zbral je pisma in jih zaklenil v pisalno mizo.

Preden je odšel po vijugastih stopnicah, si je nadel na obraz krinko hladnega prepira in ponosa.

Pustil je, da ga je objela in poljubila, da ga je božala, brez ugovarjanja. Ni odrinil stran nezvestnice, le gledal jo je z vlažnimi, neprodinimi in otožnimi očmi.

»Odkod prihajaš?« Njegov glas je bil miren, nežen, prav nič vsiljiv.

»Evelin sem morala sporočiti neko važno stvar. Telefon se je pokvaril in sama sem morala iti k njej. No, saj to ni nič važnega. Srečna sem, da si se vrnil. Presenečena sem! Ali bi zrla večerjala? Nisem si mislila, da bova še nocoj sedela skupaj za mizo, moj dragi, veliki lev!«

Zakopala si je roke v njegove dolge, goste lase.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Balzacov muzej

V Passyju, 75 rue Raynouard stoji sredi vrtička lična hišica, v kateri je živel francoski romanopisec Honoré de Balzac v letih 1840. do 1847. Pod streho te zgradbe je prišlo izpod peresa utemeljitelja romana okoli štirideset knjig in studij. Po pisateljevi smrti se je stvorilo društvo, ki mu je bil namen vzdrževati in čuvati to mrtvo pričo živega Balzacovega dela. Toda neizprosni čas, ki pozna le sebe in svojo pot, je udaril tudi to ustanovo, ki stoji zdaj pred alternativo, da opusti hišo ali pa jo spremeni v muzej, kar pa zahteva ogromne stroške.

V tej hiši je preživel Balzac najplodovitejšo dobo svojega življenja. Izbral si je v nji najmirnejšo sobico kjer so se danes razstavljene njegove monografije in njegova korespondenca. Sedem let neutrudnega dela v tem domovanju je Balzac sam orisal v pismu, ki ga je poslal 15. februarja 1845 svoji izvoljenki, poljski grofici Rzewuski—Hanski. Pisal ji je: »Delati pomeni v mojem primeru: vstati opolnoči, pisati do osmih zjutraj, opraviti zajtrk v četrte ure, delati dalje do petih popoldne, leči v posteljo in iznova začeti kakor prejšnji dan.« Kako težko je bilo to življenje, o tem pričča druga izjava, ki jo je zapisal o sebi: »Bojišča duha so mnogo težja za obdelovanje kakor bojišča, kjer padajo občani in

kjer se navadno seje zrnje. Francija hlastno srka možgane svojih podložnikov, kakor je nekoč odrobila glave svojim plemenitašem.«

L. 1840. je spadal Passy še k najsprednjim predmestjem Pariza. Balzacova hiša je stala vstran od Seine v temi, s kamenjem tlakovani ulici. Veje kostanjev in majnke so se nagale na njene zidove, za katerimi je ustvarjal Balzac svojo nesmrtno »Comédie humaine«. Še danes lahko vidi obiskovalec tega kraja ljubeč vrt s trtami, ki jih je vsadil Balzac v lastno roko, in poprsje Diane, ki stoji v parku. Tudi vrata so še ohranjena, skozi katera je pisatelj uhal svojim upnikom, kadar so ga nadlegovali. Balzacova delovna soba spominja v mnogem na Goethejevo sobo v Weimaru, tako polna je ubranosti in živih spominov na enega največjih duhov, kar jih je dala Francija svetu.

Wilkinsonov načrt

Raziskovalec Wilkins objavlja v ameriških listih izjavo, da je dal zgraditi novo podmornico, ki bo natančno odgovarjala njegovim namenom vožnje na severni tečaj. S podmornico bo nastopil vožnjo, ki mu predlanskim ni uspela zaradi nerabnosti podmorskega vozila.

Zrtev „L'Atlantiquea“

Poročnik Even-Briand, ki so mu ladje pri plezanju na goreči prekomornik zdrobile nogo, da so mu jo morali odrezati pod kolonom.

Prostovoljna smrt bivše dvorjanice

Prošlo nedeljo je izvršila na Dumeju samomor neka 60 letna ženska. Skočila je iz četrtega nadstropja na dvorišče in obležala nezavestna. Poklicali so reševalno postajo, ki jo je prepeljala v bolnico, kjer je izdihnila.

Preiskava je dognala, da je bila samomorilka trafikantinja Karolina Grossinger, sestra slikarja istega imena. Nesrečnica je bila svojčas dvorjanica nadvojvode Friderika. Pozneje, ko je izgubila mesto, je dobila dovoljenje za prodajo tobaka na Margaretenstrasse. Do nedavno je živela pri svoji teti, ki je prispevala k njenemu vzdrževanju. Po njeni smrti, ki je Grossingerjevo zelo potrkala, pa je docela izgubila voljo do življenja in zdaj je izvršila samomor v popolnoma tuji hiši.

Zidar — mazač

V Häusli na Stajerskem živi 47 letni zidar Josef Pözl in njegova žena Magdalea. Do nedavno sta se preživljala z moževim zaslužkom. Čez noč pa je mož spremenil poklic in ga zamenjal za mazaško prakso. S pomočjo žene je odpravil ženskam plodove. Ko se je razvedel, da opravlja ta posel srečno, so začele vrti ženske k njemu od vseh strani. Pözl se je tega tako razveselil, da je začel »študirati« zdravniško literaturo in si je nedavno celo nabavil v Gradcu najnovejše instrumente, ki naj bi rabili njegovi nedovoljeni praktiki. Toda oblastva so prišla stvari na sled in so zaprli zidarja in njegovo ženo. Pözl priznava, da je doslej »izlečel« 24 žensk in je tudi izdal njih imena. V resnici pa je število »zdravljenih« po njem precej večje. Preiskava še ni zaključena.

Poroka Doumerjeve vnukinje

V Parizu se je te dni poročila vnukinja lani umorjenega francoskega državnega predsednika Paula Doumerja gđ. Andreja Doumer s pomorskim častnikom Nivetom.

Evelina je stala ob oknu in ga je čakala. Vitka, moška postava v težki obleki iz črne svile, kratko ostrizanih las, ki so gledali izpod temnega klobuka, vse se je jasno odražalo od svetlega pravokotnika, kjer se je bleščalo vedro jutranje nebo.

Zdajci se je obrnila in na njenem bledem licu, kjer so bile oči dvoje bisserov in ustnice napol odprti cvet, se je pokazal izraz bojazni.

»Kaj vam je, profesor? Ali ste bolni?«

Z roko ji je pokazal na stol, naj sede. Niti pogledal je ni, niti besedice ji ni odgovoril.

»Ne, takoj pojdem.« je dejala. »le s Hilarijo bi rada izpregovorila nekaj besed. Ne vprašujte me, zakaj. Snoči je bila pri meni, pa me ni dobila doma.«

»Kdaj... kdaj je bila pri vas?«

V njegovem zamolklem glasju je začutila tako čuden prizvok, da jo je streslo.

»Malo pred osmo uro... Zdajle sem hotela skočiti k njej... Tako malo časa imam...«

Zdelo se ji je, da jo obhaja nekakšna tesnoba. Kaj naj pomeni to izpraševanje?

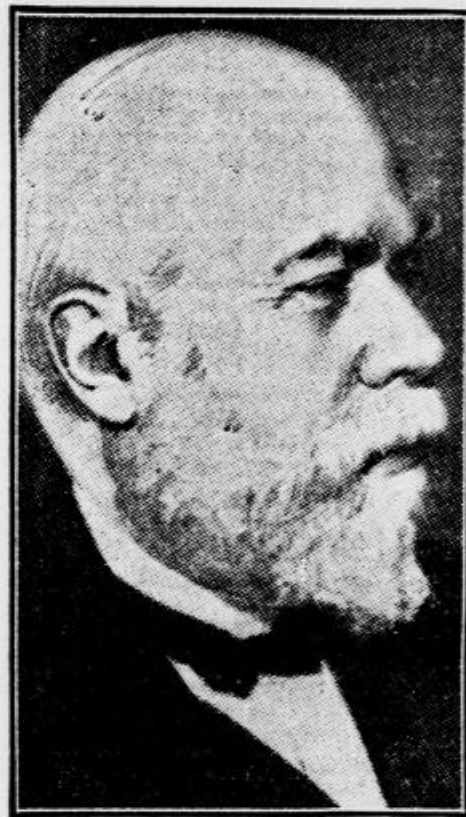
Celo moža, ki je sedel zraven nje, je bilo nagubano, oči so se mu blestele kakor luže v močvirju. Ona pa

To je tašho!

Švedski otroci si voščijo novo leto kar v snegu

Težka bremena

Francoski fin. minister Cheron, ki uprava zaradi uravnoteženja francoskih financ znatno povišanje davkov

Piccard — indijanski poglavar

Junak stratosfere prof. Piccard se je odpojal iz Cherbourga v Ameriko, da pripravi tam več potrebnih za tretji vzlet v stratosfero. V Ameriki ostane tri mesece in bo v tem času deležen raznih časti, med drugimi tudi časti proglasitve za poglavarja črnih sokolov indijanskega plemena. Prof. Piccard izjavlja, da se osebno ne bo udeležil več nobenega vzleta v stratosfero, ampak bo samo pomagal pri pripravi za vzlet drugih mož znanosti.

Coolidgeova oporoka

Pokojni bivši predsednik Zedinjenih držav Calvin Coolidge je v svoji oporoki zapustil vse imetje svoji ženi. Coolidge je bil, kakor znano, zelo skromen in štedljiv človek. Njegove prihranke cenijo na pol milijona dolarjev.

Ston umoril pet ljudi

Iz Cawnporea v Britski Indiji poročajo, da je na lovu po bešen slon neke ekspedicije. Lotil se je udeležencev odprave in jih je pet usmrtil, več ranil, nato pa pobegnil v džunglo.

Kabina št. 232

Iz Pariza poročajo, da so doslej ugotovili na »Atlantique« skupno 14 žrtev požarne katastrofe.

Poveljnik ladje, kapitan Schoofs je izgotovil poročilo o nesreči ter ga predložil družbi in oblasti. Poročilo vsebuje to, kar so listi že poročali, in ne prinaša nobenega novega momenta v pojasnilo o vzrokih nesreče. Dosedanja preiskava je dognala namo to, da je izbruhnil ogenj v kabini številke 232, kjer je bilo shranjenih 30 žimnic. Domnevno je povzročila ogenj nepravilnost, morda ogorek zavrnjene tleče cigarete ali kaj sličnega. Kratkga stika najbrže ni bilo. Verjetno je dalje, da je ogenj precej dolgo tlel, preden je prišlo do popolnega izbruha. Samo s tem se da razložiti katastrofalen obseg »Atlantiqueovega« uničenja. Poročilo kapitana Schoofsa ugotavlja nadalje dejstvo, da je bila ladja iz nenavadno gorljivega materiala, ker je vsakakor prispevalo k nenavadnemu požarjanju.

Napad na francosko plemenitašino

V pariškem predmestju Saint-Germainu so našli te dni hudo ranjeno 82 letno markizo de Nedde. Kakor je dognala preiskava, je stanko pobil njen 15 in pol letni sorodnik, ki se je pri tem poslužil stola in svečnika. Mladica je za ta čin razveljavila detektivskih zgodbo.

O njem ni glasu

Letalec Bert Hinkler, ki je startal k poletu v Avstralijo, se doslej ni javil, zaradi česar sumijo, da je postal žrtev viharja med vožnjo

Joseph Paul-Boncour v svojem rojstnem kraju

Navzile skopo odmerjenemu času, ki mu ga jemljejo vladni posli, je našel sedanji francoski ministrski predsednik Paul-Boncour dovolj prilike, da je obiskal za kratek čas svoj rojstni kraj Saint Aignan, kjer so ga rojaki sprejeli z domačo godbo

Poulični boji v Barceloni

Združeni komunistični, anarhistični in sindikalistični elementi v Španiji so uprizorili v raznih delih države krvave izgrede, med katerimi so zasedli tudi poslopje za brzojav v Barceloni, ki ga vidimo na sliki. Zgoraj v levem kotu polkovnik Macia, predsednik Katalonije

Ko je videla, kako mu drhte nosnice, mu je nastavila usta.

»Zakaj mi nisi brzojavil? Čakala bi te bila na postaji.«

Za mizo je spet pripovedovala o Evelini.

Ta Evelina je bila njena edina prijateljica. Profesorka matematike, inteligentna, z moškim klobukom, brez predsodkov. Zaradi svoje emancipiranosti je bila neprestano v lasih s svojo družino in dostikrat se je morala zateči na »dom Sablista«. On jo je branil. Odkril je, da je pametna in originalna ženska.

»Povej mi zdaj kaj o sebi, o svoji znanosti, o Parizu...«

»Dovršeno se zna hliniti,« si je mislil.

Ko je govoril z mirnim, prav nič razburjenim glasom, je neprestano pazil na izraz oči te demonске ženske.

»Če bom še naprej živel s tem bitjem, zdaj, ko mi je vse znano, bom samo igrača v njenih rokah... riba v njeni mreži... Prepričala me bo, da sem le sanjal, trdila bo, da ni kriva...«

»Ali bom imel še toliko moči, da se bom rešil sladkega strupa njenih usten? Kaznovati jo moram, sicer se bom še sam uživel v njen greh, pohodil bom svojo vest, svoj ponos, svojo čast. Ni mi povedala, »zakaj« je šla k Evelini...«

Čutil je, kako ga čedalje bolj prevzema zloba. Čutil je, kako dobiva neko veliko igro s tem, da je odkril njeno varanje. Nesrečna napaka starca, ki se je hotel upirati mladosti, je vstala pred njim v vsej svoji veličini. Ali res nima toliko moči, da bi se odrekel svoji ljubezni?

Ves večer je strel v steklenico gina, nato je vstal. Opotekel se je in začutil nepremagljivo hotenje, da bi s svojimi levjimi šapami stisnil bel in topel vrat.

Komaj da je izza vrat čul glas, ki je klical gospo.

Vstal je iz naslanjača, kjer je brez sanj prebil vso noč, in se s težavo privlekel od težkih hrastovih vrat.

»Kaj hočete?«

»Gospodična Evelina prosi, da bi jo gospa sprejela.«

»Gospa trdno spi,« je odvrnil z zamolklim glasom.

»Naj gospodična počaka v moji delovni sobi. Takoj pridem.« Počakal je, da je dekle odšlo. Pred zrcalom si je popravil razmršene lase, zvil ustnice v nasmešek. ko je videl na licu globoke gube, sledove prečute noči. Postrani je pogledal na posteljo, kjer je ležal beli, težki, brezglavi kip iz marmorja, potem je šel in vrata oprezno zaklenil.

Šla sta po hodniku, ki je bil ves pokrit z zvezdoznanskimi načrti in čudnimi pisarijami, potem pa sta prišla v majhno, temno dvorano.

Pred Hilarijo sobo je vzel ključ iz žepa. Pustil je Evelino naprej in vrata za njo dvakrat zaklenil.

»Zakaj?« je zajecjala.

Môra, ki jo je dušila, je ni hotela pustiti. Čutila je, kako jo rine k postelji.

»Vprašajte njol« Krik.

Z dlanjo ji je surovo pokrtil usta.

»Molčite! Devet pisem sem odkril, saj me razumete? Devet pisem... cel roman.«

Blesk njegovih oči jo je skoraj oslepil. Zdelo se ji je, da jo zasiplje siv pepel.

»Kaj ste napravili? Ta pisma so moja, moja! Nisem jih smela dobiti domov... Hilarija mi jih je prinašala, uboga sirota... Snoči mi je morda hotela izročiti brzojavko, ki me je klicala daleč, daleč... kje je, dajte mi jo!... Moj Bog, kaj ste napravili... Ubogo, sveto bitje!...«

Padla sta na kolena ob postelji in jecljala besede brez zveze. Kakor bi prosila njo, pravičnico, odpuščanja. In zdelo se jima je, da padata iz neizmernih višin v brezdanji prepad.

(Prevel B. R.)

TEDEN DNI FILMA

Zaradi česa gre Tea v kino...

Dan je mračen in siv. Nad mestom leži nekaj težkega. Deževne kapljice so se ustavile nekje zgoraj v višavah. A zdajci se je vilo.

Premočena množica hitro teče in se razgubi...

K mali muziki, nekje sredi kavarne »Cor-sa«, se je stisnil med znanke neki mlad gos-pod. Ozrl se je v nebo in gnev je v nje-govih očeh. Sivi oblaki vise na nebu in ne pre-stano udarjajo težke deževne kaplje ob tlak.

Bolestno je vzdihnil. Bilo mu je, kakor da se je vrnil iz velike daljave in strmo-glavl v družbo tujih, indolentnih ljudi, katerih govorice ne razume. Obšla ga je želja, da se ne bi mešal z njimi in da bi ostal sam s seboj, in tako se je spet s to-pim pogledom zagledal skozi okno.

»Kdaj bo nehal dež? Menda se je nebo zarotilo proti meni,« ga je zdajci prešinila misel.

»Spet en dan neplodnega čakanja! In misli je dalje: »V petek sva se spoznala, a danes je že ponedeljek in še zmerom je nisem srečal. Tudi danes je ne bom videl. Če bi vsaj dež prenehal. Sememu sebi se vidim smešen. Vse kaže, kakor da sem za-ljubljen. A to se mi je zelo redkokdaj zgo-dilo, a tudi v takem primeru je bila moja zaljubljenost le čustvo, ki je ali že v za-četku ali kmalu potem izginilo. Toda zdaj — to je nekaj čisto drugačnega in sam ne vem, kaj se bo zgodilo z menoj. Zagone-ten postajam sam sebi.«

Zatopljen v svoje misli ni začutil, da ga je prijatelj lahno udaril po rami:

»Kam si se zamislil, Vojko? Pojdiva, dež je nehal padati!«

Vojko se je zdrnil. Zmeden, kakor da bi ga bili zasuli pri kakem nepoštenem opravi-lju, je izbežaval prijateljevemu pogledu. In zdajci se je nasmehnil. Novo upanje mu je napolnilo dušo...

Vključ spremenljivemu vremenu je zri-njevski Korso poln stalnih izprehajalcev. Tudi Vojko jo je ubral na Zrinjevac, v na-di, da vendar najde Teo, svoje najnovejše znanstvo.

Neprestano išče z očmi, vendar zamam. In ko je že izgubil sleherno nado, da bi jo še kdaj našel — jo zdajci zagleda v raz-govoru z njeno prijateljico na drugi strani ceste.

Z neodločnimi koraki ji gre naproti. Vesel smehljaj ji zaigra okoli ust in že mu proži svoj ročno ročico v pozdrav. Od prijateljice se je trenutek opostila.

Med razgovorom je Tea zapazila, da po-staja njena prijateljica nestrpna in da ho-če oditi. Hitro se poslovila od nje in tako sta ostala sama.

Komaj sta napravila nekaj korakov — že se je iznova vili dež...

»Kam pojdeva zdaj, gospodična Tea?« je vprašal Vojko.

»Domov.«

»Saj nima zmisla, da bi šla po tem dežju domov,« ji je ugovarjal Vojko.

»Ali ne bi šla raje v kino? V katerega bi hotela iti?«

Tea je nekaj trenutkov pomislila, potem tem je dejala:

»Dobro — lahko greva v kino, vseeno v katerega — saj ne grem v kino zaradi fil-ma!«

Vojko se je nasmehnil: »Pazite, gospo-dična Tea, da vas ne primem za besedo — za to, ki ste jo zdaj izgovorili!«

Ona se je samo sladko nasmehnila in pokazala dve vrsti belih zobov...

V kinu so predvajali nekakšen sentimentalen zaljubljen film.

Tesno drug ob drugem sta sedela na svojih prostorih in se šepetaje pogovarjala o vsem mogočem.

Njena drobna ročica je zaupljivo ležala v njegovi. Njene velike sivočrne oči so ga zdaj pogledale a njena usta so se nepre-stano smehljala in izzivala, kakor da bi slutila, da je v njem z vsakim trenutkom večja želja, da bi jo poljubil in jo ugriznil v ustnice do krvi...

Vojko je ves srečen, da jo je našel. Sre-čen, da jo čuti tako blizu sebe z njenim mladim telesom, ki širi prijetno toploto... Njegove oči so motne in lica mu žarijo. Razburjen je. Rad bi ji povedal, da jo lju-bi in kaj vse čuti zanjo. Vendar nima po-guma. Boji se, da mu ne bi verjela, da ga ne bi razumela danes, ko sta se komaj dru-gič v življenju srečala. Morda bi se norče-vala iz njega in se mu smejala... Kdo ve?

Film se je bližal koncu... In zdajci se mahoma spomni... Še nekaj trenutkov in tema bo izginila, nič več ne bo čutil nene bližine, ki ga tako osrečuje — še nekaj tre-nutkov in vse se bo razblinilo kakor kakšna fata morgana — in tako misleč se je še tesneje stisnil k nji.

Tea se je, med tem ko je prekrizala nogi, drugo čez drugo, živčno odmaknila. A Vojko se ne more dalje upirati njenim prekri-žanim nogam, poboja jo in stisne k sebi in že ji poljublja obraz...

Hitro in energično se je odmaknila in ga vpraša z glasom, ki je poln nejevolje: »Mar mislite, da sem zaradi tega šla v kino? Saj vas poznam komaj dva dni in kam bi prišla, če bi se vsaka dva dni z drugim poljubovala in si vse mogoče do-voľevala!«

Vojko je nainet ostanil, potem pa je rekel s tihim glasom:

»Prostitute, gospodična, nisem vedel, da imate v tem oziru že tako veliko izvešba-nost...«

Na platno so se pokazale velike črke: »Konec«. V dvorani se je zasvetilo in ljudje so tiščali k izhodu. Zunaj je še zme-rom deževalo v debelih kapljah kakor da bi padale na Vojkovo razočarano in žalosno dušo... In zdajci se je vprašal: »Zaradi česa gre Tea v kino...?« Milan Bican

Dorothea Wieck pojde v Hollywood

Spet pojde čez veliko lužo dobra evrop-ska igralka, kakor pred tremi leti Marie-na Dietrichova, letos pa Ana Stenova in Lillian Harway. Dorothea Wieck je namreč pred nekaj dnevi podpisala štiritletno po-godbo za filmanje pri Paramountu v Hol-lywoodu.

Evropo je opozorila nase z mojstrsko odigrano vlogo v filmu »Dekleta v unifor-mi«, ki smo o njem nedavno pisali. Dorothea Wieck je najprej igrala v gledališ-ku v Frankfurtu. Kaj hitro so jo opazili film-ski mogotci in ji dali glavno vlogo v ome-njenem filmu. Potem je igrala še v filmih »Družabnik ne odgovarja«, »Grofica Mari-cas«, »Neumna misel«, »Trencke in Theo-dor Körner«.

Oceani v službi letalstva

Trije glavni igralci v filmu »F. P. ne odgovarja«

Hans Albers, Sibila Schmitz in Pavel Hartmann

Promet čez oceane, ki je bil dolga sto-letja pravica pomorskih družb, je še danes v žarišču gospodarskih in političnih inte-resov. Prostrana morja so bila v zgodovini dostikrat predmet sporov. Grki, Rimljani in Kartagižani so se borili za premoč v Sredozemskem morju in boji kasnejših ve-selil. Španjci, Portugalske, Nizozemske, Francije in Anglije za premoč v Evropi, so se skoraj vselej odločili na morju. Z za-četkom kolonizacije po drugih celinah in otokih, ki je prav za prav nastala s Ko-lumbovim odkritjem Amerike, je ta boj postal še važnejši. Čim varnejši, hitrejši je bil promet med posameznimi kolonijami in Evropo, toliko več so bile kolonije vred-ne. To velja še danes.

Zato ni čudno, da so začeli takoj, ko se je pričelo širiti in izpopolnjevati letalstvo, misliti na morskli promet z letali. Vendar pa to ne gre tako lahko, ker so letala na-vezana na omejeno dolžino poti, ki jo la-hko prelete nepretrgano, zaradi svoje pre-

mažne nosilnosti in prevelike potrebe ben-cina in olja.

Ze dolgo je, kar so prišli na misel, da bi sredi morja napravili plavajoče otoke in nemški inženjer Henninger je napravil že podrobne načrte.

Ufa je napravila letos film »F. P. 1. ne odgovarja«. V njem obravnava problem le-tanja čez ocean in nam pokaže v siliki tak letalski otok po Henningerjevih načrtih.

Film je deloma kriminalne, deloma lju-bavne vsebine. Dejanje je vse skozi napeto. Hartlova režija je izvrstna. V tem filmu je prekosil samega sebe. Če povemo še to, da je film stal več milijonov, nam o njegovi opremi menda ni treba še posebej izgu-bljati besed. In zraven vsega se igralci ka-kor je Hans Albers — kaj hočete še več?

»F. P. 1. ne odgovarja«

Ko so na otoku Greifswalder Oie izgo-tovili zunanje prizore za ta veličin, se je štab igralcev in tehničnega osebja pre-

selil v atelje. Med potjo v Berlin so na-pravili še zunanje prizore v Hamburgu, Cuxhavnu in Warnemündu. Karl Hartl, ki režira ta film ima polne roke dela. Napra-viti so morali popolnoma nove ateljeje na Ufinih zemljiščih v Neubabelsbergu, ker so bili dosežani premajhni. Ob enem de-lajo tri verzije: angleško, francosko in nemško. Glavno vlogo v nemški vlogi igra Hans Albers. Razen njega nastopajo v filmu še Paul Hartman, Peter Lorre in Hermann Spellmans.

Paul Hartmann

Predstavlja se novi filmski igralec ve-likoga kalibra Pavel Hartmann.

Kdor ni pozabil nemega filma, mu bo morda njegov obraz še znan. Tam se je uveljavil kot izvrsten karakterni igralec. Potem pa je iz nepoznanh vzrokov izginil s platna in se popolnoma posvetil gledali-šću. Bil je eden najboljših Reinhardtovih igralcev in Berlinčanom je bilo zelo du-no, ko se je pred nekaj leti preselil na dunaj-ski Burgtheater. Posebno v govorečem filmu so ga zelo pogrešali. Saj so bili vsi, ki so poznali Hartmanna z odra, prepri-čani, da mora igrati njegove kvalitete in njegovega jasnega glasu v govorečem fil-mu še več kakor samo uspeti. Zato ni čudno, da končno vendarle nastopi Hart-mann v govorečem filmu. Sprejel je eno glavnih vlog v filmski drami »F. P. 1. ne odgovarja«. Hartman igra v njej graditel-ja umetnih otokov, ki so oporišča za oce-anska letala. Kot partner Hansa Albersa se je posebno izkazal v prizorih, ko se de-lavci na otoku upro. Gotovo bo njegova igra ugajala tudi gledalcem v naših kinih.

Kaj delajo nemške filmske družbe

Neubabelsberg: Ufin film »Jaz sem ce-sarica« prej »Zapuščena markiza S.«; Ufin film »Pesem za Tebe« s Klepuro.

Tempelhof: Oswaldov film »Za časte s Fritzom Kampersom«.

Jofini ateljeji: Dupontov film »Maraton-ski tekač«. Glavne vloge: Hans Brausewet-ter, Trude von Molo, Ursula Grabley; Phoebusov film: »Zakaj naj bi se dimnik ka-dil?«; glavne vloge: Lee Parry, Charlotte Ander, Oscar Kariweiss, Paul Hörbiger.

Staakenski ateljeji: Langov film »Oporo-ka doktorja Mabusa«. Glavne vloge: Ru-dolf Klein-Rogge, Vera Lissen, Oskar Ba-regy in Gustav Diessl.

Terrini ateljeji: Film »Hura, je že vse dobro«. Glavne vloge: Harald Paulsen, Trude Berliner, Evelyn Holt, Ida Wüst, Julius Falkenstein.

Effini ateljeji: Slodmakov film »Zroča skrivnost«. Glavni vlogi — Willi Forst, Hilde Wagner, Rina Marsa.

Gleisgastev v Münchnu: »Dekle ka-kor si tik«. Glavne vloge: Liane Haid, Ge-org Alexander, Szötte Szakali, Adele Sandrock, Fritz Kampers in Julius Fal-kenstein.

Zunanji prizori: V bavarskih in švica-rskih gorah dela v višinah 1800—4000 m Peter Ostermeyer film iz življenja plezal-cev z naslovom »Osvojevalci vrhov«.

Ni jih več

Kriza je posegla z usodno roko tudi v vrste dunajskega časopisa. Od 1. januarja letos ne izhajajo več naslednji časopisi: Wiener Mittag, Mittag-Express, Morgen-post in Freiheit.

MALI OGLASI

Službo dobi

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za sifro pa 3 Din. (1)

Inkasanta

na poplačano samostojno vodstvo »Kasir« v Ljubli-ni sprejem takoj. Potreba na garancija v hranilni knjižnici. Ponudbe na og-lasni oddelku »Jutra« pod sif-ro »Navedite številke«. 1905-1

Šoferja mehanika

sprejem na vožnjo avto-busa, z gotovo karjelo. Prednost imajo novotnje ni. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1371-1

Šiviljo

in hranje in stanovanjem v hiši sprejem. Dopise na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Šivilja«. 1317-1

Več raznašalcev

za Ljubljano in okolico sprejem. Interesni naj javijo svoj naslov na og-lasni oddelku »Jutra« pod sif-ro »Raznašalci«. 1501-1

Dekle

za vsa hišna dela in šiva-nje sprejem. Dopise na og-lasni oddelku »Jutra« pod »Poenost«. 1508-1

Stalno službo

s kavalcjo 10.000 Din do-bi kdorkoli, ki ima ve-selje do trgovine in go-silnine. — Naslov v og-lasni oddelku »Jutra«. 52735-1

Vajenci ke

Kot trg. učenc v mešano ali španski trgovino žel vstopiti Le-akovski, Korje. — Ima 2 mešanski šoli. 1169-44

Službe išče

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za sifro pa 3 Din. (2)

Začetnica

šole zaposlitev kot nata-karica, sobarica ali slično. Zna tudi šivati. Cenjeje do-voje na podružnico Jutra v Mariboru pod »Takoj 20«. 1332-2

Boljša dekle

večje nemškega in sloven-skega jezika, ročnih del in nekoliko šivanja. Šte-meno varnih ali saba-ric. Pomagala bi tudi v gospodinjstvu. Naslov pove og-lasni oddelku »Jutra«. 1243-2

Trgovski pomočnik

spevstet in izobrazben, s ločnimi spričevili ter do-brimi referencami, išče službo. Cenjene dopise na podružnico »Jutra« v Ma-riboru pod sifro »Kavalcje znanosti«. 1325-2

Vrtinar

za ovedle in zelenjad, želi službo. Naslov v og-lasni oddelku »Jutra«. 1248-2

Mesto natakarice

»bošči gostini išče de-klé, ki zna znanost, naj-raje v mestu na Gorenjs-ku. Naslov pove og-lasni oddelku »Jutra«. 1364-2

Starjša ženska

kropka, zmožna kuhe ter samostojnega gospodinj-stva. Išče službo kjerkoli. Ponudbe pod »Starjša na oglasni oddelku »Jutra«. 1995-2

Gospa

mednih let želi mesto gospodinjke in vsajena go-silnine in vseh drugih del. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Iz-vrsta kuharica«. 1404-2

Prodajalka

španskeje stroke, želi pre-nesti mesto. Cenjene dopise na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prodajalka«. 1092-2

Mesto gospodinjke ali kuharice

preznamen v večjem po-letju ali trgovcu na de-let. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 1143-2

Natakarica

zmožna kavarje, išče služ-bo — najraje kje v Ma-riboru ali v okolici. Gre tu di kot donaka ka. Ponudbe na oglasni oddelku Jutra pod »Natakarica«. 1440-2

Kontoristinja

bitra strojnega zna-nejšim slov. in nemške sta-nografske, s širinskečno prakso, išče službo. — Po-nudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Vestno 222«. 1445-2

Pouk

Beseda 1 Din; za da-janje naslova ali za sifro 5 Din. Dejaki, ki iščejo instrukcije, pla-čajo vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za sifro 5 Din. (4)

Francoščino

poceni poučujem ter v-njej instruiram urednje-šolce. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1400-4

Kupim

Oglasni trg. značaja po 1 Din beseda; za da-janje naslova ali za sifro 5 Din. Oglasni sodnolaga značaja vsa ka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za sifro 5 Din. (7)

Parni hotel

raščeni, z ročno ali avto-matično aenalko, 4-6 avt-mofter, kupim. Ponudbe pošilj predal 58. Celje. 1132-1

Drsalke

št. 26 in 28 kupim. Po-nudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Drsalke«. 1510-1

Fotoaparat

povečevalni, kupim takoj. Ponudbe z opisom na og-lasni oddelku »Jutra« pod »Fotograf«. 1517-1

Auto, moto

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za sifro pa 5 Din. (10)

Avto

potkončni, v bresničnem stanju kupim. Ponudbe z opisom na oglasni oddelku »Jutra« pod »Tovornik«. 1091-10

Tovorni avto

imam. Kdor mi prekrbi vožnjo ali trgovcu na de-let. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 1252-2

Lokali

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za sifro pa 5 Din. (19)

Lokal

z 2 prostornimi, v novi hiši na vogalu Rmeljeve in Slomkove ulice, zelo pri-kladen za pisarno ali priv-ek salona, takoj ugodne oddam. Poizve se letomam. 1266-19

Točilnico

iščem v Ljubljani ali oko-lici. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Točilnica«. 1107-19

Veliko trgovino

z mehanim blagom, v le-pem in prometnem kraju oddam takoj radi bolezn v najem pod zelo ugodni-mi pogoji. — Ponudbe na og-lasni oddelku »Jutra« pod »Jambeno odplačevanje«. 1161-19

Potniki

Kdor išče mesto po-tnika, plača za vsako besedo 50 par; za da-janje naslova ali za sifro 5 Din. — Kdor sprejema potnike, pla-ča besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za sifro pa 5 Din. (5)

Serijski potnik

kateri potuje z kolonijal-nim blagom. Išče sov-bombonov in kekov pro-izvizi. Ponudbe na og-lasni oddelku »Jutra« pod »Agencie«. 1410-5

Prodaj

Oglasni trg. značaja po 1 Din beseda; za da-janje naslova ali za sifro 5 Din. — Oglasni sodnolaga značaja vsa ka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za sifro pa 5 Din. (6)

Registrir. blagalo

6 predali, popolnoma razbremenjena kolodvo-ra, na og-lasni oddelku Jutra pod »Jamstvo«. 1160-6

Psiho

popolnoma novo, iz žre-d-njevega lesa, brez ogleda-za zelo poceni predam. Na-slov pove oglasni oddelku »Jutra«. 1505-6

Kapital

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za sifro pa 5 Din. (16)

Družabnika

sprejme tovarna trikotale in pletenim. — Ponudbe na og-lasni oddelku »Jutra« pod »Jamstvo 1504«. 1105-16

Posest

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za sifro pa 5 Din. (20)

Hišica

dvoetanova, s veli-ki vrtom in vodovodom 20 let prosta davka, bli-žina dolinjskega kolodvo-ra, napredaj. Naslov v og-lasni oddelku »Ju-tra«. 1387-20

Vilo ali hišo

s hipoteko, k. p. m. Po-nudbe s navedbo cene, le-ga in pogojev na oglasni oddelku »Jutra« pod sif-ro »Brez posredovalcev«. 1401-20

Vilo

ali stanovanjsko hišo ku-pim v Ljubljani. Prezva-mem tudi hipoteko. — Po-nudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Jutra« gotovina. 1434-20

Hišo

sredi Celja prodam sli zametanjem za hišo ali po-estvo. Likar, Celje, Vod-nikova 9. 1374-20

Parcela

obstoječa v dveh nji-v in velikega travnika napredaj. Poizvedbe daje go-silnica pri »Jurčkovi« Koroški Boli. 1370-50

Hišo

z njivo in vrtom prodam pri državni cesti na pre-metnem kraju, 5 minut od kolodvoza, cerkve in šole. Poizvedba daje lastnik hiše R. Verčkovnik, Drešnjeva-va — pošta Petrovci pri Celju 1318-20

V najem

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za sifro pa 5 Din. (17)